

СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

ISSN 0353-8389

ГОДИНА LX – БРОЈ 135

БЕОГРАД, 21. ДЕЦЕМБАР 2004.

Цена овог броја је 210 динара (10 табака).
Годишња претплата је 10.800 динара (аконтација).
Рок за рекламацију 10 дана.

3918

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О РЕПРОДУКТИВНОМ МАТЕРИЈАЛУ ШУМСКОГ ДРВЕЋА

Проглашава се Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 67

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О РЕПРОДУКТИВНОМ МАТЕРИЈАЛУ ШУМСКОГ ДРВЕЋА

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин признавања полазног материјала за производњу репродуктивног материјала шумског дрвећа, производње, контроле производње, дораде, квалитета, промета и употребе репродуктивног материјала шумског дрвећа.

Члан 2.

Репродуктивни материјал шумског дрвећа (у даљем тексту: репродуктивни материјал), у смислу овог закона, је семе (шишарка, плод и семе намењено за производњу садног материјала), део биљке (резница, коренова резница, лисна резница, пупољак, избојак, положеница, корен, ткиво за микроразмножавање и било који део биљке намењен за производњу садница) и садница (биљка произведена из семена, дела биљке или природни подмладак из семенских састојина).

Члан 3.

Одредбе овог закона односе се на репродуктивни материјал следећих врста шумског дрвећа:

Abies alba Mill – јела
Abies cephalonica Loud. – грчка јела
Abies grandis Lindl. – калифорнијска јела
Abies pinsapo Boiss. – шпанска јела
Acer platanoides L. – млећ
Acer pseudoplatanus L. – горски јавор
Alnus glutinosa (L.) Gaertn. – црна јова
Alnus incana (L.) Moench. – бела јова
Betula pendula Roth. – бреза
Betula pubescens Ehrh. – маљавица
Carpinus betulus L. – граб
Castanea sativa Mill. – питоми кестен
Cedrus atlantica Carr. – атласки кедр
Cedrus libani A. Richard – либански кедр
Fagus sylvatica L. – буква
Fagus moesiaca (Domin, Maly) Czechtz. – мезијска буква
Fraxinus angustifolia Vahl. – пољски јасен
Fraxinus excelsior L. – бели јасен
Juglans nigra L. – црни орах
Juglans regia L. – орах

Larix decidua Mill. – европски ариш

Larix x eurolepis Henry

Larix kaempferi (Lambert) Carr. – јапански ариш

Larix sibirica Ledeb. – сибирски ариш

Picea abies (L.) Karst. – смрча

Picea sitchensis (Bong.) Carr. – ситканска смрча

Pinus brutia Ten. – бруцијски бор

Pinus canariensis C. Smith – канарски бор

Pinus cembra L. – лимба

Pinus contorta Loud. – усукани бор

Pinus halepensis Mill. – алепски бор

Pinus heldreichii Christ. – муника

Pinus nigra Arnold – црни бор

Pinus pinaster Ait. – приморски бор

Pinus pinea L. – пињол

Pinus radiata D. Don – монтерејски бор

Pinus silvestris L. – бели бор

Populus sp. i. hybridi – тополе

Prunus avium L. – дивља трешња

Pseudotsuga menziesii (Mirbel) Franco – дуглазија

Quercus cerris Ten – цер

Quercus frainetto Ten – сладун

Quercus ilex L. – чесмина

Quercus petraea Liebl. – китњак

Quercus pubescens Willd. – медунац

Quercus robur L. – лужњак

Quercus rubra L. – црвени храст

Quercus suber L. – плутњак

Robinia pseudoacacia L. – багрем

Tilia cordata Mill. – ситнолисна липа

Tilia platyphyllos Scop. – крупнолисна липа.

Одредбе овог закона односе се и на репродуктивни материјал других врста шумског дрвећа када се исти производи за потребе подизања и вештачког обнављања шума.

Члан 4.

Одредбе овог закона не односе се на узорке репродуктивног материјала које предузеће или друго правно лице које се бави пословима оплемењивања биља у области шумарства користи за реализацију програма научних истраживања и извођења експеримената, у количини утврђеној тим програмом.

Одредбе овог закона, осим одредбе члана 16, не односе се на репродуктивни материјал украсног дрвећа и жбуња.

Репродуктивни материјал из става 2. овог члана у промету прати документ произвођача са назнаком: „Није за употребу у шумарству”.

Члан 5.

Поједини изрази, употребљени у овом закону, имају следеће значење:

1) полазни материјал за производњу репродуктивног материјала (у даљем тексту: полазни материјал) је извор семена, семенска састојина, семенска плантажа, родитељска стабла, клон и клонска смеша;

2) извор семена је стабло или састојина унутар региона провенијенције који је признат као полазни материјал;

3) семенска састојина је део шумског комплекса издвојен на основу фенотипских карактеристика стабала у коме су спроведене мере неге, а чија је основна намена производња репродуктивног материјала;

4) семенска плантажа је изоловани засад одабраних клонова или потомства пуних сродника или полусродника намењен за производњу плода и семена, који често и обилно плодоноси, а семе се лако сакупља;

5) родитељска стабла су стабла од којих је произведено потомство контролисаним или слободним опрашивањем;

6) клон је група индивидуа (рамета) произведених вегетативно од једне матичне биљке (ортете);

7) клонска смеша је смеша идентификованих клонова у утврђеном односу;

8) потомство пуних сродника (full sib) је потомство познатих родитељских стабала, а потомство полусродника (half sib) је потомство познатог материнског стабла добијено из слободног опрашивања;

9) хибриди су потомство пуних сродника или полусродника;

10) клонски архив је дугогодишњи засад и матичњак клонова намењен очувању генетског фонда и варијабилности врста и хибрида;

11) матичњак је засад основан у сврху производње вегетативног репродуктивног материјала;

12) централни матичњак је засад репродуктивног материјала првог нивоа размножавања у циљу производње репродуктивног материјала другог нивоа размножавања;

13) комерцијални матичњак је засад репродуктивног материјала другог нивоа размножавања од кога се производи репродуктивни материјал за подизање и обнову шума;

14) ниво размножавања је степен повезаности репродуктивног материјала са полазним материјалом;

15) регион провенијенције је једно или више подручја сличних еколошких карактеристика у коме састојине одређених врста, подврста или варијетета показују сличне фенотипске или генетске карактеристике;

16) шумски расадник је посебно уређена површина земљишта на којој се кроз систем технолошко-техничких поступака производи репродуктивни материјал;

17) промет репродуктивног материјала је куповина, продаја, увоз, услужно посредовање, давање без накнаде (поклон, уступање и сл.) и размена репродуктивног материјала;

18) партија семена је семе исте врсте дрвећа које потиче од истог признатог полазног материјала и које је на исти начин и исте сезоне сакупљано, дорађено и ускладиштено;

19) добављач репродуктивног материјала је правно лице или предузетник који је регистрован за промет репродуктивног материјала.

Члан 6.

Категорије репродуктивног материјала, у смислу овог закона, су:

- 1) *репродуктивни материјал познатог порекла*;
- 2) *селекционисан репродуктивни материјал*;
- 3) *квалификован репродуктивни материјал*;
- 4) *тестиран (сортни) репродуктивни материјал*.

Репродуктивни материјал *познатог порекла* је репродуктивни материјал који потиче од стабла или из састојине, чија су надморска висина и регион провенијенције познати.

Селекционисан репродуктивни материјал је репродуктивни материјал који је произведен у семенској састојини.

Квалификован репродуктивни материјал је репродуктивни материјал који је произведен од родитељских стабала, клонова, клонских смеша или у семенским плантажама, фенотипски одабраних на нивоу индивидуа.

Тестиран (сортни) репродуктивни материјал је репродуктивни материјал који је произведен у семенским састојинама, семенским плантажама, од родитељских стабала, клонова или клонских смеша, чија супериорност мора бити доказана у упоредним тестовима у складу са прописима из области признавања сорти шумског биља или је процењена на основу генетске оцено делова полазног материјала.

Члан 7.

За подизање и обнављање шума може да се користи селекционисан, квалификован или тестиран репродуктивни материјал који је произведен у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу овог закона.

Репродуктивни материјал *познатог порекла* може да се користи за подизање и обнављање шума само унутар истог региона провенијенције, ако:

1) на залихама нема довољно селекционисаног, квалификованог или тестираног семена за потребе подизања и обнављања шума у тој години;

2) се због више силе (шумски пожар, елементарне непогоде и сл.) мора непланирано повећати обим пошумљавања.

Репродуктивни материјал *познатог порекла* може да се користи за подизање и обнављање шума само на основу одобрења министарства надлежног за послове шумарства (у даљем тексту: министарство).

Члан 8.

Репродуктивни материјал шумског дрвећа из члана 3. овог закона из увоза може да се користи за подизање и обнављање шума ако:

1) је квалификован или тестиран;

2) нема уroda семена или урод семена није довољан или ако на залихама не постоје довољне количине репродуктивног материјала за потребе подизања и обнављања шума у тој години.

Одобрење за увоз семена из става 1. овог члана издаје министарство.

II. ПРИЗНАВАЊЕ ПОЛАЗНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 9.

Ради обезбеђивања полазног материјала за производњу селекционисаног и репродуктивног материјала познатог порекла шумског дрвећа из члана 3. овог закона, министар надлежан за послове шумарства (у даљем тексту: министар) установљава регионе провенијенције.

Акт о установљавању региона провенијенције садржи податке о:

- 1) врсти дрвета;
- 2) географској ширини и дужини;
- 3) површини;
- 4) надморској висини;
- 5) друге неопходне податке.

Саставни део акта из става 2. овог члана је карта са уцртаним границама региона провенијенције.

Регион провенијенције полазног материјала од кога је основана семенска плантажа истовремено је и регион провенијенције репродуктивног материјала произведеног у тој семенској плантажи.

Члан 10.

Признавање полазног материјала за производњу репродуктивног материјала врши министарство на основу пријаве предузећа или другог правног лица које је власник, односно корисник полазног материјала.

Стручне послове признавања полазног материјала за производњу репродуктивног материјала познатог порекла и селекционисаног репродуктивног материјала министарство може да повери предузећу или другом правном лицу које има у радном односу најмање једног дипломираног инжењера шумарства – одсек за шумарство, са најмање три године радног искуства на пословима признавања полазног материјала или контроле производње репродуктивног материјала, и положен стручни испит.

Стручне послове признавања полазног материјала за производњу квалификованог и тестираног репродуктивног материјала врши комисија коју решењем образује министар.

Члан 11.

Као полазни материјал за производњу репродуктивног материјала *познатог порекла* признаће се извор семена чији су регион провенијенције, локација и надморска висина познати.

Као полазни материјал за производњу *селекционисаног* репродуктивног материјала признаће се састојина високог узгојног облика, доброг здравственог стања и фенотипских особина, која је изолована, односно довољно удаљена од састојина исте врсте тако да је онемогућено међусобно опрашивање.

Као полазни материјал за производњу *квалификованог* репродуктивног материјала признаће се:

1) семенска плантажа, ако је основана од клонова или потомства пуних сродника или полусродника стабала доброг здравственог стања, изразито добрих морфолошких особина и адаптираности на станишне услове;

2) родитељска стабла, ако су доброг здравственог стања, изразито добрих морфолошких особина и адаптираности на станишне услове;

3) клон, ако је матична биљка од које је произведен доброг здравственог стања, изразито добрих морфолошких особина и адаптираности на станишне услове и ако може да буде идентификован на основу особина због којих је признат као клон;

4) клонска смеша, ако је сачињена од признатих клонова чији је идентитет, број и пропорција учешћа у клонској смеши утврђен.

Као полазни материјал за производњу *тестираног* репродуктивног материјала признаће се семенска састојина која испуњава услове из става 2. овог члана, односно семенска плантажа, родитељска стабла, клон и клонска смеша који испуњавају услове из става 3. овог члана, чија је супериорност у односу на одређену особину доказана у тестовима спроведеним у складу са прописима из области признавања сорти шумског биља и међународно признатим поступцима.

Семенска плантажа, родитељска стабла, клон и клонска смеша могу бити признати као полазни материјал за производњу тестираног репродуктивног материјала и на основу генетске оцено супериорности од њих произведеног репродуктивног материјала.

Члан 12.

Министарство установљава и води регистар региона провене- нијенције и признатог полазног материјала за производњу селекци- онисаног, квалификованог, тестираног и репродуктивног матери- јала познатог порекла (у даљем тексту: регистар) и издаје уверење о признатом полазном материјалу.

Брисаће се из регистра признати полазни материјал за који се утврди да не испуњава услове на основу којих је извршено њего- во признавање и упис у регистар.

Уписаће се у регистар генетски модификован полазни мате- ријал, односно ставити у промет репродуктивни материјал генетски модификованих организама за које надлежни орган утврди да не представља опасност за здравље људи и животну средину.

Члан 13.

Министар ближе прописује: садржину пријаве за признавање полазног материјала, услове које треба да испуњава полазни мате- ријал за производњу репродуктивног материјала, начин и поступак његовог признавања, садржину и начин вођења регистра.

Члан 14.

Трошкове признавања и уписа у регистар сноси произвођач и уплаћује на одговарајући рачун за уплату јавних прихода буџета Републике.

Висина трошкова утврђује се у складу са прописима о накна- дама трошкова у управном поступку.

III. ПРОИЗВОДЊА РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 15.

Производњом репродуктивног материјала може да се бави предузеће, друго правно лице и предузетник (у даљем тексту: про- извођач репродуктивног материјала) које испуњава следеће услове:

- 1) да је власник, односно корисник признатог полазног мате- ријала, матичњака или шумског расадника;
- 2) да располаже одговарајућом опремом за производњу ре- продуктивног материјала;
- 3) да располаже складишним простором за одвојен смештај, чување и паковање недорађеног и дорађеног репродуктивног мате- ријала, а семена по партијама, који обезбеђује очување његовог квалитета и здравственог стања;
- 4) да има обезбеђено стручно руковођење пословима произ- водње репродуктивног материјала (пријављивање производње, обезбеђивање и чување прописане документације, смештај и чува- ње репродуктивног материјала и сл.).

Стручно руковођење пословима производње репродуктивног материјала може да врши дипломирани инжењер шумарства – од- сек за шумарство, са најмање две године радног искуства и поло- женим стручним испитом, који је засновао радни однос код произ- вођача репродуктивног материјала.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује министар.

Члан 16.

Министарство установљава и води регистар матичњака, шум- ских расадника и расадника украсног дрвећа и жбуња.

Регистар из става 1. овог члана садржи податке о: датуму уписа у регистар, регистарском броју, називу власника, односно ко- рисника, локацији и површини матичњака, шумског расадника, од- носно расадника украсног дрвећа и жбуња.

Члан 17.

Произвођач репродуктивног материјала је дужан да води књигу евиденције репродуктивног материјала.

Књига евиденције из става 1. овог члана садржи: број реше- ња о утврђивању услова за производњу репродуктивног материјала, име лица које обавља послове стручног руковођења производњом репродуктивног материјала, прегледни план расадника и матичња- ка са јасно означеним делом где се производи репродуктивни мате- ријал врста из члана 3. овог закона, врсту, односно сорту и старост репродуктивног материјала, количину укупно примљеног, произве- деног, продатог и уништеног репродуктивног материјала, податке о начину производње, врсти и датуму извођења радова.

Члан 18.

Садни материјал у расаднику, односно матичњаку, мора бити обележен јасно видљивим ознакама које садрже податке о врсти (народни и научни назив) и старости садног материјала.

Члан 19.

О врсти и количини репродуктивног материјала произведе- ног до 31. октобра текуће године произвођач је дужан да обавести министарство најкасније до 15. новембра текуће године.

Увозник репродуктивног материјала је дужан да обавести министарство о врсти и количини увезеног репродуктивног мате- ријала најкасније у року од 15 дана од дана увоза.

IV. КОНТРОЛА ПРОИЗВОДЊЕ РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 20.

Производња репродуктивног материјала подлеже обавезној контроли једном у току вегетације.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана контрола производ- ње репродуктивног материјала топола и врба врши се два пута у то- ку вегетације.

Контролу производње репродуктивног материјала (у даљем тексту: контрола производње) врши министарство.

Стручне послове контроле производње министарство може да повери предузећу или другом правном лицу из члана 10. став 2. овог закона.

Члан 21.

Произвођач репродуктивног материјала, осим произвођача репродуктивног материјала топола и врба, дужан је да поднесе ми- нистарству пријаву за контролу производње најкасније 15 дана пре сетве семена или садње вегетативних делова биљака, односно 30 дана пре сакупљања семена.

Произвођач репродуктивног материјала топола и врба дужан је да поднесе министарству пријаву за контролу производње најка- сније до 15. марта текуће године.

Члан 22.

Министарство издаје уверење о пореклу репродуктивног ма- теријала произведеног у складу са одредбама овог закона и пропи- са донетих на основу њега.

Члан 23.

Министар ближе прописује: начин и поступак вршења кон- троле производње, образац пријаве за контролу производње, обра- зац записника о контроли у току процеса производње и образац уверења о пореклу репродуктивног материјала.

Члан 24.

Трошкове контроле производње сноси произвођач и уплаћује на одговарајући рачун за уплату јавних прихода буџета Републике.

Висина трошкова утврђује се у складу са прописима о накна- дама трошкова у управном поступку.

V. ДОРАДА РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 25.

Дорада семена обухвата сушење, трушење, чишћење, кали- брирање, паковање, затварање амбалаже, пломбирање, смештај и чување.

Дорада семена обухвата и дезинфекцију и дезинсекцију, као и третирање семена бактеријским и биостимулаторским средствима.

Дорада садница и вегетативних делова обухвата класирање, паковање, смештај и чување.

Члан 26.

Дорадом репродуктивног материјала може да се бави преду- зеће, друго правно лице или предузетник (у даљем тексту: дорађи- вач) који испуњава следеће услове:

- 1) да има обезбеђен радни простор и опрему за дораду и чу- вање репродуктивног материјала, одвојено по партијама;
- 2) да стручно руковођење пословима дораде репродуктивног материјала врши лице које је дипломирани инжењер шумарства – одсек за шумарство са најмање две године радног искуства и поло- женим стручним испитом.

Члан 27.

Пошиљку недорађеног семена на дораду прати записник шу- марског инспектора о брању, односно сакупљању.

Записник из става 1. овог члана садржи податке о:

- 1) врсти дрвета;
- 2) датуму брања, односно сакупљања;
- 3) тежини пошиљке;
- 4) регистарском броју и врсти полазног материјала за произ- водњу репродуктивног материјала;
- 5) региону провенијенције за репродуктивни материјал кате- горије познатог порекла и селекционисаног.

Произвођач семена, односно резница је дужан да седам дана пре почетка брања или сакупљања семена, односно израде резни- ца, о томе обавести шумарског инспектора.

Члан 28.

Дорађивач је дужан да води књигу евиденције о доради ре- продуктивног материјала.

Књига евиденције из става 1. овог члана садржи податке о: датуму пријема, врсти и количини недорађеног репродуктивног ма-

теријала, произвођачу недорађеног репродуктивног материјала, датуму дораде, врсти и количини дорађеног репродуктивног материјала, датуму испоруке, врсти и количини испорученог дорађеног репродуктивног материјала и лицу коме је испоручен дорађени репродуктивни материјал.

VI. КВАЛИТЕТ РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 29.

Репродуктивни материјал мора да испуњава норме квалитета прописане ЈУС-ом и ИСТА, а репродуктивни материјал топола (*Populus sp.*) и врба (*Salix sp.*) норме квалитета утврђене прописом који доноси министар.

Пропис из става 1. овог члана садржи податке о димензијама, квалитету и класама репродуктивног материјала топола и врба.

Члан 30.

Испитивање и утврђивање квалитета репродуктивног материјала врши се пре стављања у промет и коришћења по међународно признатом методу.

Испитивање и утврђивање квалитета репродуктивног материјала врши предузеће, односно друго правно лице које испуњава услове утврђене овим законом.

Испитивање и утврђивање квалитета репродуктивног материјала из увоза врши предузеће односно друго правно лице које је овлашћено да издаје сертификате међународног удружења за испитивање квалитета репродуктивног материјала.

Члан 31.

Испитивањем и утврђивањем квалитета репродуктивног материјала може да се бави предузеће, односно друго правно лице које испуњава следеће услове:

- 1) да има обезбеђен радни простор за испитивање квалитета репродуктивног материјала;
- 2) да има обезбеђен простор за чување узорака семена;
- 3) да располаже одговарајућим уређајима, апаратима и прибором за испитивање квалитета репродуктивног материјала, према врсти репродуктивног материјала који се испитује;
- 4) да за обављање послова испитивања и утврђивања квалитета репродуктивног материјала има запослено лице које је дипломирани инжењер шумарства – одсек за шумарство, са најмање две године радног искуства и положеним стручним испитом.

Члан 32.

За дорађен репродуктивни материјал који испуњава прописане норме квалитета, предузеће, односно друго правно лице из члана 30. овог закона издаје декларацију о квалитету репродуктивног материјала.

Рок важности декларације о квалитету репродуктивног материјала одређује предузеће, односно друго правно лице из члана 30. овог закона у зависности од врсте, старости и начина чувања репродуктивног материјала, а највише осам месеци од дана издавања.

Члан 33.

Предузеће, односно друго правно лице из члана 30. овог закона дужно је да чува документацију о испитивању и утврђивању квалитета репродуктивног материјала најмање пет година, а по један примерак узорка из сваке партије семена најмање 18 месеци.

VII. ПРОМЕТ И УПОТРЕБА РЕПРОДУКТИВНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 34.

У промет може да се стави репродуктивни материјал шумског дрвећа познатог порекла, селекционисан, квалификован или тестиран.

У промет може да се стави селекционисан, квалификован или тестиран репродуктивни материјал хибрида.

У промет може да се стави квалификован или тестиран репродуктивни материјал топола.

У промет може да се стави репродуктивни материјал који потиче од генетски модификованих организама само ако је тестиран.

Члан 35.

Промет репродуктивног материјала може да врши произвођач и добављач уписан у књигу произвођача и добављача репродуктивног материјала коју води министарство.

Књига произвођача и добављача репродуктивног материјала из става 1. овог члана садржи податке о: називу, седишту и адреси произвођача и добављача, одговорном лицу добављача и броју решења о упису у одговарајући регистар.

Члан 36.

Репродуктивни материјал у промету мора бити упакован тако да је заштићен од исушивања, упале, оштећења и инфекције.

Партије семена и плода стављају се у промет у пломбираним пошиљкама.

Члан 37.

Пошиљку дорађеног семена у промету, садница и вегетативних делова биљака прати уверење о пореклу и декларација о квалитету.

Репродуктивни материјал у промету мора да одговара квалитету означеном у декларацији о квалитету репродуктивног материјала.

Члан 38.

На амбалажу пошиљке репродуктивног материјала произвођач, односно дорађивач репродуктивног материјала ставља етикету која садржи податке о:

- 1) називу произвођача, односно дорађивача репродуктивног материјала;
- 2) броју уверења о пореклу репродуктивног материјала;
- 3) броју декларације о квалитету;
- 4) врсти дрвета (народни и научни назив);
- 5) категорији репродуктивног материјала;
- 6) датуму сакупљања, односно израде репродуктивног материјала;
- 7) року важења декларације о квалитету.

Ако се издаје на обојеном папиру етикета се разликује по боји за поједине категорије репродуктивног материјала, и то:

- 1) жута за репродуктивни материјал познатог порекла;
- 2) зелена за селекционисан репродуктивни материјал;
- 3) ружичаста за квалификован репродуктивни материјал;
- 4) плава за тестиран репродуктивни материјал.

Члан 39.

Пренос семена и плодова на дораду не сматра се прометом репродуктивног материјала у смислу одредаба овог закона.

Члан 40.

У промет не може да се стави репродуктивни материјал чији је рок важења декларације о квалитету истекао.

У случају из става 1. овог члана на захтев власника репродуктивног материјала предузеће, односно друго правно лице из члана 30. овог закона извршиће поновно испитивање, утврђивање квалитета, као и издавање декларације о квалитету репродуктивног материјала за који утврди да испуњава прописане норме квалитета.

VIII. НАДЗОР

Члан 41.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега врши министарство.

Инспекцијски надзор над признавањем полазног материјала, производњом, дорадом, квалитетом, прометом и употребом репродуктивног материјала министарство врши преко шумарског инспектора (у даљем тексту: инспектор).

Послове инспектора може да врши дипломирани инжењер шумарства, одсека за шумарство, са најмање три године радног искуства и са положеним стручним испитом.

Члан 42.

Свако правно и физичко лице дужно је да инспектору омогући вршење инспекцијског надзора, да му без одлагања стави на увид и располагање потребну документацију и друге доказе и изјасни се о чињеницама које су од значаја за вршење надзора.

Члан 43.

У вршењу послова инспекцијског надзора инспектор је овлашћен и дужан да:

- 1) врши контролу и утврђивање услова за производњу, дораду и за испитивање и утврђивање квалитета репродуктивног материјала;
- 2) врши контролу процеса производње, поступака дораде и поступака испитивања и утврђивања квалитета репродуктивног материјала;
- 3) врши обавезне прегледе у поступку одабирања и признавања матичњака и установљивања регистра матичњака и шумских расадника;
- 4) врши обавезне прегледе у поступку контроле производње репродуктивног материјала и издавања прописаних уверења;
- 5) врши контролу да ли се поверени послови врше у складу са одредбама овог закона и прописа донетих на основу истог;
- 6) врши контролу промета, употребе и квалитета репродуктивног материјала;
- 7) врши контролу сакупљања и убирања репродуктивног материјала са семенских стабала, састојина и плантажа;
- 8) узима узорке репродуктивног материјала без накнаде ради испитивања и утврђивања квалитета;

9) захтева помоћ органа надлежних за унутрашње послове ако оцени да без њихове помоћи не може да изврши надзор.

Члан 44.

У вршењу послова из члана 43. овог закона инспектор је овлашћен и дужан да:

- 1) забрани производњу, дораду и утврђивање квалитета репродуктивног материјала, ако за то нису испуњени прописани услови или ако се ове делатности обављају без доказа о испуњености прописаних услова;
- 2) забрани производњу, дораду, употребу и стављање у промет репродуктивног материјала које нема уверење о пореклу;
- 3) забрани стављање у промет репродуктивног материјала који није дорађен, није прописно упакован, није у изворном оригиналном паковању, нема прописану декларацију, не одговара прописаном и декларисаном квалитету или чији квалитет није утврђен на прописан начин;
- 4) забрани употребу и стављање у промет репродуктивног материјала увезеног без одобрења надлежног органа;
- 5) нареди уништавање и надзире поступак уништавања репродуктивног материјала чија се производња и промет врши супротно одредбама овог закона и прописа донетих на основу њега и да уништи репродуктивни материјал ако се не поступи по налогу за његово уништавање;
- 6) одузме и уништи репродуктивни материјал који је стављен у промет супротно одредбама овог закона;
- 7) нареди отклањање утврђене неправилности када у поступку надзора утврди да пропис о репродуктивном материјалу није примењен или је неправилно примењен и одреди за то потребан рок.

Трошкове који настану приликом одузимања, чувања и уништавања репродуктивног материјала на основу овлашћења из става 1. тачка 6. овог члана падају на терет лица од којег је репродуктивни материјал одузет.

Члан 45.

Против решења инспектора допуштена је жалба Влади Републике Србије.

Жалба изјављена на решење инспектора из члана 44. став 1. тач. 2. и 3. овог закона не одлаже његово извршење.

Члан 46.

Утврђивање квалитета инспекцијских узорака репродуктивног материјала министарство може да повери предузећу, односно другом правном лицу које испуњава услове из члана 31. овог закона.

Трошкове који настају у вези са утврђивањем квалитета инспекцијских узорака репродуктивног материјала сноси предузеће, односно друго правно и физичко лице од кога је узорак узет, ако узорак не одговара прописаном, односно декларисаном квалитету, односно министарство ако узорак одговара прописаном, односно декларисаном квалитету.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 47.

Новчаном казном од 50.000 до 1.000.000 динара казниће се за привредни преступ предузеће или друго правно лице, ако:

- 1) поступи супротно одредбама члана 7. овог закона;
- 2) за подизање и обнављање шума користи репродуктивни материјал из увоза супротно одредбама члана 8. овог закона;
- 3) ако се бави производњом репродуктивног материјала, дорадом репродуктивног материјала или утврђивањем квалитета семена, а не испуњава прописане услове или настави да се бави овим делатностима после решења инспектора о забрани вршења ових делатности (члан 15. став 1, члан 26, члан 31. и члан 44. став 1. тачка 1);
- 4) пре стављања у промет и коришћења не изврши утврђивање квалитета репродуктивног материјала (члан 30);
- 5) стави у промет репродуктивни материјал супротно одредби члана 34. овог закона;
- 6) промет репродуктивног материјала врши произвођач или добављач који није уписан у књигу произвођача и добављача репродуктивног материјала (члан 35. став 1);
- 7) ставља у промет репродуктивни материјал који не одговара квалитету означеном у декларацији (члан 37. став 2);
- 8) поступи супротно одредби члана 40. став 1. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

Уз новчану казну за привредни преступ из става 1. овог члана може се изрећи и заштитна мера забране предузећу или другом правном лицу да се бави одређеном привредном делатношћу у трајању од шест месеци до десет година.

Уз новчану казну из става 2. овог члана одговорном лицу у предузећу или другом правном лицу може се изрећи и заштитна

мера забране вршења одређених дужности у трајању од шест месеци до десет година.

Члан 48.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице, ако:

- 1) поступи супротно одредби члана 4. став 3. овог закона;
- 2) не води књигу евиденције репродуктивног материјала, односно ако књига евиденције не садржи прописане податке (члан 17);
- 3) поступи супротно одредби члана 18. овог закона;
- 4) не обавести министарство о врсти и количини произведеног, односно увезеног репродуктивног материјала (члан 19);
- 5) не поднесе министарству пријаву за контролу производње, односно ако је не поднесе у прописаном року (члан 21);
- 6) поступи супротно одредби члана 27. ст. 1. и 3. овог закона;
- 7) не води књигу евиденције о доради репродуктивног материјала, односно ако књига евиденције не садржи прописане податке (члан 28);
- 8) не чува документацију о испитивању и утврђивању квалитета репродуктивног материјала до прописаног рока (члан 33);
- 9) стави репродуктивни материјал у промет супротно одредби члана 36. овог закона;
- 10) поступи супротно одредбама члана 38. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

Члан 49.

Новчаном казном од 5.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај предузетник, ако:

- 1) поступи супротно одредби члана 4. став 3. овог закона;
- 2) се бави производњом репродуктивног материјала или дорадом семена, а не испуњава прописане услове или настави да се бави овим делатностима и после решења инспектора о забрани вршења ових делатности (члан 15. став 1, члан 26. и члан 44. став 1);
- 3) не води књигу евиденције репродуктивног материјала, односно ако књига евиденције не садржи прописане податке (члан 17);
- 4) ако поступи супротно одредби члана 18. овог закона;
- 5) не обавести министарство о врсти и количини произведеног, односно увезеног репродуктивног материјала (члан 19);
- 6) не поднесе министарству пријаву, односно ако је не поднесе у прописаном року (члан 21);
- 7) поступи супротно одредби члана 27. ст. 1. и 3. овог закона;
- 8) не води књигу евиденције о доради репродуктивног материјала, односно ако књига евиденције не садржи прописане податке (члан 28);
- 9) пре стављања у промет и коришћења не изврши утврђивање квалитета репродуктивног материјала (члан 30);
- 10) стави у промет репродуктивни материјал супротно одредби члана 34. овог закона;
- 11) стави репродуктивни материјал у промет супротно одредби члана 36. овог закона;
- 12) ставља у промет репродуктивни материјал који не одговара квалитету означеном у декларацији (члан 37. став 2);
- 13) поступи супротно одредби члана 38. овог закона;
- 14) поступи супротно одредби члана 40. став 1. овог закона.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50.

Предузеће, односно друго правно лице и предузетник који се баве производњом репродуктивног материјала, дорадом, испитивањем и утврђивањем квалитета репродуктивног материјала, прометом и употребом репродуктивног материјала дужни су да своје пословање ускладе са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 51.

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона примењиваће се прописи донети на основу Закона о семену и садном материјалу („Службени гласник РС”, бр. 54/93 и 35/94) и Закона о признавању сорти пољопривредног и шумског биља („Службени лист СРЈ”, бр. 12/98 и 37/02) ако нису у супротности са овим законом.

Члан 52.

Семенски објекти признати у складу са прописима који су били на снази до дана ступања на снагу овог закона, сматрају се признатим полазним материјалом за производњу селекционисаног репродуктивног материјала.

Члан 53.

Производња репродуктивног материјала започета до дана ступања на снагу овог закона наставиће се по прописима по којима је започета.

Члан 54.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о семену и садном материјалу („Службени гласник РС”, бр. 54/93 и 35/94) и Закона о признавању сорти пољопривредног и шумског биља („Службени лист СРЈ”, бр. 12/98 и 37/02) које се одnose на репродуктивни материјал шумског биља.

Члан 55.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3919

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНИ ЗАКОНА
О ИЗДАВАЊУ ПУБЛИКАЦИЈА

Проглашава се Закон о измени Закона о издавању публикација, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 68

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЕНИ ЗАКОНА О ИЗДАВАЊУ ПУБЛИКАЦИЈА

Члан 1.

У Закону о издавању публикација („Службени гласник РС”, бр. 37/91, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 7. став 1. мења се и гласи:
„Међународне стандардне бројеве за све врсте публикација (ISBN, ISSN, ISMN, DOI и др.) одређује Народна библиотека Србије.”

Члан 2.

Југословенски библиографски институт предаће Народној библиотеци Србије одговарајуће предмете и архиву у вези с пословима одређивања међународних стандардних бројева за све врсте публикација (ISBN, ISSN, ISMN, DOI и др.), у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3920

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЕЛЕКТРОНСКОМ ПОТПИСУ

Проглашава се Закон о електронском потпису, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 69

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ЕЛЕКТРОНСКОМ ПОТПИСУ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се употреба електронског потписа у правним пословима и другим правним радњама, пословању, као и права, обавезе и одговорности у вези са електронским сертификатима, ако посебним законима није другачије одређено.

Одредбе овог закона примењују се на општење органа, општење органа и странака, достављање и израду одлуке органа у електронском облику у управном, судском и другом поступку пред државним органом – ако је законом којим се уређује тај поступак прописана употреба електронског потписа.

Члан 2.

Поједини изрази који се користе у овом закону имају следеће значење:

- 1) „Електронски документ” – документ у електронском облику који се користи у правним пословима и другим правним радњама, као и у управном, судском и другом поступку пред државним органом;
- 2) „Електронски потпис” – скуп података у електронском облику који су придружени или су логички повезани са електронским документом и који служе за идентификацију потписника;
- 3) „Квалификовани електронски потпис” – електронски потпис којим се поуздано гарантује идентитет потписника, интегритет електронских докумената, и онемогућава накнадно порицање одговорности за њихов садржај, и који испуњава услове утврђене овим законом;
- 4) „Потписник” – лице које поседује средства за електронско потписивање и врши електронско потписивање у своје име или у име правног или физичког лица;
- 5) „Подаци за формирање електронског потписа” – јединствени подаци, као што су кодови или приватни криптографски кључеви, које потписник користи за израду електронског потписа;
- 6) „Средства за формирање електронског потписа” – одговарајућа техничка средства (софтвер и хардвер) која се користе за формирање електронског потписа, уз коришћење података за формирање електронског потписа;
- 7) „Средства за формирање квалификованог електронског потписа” – средства за формирање електронског потписа која испуњавају услове утврђене овим законом;
- 8) „Подаци за проверу електронског потписа” – подаци, као што су кодови или јавни криптографски кључеви, који се користе за проверу и оверу електронског потписа;
- 9) „Средства за проверу електронског потписа” – одговарајућа техничка средства (софтвер и хардвер) која служе за проверу електронског потписа, уз коришћење података за проверу електронског потписа;
- 10) „Средства за проверу квалификованог електронског потписа” – средства за проверу електронског потписа која испуњавају услове утврђене овим законом;
- 11) „Електронски сертификат” – електронски документ којим се потврђује веза између података за проверу електронског потписа и идентитета потписника;
- 12) „Квалификовани електронски сертификат” – електронски сертификат који је издат од стране сертификационог тела за издавање квалификованих електронских сертификата и садржи податке предвиђене овим законом;
- 13) „Корисник” – правно лице, предузетник, државни орган, орган територијалне аутономије, орган локалне самоуправе или физичко лице коме се издаје електронски сертификат;
- 14) „Сертификационо тело” – правно лице које издаје електронске сертификате у складу са одредбама овог закона.

Члан 3.

Електронском документу се не може оспорити пуноважност или доказна снага само због тога што је у електронском облику.

Став 1. овог члана се не примењује на:

- 1) правне послове којима се врши пренос права својине на непокретности или којима се установљавају друга стварна права на непокретностима;
- 2) изјаве странака и других учесника у поступку за расправљање заоставштине, форму завештања, уговоре о уступању и расподели имовине за живота, уговоре о доживотном издржавању и споразуме у вези са наслеђивањем, као и друге уговоре из области наследног права;
- 3) уговоре о уређивању имовинских односа између брачних другова;
- 4) уговоре о располагању имовином лица којима је одузета пословна способност;
- 5) уговоре о поклону;
- 6) друге правне послове или радње, за које је посебним законом или на основу закона донетих прописа, изричито одређена употреба својеручног потписа у документима на папиру или овера својеручног потписа.

Члан 4.

Ако је законом или другим прописом предвиђено да одређени документ треба чувати, то се може учинити и у електронском облику, под условом да је електронски документ:

- 1) доступан и да је на располагању за каснију употребу;
- 2) сачуван у облику у коме је формиран или примљен;

3) сачуван на начин који омогућава идентификацију времена и места настанка или пријема, и лица које га је формирало;

4) формиран применом технологије и поступака који омогућавају да се на поуздан начин може утврдити било каква измена у електронском документу.

Обавеза чувања документа из става 1. овог члана, не односи се на податке чији је једини циљ да омогуће пријем или слање електронског документа (комуникациони подаци).

Члан 5.

Лица која чувају електронске документе који су електронски потписани, дужна су да чувају податке и средства за проверу електронског потписа онолико времена колико се чувају сами документи.

II. ЕЛЕКТРОНСКИ ПОТПИС И КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ ПОТПИС

Члан 6.

Електронски потпис може имати правно дејство и може се користити као доказно средство у законом уређеном поступку, осим када се, у складу са посебним законом, захтева да само својеручни потпис има правно дејство и доказну снагу.

Члан 7.

Квалификовани електронски потпис, мора да задовољи следеће услове:

- 1) искључиво је повезан са потписником;
- 2) недвосмислено идентификује потписника;
- 3) настаје коришћењем средстава којима потписник може самостално да управља и која су искључиво под надзором потписника;
- 4) директно је повезан са подацима на које се односи, и то на начин који недвосмислено омогућава увид у било коју измену изворних података;
- 5) формиран је средствима за формирање квалификованог електронског потписа;
- 6) проверава се на основу квалификованог електронског сертификата потписника.

Члан 8.

Средства за формирање квалификованог електронског потписа су средства која морају да обезбеде:

- 1) да се подаци за формирање квалификованог електронског потписа могу појавити само једном и да је обезбеђена њихова поверљивост;
- 2) да се из података за проверу квалификованог електронског потписа, не могу у разумно време и тренутно доступним средствима, добити подаци за формирање квалификованог електронског потписа;
- 3) да квалификовани електронски потпис буде заштићен од фалсификовања, употребом тренутно доступне технологије;
- 4) да подаци за формирање квалификованог електронског потписа буду поуздано заштићени од неовлашћеног коришћења.

Средства за формирање квалификованог електронског потписа, приликом формирања потписа, не смеју променити податке који се потписују или онемогућити потписнику увид у те податке пре процеса формирања квалификованог електронског потписа.

Члан 9.

Средства за проверу квалификованог електронског потписа су средства која обезбеђују:

- 1) поуздано утврђивање да подаци коришћени за проверу електронског потписа одговарају подацима приказаним лицу које врши проверу;
- 2) поуздано верификовање потписа и коректно приказивање резултата провере;
- 3) омогућавање поузданог увида у садржај потписаних података;
- 4) поуздано верификовање аутентичности и валидности електронског сертификата потписника у тренутку провере електронског потписа;
- 5) коректно приказивање идентитета потписника;
- 6) да се било које измене у потписаним подацима поуздано открију.

Члан 10.

Квалификовани електронски потпис у односу на податке у електронском облику има исто правно дејство и доказну снагу као и својеручни потпис, односно својеручни потпис и печат, у односу на податке у папирном облику.

Члан 11.

Министарство надлежно за информационо друштво (у даљем тексту: надлежни орган) прописује техничко-технолошке поступке за формирање квалификованог електронског потписа и критерију-

ме које треба да испуне средства за формирање квалификованог електронског потписа.

III. ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ И СЕРТИФИКАЦИОНА ТЕЛА

Члан 12.

Електронски сертификат, у смислу овог закона, је електронска потврда којом се потврђује веза између података за проверу електронског потписа и идентитета потписника.

Електронске сертификате издаје сертификационо тело.

Сертификационо тело у смислу овог закона јесте правно лице које другим правним и физичким лицима пружа услуге издавања електронских сертификата, као и друге услуге повезане са овом делатношћу.

Члан 13.

Сертификационим телима није потребна посебна дозвола за издавање електронских сертификата.

Члан 14.

Надлежни орган води евиденцију сертификационих тела.

Члан 15.

Сертификационо тело је дужно да надлежном органу пријави почетак обављања услуга издавања електронских сертификата, најмање 15 дана пре почетка рада.

Члан 16.

Надлежни орган евидентира сертификационо тело одмах након подношења пријаве којом се надлежни орган обавештава о почетку обављања услуга.

Надлежни орган прописује садржај и начин вођења евиденције, образце пријаве за упис у евиденцију, пријаве за упис промена као и врсту, садржај и начин достављања документације неопходне за увођење у евиденцију.

Члан 17.

Квалификовани електронски сертификат, у смислу овог закона, је електронски сертификат који издаје сертификационо тело за издавање квалификованих електронских сертификата и који мора да садржи:

- 1) ознаку о томе да се ради о квалификованом електронском сертификату;
- 2) скуп података који јединствено идентификује правно лице које издаје сертификат;
- 3) скуп података који јединствено идентификује потписника;
- 4) податке за проверу електронског потписа, који одговарају подацима за израду квалификованог електронског потписа а који су под контролом потписника;
- 5) податке о почетку и крају важења електронског сертификата;
- 6) идентификациону ознаку издатог електронског сертификата;
- 7) квалификовани електронски потпис сертификационог тела које је издало квалификовани електронски сертификат;
- 8) ограничења везана за употребу сертификата, ако их има.

Члан 18.

Сертификационо тело за издавање квалификованих електронских сертификата мора испуњавати следеће услове:

- 1) способност за поуздано обављање услуга издавања електронских сертификата;
- 2) безбедно и ажурно вођење регистра корисника као и спровођење безбедног и тренутног опозива електронског сертификата;
- 3) обезбеђивање тачног утврђивања датума и времена издавања или опозива електронског сертификата;
- 4) да извршава проверу идентитета и, ако је потребно, других додатних обележја лицу којем се издаје сертификат, на поуздан начин и у складу са прописима;
- 5) да има запослена лица са специјалистичким знањима, искуством и стручним квалификацијама потребним за вршење услуга издавања електронских сертификата, а нарочито у односу на: управљачке способности, стручност у примени технологија електронског потписа и одговарајућих сигурносних процедура и безбедну примену одговарајућих административних и управљачких поступака који су усаглашени са признатим стандардима;
- 6) да користи поуздане системе и производе који су заштићени од неовлашћених измена и који обезбеђују техничку и криптографску сигурност процеса;
- 7) да предузима мере против фалсификовања електронских сертификата, а у случајевима у којима генерише податке за формирање електронског потписа да гарантује тајност процеса формирања тих података;

8) да обезбеди финансијске ресурсе за осигурање од ризика и одговорности за могућу штету насталу вршењем услуге издавања електронских сертификата;

9) да обезбеди чување свих релевантних информација које се односе на електронске сертификате у прописаном временском периоду и то у изворном облику;

10) да не чува и не копира податке за формирање електронског потписа за лица у чије име пружа ту услугу;

11) да обезбеди системе за физичку заштиту уређаја, опреме и података, и сигурносна решења за заштиту од неовлашћеног приступа;

12) да информише лица која траже издавање квалификованог електронског сертификата о тачним условима издавања и коришћења тог сертификата, укључујући било која ограничења у коришћењу, као и о поступцима за решавање спорова. Такве информације, које могу бити достављене електронски, морају бити написане и припремљене у разумљивом облику на српском језику. Одговарајући делови тих информација морају бити расположиви на захтев трећим лицима која користе електронски сертификат;

13) да користи поуздан систем управљања електронским сертификатима у облику који омогућава њихову проверу како би:

(а) унос и промене радила само овлашћена лица;

(б) могла бити проверена аутентичност информација из сертификата;

(в) електронски сертификати били јавно расположиви за претраживање само у оним случајевима за које је власник сертификата дао сагласност;

(г) било која техничка промена која би могла да наруши безбедносне захтеве била позната сертификационом телу.

Надлежни орган прописује ближе услове и начин провере испуњености услова из става 1. овог члана.

Члан 19.

Надлежни орган води Регистар сертификационих тела за издавање квалификованих електронских сертификата у Републици Србији (у даљем тексту: Регистар).

Надлежни орган прописује садржај и начин вођења Регистра, начин подношења захтева за упис у Регистар, потребну документацију уз захтев, образац захтева, као и начин објављивања података из Регистра.

Члан 20.

Ако сертификационо тело испуњава услове из члана 18. овог закона, надлежни орган доноси решење о упису у Регистар.

Решење се доноси на захтев сертификационог тела, у року од 30 дана од дана подношења уредног захтева.

Решење мора да садржи регистарски број под којим је сертификационо тело уписано у Регистар и датум уписа у Регистар.

Сертификационо тело може почети да пружа услуге издавања квалификованих електронских сертификата даном уписа у Регистар.

Сертификациона тела која су уписана у Регистар могу ту чињеницу да назначе у издатим квалификованим сертификатима.

Члан 21.

Издавање квалификованих електронских сертификата може обављати и орган државне управе, у складу са посебним прописима.

Члан 22.

Регистар и евиденција сертификационих тела доступни су јавности.

IV. ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ КОРИСНИКА И СЕРТИФИКАЦИОНИХ ТЕЛА

Члан 23.

Електронски сертификат се може издати кориснику на његов захтев, о чему се закључује посебан уговор.

Корисник је слободан у избору сертификационог тела, осим у случајевима предвиђеним посебним прописима.

Корисник може користити услуге сертификације једног или више сертификационих тела.

Члан 24.

Квалификовани електронски сертификат може се издати сваком лицу на његов захтев, на основу несумњиво утврђеног идентитета и осталих података о лицу које је поднело захтев.

Члан 25.

Корисник је дужан да чува средства и податке за формирање електронског потписа од неовлашћеног приступа и употребе, и исте користи у складу са одредбама овог закона.

Члан 26.

Корисник је дужан да достави сертификационом телу све потребне податке и информације о променама које утичу или могу утицати на тачност утврђивања идентитета потписника одмах, а најкасније у року од седам дана од дана настанка промене.

Корисник је дужан да одмах затражи опозив свог сертификата у свим случајевима губитка или оштећења средстава или података за формирање електронског потписа.

Члан 27.

Корисник одговара за неправилности које су настале због неиспуњавања обавеза утврђених одредбама чл. 25. и 26. овог закона.

Корисник може бити ослобођен одговорности у случајевима када се може доказати да оштећено лице није предузело или је погрешно предузело радње за проверу електронског потписа и електронског сертификата.

Члан 28.

Сертификационо тело за издавање квалификованих електронских сертификата дужно је да:

1) обезбеди да сваки издати квалификовани електронски сертификат садржи све потребне податке у складу са чланом 17. овог закона;

2) изврши потпуну проверу идентитета корисника за кога врши услуге сертификације;

3) обезбеди тачност и целовитост података које уноси у евиденцију издатих сертификата;

4) унесе у сваки сертификат основне податке о свом идентитету;

5) омогући сваком заинтересованом лицу увид у идентификационе податке сертификационог тела и увид у решење за издавање квалификованих електронских сертификата;

6) води ажурну, тачну и безбедним мерама заштићену евиденцију издатих електронских сертификата која мора да буде јавно доступна, осим у случајевима када власник сертификата изричито захтева да његови подаци не буду јавно доступни;

7) води тачну и безбедним мерама заштићену евиденцију неважећих електронских сертификата;

8) обезбеди видљив податак о тачном датуму и времену (сат и минут) издавања односно опозива електронских сертификата у евиденцији издатих електронских сертификата;

9) поступа по одредбама закона и других прописа којима је уређена заштита личних података.

Члан 29.

Сертификационо тело за издавање квалификованих електронских сертификата је дужно да, пре закључивања уговора из члана 23. став 1. овог закона, обавести лице које је поднело захтев за издавање квалификованог електронског сертификата о свим важним околностима његове употребе.

Обавештење из става 1. овог члана садржи:

1) извод из садржаја важећих прописа, интерних правила и других услова који се односе на употребу електронског сертификата;

2) податке о евентуалним ограничењима употребе електронског сертификата;

3) податке о одговарајућим правним лековима у случају спора;

4) податке о мерама које треба да реализују корисници сертификата и о потребној технологији за безбедно електронско потписивање и проверавање електронских потписа.

Члан 30.

Сертификационо тело је дужно да прекине услугу сертификације, односно изврши опозив издатих квалификованих електронских сертификата, у случајевима кад:

1) опозив сертификата захтева власник сертификата или његов пуномоћник;

2) власник сертификата изгуби пословну способност, или је престао да постоји или су се промениле околности које битно утичу на важење сертификата;

3) утврди да је податак у сертификату погрешан или је сертификат издат на основу погрешних података;

4) утврди да су подаци за проверу електронског потписа или информациони систем сертификационог тела угрожени на начин који утиче на безбедност и поузданост сертификата;

5) утврди да су подаци за електронско потписивање или информациони систем власника сертификата угрожени на начин који утиче на поузданост и безбедност израде електронског потписа;

6) престаје са радом или му је рад забрањен, а издати сертификати су важећи.

Сертификационо тело је дужно да ажурно води евиденцију свих опозваних електронских сертификата.

Сертификационо тело је дужно да обавести корисника о опозиву електронског сертификата у року од 24 часа од примљеног обавештења односно настанка околности због којих се електронски сертификат опозива.

Члан 31.

Сертификационо тело које издаје квалификоване електронске сертификате је дужно да чува комплетну документацију о изда- тим и опозваним електронским сертификатима као средство за до- казивање и верификацију у управним, судским и другим поступци- ма најмање десет година по престанку важења квалификованих електронских сертификата.

Подаци из става 1. овог члана могу се чувати у електронском облику.

Члан 32.

Сертификационо тело је дужно да о раскиду уговора због по- требе односно намере престанка обављања делатности, обавести сваког корисника и надлежни орган најмање три месеца пре на- станка ових околности.

Сертификационо тело је дужно да обезбеди код другог сер- тификационог тела наставак обављања услуге сертификације за кориснике којима је издало сертификате, а уколико за то нема мо- гућности, дужно је да опозове све издате сертификате и о томе од- мах обавести надлежни орган.

Сертификационо тело које прекида са обављањем послова сертификације дужно је да достави сву документацију у вези са обављањем услуге сертификације другом сертификационом телу на кога преноси обавезе обављања услуге сертификације, односно надлежном органу ако нема другог сертификационог тела.

Надлежни орган мора одмах, на трошак сертификационог тела, извршити опозив свих сертификата које је издало сертифика- ционо тело које је из било којих разлога прекинуло обављање сер- тификације, а није обезбедило настављање обављања сертифика- ције код другог сертификационог тела и није опозвало издате сер- тификате.

Члан 33.

Надлежни орган прописује најнижи износ осигурања од ри- зика и одговорности за могућу штету насталу вршењем услуге из- давања електронских сертификата.

Члан 34.

Сертификационо тело које издаје квалификоване електрон- ске сертификате или гарантује за квалификоване електронске сер- тификате другог сертификационог тела, одговорно је за штету причињену лицу које се поуздало у тај сертификат, ако:

- 1) информација коју садржи квалификовани електронски сертификат није тачна у тренутку његовог издавања;
- 2) сертификат не садржи све елементе прописане за квали- фиковани електронски сертификат;
- 3) није проверило да потписник у тренутку издавања серти- фиката поседује податке за израду електронског потписа који од- говарају подацима за проверу електронског потписа који су дати, односно идентификовани у сертификату;
- 4) не обезбеди да се подаци за израду и подаци за проверу електронског потписа могу користити комплементарно, у случају када те податке генерише сертификационо тело;
- 5) пропусти да опозове сертификат у складу са одредбама члана 30. овог закона;
- 6) сертификат не садржи информације о ограничењима која се односе на употребу сертификата, а која су садржана у уговору са корисником.

Сертификационо тело није одговорно за штету из става 1. овог члана, ако докаже да је поступало у складу са законом и сво- јим општим и интерним правилима рада.

Сертификационо тело није одговорно за штету која је наста- ла због коришћења сертификата изван ограничења, уколико су та ограничења јасно назначена у сертификату.

Члан 35.

Електронски сертификати које издаје страно сертификацио- но тело равноправни су са домаћим електронским сертификатима.

Квалификовани електронски сертификати издати од стране иностраних сертификационих тела равноправни су са домаћим:

- 1) ако је инострано сертификационо тело добило решење од надлежног органа, у складу са одредбама чл. 18. и 20. овог закона; или
- 2) ако потичу из земље са којом постоји билатерални спора- зум о међусобном признавању квалификованих електронских сер- тификата.

V. НАДЗОР**Члан 36.**

Надлежни орган врши инспекцијски надзор над применом овог закона и радом сертификационих тела.

Надзор над радом сертификационих тела на пословима при- купљања, употребе и заштите личних података корисника врше ор-

гани одређени законом и другим прописима којима се уређује за- штита личних података.

Члан 37.

У оквиру инспекцијског надзора регистрованих и евиденти- раних сертификационих тела надлежни орган:

- 1) утврђује да ли су испуњени услови прописани овим зако- ном и прописима донетим за спровођење овог закона;
- 2) контролише правилност примене прописаних поступака и организационо-техничких мера, примену интерних правила која су у вези са условима прописаним овим законом и прописима донетим за спровођење овог закона;
- 3) врши контролу поступка издавања, чувања и опозива елек- тронских сертификата;
- 4) врши контролу законитости обављања других услуга сер- тификационих тела.

Члан 38.

У вршењу инспекцијског надзора над радом сертификационих тела овлашћена лица надлежног органа имају право и дужност да:

- 1) прегледају акте и сву документацију која је повезана са том делатношћу;
- 2) провере његове пословне просторије, информациони си- стем, рачунарску мрежу, осталу опрему, техничку документацију, као и сигурносне мере које се предузимају;
- 3) изврше увид у целокупну документацију, ради обезбеђива- ња доказа или тачног утврђивања евентуалне нерегуларности.

Овлашћено лице надлежног органа је дужно да чува као слу- жбену тајну све податке о сертификатима и личне податке о кори- снику сертификата.

Члан 39.

Овлашћено лице надлежног органа решењем:

- 1) забрањује употребу неадекватних поступака и инфраструк- туре, и даје рок сертификационом телу у којем је оно дужно да обезбеди адекватне поступке и инфраструктуру;
 - 2) привремено забрањује пословање сертификационог тела до отклањања неадекватности поступака и инфраструктуре;
 - 3) наређује привремени опозив неког или свих сертификата издатих од стране сертификационог тела, ако постоји основана сумња да се ради о неадекватном поступку или фалсификату.
- У случају привремене забране пословања, сертификати изда- ти до дана настанка узрока због којих је изречена мера забране, остају у важности.

Члан 40.

Ако сертификационо тело за издавање квалификованих електронских сертификата престане да испуњава услове прописане овим законом надлежни орган доноси решење о његовом брисању из регистра сертификационих тела за издавање квалификованих електронских сертификата.

Решење из става 1. овог члана коначно је и против њега се може водити управни спор.

Члан 41.

Сертификационо тело је дужно да у циљу спровођења надзо- ра омогући овлашћеним лицима надлежног органа приступ у своје пословне просторије и увид у податке о пословању, увид у послов- ну документацију, приступ регистру корисника и примењеној рачу- нарској опреми и уређајима.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 42.**

Новчаном казном од 100.000 до 400.000 динара казниће се за прекршај корисник – правно лице:

- 1) које не чува средства и податке за формирање електрон- ског потписа од неовлашћеног приступа и употребе и ако исте не користи у складу са одредбама овог закона (члан 25);
- 2) које у прописаном року не достави сертификационом телу потребне податке и информације о променама које утичу или могу утицати на тачност утврђивања идентитета потписника (члан 26. став 1);
- 3) које одмах не достави сертификационом телу захтев за опозив електронског сертификата (члан 26. став 2).

Корисник – предузетник казниће се за прекршаје из става 1. овог члана новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Одговорно лице у правном лицу, државном органу, органу територијалне аутономије и органу локалне самоуправе казниће се за прекршаје из става 1. овог члана новчаном казном од 12.000 до 20.000 динара.

Корисник – физичко лице казниће се за прекршаје из става 1. овог члана новчаном казном од 12.000 до 20.000 динара.

Члан 43.

Новчаном казном од 200.000 до 400.000 динара казниће се за прекршај сертификационо тело ако:

- 1) не пријави надлежном органу почетак обављања услуга издавања електронских сертификата (члан 15);
- 2) изда квалификовани електронски сертификат који не садржи све потребне податке (члан 17);
- 3) чува и копира податке за формирање електронског потписа за лица у чије име пружа ту услугу (члан 18. став 1. тачка 10);
- 4) не обавести корисника коме издаје електронски сертификат о свим тачним условима издавања и коришћења електронског сертификата (члан 18. став 1. тачка 12);
- 5) не испуњава обавезе прописане чланом 28. овог закона;
- 6) не прекине услуге сертификације односно не изврши опозив издатих квалификованих електронских сертификата у прописаним случајевима (члан 30. став 1);
- 7) не води ажурно евиденцију свих опозваних електронских сертификата (члан 30. став 2);
- 8) не обавести корисника о опозиву електронског сертификата у прописаном року (члан 30. став 3);
- 9) не чува комплетну документацију о издатим и опозваним квалификованим електронским сертификатима у предвиђеном року (члан 31. став 1);
- 10) благовремено не обавести кориснике којима је издало електронске сертификате и надлежни орган о околностима које могу довести до престанка обављања услуга сертификације (члан 32. став 1);
- 11) не омогући овлашћеним лицима надлежног органа приступ у своје пословне просторије и увид у податке о пословању, увид у пословну документацију, приступ регистру корисника, рачунарску опрему и уређајима (члан 38).

Одговорно лице у сертификационом телу казниће се за прекршај из става 1. овог члана новчаном казном од 15.000 до 20.000 динара.

Члан 44.

Новчаном казном од 200.000 до 400.000 динара казниће се за прекршај – правно лице у случају да не чува податке и средства за проверу електронског потписа онолико времена колико се чувају сама електронска документа (члан 5).

Предузетник казниће се за прекршај из става 1. овог члана новчаном казном од 100.000 до 200.000 динара.

Одговорно лице у правном лицу, државном органу, органу територијалне аутономије и органу локалне самоуправе казниће се за прекршај из става 1. овог члана новчаном казном од 12.000 до 20.000 динара.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 45.

Надлежни орган доноси подзаконска акта за спровођење овог закона у року од три месеца од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 46.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3921

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ДРЖАВЉАНСТВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Проглашава се Закон о држављанству Републике Србије, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 70

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ДРЖАВЉАНСТВУ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Грађани Републике Србије имају држављанство Републике Србије.

Члан 2.

Држављанство Републике Србије стиче се и престаје на начин утврђен овим законом.

Члан 3.

Држављанин Републике Србије истовремено је и држављанин Србије и Црне Горе.

Члан 4.

Држављанин друге државе чланице Србије и Црне Горе на територији Републике Србије има једнака права и обавезе као и њен држављанин, изузев изборног права.

Члан 5.

Држављанин Републике Србије који има и држављанство стране државе сматра се држављанином Републике Србије кад се налази на територији Републике Србије.

II. СТИЦАЊЕ ДРЖАВЉАНСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Члан 6.

Држављанство Републике Србије стиче се:

- 1) пореклом;
- 2) рођењем на територији Републике Србије;
- 3) пријемом;
- 4) по међународним уговорима.

Пореклом и рођењем на територији Републике Србије држављанство Републике Србије стиче се на основу уписа чињенице држављанства у матичну књигу рођених.

Пријемом држављанство Републике Србије стиче се на основу правоснажног решења које министарство надлежно за унутрашње послове доноси након спроведеног поступка предвиђеног овим законом.

1. Стицање држављанства пореклом

Члан 7.

Држављанство Републике Србије пореклом стиче дете:

- 1) чија су оба родитеља у тренутку његовог рођења држављани Републике Србије;
- 2) чији је један од родитеља у тренутку његовог рођења држављанин Републике Србије а дете је рођено на територији Републике Србије;
- 3) рођено на територији Републике Србије, чији је један од родитеља у тренутку његовог рођења држављанин Републике Србије а други је држављанин друге државе чланице, ако то родитељи споразумно одреде;
- 4) рођено на територији друге државе чланице, чији је један од родитеља у тренутку његовог рођења држављанин Републике Србије а други је држављанин друге државе чланице, ако то родитељи споразумно одреде;
- 5) рођено на територији друге државе чланице, чији је један од родитеља у тренутку његовог рођења држављанин Републике Србије а други је страни држављанин или је непознат или непознатог држављанства или без држављанства, ако не стекне држављанство друге државе чланице;
- 6) рођено у иностранству, чији је један од родитеља у тренутку његовог рођења држављанин Републике Србије а други је непознат или непознатог држављанства или без држављанства.

Члан 8.

Држављанство Републике Србије пореклом стиче дете рођено у иностранству, чији је један од родитеља у тренутку његовог рођења држављанин Републике Србије а други је држављанин друге државе чланице, ако то родитељи споразумно одреде.

Ако се споразум из става 1. овог члана не постигне, дете стиче држављанство Републике Србије ако држављанство Републике Србије има родитељ који дете пријави као држављанина Републике Србије надлежном дипломатском или конзуларном представништву Србије и Црне Горе и затражи упис детета у евиденцију држављана која се води у Републици Србији.

Ако један од родитеља није жив, ако је лишен пословне способности или родитељског права или је непознат, пријаву и захтев из става 2. овог члана подноси други родитељ.

Члан 9.

Држављанство Републике Србије пореклом стиче дете рођено у иностранству, чији је један од родитеља у тренутку његовог рођења држављанин Републике Србије а други је страни држављанин, ако га родитељ који је држављанин Републике Србије пријави до навршене 18. године живота код надлежног дипломатског или конзуларног представништва Србије и Црне Горе као држављанина Републике Србије и ако поднесе захтев за упис детета у евиденцију држављана надлежном органу у Републици Србији. Ако је дете под старатељством, пријаву и захтев подноси старалац.

Дете рођено у иностранству, чији је један од родитеља у тренутку његовог рођења држављанин Републике Србије, стиче пореклом држављанство Републике Србије ако би остало без држављанства чак и ако нису испуњени услови из става 1. овог члана.

Ако је дете старије од 14 година, за стицање држављанства у смислу ст. 1. и 2. овог члана потребна је и његова сагласност.

Члан 10.

Лице старије од 18 година живота рођено у иностранству чији је један од родитеља у тренутку његовог рођења био држављанин Републике Србије а други страни држављанин стиче пореклом држављанство Републике Србије ако до навршене 23. године живота поднесе захтев за упис у евиденцију држављана надлежном органу у Републици Србији, под условом да није стекло држављанство Републике Србије на начин предвиђен чланом 9. став 1. овог закона.

Члан 11.

Под условима из чл. 7. до 10. овог закона, држављанство Републике Србије стиче пореклом и усвојеник-странац, односно усвојеник без држављанства, у случају потпуног усвојења.

Захтев за упис усвојеника из става 1. овог члана у евиденцију држављана подноси усвојилац – држављанин Републике Србије.

Захтев из става 2. овог члана подноси усвојеник старији од 18 година до навршене 23. године живота.

Члан 12.

Дете, односно лице из чл. 7. до 11. овог закона, које стиче држављанство пореклом, сматра се држављанином Републике Србије од рођења.

2. Стицање држављанства рођењем на територији Републике Србије

Члан 13.

Дете рођено или нађено на територији Републике Србије (нахоће) држављанство Републике Србије рођењем стиче ако су му оба родитеља непозната или непознатог држављанства или без држављанства или ако је дете без држављанства.

Дете које је на основу става 1. овог члана стекло држављанство Републике Србије сматра се држављанином Републике Србије од рођења.

Детету из става 1. овог члана може престати држављанство Републике Србије ако се до навршене 18. године утврди да су му оба родитеља држављани друге државе чланице или страни држављани. Држављанство му престаје на захтев родитеља даном достављања решења.

Ако је дете старије од 14 година, за престанак држављанства Републике Србије потребна је и његова сагласност.

3. Стицање држављанства пријемом

Члан 14.

Странац коме је сходно прописима о кретању и боравку странаца одобрено стално настањење у Републици Србији може бити, на свој захтев, примљен у држављанство Републике Србије, под условом:

- 1) да је навршио 18 година живота и да му није одузета пословна способност;
- 2) да има отпуст из страног држављанства или да поднесе доказ да ће отпуст добити ако буде примљен у држављанство Републике Србије;
- 3) да је до подношења захтева најмање три године непрекидно имао пријављено пребивалиште на територији Републике Србије, односно Србије и Црне Горе;
- 4) да поднесе писмену изјаву да Републику Србију сматра својом државом.

Услов из тачке 2. става 1. овог члана испуњен је ако је захтев поднело лице без држављанства или лице које пружи доказ да ће по закону земље чији је држављанин изгубити држављанство пријемом у држављанство Републике Србије.

Ако страна држава не дозвољава отпуст из држављанства или за отпуст поставља услове које странац не може испунити, испуњеност услова из тачке 1. овог члана не тражи се ако подносилац захтева поднесе изјаву да се одриче страног држављанства у случају стицања држављанства Републике Србије.

Одрицање или губитак ранијег држављанства неће се захтевати ако то није могуће или се не може разумно очекивати.

Образац писмене изјаве из става 1. тачка 4. овог члана прописује министар надлежан за унутрашње послове.

Члан 15.

Странцу који је поднео захтев за пријем у држављанство Републике Србије а нема отпуст из страног држављанства или доказ

да ће отпуст добити ако буде примљен у држављанство Републике Србије може се, на његов захтев, издати потврда да ће бити примљен у држављанство Републике Србије ако испуњава остале услове из члана 14. став 1. овог закона.

Потврда из става 1. овог члана издаје се са роком важења од две године и служи за добијање отпуста из страног држављанства.

Члан 16.

Лице које је рођено на територији Републике Србије може бити примљено у држављанство Републике Србије ако је до подношења захтева за пријем најмање две године непрекидно боравило на територији Републике Србије и ако поднесе писмену изјаву да Републику Србију сматра својом државом.

Члан 17.

Странац који је најмање три године у брачној заједници са држављанином Републике Србије и коме је одобрено стално настањење у Републици Србији може бити примљен у држављанство Републике Србије ако поднесе писмену изјаву да Републику Србију сматра својом државом.

Члан 18.

Исељеник и његов потомак могу бити примљени у држављанство Републике Србије ако су навршили 18 година живота и није им одузета пословна способност и ако поднесу писмену изјаву да Републику Србију сматрају својом државом.

Брачни друг лица из става 1. овог члана које је стекло држављанство Републике Србије може бити примљен у држављанство Републике Србије ако поднесе писмену изјаву да Републику Србију сматра својом државом.

Под исељеником, у смислу става 1. овог члана, сматра се лице које се иселило из Републике Србије са намером да стално живи у иностранству.

Члан 19.

Независно од услова из члана 14. став 1. тач. 2. до 4. овог закона, у држављанство Републике Србије може бити примљен и странац чији би пријем у држављанство Републике Србије представљао интерес за Републику Србију.

Брачни друг лица које је под условима из става 1. овог члана стекло држављанство Републике Србије може бити примљен у држављанство Републике Србије и ако не испуњава услове из члана 14. став 1. тач. 2. до 4. овог закона.

О пријему у држављанство Републике Србије из става 1. овог члана, на предлог надлежног министарства, одлучује Влада Републике Србије.

Члан 20.

Ако су оба родитеља пријемом стекла држављанство Републике Србије, држављанство Републике Србије стиче и њихово дете млађе од 18 година живота.

На захтев родитеља који је пријемом стекао држављанство Републике Србије, држављанство Републике Србије пријемом стиче и његово дете млађе од 18 година живота, ако се други родитељ са тим сагласи и ако дете живи у Републици Србији.

На захтев родитеља који је пријемом стекао држављанство Републике Србије, држављанство Републике Србије стиче и његово дете млађе од 18 година живота, ако се други родитељ са тим сагласи и ако дете живи у иностранству.

Ако је дете старије од 14 година живота, за пријем у држављанство у смислу ст. 1. до 3. овог члана потребна је и његова сагласност.

Члан 21.

У случају непотпуног усвојења, усвојеник-странац који није навршио 18 година живота, на захтев усвојоца који је држављанин Републике Србије, може стећи држављанство Републике Србије ако са усвојоцем живи у Републици Србији.

Ако је усвојеник старији од 14 година живота, за пријем у држављанство Републике Србије потребна је и његова сагласност.

Члан 22.

У држављанство Републике Србије, на свој захтев, може бити примљен држављанин друге државе чланице, под условом да је навршио 18 година живота и има пребивалиште на територији Републике Србије.

Држављанин друге државе чланице који је у браку са држављанином Републике Србије може бити примљен у држављанство Републике Србије и ако нису испуњени услови из става 1. овог члана.

Ако је држављанство Републике Србије стекао један од родитеља, а други је држављанин друге државе чланице, држављанство Републике Србије стиче и њихово дете које није навршило 18 година живота, ако то родитељи споразумно одреде.

Усвојеник-држављанин друге државе чланице, који није навршио 18 година живота, стиче држављанство Републике Србије на захтев усвојоца, држављанина Републике Србије, и ако не испуњава услове из става 1. овог члана.

Ако је дете старије од 14 година живота, за пријем у држављанство Републике Србије потребна је и његова сагласност.

Члан 23.

Припадник српског или неког другог народа или етничке заједнице са територије Републике Србије, који нема пребивалиште на територији Републике Србије, може бити примљен у држављанство Републике Србије ако је навршио 18 година живота и није му одузета пословна способност и ако поднесе писмену изјаву да Републику Србију сматра својом државом.

Под условима из става 1. овог члана, у држављанство Републике Србије може бити примљено и лице рођено у другој републици раније СФРЈ које је имало држављанство те републике или је држављанин друге државе настале на територији раније СФРЈ, које као избегло, прогнано или расељено лице борави на територији Републике Србије или је избегло у иностранство.

Члан 24.

Писмена изјава којом се признаје Република Србија за своју државу предаје се заједно са захтевом за пријем у држављанство Републике Србије министарству надлежном за унутрашње послове или надлежном

дипломатском или конзуларном представништву Србије и Црне Горе, на начин предвиђен овим законом.

4. Дан стицања држављанства пријемом

Члан 25.

Држављанство Републике Србије стиче се пријемом даном достављања решења о пријему у држављанство Републике Србије.

Кад је за стицање држављанства Републике Србије пријемом услов само давање изјаве о признавању Републике Србије за своју државу држављанство Републике Србије стиче се даном давања изјаве.

5. Стицање држављанства по међународним уговорима

Члан 26.

Држављанство Републике Србије може се стећи на основу ратификованог међународног уговора, под условом узајамности.

III. ПРЕСТАНАК ДРЖАВЉАНСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Члан 27.

Држављанство Републике Србије престаје:

- 1) отпustom;
- 2) одрицањем;
- 3) стицањем држављанства друге државе чланице;
- 4) по међународним уговорима.

1. Престанак држављанства отпustom

Члан 28.

Држављанину Републике Србије држављанство Републике Србије престаје отпustom ако поднесе захтев за отпуст и ако испуњава следеће услове:

- 1) да је навршио 18 година живота;
- 2) да нема сметњи у погледу војне обавезе;
- 3) да је измирио порезе и друге законске обавезе у Србији и Црној Гори;
- 4) да је регулисао имовинскоправне обавезе из брачног односа и односа родитеља и деце према лицима која живе у Србији и Црној Гори;
- 5) да се против њега у Србији и Црној Гори не води кривични поступак за кривична дела за која се гони по службеној дужности, а ако је у Србији и Црној Гори осуђен на казну затвора – да је ту казну издржао;
- 6) да има страно држављанство или доказ да ће бити примљен у страно држављанство.

Члан 29.

Отпуст из држављанства Републике Србије неће се одобрити ако је то неопходно из разлога безбедности или одбране земље, из разлога узајамности или ако то захтевају економски интереси Србије и Црне Горе.

Члан 30.

Држављанин Републике Србије који је поднео захтев за отпуст из држављанства Републике Србије истим захтевом може затражити отпуст из држављанства Републике Србије и за своју децу

до навршене 18. године живота. Уз захтев за отпуст из држављанства Републике Србије детета може поднети се сагласност другог родитеља. Ако је дете старије од 14 година, подноси се и његова сагласност.

Ако су родитељи разведени, захтев за отпуст из држављанства Републике Србије детета може поднети само родитељ коме је дете правоснажном судском одлуком поверено на чување и васпитање.

Ако други родитељ не да сагласност за отпуст детета из држављанства Републике Србије, или је непознатог пребивалишта, или је лишен пословне способности или родитељског права, захтев за отпуст детета из држављанства Републике Србије ће се прихватити ако је то, по мишљењу надлежног органа старатељства, у интересу детета.

Члан 31.

У случају потпуног усвојења, усвојенику до навршене 18. године живота престаје држављанство Републике Србије отпustom ако захтев за престанак држављанства поднесе усвојилац који је странац или усвојилац који је поднео захтев за отпуст из држављанства Републике Србије и ако су испуњени услови из члана 30. овог закона.

Детету из става 1. овог члана неће престати држављанство Републике Србије ако би тиме остало без држављанства.

Члан 32.

Ако лице које је добило отпуст из држављанства Републике Србије не стекне страно држављанство у року од годину дана од дана доношења решења о отпustom и ако то лице остаје без држављанства, орган који је донео решење поништиће га на писмени захтев тог лица.

Захтев за поништење решења о отпustom из држављанства Републике Србије може се поднети у року од три месеца од истека рока из става 1. овог члана.

2. Престанак држављанства одрицањем

Члан 33.

Пунолетни држављанин Републике Србије који је рођен и живи у иностранству, а има и страно држављанство, може се до навршене 25. године живота одрећи држављанства Републике Србије.

У погледу одрицања од држављанства детета до навршене 18. године живота сходно се примењују одредбе члана 30. овог закона.

3. Поновно стицање држављанства Републике Србије

Члан 34.

Лице које је отпуштено из држављанства Републике Србије и стекло страно држављанство и лице коме је на захтев родитеља престало држављанство Републике Србије отпustom или одрицањем може поново стећи држављанство Републике Србије ако поднесе захтев за поновно стицање држављанства Републике Србије, ако је навршило 18 година живота и није му одузета пословна способност и ако поднесе писмену изјаву да Републику Србију сматра својом државом.

4. Престанак држављанства ради стицања држављанства друге државе чланице

Члан 35.

Држављанство Републике Србије престаје држављанину Републике Србије ако он на основу свог захтева стекне држављанство друге државе чланице.

Држављанство Републике Србије по ставу 1. овог члана престаје и детету млађем од 18 година живота, ако држављанство Републике Србије престаје родитељима детета или једном од њих, ако то захтева родитељ коме престаје држављанство Републике Србије а други родитељ се са тим сагласи.

Ако је дете старије од 14 година, за престанак држављанства Републике Србије у смислу става 2. овог члана потребна је и његова сагласност.

5. Престанак држављанства по међународним уговорима

Члан 36.

Држављанство Републике Србије може престати на основу ратификованог међународног уговора.

6. Дан престанка држављанства

Члан 37.

Држављанство Републике Србије престаје даном достављања решења о отпustom из држављанства Републике Србије а у случају

престанка држављанства одрицањем – даном давања изјаве о одрицању.

IV. ПОСТУПАК ЗА СТИЦАЊЕ И ПРЕСТАНАК ДРЖАВЉАНСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Члан 38.

О захтевима за стицање држављанства Републике Србије пријемом и престанак држављанства Републике Србије одлучује министарство надлежно за унутрашње послове.

Поступак по захтевима за стицање и престанак држављанства Републике Србије који води министарство надлежно за унутрашње послове хитан је.

Члан 39.

Захтев за стицање и престанак држављанства Републике Србије подноси се органу унутрашњих послова по месту пребивалишта односно боравишта подносиоца захтева, а може се поднети и преко надлежног дипломатског или конзуларног представништва Србије и Црне Горе, који ће га, без одлагања, проследити министарству надлежном за унутрашње послове.

Захтев за стицање и престанак држављанства Републике Србије подноси се лично или преко пуномоћника.

За лице лишено пословне способности захтев подноси старалац.

За дете до навршене 18. године живота захтев за стицање или престанак држављанства подноси родитељ, односно даје писмену изјаву да Републику Србију сматра својом државом.

За стицање или престанак држављанства Републике Србије детета старијег од 14 година потребна је и његова сагласност.

Члан 40.

Ако се поступак за стицање или престанак држављанства Републике Србије, покренут на захтев странке, не може наставити или окончати без предузимања одређене радње од стране подносиоца захтева, сматраће се да је захтев повучен ако и поред упозорења министарства надлежног за унутрашње послове подносилац захтева у датом року не изврши радњу која је потребна за наставак или окончање поступка или ако се због непредузимања ове радње може закључити да више није заинтересован за наставак поступка.

Из разлога наведених у ставу 1. овог члана поступак се може обуставити по истеку три месеца од дана упозорења, односно шест месеци ако странка борава у иностранству.

Члан 41.

Министарство надлежно за унутрашње послове може одбити захтев за стицање држављанства Републике Србије пријемом или престанак држављанства Републике Србије, иако су испуњени услови прописани овим законом, ако оцени да постоје разлози од интереса за Републику Србију због којих захтев за стицање или престанак држављанства треба одбити.

Члан 42.

Отпуст из држављанства Републике Србије неће се дати, односно неће се прихватити одрицање од држављанства Републике Србије док траје ратно стање, стање непосредне ратне опасности или ванредно стање.

Члан 43.

Решење о стицању и престанку држављанства Републике Србије доставља се сагласно правилима о обавезном личном достављању.

Министарство надлежно за унутрашње послове дужно је да правоснажно решење о стицању или престанку држављанства Републике Србије одмах достави органу надлежном за евиденцију држављана.

Члан 44.

За лице које је стекло држављанство Републике Србије а није уписано у матичну књигу рођених или у евиденције држављана Републике Србије вођене по досадашњим прописима, министарство надлежно за унутрашње послове утврдиће држављанство тог лица на његов захтев, односно на захтев надлежног органа који води поступак у вези са остваривањем права лица или по службеној дужности.

О утврђивању држављанства Републике Србије министарство надлежно за унутрашње послове доноси решење.

Лице за које је утврђено држављанство Републике Србије уписује се у евиденцију држављана Републике Србије која се води по одредбама овог закона.

Члан 45.

Ако министарство надлежно за унутрашње послове у поступку утврди да је неко лице стекло држављанство Републике Србије или да му је престало држављанство Републике Србије супротно

прописима о држављанству који су важили у време стицања или престанка држављанства, нарочито на основу лажне или фалсификоване исправе или изјаве, на основу нетачних чињеница или других злоупотреба и неправилности у спроведеном поступку, односно да је такво лице уписано у евиденцију држављана Републике Србије, донеће решење о поништењу стицања или престанка држављанства Републике Србије тог лица, односно о поништењу уписа тог лица у евиденцију држављана Републике Србије.

Решење о стицању и престанку држављанства Републике Србије не може се поништити ако би лице из става 1. овог члана остало без држављанства.

Министарство надлежно за унутрашње послове дужно је да решење о поништењу стицања и престанка држављанства Републике Србије, односно о поништењу уписа у евиденцију држављана Републике Србије достави органу надлежном за вођење евиденције ради брисања односно уписа у евиденцију држављана Републике Србије.

V. ЕВИДЕНЦИЈА О ДРЖАВЉАНИМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И ДОКАЗИВАЊЕ ДРЖАВЉАНСТВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Члан 46.

Евиденција о држављанима Републике Србије води се у матичним књигама рођених.

Држављанство Републике Србије уписује се у матичну књигу рођених у складу са овим законом и прописима о матичним књигама.

Евиденцију о држављанима Републике Србије води орган надлежан за вођење матичних књига као поверени посао.

Држављани Републике Србије који нису рођени на територији Републике Србије а у њој имају пребивалиште односно боравиште, уписују се у матичну књигу рођених по месту пребивалишта, односно боравишта.

Држављани Републике Србије који нису рођени на територији Републике Србије нити у њој имају пребивалиште односно боравиште, уписују се у матичну књигу рођених оне општине на територији града Београда коју одреди Скупштина града Београда.

У матичну књигу градске општине из става 5. овог члана уписују се и потомци исељеника рођени у иностранству, као и њихови брачни другови рођени у иностранству.

Члан 47.

Држављанство Републике Србије доказује се изводом из матичне књиге рођених, уверењем о држављанству, а у иностранству – и важећом путном исправом.

Члан 48.

Уверење о држављанству је јавна исправа којом се доказује држављанство Републике Србије и издаје се на основу података из евиденције држављана Републике Србије.

У уверењу о држављанству уписује се истовремено и држављанство Србије и Црне Горе.

Под евиденцијом из става 1. овог члана подразумева се матична књига рођених, књиге држављана Републике Србије вођене по прописима који су били на снази до ступања на снагу овог закона и друге евиденције држављана вођене у Републици Србији.

Прописе о начину уписа чињенице држављанства у матичну књигу рођених, обрасцима за вођење евиденција о решењима о стицању и престанку држављанства и обрасцу уверења о држављанству доноси министар надлежан за унутрашње послове.

Члан 49.

Књиге држављана Републике Србије вођене по прописима који су били на снази до ступања на снагу овог закона закључиће се у погледу нових уписа са даном почетка примене овог закона.

Изузетно од става 1. овог члана, књига држављана која је вођена у министарству надлежном за унутрашње послове закључиће се по упису лица за која су донета решења о стицању држављанства Републике Србије до дана почетка примене овог закона.

На основу података у књигама држављана из става 1. овог члана надлежни орган ће издавати уверења о држављанству на захтев заинтересованих лица и вршити промене чињеница и података у тим књигама.

VI. НАДЗОР

Члан 50.

Надзор над вођењем евиденције о држављанима Републике Србије врши министарство надлежно за унутрашње послове.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

Држављанином Републике Србије, у смислу овог закона, сматра се југословенски држављанин који је на дан проглашења

Уставне повеле државне заједнице Србија и Црна Гора 4. фебруара 2003. године имао и држављанство Републике Србије као и лице које је после тог датума а до дана почетка примене овог закона стекло држављанство Републике Србије.

Члан 52.

Држављанином Републике Србије, у смислу овог закона, сматра се и држављанин СФРЈ који на дан почетка примене овог закона има држављанство друге републике раније СФРЈ, односно држављанство друге државе настале на територији раније СФРЈ и пријављено пребивалиште на територији Републике Србије у трајању од најмање девет година, ако поднесе писмену изјаву да се сматра држављанином Републике Србије и захтев за упис у евиденцију држављана Републике Србије.

Писмена изјава и захтев из става 1. овог члана предају се органу унутрашњих послова на чијем подручју странка има пребивалиште.

Орган унутрашњих послова, без доношења решења, издаје надлежном органу писмени налог за упис у евиденцију држављана Републике Србије за лице за које утврди да је испунило услове из става 1. овог члана. За лице за које утврди да није испунило све услове одбије захтев решењем.

Изјава и захтев из става 1. овог члана могу се поднети у року од три године од дана почетка примене овог закона.

Члан 53.

Поступак за решавање захтева за стицање и престанак држављанства Републике Србије започет пре дана почетка примене овог закона окончаће се по одредбама овог закона.

Члан 54.

Прописи из члана 14. став 5, члана 46. став 5. и члана 48. став 4. овог закона донеће се у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 55.

Даном почетка примене овог закона престају да важе Закон о југословенском држављанству („Службени лист СРЈ”, бр. 33/96 и 9/01) и Закон о држављанству Социјалистичке Републике Србије („Службени гласник СРС”, бр. 45/79 и 13/83).

Члан 56.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” и почиње да се примењује по истеку 60 дана од дана његовог ступања на снагу.

3922

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проглашава се Закон о процени утицаја на животну средину, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 71

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређује се поступак процене утицаја за пројекте који могу имати значајне утицаје на животну средину, садржај студије о процени утицаја на животну средину, учешће заинтересованих органа и организација и јавности, прекогранично обавештавање за пројекте који могу имати значајне утицаје на животну средину друге државе, надзор и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину.

Одредбе овог закона не примењују се на пројекте намењене одбрани земље.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **јавност** обухвата једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе;

2) **надлежни орган** јесте орган одговоран за спровођење поступка процене утицаја у оквиру овлашћења утврђених овим законом, и то:

– министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) – за пројекте за које одобрење за градњу пројекта издаје републички орган;

– орган аутономне покрајине управе надлежан за послове заштите животне средине – за пројекте за које одобрење за извођење издаје орган аутономне покрајине;

– орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове заштите животне средине – за пројекте за које одобрење за извођење издаје орган локалне самоуправе;

3) **носилац пројекта** јесте подносилац захтева за добијање дозволе или одобрења за изградњу или реконструкцију објекта или осталих интервенција у природи и природном окружењу;

4) **пројекат** јесте:

– извођење грађевинских радова, уградња инсталација, постројења и опреме, њихова реконструкција, уклањање и/или промена технологије, технологије процеса рада, сировине, репроматеријала, енергената и отпада;

– остале интервенције у природи и природном окружењу укључујући радове који обухватају експлоатацију минералних сировина;

5) **процена утицаја на животну средину** јесте превентивна мера заштите животне средине заснована на изрази студија и спровођењу консултација уз учешће јавности и анализи алтернативних мера, са циљем да се прикупе подаци и предвиде штетни утицаји одређених пројеката на живот и здравље људи, флору и фауну, земљиште, воду, ваздух, климу и пејзаж, материјална и културна добра и узајамно деловање ових чинилаца, као и утврде и предложе мере којима се штетни утицаји могу спречити, смањити или отклонити имајући у виду изводљивост тих пројеката (у даљем тексту: процена утицаја);

6) **студија о процени утицаја на животну средину** јесте документ којим се анализира и оцењује квалитет чинилаца животне средине и њихова осетљивост на одређеном простору и међусобни утицаји постојећих и планираних активности, предвиђају непосредни и посредни штетни утицаји пројекта на чиниоце животне средине, као и мере и услови за спречавање, смањење и отклањање штетних утицаја на животну средину и здравље људи (у даљем тексту: студија о процени утицаја);

7) **заинтересована јавност** обухвата јавност на коју пројекат утиче или је вероватно да ће утицати, укључујући и невладине организације које се баве заштитом животне средине и евидентирани су код надлежног органа;

8) **заинтересовани органи и организације** су органи и организације Републике, односно аутономне покрајине и локалне самоуправе и предузећа, који су овлашћени за утврђивање услова и издавање дозвола, одобрења и сагласности за изградњу објеката, планирање и уређење простора, праћење стања животне средине, обављање делатности и заштиту и коришћење природних и радом створених вредности.

Предмет процене утицаја

Члан 3.

Предмет процене утицаја су пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину.

Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или употребу (у даљем тексту: процена утицаја затеченог стања).

Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљање отпадом и комуналних делатности, као и за све пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.

Пројекти за које се врши процена утицаја

Члан 4.

Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) прописује:

- 1) листу пројеката за које је обавезна процена утицаја;
- 2) листу пројеката за које се може захтевати процена утицаја.

Надлежни орган одлучује о потреби процене утицаја за пројекте из става 1. тачка 2) овог члана применом прописаних критеријума.

Прописом из става 1. овог члана описују се пројекти и утврђују критеријуми за одлучивање о потреби израде процене утицаја за пројекте из става 1. тачка 2) овог члана.

Обавеза прибављања сагласности на процену утицаја

Члан 5.

Носилац пројекта не може приступити извођењу пројекта без спроведеног поступка процене утицаја и сагласности надлежног органа на студију о процени утицаја.

II. ПОСТУПАК ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА

Фазе у поступку процене утицаја

Члан 6.

Поступак процене утицаја састоји се од следећих фаза:

- 1) одлучивање о потреби процене утицаја за пројекте из члана 4. став 1. тачка 2) овог закона;
- 2) одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја;
- 3) одлучивање о давању сагласности на студију о процени утицаја.

Прикупљање података и документације

Члан 7.

Надлежни органи и други органи и организације дужни су да, на захтев носиоца пројекта, обезбеде потребне податке и документацију од значаја за утврђивање и процену могућих директних и индиректних утицаја пројекта на животну средину у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Ако орган и организација не располаже траженим подацима, обавештењима и документацијом, о томе писаним путем обавештава носиоца пројекта у року из става 1. овог члана.

1. Одлучивање о потреби процене утицаја

Захтев за одлучивање о потреби процене утицаја

Члан 8.

Носилац пројекта за који се може захтевати процена утицаја подноси захтев за одлучивање о потреби процене утицаја (у даљем тексту: захтев о потреби процене утицаја) надлежном органу.

Захтев о потреби процене утицаја садржи:

- 1) опис локације;
- 2) опис карактеристика пројекта;
- 3) опис карактеристика могућих утицаја пројекта на животну средину;
- 4) друге податке и документацију.

Министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: министар) ближе прописује садржину захтева о потреби процене утицаја.

Размањивање захтева о потреби процене утицаја

Члан 9.

Ако је захтев о потреби процене утицаја неуредан надлежни орган захтева од носиоца пројекта додатне податке и документацију и одређује рок за њихово достављање.

Ако носилац пројекта о потреби процене утицаја не достави додатне податке, обавештења и документацију у остављеном року, надлежни орган одбацује захтев као неуредан, осим у случају из члана 7. став 2. овог закона.

Одлучивање о захтеву о потреби процене утицаја

Члан 10.

Надлежни орган обавештава заинтересоване органе и организације и јавност о поднетом захтеву о потреби процене утицаја у року од десет дана од дана пријема уредног захтева.

Обавештење из става 1. овог члана садржи нарочито податке о:

- 1) носиоцу пројекта;
- 2) називу, врсти и локацији пројекта чије се извођење планира;
- 3) месту и времену могућности увида у податке, обавештења и документацију из захтева носиоца пројекта;
- 4) природи одлуке која ће бити донета на основу поднетог захтева;
- 5) називу и адреси надлежног органа.

Заинтересовани органи и организације и заинтересована јавност, у року од десет дана од дана пријема обавештења из става 1. овог члана могу доставити своје мишљење.

Надлежни орган, у року од 15 дана од истека рока утврђеног у ставу 3. овог члана, одлучује о поднетом захтеву узимајући у обзир достављена мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности.

Право на жалбу

Члан 11.

Носилац пројекта и заинтересована јавност могу изјавити жалбу против одлуке надлежног органа о захтеву за одлучивање о потреби процене утицаја.

Жалба из става 1. овог члана подноси се надлежном другостепеном органу у складу са законом којим се уређује заштита животне средине.

Надлежни другостепени орган дужан је да одлуку по жалби донесе у року од 20 дана од дана пријема жалбе.

2. Одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја

Захтев за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја

Члан 12.

Носилац пројекта за које се обавезно врши процена утицаја и за које је надлежни орган утврдио обавезу процене утицаја подноси захтев за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја (у даљем тексту: захтев за одређивање обима и садржаја).

Захтев за одређивање обима и садржаја садржи:

- 1) податке о носиоцу пројекта;
- 2) опис пројекта;
- 3) приказ главних алтернатива које су разматране;
- 4) опис чинилаца животне средине који могу бити изложени утицају;
- 5) опис могућих значајних штетних утицаја пројекта;
- 6) опис мера предвиђених у циљу спречавања, смањења и отклањања значајних штетних утицаја;
- 7) нетехнички резиме података наведених од 2) до 6);
- 8) подаци о могућим тешкоћама на које је наишао носилац пројекта у прикупљању података и документације;
- 9) друге податке и документацију.

Министар ближе прописује садржину захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја.

Размањивање захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја

Члан 13.

По пријему захтева за одређивање обима и садржаја надлежни орган поступа на начин утврђен у члану 9. овог закона.

Одлучивање о захтеву

Члан 14.

Надлежни орган у року од десет дана од дана пријема захтева за одређивање обима и садржаја, обавештава заинтересоване органе и организације и јавност о поднетом захтеву.

Заинтересовани органи и организације и заинтересована јавност могу доставити своја мишљења о поднетом захтеву у року од 20 дана од дана пријема обавештења из става 1. овог члана.

Надлежни орган у року од 15 дана од дана истека рока из става 2. овог члана, доноси одлуку о садржају и обиму студије о процени утицаја узимањем у обзир мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности.

Надлежни орган доставља носиоцу пројекта одлуку из става 3. овог члана и о њој обавештава заинтересоване органе и организације и јавност у року од три дана од дана доношења одлуке.

Право на жалбу против одлуке о захтеву за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја

Члан 15.

Носилац пројекта и заинтересована јавност могу изјавити жалбу против одлуке надлежног органа о захтеву за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја.

Жалба из става 1. овог члана подноси се надлежном другостепеном органу у складу са законом којим се уређује заштита животне средине.

Надлежни другостепени орган дужан је да одлуку по жалби донесе у року од 20 дана од дана пријема жалбе.

3. Одлучивање о давању сагласности на студију о процени утицаја

Захтев за давање сагласности на студију о процени утицаја

Члан 16.

Носилац пројекта подноси захтев за давање сагласности на студију о процени утицаја (у даљем тексту: захтев за сагласност) надлежном органу, заједно са студијом о процени утицаја.

Ако је надлежни орган одлучивао о обиму и садржају студије о процени утицаја, носилац пројекта је дужан да захтев за сагласност поднесе најкасније у року од годину дана од дана пријема коначне одлуке о обиму и садржају студије о процени утицаја.

Ако носилац пројекта из става 2. овог члана поднесе захтев за давање сагласности по истеку прописаног рока, надлежни орган ће одлучити о поднетом захтеву у зависности од околности сваког конкретнoг случаја.

Садржај студије о процени утицаја

Члан 17.

Студија о процени утицаја обавезно садржи:

- 1) податке о носиоцу пројекта;
- 2) опис локације на којој се планира извођење пројекта;
- 3) опис пројекта;
- 4) приказ главних алтернатива које је носилац пројекта разматрао;
- 5) приказ стања животне средине на локацији и ближој околини (микро и макро локација);
- 6) опис могућих значајних утицаја пројекта на животну средину;
- 7) процену утицаја на животну средину у случају удеса;
- 8) опис мера предвиђених у циљу спречавања, смањења и, где је то могуће, отклањања сваког значајнијег штетног утицаја на животну средину;
- 9) програм праћења утицаја на животну средину;
- 10) нетехнички краћи приказ података наведених у тач. 2) до 9);
- 11) подаци о техничким недостацима или непостојању одговарајућих стручних знања и вештина или немогућности да се прибаве одговарајући подаци.

Уз студију о процени утицаја прилажу се прибављени услови и сагласности других надлежних органа и организација у складу са посебним законом.

Студија о процени утицаја садржи и основне податке о лицима која су учествовала у њеној изради, о одговорном лицу, датум израде, потпис одговорног лица и оверу потписа печатом овлашћене организације која је израдила студију.

Министар ближе прописује садржину студије о процени утицаја.

Обавеза израде студије о процени утицаја у поступку прибављања дозволе или одобрења за извођење пројекта

Члан 18.

Студија о процени утицаја је саставни део документације потребне за прибављање дозволе или одобрења за почетак извођења пројекта (изградња, извођење радова, промена технологије, промена делатности и друге активности).

Овлашћење за израду студије о процени утицаја

Члан 19.

Студију о процени утицаја може да израђује правно лице и предузетник ако је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности пројектовања, инжењеринга и израде студија и анализа.

Правно лице и предузетник из става 1. овог члана може за израду студије о процени утицаја образовати мултидисциплинарни тим састављен од лица квалификованих за анализу сваког од чинилаца животне средине.

Лице је квалификовано за израду студије о процени утицаја ако има високу стручну спрему одговарајућег смера и најмање пет година рада у струци или звање одговорног пројектанта.

Јавни увид, презентација и расправа о студији о процени утицаја

Члан 20.

Надлежни орган обезбеђује јавни увид, организује презентацију и спроводи јавну расправу о студији о процени утицаја.

Надлежни орган у року од седам дана од дана пријема захтева за давање сагласности на студију о процени утицаја обавештава носиоца пројекта, заинтересоване органе и организације и јавност о времену и месту јавног увида, јавне презентације, као и јавне расправе о студији о процени утицаја.

Јавна расправа може се одржати најраније 20 дана од дана обавештавања јавности.

Носилац пројекта учествује у јавној презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја.

Министар ближе прописује поступак јавног увида, презентације и расправе.

Измене и допуне студије о процени утицаја

Члан 21.

По завршеној јавној расправи, надлежни орган у року од 15 дана од дана завршетка јавне расправе, на основу мишљења заинте-

ресованих органа и организација и заинтересоване јавности доставља носиоцу пројекта преглед мишљења, са предлозима за измене и допуне студије о процени утицаја.

Носилац пројекта надлежном органу подноси студију о процени утицаја, по потреби измењену и допуњену, са прегледом мишљења и предлозима из става 1. овог члана у року од 15 дана од дана њиховог пријема.

Надлежни орган у року од 15 дана од дана пријема измењене и допуњене студије о процени утицаја, доставља техничкој комисији студију о процени утицаја, са систематизованим прегледом мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности и извештајем о спроведеном поступку процене утицаја.

Техничка комисија

Члан 22.

За оцену студије о процени утицаја надлежни орган образује техничку комисију.

Председник техничке комисије именује се из реда запослених или постављених лица у надлежном органу.

За чланове техничке комисије могу бити именована лица са високом стручном спремом одговарајуће струке, односно смера и одговарајућим стручним резултатима, из реда:

- 1) запослених или постављених лица у надлежном органу;
- 2) запослених или постављених лица у заинтересованим органима и организацијама;
- 3) независних стручњака.

Чланови техничке комисије не могу бити лица која су:

- 1) учествовала у изради студије о процени утицаја која је предмет оцене;
- 2) оснивачи правног лица или предузетник који је израдио студију о процени утицаја или запослени код тих лица;
- 3) оснивачи или запослени код носиоца пројекта;
- 4) брачни другови, крвни сродници до четвртог степена сродства и сродници по тазбини до другог степена сродства лица наведених у тач. 1) до 3).

Надлежни орган може образовати једну или више техничких комисија.

Поступак оцене студије о процени утицаја

Члан 23.

Техничка комисија испитује студију о процени утицаја, са систематизованим прегледом мишљења заинтересованих органа и организација и заинтересоване јавности и извештајем о спроведеном поступку процене утицаја и оцењује подобност предвиђених мера за спречавање, смањење и отклањање могућих штетних утицаја пројекта на стање животне средине на локацији и ближој околини, у току извођења пројекта, рада пројекта, у случају удеса и по престанку рада пројекта.

Председник техничке комисије може на седницу комисије позвати носиоца пројекта, обрађиваче студије о процени утицаја, као и представнике надлежних органа и организација који су издали услове, сагласности и мишљења у претходном поступку.

Техничка комисија може захтевати од носиоца пројекта да у одређеном року изврши измене и допуне у достављеној студији о процени утицаја.

Техничка комисија дужна је да извештај са оценом студије о процени утицаја и предлогом одлуке достави надлежном органу најкасније у року од 30 дана од дана пријема документације од надлежног органа.

Рок из става 3. овог члана не тече за време остављено носиоцу пројекта за измене и допуне студије о процени утицаја.

Министар ближе прописује начин рада техничке комисије.

Одлучивање о давању сагласности на студију о процени утицаја

Члан 24.

Надлежни орган доноси одлуку о давању сагласности на студију о процени утицаја или о одбијању захтева за давање сагласности на студију утицаја, на основу спроведеног поступка и извештаја техничке комисије и доставља носиоцу пројекта у року од десет дана од дана пријема извештаја.

Одлуком о давању сагласности на студију о процени утицаја утврђују се нарочито услови и мере за спречавање, смањење и отклањање штетних утицаја на животну средину.

Обавештавање заинтересованих органа и организација и јавности

Члан 25.

О одлуци о давању сагласности на студију о процени утицаја или о одбијању захтева за давање сагласности на студију о процени утицаја, надлежни орган је дужан да у року од десет дана од да-

на њеног доношења обавести заинтересоване органе и организације и јавност о:

- 1) садржини одлуке;
- 2) главним разлозима на којима се одлука заснива;
- 3) најважнијим мерама које је носиоца пројекта дужан да предузима у циљу спречавања, смањења или отклањања штетних утицаја.

Право вођења управној стора

Члан 26.

Одлука надлежног органа из члана 24. овог закона је коначна. Против одлуке из става 1. овог члана подносилац захтева и заинтересована јавност могу покренути управни спор.

Стављање документације на увид

Члан 27.

Надлежни орган је дужан да заинтересованим органима и организацијама и представницима јавности стави на увид комплетну документацију о спроведеном поступку процене утицаја, на захтев поднет у писаној форми, у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Од обавезе стављања на увид документације из става 1. овог члана изузимају се документи заштићени пословном, службеном или државном тајном.

Пословном, службеном или државном тајном из става 2. овог члана не могу бити заштићени подаци који се односе на емисије, ризике од удеса, резултате мониторинга и инспекцијски надзор.

Ажурирање студије о процени утицаја на животну средину

Члан 28.

Носилац пројекта дужан је да са извођењем пројекта отпочне у року од две године од дана пријема одлуке о давању сагласности на студију о процени утицаја.

По истеку рока из става 1. овог члана, на захтев носиоца пројекта, надлежни орган може донети одлуку о изради нове студије о процени утицаја или ажурирању постојеће студије о процени утицаја.

Захтев из става 2. овог члана садржи податке прописане за захтев за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја.

На поступак по захтеву из става 2. овог члана сходно се примењују одредбе овог закона којима се уређује одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја и одлучивање о давању сагласности на студију о процени утицаја.

4. Начин обавештавања јавности

Члан 29.

Надлежни орган је дужан да о својим одлукама из члана 10. ст. 1. и 4, члана 14. ст. 1. и 4, чл. 20. и 25. овог закона обавести јавност путем најмање једног локалног листа на сваком од службених језика који излази на подручју које ће бити захваћено утицајем планираног пројекта, односно активности.

Надлежни орган обавештава заинтересоване органе и организације у писаној форми.

Обавештавање из ст. 1. и 2. овог члана може се вршити и путем електронских медија.

5. Процена утицаја затеченог стања на животну средину

Члан 30.

Носилац изведеног пројекта за који се по одредбама овог закона врши процена утицаја, а који до дана ступања на снагу овог закона није прибавио одобрење за изградњу или употребну дозволу, дужан је да поднесе захтев за добијање сагласности на студију о процени утицаја затеченог стања на животну средину (у даљем тексту: студија затеченог стања), односно захтев за одређивање потребе израде студије затеченог стања.

Студија затеченог стања израђује се на основу пројекта изведеног објекта и мерења и испитивања чинилаца животне средине и има садржај прописан овим законом за студију о процени утицаја.

Надлежни орган одлучује о потреби израде студије затеченог стања и о давању сагласности или одбијању захтева за давање сагласности на студију затеченог стања по поступку прописаном овим законом.

6. Провера испуњености услова из сагласности на процену утицаја

Члан 31.

У поступку техничког прегледа за пројекте за које је дата сагласност на студију о процени утицаја утврђује се да ли су испуње-

ни услови из одлуке о давању сагласности на студију о процени утицаја, у складу са законом којим се уређује изградња објекта.

Надлежни орган именује лице које учествује у раду комисије за технички преглед.

Употребна дозвола не може се издати ако нису испуњени услови из одлуке о давању сагласности на студију о процени утицаја.

7. Обавештавање о могућим прекограничним утицајима

Члан 32.

Ако пројекат може имати значајан утицај на животну средину друге државе или ако држава чија животна средина може бити значајно угрожена то затражи, Министарство у што краћем року, а најкасније када оно или надлежни орган буде обавестио своју јавност, доставља другој држави на мишљење обавештења о:

1) пројекту заједно са свим доступним подацима о његовим могућим утицајима;

2) природи одлуке која може бити донета;

3) року у коме друга држава може да саопшти своју намеру да учествује у поступку процене утицаја.

Одлуци о давању сагласности на студију о процени утицаја или о одбијању захтева за давање сагласности Министарство обавештава државу која је учествовала у поступку процене утицаја достављањем обавештења о садржини одлуке и условима који су одређени; главним разлозима на којима је одлука заснована, укључујући разлоге о прихватању или одбијању прибављених мишљења заинтересованих органа, организација и заинтересоване јавности; по потреби, најважнијим мерама које је носиоца пројекта дужан да предузима у циљу спречавања, смањења или отклањања штетних утицаја на животну средину.

О примљеним обавештењима о прекограничним утицајима предложеног пројекта друге државе Министарство обавештава јавност.

Прибављена мишљења заинтересоване јавности Министарство узима у обзир приликом давања мишљења надлежном органу друге државе.

8. Трошкови носиоца пројекта

Члан 33.

Носилац пројекта сноси трошкове израде, измене и допуне и ажурирања студије о процени утицаја, израде студије затеченог стања, обавештавања и учешћа јавности у поступку процене утицаја и рада техничке комисије.

9. Обавеза вођења евиденције

Члан 34.

Надлежни орган води евиденцију о спроведеним поступцима и донетим одлукама као јавну књигу.

Министар прописује садржину, изглед и начин вођења јавне књиге.

III. НАДЗОР

Члан 35.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу њега врши Министарство.

Инспекцијски надзор врши Министарство преко инспектора за заштиту животне средине (у даљем тексту: инспектор) у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

Права и дужности инспектора

Члан 36.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор има право и дужност да утврђује:

1) да ли је извршена обавеза подношења захтева за добијање сагласности на процену утицаја за пројекте из члана 4. став 1. тач. 1) овог закона;

2) да ли је извршена обавеза подношења захтева за одлучивање о потреби процене утицаја за пројекте из члана 4. став 1 тач. 2) овог закона;

3) да ли је извршена обавеза носиоца пројекта из одлуке о давању сагласности на студију процене утицаја;

4) да ли је извршена обавеза носиоца изведеног пројекта за подношење захтева за одлучивање о потреби израде студије затеченог стања и о давању сагласности или одбијању захтева за давање сагласности на студију затеченог стања;

5) да ли је извршена обавеза носиоца изведеног пројекта из одлуке о сагласности на студију затеченог стања.

Овлашћења инспектора за заштиту животне средине**Члан 37.**

У вршењу послова инспекцијског надзора инспектор је овлашћен да:

- 1) наложи израду студије о процени утицаја;
 - 2) наложи израду студије затеченог стања;
 - 3) забрани извођење пројекта док се не прибави сагласност надлежног органа на студију о процени утицаја;
 - 4) наложи испуњење услова и спровођење мера утврђених у одлуци о давању сагласности на студију о процени утицаја и одлуци о давању сагласности на студију затеченог стања;
 - 5) забрани обављање делатности до испуњења услова и спровођења мера утврђених у одлуци о давању сагласности на студију о процени утицаја и одлуци о давању сагласности на студију затеченог стања;
 - 6) поднесе пријаву против правног лица и одговорног лица у правном лицу за учињени привредни преступ по одредбама овог закона;
 - 7) поднесе пријаву против физичког лица и одговорног лица у правном лицу за учињени прекршај по одредбама овог закона.
- Против решења инспектора из става 1. тач. 1) до 5) може се у року од 15 дана од дана пријема решења изјавити жалба министру.

Сарадња надлежних инспекцијских и других органа**Члан 38.**

Ако у току вршења инспекцијског надзора инспектор заштите животне средине оцени да су повређени други закони дужан је да без одлагања обавести орган надлежан за спровођење тих закона.

Поверљавање инспекцијског надзора**Члан 39.**

Аутономној покрајини и јединици локалне самоуправе поверавају се послови инспекцијског надзора над применом одредаба овог закона за пројекте за које је орган аутономне покрајине, односно локалне самоуправе надлежан за вођење поступка процене утицаја.

Против решења инспектора из става 1. овог члана може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од дана пријема решења.

IV. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**Привредни преступ****Члан 40.**

Новчаном казном од 150.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице – носилац пројекта ако:

- 1) приступи извођењу пројекта без сагласности надлежног органа на студију о процени утицаја (члан 5);
- 2) не испуни услове или не спроведе мере из одлуке о давању сагласности на студију процене утицаја (члан 24. став 2);
- 3) не прибави сагласност надлежног органа на студију затеченог стања (члан 30. став 1).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу – носиоцу пројекта новчаном казном од 30.000 до 200.000 динара.

Заштитне мере**Члан 41.**

За привредни преступ из члана 40. овог закона, поред прописане новчане казне, правном лицу се може изрећи мера забране обављања одређене делатности, а одговорном лицу мера забране вршења одређене дужности у трајању до пет година.

Прекршајна одговорност носиоца пројекта**Члан 42.**

Новчаном казном од 30.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – носилац пројекта ако:

- 1) не поднесе захтев за одлучивање о потреби процене утицаја (члан 8);
- 2) не поднесе захтев за сагласност на студију о процени утицаја (члан 16).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу – носиоцу пројекта новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара.

Прекршајна одговорност одговорног лица у надлежном органу**Члан 43.**

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у надлежном органу ако:

- 1) не донесе одлуку о потреби израде студије о процени утицаја, одлуку о обиму и садржини студије о процени утицаја и одлуку о давању сагласности на студију о процени утицаја противно одредбама овог закона (чл. 10, 14. и 24);
- 2) не стави на увид документацију о спроведеном поступку процене утицаја (члан 20);
- 3) не спроводи поступак прекограничног обавештавања (члан 32);
- 4) не води прописане евиденције (члан 34).

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Рок за подношење захтева за добијање сагласности на студију затеченог стања****Члан 44.**

Носилац изведеног пројекта из члана 4. став 1. тачка 1) овог закона дужан је да у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона поднесе надлежном органу захтев за добијање сагласности на студију затеченог стања.

Носилац изведеног пројекта из члана 4. став 1. тачка 2) овог закона дужан је да у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона поднесе надлежном органу захтев за одлучивање о потреби израде студије затеченог стања.

Решавање раније поднетих захтева**Члан 45.**

Решавање захтева поднетих до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 53/95).

Престанак важности прописа**Члан 46.**

До доношења акта из члана 4. став 1. и члана 17. став 4. овог закона примењиваће се Правилник о анализи утицаја објеката, односно радова на животну средину („Службени гласник РС”, број 61/92) и Правилник о условима и критеријумима за израду анализе утицаја објеката и радова на животну средину („Службени гласник РС”, број 49/01).

Завршна одредба**Члан 47.**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3923

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Проглашава се Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 72

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН**О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ****I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Предмет и циљеви****Члан 1.**

Овим законом уређују се услови, начин и поступак вршења процене утицаја одређених планова и програма на животну средину

(у даљем тексту: стратешка процена), ради обезбеђивања заштите животне средине и унапређивања одрживог развоја интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме и усвајања планова и програма.

Изузеци од примене

Члан 2.

Одредбе овог закона не односе се на планове и програме намењене одбрани земље, на планове ублажавања и отклањања последица елементарних непогода и на финансијске и буџетске планове.

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону, имају следеће значење:

1) **планови и програми** јесу сви развојни или други планови и програми, основе, укључујући и њихове измене, које припрема и/или усваја орган на републичком, покрајинском или локалном нивоу, или које надлежни орган припрема за одговарајући поступак усвајања у Народној скупштини или Влади Републике Србије, односно скупштини или извршном органу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, као и планови и програми који се доносе на основу прописа;

2) **стратешка процена утицаја одређених планова и програма на животну средину** подразумева припрему извештаја о стању животне средине, спровођење поступка консултација, уважавање извештаја и резултата консултација у поступку одлучивања и доношења или усвајања одређених планова и програма, као и пружање информација и података о донетој одлуци;

3) **извештај о стратешкој процени** подразумева део документације која се прилаже уз план или програм и садржи идентификацију, опис и процену могућих значајних утицаја на животну средину због реализације плана и програма, као и варијанте разматрања и усвојене на основу циљева и просторног обухвата плана и програма;

4) **заинтересовани органи и организације** јесу органи и организације Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе који, у складу са својим надлежностима, имају интерес у доношењу одлука које се односе на заштиту животне средине;

5) **јавност** обухвата једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе;

6) **заинтересована јавност** обухвата јавност на коју утиче или може утицати план или програм и/или која има интерес у доношењу одлука које се односе на заштиту животне средине, укључујући невладине организације које се баве заштитом животне средине и које су евидентирале код надлежног органа.

Начела стратешке процене

Члан 4.

Основна начела стратешке процене јесу:

1) **Начело одрживог развоја** – одрживи развој јесте усклађен систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у коме се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације.

Разматрањем и укључивањем битних аспеката животне средине у припрему и усвајање одређених планова и програма и утврђивањем услова за очување вредности природних ресурса и добара, предела, биолошке разноврсности, дивљих биљних и животињских врста и аутохтоних екосистема, односно рационалним коришћењем природних ресурса доприноси се циљевима одрживог развоја.

2) **Начело интегралности** – политика заштите животне средине која се реализује доношењем планова и програма заснива се на укључивању услова заштите животне средине, односно очувања и одрживог коришћења биолошке разноврсности у одговарајуће секторске и међусекторске програме и планове.

3) **Начело предострожности** – свака активност мора бити спроведена на начин да се спрече или смање негативни утицаји одређених планова и програма на животну средину пре њиховог усвајања, обезбеди рационално коришћење природних ресурса и сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

4) **Начело хијерархије и координације** – процена утицаја планова и програма врши се на различитим хијерархијским нивоима на којима се доносе планови и програми.

У поступку стратешке процене планова и програма повећани степен транспарентности у одлучивању обезбеђује се узајамном координацијом надлежних и заинтересованих органа у поступку давања сагласности на стратешку процену, кроз консултације, односно обавештавања и давања мишљења на план или програм.

5) **Начело јавности** – у циљу информисања јавности о одређеним плановима и програмима и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка припреме и доношења или усвајања планова и програма, јавност мора, пре доношења било какве одлуке, као и после усвајања плана и програма, имати приступ информацијама које се односе на те планове и програме или њихове измене.

II. ПОСТУПАК СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Предмет стратешке процене

Члан 5.

Стратешка процена врши се за планове, програме и основе (у даљем тексту: планови и програми) у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, телекомуникација, туризма, очувања природних станишта и дивље флоре и фауне, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину.

За планове и програме из става 1. овог члана којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у ставу 1. овог члана, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

Критеријуми

Члан 6.

Критеријуми за утврђивање могућности значајних утицаја на животну средину планова и програма и доношење одлуке о изради стратешке процене из члана 5. став 2. овог закона садржани су у Прилогу I овог закона који је одштампан уз овај закон и чини његов саставни део.

Хијерархијски оквир и основа

Члан 7.

Стратешке процене које се израђују за планове и програме на различитим хијерархијским нивоима морају бити међусобно усклађене и усклађене са проценама утицаја пројеката на животну средину, као и плановима и програмима заштите животне средине.

Основу стратешке процене чини план или програм којим се утврђује оквир за развој одређеног сектора, односно његове карактеристике, циљеви и просторни обухват.

Фазе у поступку стратешке процене

Члан 8.

Поступак стратешке процене састоји се од следећих фаза:

- 1) **припремна фаза** која обухвата:
 - одлучивање о изради стратешке процене,
 - избор носиоца израде извештаја о стратешкој процени,
 - учешће заинтересованих органа и организација;
- 2) **извештај о стратешкој процени;**
- 3) **поступак одлучивања** који обухвата:
 - учешће заинтересованих органа и организација,
 - учешће јавности,
 - извештај о резултатима учешћа заинтересованих органа и организација и јавности,
 - оцену извештаја о стратешкој процени,
 - сагласност на извештај о стратешкој процени.

1. Припремна фаза

Одлучивање о изради стратешке процене

Члан 9.

Одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Одлука из става 1. овог члана садржи нарочито:

- 1) разлоге за вршење стратешке процене према критеријумима из члана 6. овог закона;
- 2) приказ питања и проблема везаних за животну средину у плану и програму који ће бити разматрани у оквиру стратешке процене;
- 3) разлоге за изостављање појединих питања и проблема везаних за животну средину у плану и програму из стратешке процене;
- 4) елементе извештаја о стратешкој процени;
- 5) избор и обавезе носиоца израде извештаја о стратешкој процени (предлог методологије, састав стручног тима, рок израде и др);
- 6) начин учешћа заинтересованих органа и организација и јавности у поступку израде и разматрања извештаја о стратешкој процени;
- 7) друге податке од значаја за израду стратешке процене.

Орган надлежан за припрему плана и програма из члана 5. став 2. овог закона може одлучити да се не израђује стратешка процена о чему претходно прибавља мишљење органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.

Одлука из става 3. овог члана садржи податке о врсти плана и програма и разлозима због којих се не израђује стратешка процена, критеријуме на основу којих је оцењено да не постоји могућност значајнијих утицаја на животну средину и друге релевантне податке на основу којих је одлучено да се не приступи изради извештаја о стратешкој процени.

Одлука из ст. 1. и 3. овог члана је саставни део одлуке о припреми плана и програма и објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”, службеном гласилу аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе.

Избор носиоца израде извештаја о стратешкој процени

Члан 10.

Орган надлежан за припрему плана и програма одлучује о избору носиоца израде извештаја о стратешкој процени, по поступку утврђеном законом.

Носилац израде извештаја о стратешкој процени може бити правно или физичко лице које је уписано у одговарајући регистар за обављање делатности просторног планирања и израде планских докумената, односно урбанистичког планирања и израде урбанистичких планова.

Правно или физичко лице из става 2. овог члана може за израду извештаја о стратешкој процени утицаја образовати мултидисциплинарни тим састављен од стручних лица квалификованих за анализу сваког од елемената стратешке процене.

Стручно лице квалификовано је за израду извештаја о стратешкој процени ако има високу стручну спрему одговарајућег смера и најмање пет година рада у струци, стручне резултате, односно учешће у изради најмање два плана и програма који су реализовани.

Учешће заинтересованих органа и организација

Члан 11.

У припреми одлуке о изради стратешке процене, односно одлуке о неприступању изради стратешке процене, орган надлежан за припрему плана или програма дужан је да, од органа надлежног за послове заштите животне средине и заинтересованих органа и организација затражи мишљење.

Уз захтев за давање мишљења из става 1. овог члана обавезно се доставља и предлог одлуке са прописаном садржином.

Рок за достављање мишљења из става 1. овог члана је 15 дана од дана пријема захтева за давање мишљења.

Ако се мишљење не достави у року из става 3. овог члана, сматра се да нема примедба на предложено садржину одлуке о изради стратешке процене, односно на предлог одлуке о неприступању изради стратешке процене.

2. Извештај о стратешкој процени

Садржина извештаја

Члан 12.

Извештај о стратешкој процени је документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом плана и програма и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

Извештај из става 1. овог члана садржи нарочито:

- 1) полазне основе стратешке процене;
- 2) опште и посебне циљеве стратешке процене и избор индикатора;
- 3) процену могућих утицаја са описом мера предвиђених за смањење негативних утицаја на животну средину;

4) смернице за израду стратешких процена на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;

5) програм праћења стања животне средине у току спровођења плана и програма (мониторинг);

6) приказ коришћене методологије и тешкоће у изради стратешке процене;

7) приказ начина одлучивања, опис разлога одлучујућих за избор датог плана и програма са аспекта разматраних варијантних решења и приказ начина на који су питања животне средине укључена у план или програм;

8) закључке до којих се дошло током израде извештаја о стратешкој процени представљене на начин разумљив јавности;

9) друге податке од значаја за стратешку процену.

Орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку прибављања сагласности на извештај о стратешкој процени, на начин утврђен овим законом.

Полазне основе

Члан 13.

Полазне основе стратешке процене обухватају:

1) кратак преглед садржаја и циљева плана и програма и односа са другим плановима и програмима;

2) преглед постојећег стања и квалитета животне средине на подручју на које се извештај односи;

3) карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају;

4) разматрана питања и проблеме заштите животне средине у плану или програму и приказ разлога за изостављање одређених питања и проблема из поступка процене;

5) приказ припремљених варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у плану и програму, укључујући варијантно решење нереализовања плана и програма и најповољније варијантно решење са становишта заштите животне средине;

6) резултате претходних консултација са заинтересованим органима и организацијама битне са становишта циљева и процене могућих утицаја стратешке процене.

Општи и посебни циљеви и избор индикатора

Члан 14.

Општи и посебни циљеви стратешке процене дефинишу се на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у плану или програму.

На основу дефинисаних циљева из става 1. овог члана врши се избор одговарајућих индикатора који ће се користити у изради стратешке процене.

Процена могућих утицаја

Члан 15.

Процена могућих утицаја плана и програма на животну средину садржи следеће елементе:

1) приказ процењених утицаја варијантних решења плана и програма повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;

2) поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења;

3) приказ процењених утицаја плана и програма на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;

4) начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;

5) начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

Смернице за ниже хијерархијске нивое

Члан 16.

Извештај о стратешкој процени садржи разрађене смернице за планове или програме на нижим хијерархијским нивоима које обухватају дефинисање потребе за изработом стратешких процена и процена утицаја пројеката на животну средину, одређују аспекти заштите животне средине и друга питања од значаја за процену утицаја на животну средину планова и програма нижег хијерархијског нивоа.

Програм праћења стања животне средине

Члан 17.

Програм праћења стања животне средине у току спровођења плана и програма садржи нарочито:

- 1) опис циљева плана и програма;
- 2) индикаторе за праћење стања животне средине;
- 3) права и обавезе надлежних органа;
- 4) поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја;
- 5) друге елементе у зависности од врсте и обима плана и програма.

Програм праћења стања животне средине из става 1. овог члана може бити саставни део постојећег програма мониторинга који обезбеђује орган надлежан за заштиту животне средине.

3. Поступак одлучивања

Учешће заинтересованих органа и организација

Члан 18.

Орган надлежан за припрему плана и програма доставља заинтересованим органима и организацијама на мишљење извештај о стратешкој процени из члана 12. овог закона.

Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева из става 1. овог члана.

Ако се мишљење не достави у року из става 2. овог члана сматра се да нема примедба на достављени извештај о стратешкој процени.

Учешће јавности

Члан 19.

Пре упућивања захтева за добијање сагласности на извештај о стратешкој процени, орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени.

Јавност из става 1. овог члана разматра извештај у оквиру излагања плана и програма на јавни увид и одржавања јавне расправе, ако законом није друкчије одређено.

Орган надлежан за припрему плана и програма обавештава јавност из става 1. овог члана о начину и роковима увида у садржину извештаја и достављање мишљења, као и времену и месту одржавања јавне расправе у складу са законом којим се уређује поступак доношења плана и програма.

Извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности

Члан 20.

Орган надлежан за припрему плана и програма израђује извештај о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности који садржи сва мишљења из члана 18. став 2. овог закона, као и мишљења изјављених у току јавног увида и јавне расправе о плану или програму, односно о извештају о стратешкој процени из члана 19. овог закона.

Извештај из става 1. овог члана израђује се у року од 30 дана од дана завршетка јавне расправе и садржи образложење о свим прихваћеним или неприхваћеним мишљењима.

Оцена извештаја о стратешкој процени

Члан 21.

Орган надлежан за припрему плана и програма доставља органу надлежном за послове заштите животне средине на сагласност извештај о стратешкој процени са извештајем о учешћу заинтересованих органа и организација и јавности из члана 20. овог закона.

По добијању извештаја из става 1. овог члана орган надлежан за послове заштите животне средине може прибавити мишљење других овлашћених организација или стручних лица за поједине области.

Орган надлежан за заштиту животне средине врши оцену извештаја из става 1. овог члана на основу критеријума садржаних у Прилогу II који је одштампан уз овај закон и чини његов саставни део.

Сагласност на извештај о стратешкој процени

Члан 22.

На основу оцене из члана 21. овог закона орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на извештај о стратешкој процени или одбија захтев за давање сагласности.

Рок за одлучивање о давању сагласности из става 1. овог члана је 30 дана од дана пријема захтева органа надлежног за припрему плана и програма.

Орган надлежан за припрему плана или програма не може упутити план или програм у даљу процедуру усвајања без сагласности на извештај о стратешкој процени од органа надлежног за заштиту животне средине.

Размена информација о прекограничном утицају

Члан 23.

Размену информација о прекограничном утицају плана и програма на животну средину врши министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство).

Ако имплементација плана и програма може имати значајан негативан утицај на животну средину друге државе или ако држава чија животна средина може бити значајно угрожена то затражи, Министарство, у поступку учешћа заинтересованих органа и организација и јавности доставља, у што краћем року, а најкасније када буде информисао своју јавност, другој држави на мишљење информације, и то:

- 1) опис плана и програма заједно са свим доступним информацијама о њиховим могућим утицајима;
- 2) природи одлуке која може бити донета;
- 3) року у коме друга држава може да саопшти своју намеру да учествује у поступку одлучивања.

О одлуци о давању сагласности на извештај о стратешкој процени Министарство обавештава другу државу која је била консултована у поступку одлучивања, достављањем информација, и то:

- 1) о садржају одлуке о давању сагласности;
- 2) о начину припреме извештаја о стању животне средине и прибављеним мишљењима у поступку израде;
- 3) о резултатима консултација и разлозима на којима се заснива одлука о давању сагласности;
- 4) о мерама у области мониторинга планова и програма.

О примљеним информацијама о прекограничном утицају предложеног плана и програма друге државе, Министарство обавештава заинтересоване органе и организације и јавност на начин утврђен у члану 19. став 3. овог закона.

Резултате консултација и прибављеног мишљења заинтересованих органа и организација и јавности Министарство узима у обзир приликом давања мишљења надлежном органу друге државе.

Доступност информација

Члан 24.

Извештај о стратешкој процени, резултати учешћа заинтересованих органа и организација и јавности и других држава у случају прекограничног утицаја, саставни су део документационе основе плана и програма.

Орган надлежан за припрему плана и програма обезбеђује доступност података из става 1. овог члана после усвајања плана и програма под условима одређеним законом.

III. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји

Члан 25.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у органу надлежном за припрему плана и програма, односно органу надлежном за послове заштите животне средине, ако:

- 1) припреми план и програм из члана 5. став 1. овог закона без извршене стратешке процене;
- 2) изрази стратешку процену која није усклађена са другим стратешким проценама и проценама утицаја пројеката на животну средину (члан 7. став 1);
- 3) не донесе одлуку из члана 9. ст. 1. и 3. овог закона;
- 4) спроводи поступак стратешке процене без учешћа заинтересованих органа и организација или без учешћа јавности (чл. 11, 18. и 19);

5) оцени извештај о стратешкој процени без примене прописаних критеријума (члан 21. став 3);

6) на основу оцене извештаја о стратешкој процени не одлучи о давању сагласности у прописаном року (члан 22. ст. 1. и 2);

7) упути план или програм у даљу процедуру усвајања без претходно прибављене сагласности на извештај о стратешкој процени од органа надлежног за заштиту животне средине (члан 22. став 3).

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Започети планови и програми

Члан 26.

Планови и програми чија израда је започета пре ступања на снагу овог закона наставиће се по поступку утврђеном овим законом.

Ступање на снагу

Члан 27.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ПРИЛОГ I

Критеријуми за одређивање могућих карактеристика значајних утицаја

1. Карактеристике плана и програма, а нарочито:

- 1) значај плана и програма за заштиту животне средине и одрживи развој;
- 2) проблеми заштите животне средине плана и програма и могућност утицаја на:
 - (1) ваздух;
 - (2) воде;
 - (3) земљиште;
 - (4) климу;
 - (5) биљни и животињски свет;
 - (6) станишта и биодиверзитет;
 - (7) заштићена природна добра;
 - (8) становништво и здравље;
 - (9) градове и друга насеља;
 - (10) културно-историјска баштина;
 - (11) инфраструктурне, индустријске и друге објекте;
 - (12) друге створене вредности;
- 3) степен утицаја плана и програма на друге планове и програме, укључујући и оне у различитим хијерархијским структурама;
- 4) степен којим се планом и програмом успоставља оквир за реализацију пројеката у погледу локације, природе, обима и услова функционисања или у вези са алокацијом ресурса.

2. Карактеристике утицаја, а нарочито:

- 1) вероватноћа, интензитет, сложеност, реверзибилност;
- 2) временска димензија (трајање, учесталост, понављање);
- 3) просторна димензија:
 - (1) локација;
 - (2) географска област;
 - (3) број изложених становника;
 - (4) прекогранична природа утицаја;
- 4) кумулативна и синергијска природа утицаја;
- 5) ризици по људско здравље и животну средину;
- 6) деловање на области од природног, културног и другог значаја:
 - (1) посебне природне карактеристике;
 - (2) области или природни предели којима је признат заштићени статус на републичком или међународном нивоу;
 - (3) културно-историјска баштина;
 - (4) густо насељене области;
 - (5) области са различитим режимима заштите;
- 7) деловање на угрожене области:
 - (1) прекорачени стандарди квалитета животне средине или граничне вредности;
 - (2) интензивно коришћење земљишта;
 - (3) постојећи ризици;
 - (4) смањени капацитет животне средине;
 - (5) посебно осетљиве и ретке области;
 - (6) екосистеми;
 - (7) биљне и животињске врсте.

ПРИЛОГ II

Критеријуми за оценоу извештаја о стратешкој процени

Елементи стратешке процене

1. Карактеристике плана и програма

- 1) јасно су приказани циљеви и садржај плана и програма, подручје за које се припрема план или програм, просторни обухват и временски хоризонт;
- 2) питања заштите животне средине су заступљена у припреми циљева плана и програма;
- 3) приказане су везе са другим релевантним плановима и програмима.

2. Полазне основе

- 1) приказана су питања и проблеми везани за животну средину који су разматрани у плану и програму током израде стратешке процене;
- 2) дати су разлози за изостављање појединих питања и проблема из стратешке процене;
- 3) приказан је начин на који су дефинисани циљеви стратешке процене и изабрани одговарајући индикатори.

3. Стање животне средине

- 1) приказано је постојеће и будуће стање животне средине;
- 2) опис стања животне средине усклађен је са циљевима и индикаторима стратешке процене;
- 3) приказани су извори података о стању животне средине и коришћена методологија је усклађена са степеном сложености стратешке процене.

4. Варијантна решења

- 1) приказан је начин на који су припремљена и разматрана варијантна решења за питања и проблеме везане за животну средину;
- 2) припремљено је варијантно решење нереализовања плана и програма и варијантно решење најповољније са становишта заштите животне средине;
- 3) процењени су утицаји варијантних решења на животну средину и извршено поређење;
- 4) образложени су разлози за избор најповољнијег варијантног решења са становишта заштите животне средине.

5. Процена утицаја на животну средину

- 1) приказан је начин на који су одређени и вредновани значајни утицаји плана и програма на животну средину;
- 2) при процени утицаја укључени су следећи чиниоци:
 - (1) ваздух;
 - (2) вода;
 - (3) земљиште;
 - (4) клима;
 - (5) биљни и животињски свет;
 - (6) станишта;
 - (7) биодиверзитет;
 - (8) предели (природна лепота);
 - (9) природна добра;
 - (10) становништво и здравље;
 - (11) градови и друга насеља;
 - (12) културно-историјска баштина;
 - (13) инфраструктурни, индустријски и други објекти;
 - (14) друге створене вредности;
- 3) при процени утицаја узети су у обзир следеће карактеристике утицаја:
 - (1) вероватноћа;
 - (2) интензитет;
 - (3) сложеност/реверзибилност;
 - (4) временска димензија (трајање, учесталост, понављање);
 - (5) просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја);
 - (6) кумулативна и синергијска природа утицаја;
 - (7) друге карактеристике утицаја;
- 4) одређивање и вредновање значајних утицаја усклађено је са важећим стандардима, прописима и граничним вредностима;
- 5) описана је коришћена методологија.

6. Мере и програм праћења стања животне средине

- 1) предвиђене су мере за спречавање и ограничавање негативних односно увећање позитивних утицаја на животну средину за сваки процењени утицај;

- 2) приказан је начин на који су припремљене смернице за израду процена утицаја пројеката на животну средину и других стратешких процена;
- 3) припремљен је програма праћења стања животне средине у току реализације плана и програма у складу са чланом 17. овог закона.

7. Извештај о стипањској процени

- 1) јасно је дефинисана улога надлежних органа у изради стратешке процене;
- 2) извештај је припремљен на јасан и прецизан начин;
- 3) обрађени су сви елементи извештаја прописани чланом 12. овог закона и дати извори информација, укључујући стручна мишљења;
- 4) приказан је начин на који су питања животне средине укључена у план или програм, начин на који се вршило одлучивање и описани разлози одлучујући за избор датог плана и програма са аспекта варијантних решења која су била разматрана;
- 5) закључци о израђеном извештају о стратешкој процени представљени су на начин разумљив јавности.

8. Учесће заинтересованих органа и организација и јавности

- 1) обезбеђено је учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку израде стратешке процене;
- 2) достављена су мишљења заинтересованих органа и организација и јавности на извештај о стратешкој процени и приказан начин на који се одлучивало о мишљењима.

3924

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИНТЕГРИСАНОМ СПРЕЧАВАЊУ И КОНТРОЛИ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Проглашава се Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 73

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ИНТЕГРИСАНОМ СПРЕЧАВАЊУ И КОНТРОЛИ ЗАГАЂИВАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе за постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **материја**, односно супстанца јесте сваки хемијски елемент и његова једињења осим радиоактивних материја и генетски модификованих организама у оквиру значења одређених законом;
- 2) **загађење** јесте непосредно или посредно уношење материја, вибрација, топлоте или буке у ваздух, воду или земљиште изазвано људском активношћу које може бити штетно по здравље људи или квалитет животне средине и које може довести до оштећења материјалних добара;
- 3) **постројење** јесте стационарна техничка јединица у којој се изводи једна или више активности које су утврђене посебним прописом и за које се издаје интегрисана дозвола, као и свака друга активност код које постоји техничка повезаност са активностима које се изводе на том месту и која може произвести емисије и загађење;

4) **постојеће постројење** јесте постројење које је пуштено у рад, у складу са прописима који су важили до дана ступања на снагу овог закона или за које је добијена интегрисана дозвола или које, по мишљењу надлежног органа, у потпуности испуњава услове за подношење захтева за добијање интегрисане дозволе за рад, под условом да такво постројење буде пуштено у рад најкасније у року утврђеном овим законом, према програму усклађивања појединих привредних грана са одредбама овог закона;

5) **емисија** јесте непосредно или посредно испуштање материја, вибрација, топлоте или буке из извора у постројењу, у ваздух, воду или земљиште;

6) **гранична вредност емисије** јесте маса изражена у облику одређених специфичних параметара, концентрације и/или нивоа појединачне емисије коју није дозвољено прећи у току једног или више временских периода, у складу са посебним прописом;

7) **стандард квалитета животне средине** јесте скуп услова и захтева који морају бити испуњени у одређено време и на одређеном подручју или у појединим елементима животне средине, у складу са посебним прописима;

8) **надлежни орган** јесте орган одговоран за спровођење обавеза у оквиру овлашћења утврђених овим законом, и то:

- министарство надлежно за послове заштите животне средине;
- покрајински орган надлежан за послове заштите животне средине;
- орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове заштите животне средине;

9) **захтев** за издавање интегрисане дозволе јесте писани акт који оператер, заједно са прописаном документацијом подноси надлежном органу ради издавања интегрисане дозволе за рад постројења;

10) **интегрисана дозвола** јесте одлука надлежног органа донета у форми решења којом се одобрава пуштање у рад постројења или његовог дела, односно обављање активности чији саставни део чини документација са утврђеним условима којима се гарантује да такво постројење или активност одговарају захтевима предвиђеним овим законом;

11) **измена у погону** јесте промена природе или функционисања или проширење постројења који могу утицати на животну средину;

12) **битна измена у раду постројења** јесте промена која, по мишљењу надлежног органа, може имати значајне негативне последице по здравље људи, животну средину или материјална добра;

13) **регистар издатих дозвола** јесте главна књига у коју се уписују подаци који се односе на издате дозволе и збирка исправа на основу којих се подаци уписују у главну књигу;

14) **најбоље доступне технике (БАТ)** – најделотворније и најмодерније фазе у развоју активности и начину њиховог обављања које омогућавају погоднију примену одређених техника за задовољавање граничних вредности емисија, прописаних у циљу спречавања или ако то није изводљиво, у циљу смањења емисија и утицаја на животну средину као целину;

Поједини елементи израза „најбоље доступне технике” имају следећа значења:

- **техника** – начин на који је постројење пројектовано, изграђено, одржавано, на који функционише и ставља се ван погона или затвара, укључујући и технологију која се користи;
- **доступна** – техника развијена до степена који омогућава примену у одређеном сектору индустрије под економски и технички прихватљивим условима, укључујући трошкове и користи, ако је под уобичајеним условима доступна оператеру;
- **најбољи** – подразумева најефикаснији учинак у постизању високог општег нивоа заштите животне средине;

15) **оператер** јесте свако физичко или правно лице које, у складу са прописима, управља постројењем или га контролише или је овлашћен за доношење економских одлука у области техничког функционисања постројења и на чије име се издаје интегрисана дозвола;

16) **јавност** обухвата једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе;

17) **заинтересована јавност** обухвата јавност на коју рад постројења и обављање активности утиче или је вероватно да ће утицати, укључујући невладине организације које се баве заштитом животне средине и које су евидентирани код надлежног органа.

Начела интегрисаног спречавања и контроле загађивања

Члан 3.

Основна начела интегрисаног спречавања и контроле загађивања су:

- 1) **Начело предострожности** – свака активност мора бити спроведена на начин да се: не проузрокује било какво знатно зага-

ђење; спрече или смање емисије на самом извору загађивања које доводе до загађења ваздуха, воде и земљишта; спречи или смањи коришћење необновљивих природних ресурса и енергије; спречи или смањи стварање отпада; сведе на минимум ризик по здравље људи, животну средину и материјална добра.

Начело предострожности остварује се проценом утицаја на животну средину, проценом опасности од ризика и коришћењем најбоље доступних техника.

Одсуство научне поузданости не може бити разлог за непредузимање мера интегрисаног спречавања и контроле загађивања животне средине у случају могућих значајних утицаја на животну средину.

2) **Начело интегрисаности и координације** – интегрисани приступ издавања дозвола је усклађен поступак издавања дозволе у ком учествује више од једног надлежног органа који предузимају мере за ефикасан и интегрисан приступ овом поступку.

Потпуна узајамна координација надлежних органа у поступку издавања дозвола и одређивању услова омогућава постизање највишег практично могућег нивоа заштите животне средине као целине.

3) **Начело одрживог развоја** – ради остваривања веће одрживе равнотеже између људских активности и друштвено-економског развоја с једне стране и ресурса и способности обнављања природе с друге стране, режим интегрисаног спречавања и контроле загађивања обезбеђује се издавањем дозвола, утврђивањем услова за одрживо коришћење природних ресурса, сировина и енергије.

Необновљиви природни ресурси користе се под условима који обезбеђују њихово дугорочно и разумно коришћење.

Одрживо управљање отпадом значи ефикасније коришћење ресурса, смањење количине отпада и поступање са њим на начин који доприноси циљевима одрживог развоја.

4) **Начело хијерархије управљања отпадом** – хијерархија управљања отпадом представља редослед приоритета у пракси управљања отпадом који чине: спречавање стварања отпада и редукција, односно смањење коришћења ресурса и смањење количина и/или опасних карактеристика насталог отпада; поновна употреба, односно коришћење производа за исту или другу намену; рециклажа, односно третман отпада ради добијања сировине за производњу истог или другог производа; искоришћење, односно коришћење вредности отпада (компостирање, поврат енергије и др).

5) **Начело „загађивач плаћа”** – загађивач мора да сноси пуне трошкове последица својих активности, односно трошкове настале угрожавањем животне средине, који укључују трошкове за угрожавање и ризик по животну средину и трошкове уклањања штете нанете животnoj средини, односно враћања локације у задовољавајуће стање животне средине после затварања постројења или престанка обављања активности.

6) **Начело јавности** – у циљу информисања јавности о раду постројења и о њиховом могућем утицају на животну средину, као и у циљу обезбеђења пуне отворености поступка издавања дозвола, јавност мора имати приступ информацијама које се односе на захтев за издавање дозволе за нова постројења или за битне измене у раду постројења, израду нацрта дозволе, решења о издавању дозволе и о сваком њеном обнављању, као и на релевантне податке добијене мониторингом.

II. ИНТЕГРИСАНА ДОЗВОЛА

Врсте активности и постројења

Члан 4.

Врсте активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола (у даљем тексту: дозвола) класификују се према нивоу загађивања и ризику који те активности могу имати по здравље људи и животну средину, укључујући и друге технички сродне активности које могу произвести емисије и загађење животне средине.

Врсте активности и постројења из става 1. овог члана обухватају нова и постојећа постројења.

Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) прописује врсте активности и постројења за које се издаје дозвола.

Надлежни орган

Члан 5.

Министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство) издаје дозволу у складу са овим законом за постројења и активности за која дозволу или одобрење за изградњу и почетак рада, односно извођење или обављање активности, издаје друго надлежно министарство.

Покрајински орган надлежан за послове заштите животне средине издаје дозволу у складу са овим законом за постројења и активности за која дозволу или одобрење за изградњу и почетак

рада, односно извођење или обављање активности, издаје други надлежни покрајински орган.

Орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове заштите животне средине издаје дозволу у складу са овим законом за постројења и активности за која дозволу или одобрење за изградњу и почетак рада, односно извођење или обављање активности, издаје други надлежни орган јединице локалне самоуправе.

Обавезе надлежног органа

Члан 6.

Надлежни орган обезбеђује:

- 1) да рад нових постројења не започне пре добијања дозволе осим у случају пробног рада одобреног у складу са законом;
- 2) да рад постојећих постројења започет пре дана ступања на снагу овог закона буде усклађен са захтевима и условима утврђеним овим законом;
- 3) да услови и поступак издавања дозвола буду у потпуности координирани у случају да у поступку учествује више од једног надлежног органа;
- 4) праћење развоја најбољих доступних техника;
- 5) праћење и развој мониторинга који примењује оператер;
- 6) ревизију и, по потреби, ажурирање услова у дозволи;
- 7) приступ јавности садржају захтева за издавање дозволе, издатим дозволама и резултатима мониторинга;
- 8) регистар резултата мониторинга који обавља оператер;
- 9) предузимање и других мера утврђених законом и другим прописима.

Дозвола

Члан 7.

За рад постројења и обављање активности оператер прибавља дозволу надлежног органа.

Дозволом се одобрава:

- 1) рад новог постројења и обављање његове активности;
- 2) рад и битне измене у раду, односно функционисању постојећег постројења.

Дозвола се, изузетно, може односити и на престанак активности.

Дозвола се издаје на период који не може бити дужи од десет година, за једно или више постројења на истом месту којим управља исти оператер.

Захтев за издавање дозволе

Члан 8.

Оператер подноси надлежном органу захтев за издавање дозволе који садржи нарочито податке о:

- 1) постројењу и његовој активности;
- 2) сировинама и помоћном материјалу, другим материјама и енергији који се користе у постројењу или се у њему стварају;
- 3) изворима емисија које потичу из постројења;
- 4) условима карактеристичним за локацију на којој се постројење налази;
- 5) природи и количини предвиђених емисија које из постројења доспевају у воду, ваздух и земљиште;
- 6) идентификованим значајним утицајима емисија на животну средину и могућности утицаја на већу удаљеност;
- 7) предложеној технологији и другим техникама којима се спречавају или, ако то није могуће, смањују емисије;
- 8) најбољим доступним техникама које оператер активности новог или постојећег постројења примењује или планира да примени ради спречавања или смањења загађивања;
- 9) мерама за смањење настајања и уклањање отпада који настаје приликом функционисања постројења;
- 10) мерама за ефикасно коришћење енергије;
- 11) планираним мерама мониторинга емисија у животну средину;
- 12) приказ главних алтернатива које је оператер разматрао;
- 13) нетехнички приказ података на којима се захтев заснива;
- 14) другим мерама чије предузимање се планира у складу са прописима.

Ако је оператер у прибављању доказа у складу са другим прописима обезбедио неке од података из става 1. овог члана прилаже их уз захтев за издавање дозволе.

Надлежни орган може затражити додатне податке у одређеним областима за издавање дозволе.

Министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: министар) ближе уређује садржај, изглед и начин попуњавања захтева, као и друга питања од значаја за подношење захтева за издавање дозволе.

Документација која се прилаже уз захтев

Члан 9.

Уз захтев за издавање дозволе подносилац захтева прилаже следећу документацију:

- 1) пројекат за планирање, односно изграђено постројење;
- 2) извештај о последњем техничком прегледу;
- 3) план вршења мониторинга;
- 4) резултате мерења загађивања чинилаца животне средине или других параметара у току трајања пробног рада;
- 5) план управљања отпадом;
- 6) план мера за ефикасно коришћење енергије;
- 7) план мера за спречавање удеса и ограничавање њихових последица;
- 8) план мера за заштиту животне средине после престанка рада и затварања постројења;
- 9) акт о праву коришћења природних ресурса;
- 10) изјаву којом потврђује да су информације садржане у захтеву истините, тачне, потпуне и доступне јавности;
- 11) доказ о уплаћеној административној такси.

Поред документације из става 1. овог члана подносилац захтева, зависно од постројења, прилаже:

- 1) за нова постројења – сагласност на студију о процени утицаја на животну средину и сагласност на процену опасности од удеса;
- 2) за постојећа постројења – сагласност на студију утицаја затеченог стања, процену опасности од удеса и програм мера прилагођавања рада постојећег постројења или активности условима прописаним овим законом.

Влада прописује ближу садржину програма мера из става 2. тачка 2) овог члана.

III. ПОСТУПАК ИЗДАВАЊА ДОЗВОЛЕ

Разматрање захтева

Члан 10.

Надлежни орган разматра поднети захтев и ако захтев не садржи прописане податке и/или документацију затражиће од подносиоца захтева да, у примереном року, достави податке, документацију или информације које недостају.

Ако подносилац захтева не достави податке, документацију и информације у одређеном року надлежни орган ће без одлагања донети закључак о одбацивању захтева.

Надлежни орган врши проверу података и информација садржаних у захтеву за издавање дозволе, примењивости предложеног програма мера из члана 9. став 2. тачка 2) овог закона и других података из захтева, као и приложене документације.

Обавештавање органа и организација и јавности

Члан 11.

Надлежни орган обавештава органе и организације у области: пољопривреде, водопривреде, шумарства, планирања, изградње, саобраћаја, енергетике, рударства, заштите културних добара, заштите природе и др. као и органе локалне самоуправе на чијој територији се планира активност, односно налази постројење (у даљем тексту: други органи и организације) и заинтересовану јавност о пријему захтева, у року од пет дана од дана пријема уредног захтева за издавање дозволе.

Надлежни орган на захтев других органа и организација из става 1. овог члана доставља копију захтева за издавање дозволе и ставља на увид одговарајућу документацију из члана 9. овог закона.

На захтев заинтересоване јавности надлежни орган доставиће копију захтева за издавање дозволе.

Подносилац захтева из става 3. овог члана сноси трошкове израде и достављања копије захтева за издавање дозволе, у прописаном износу.

Други органи и организације и представници заинтересоване јавности достављају своја мишљења надлежном органу у року од 15 дана од дана пријема обавештења из става 1. овог члана.

Нацрт дозволе

Члан 12.

Надлежни орган је дужан да нацрт дозволе изради у року од 45 дана од дана пријема уредног захтева за издавање дозволе. Приликом израде нацрта дозволе надлежни орган разматра мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности.

Надлежни орган је дужан да о нацрту дозволе и о могућности увида у пратећу документацију обавести друге органе и организације и јавност, у року од пет дана од дана пријема таквог захтева.

Надлежни орган на захтев других органа и организација из става 1. овог члана без одлагања доставља копију нацрта дозволе.

На захтев заинтересоване јавности надлежни орган доставиће копију нацрта дозволе.

Подносилац захтева из става 4. овог члана сноси трошкове израде и достављања копије нацрта дозволе, у прописаном износу.

Други органи и организације и представници заинтересоване јавности могу надлежном органу доставити своја мишљења о нацрту дозволе, у року од 15 дана од дана пријема обавештења из става 2. овог члана.

Надлежни орган нацрт дозволе заједно са захтевом оператера и пратећом документацијом, мишљењима других органа и организација и заинтересоване јавности датих на нацрт дозволе, доставља техничкој комисији, у року од 10 дана од истека рока из става 6. овог члана.

Техничка комисија

Члан 13.

За оцену услова утврђених у нацрту дозволе надлежни орган образује техничку комисију.

Актом о образовању техничке комисије одређује се њен састав, задаци и друга питања од значаја за рад техничке комисије.

Председник техничке комисије именује се из реда запослених или постављених лица у надлежном органу.

За чланове техничке комисије могу бити именована лица са високом стручном спремом одговарајуће струке, односно смера и одговарајућим стручним резултатима, а из реда:

- 1) запослених или постављених лица у надлежном органу;
- 2) запослених или постављених лица у другим органима и организацијама;
- 3) независних стручњака.

Чланови техничке комисије не могу бити лица која су:

- 1) учествовала у изради студије о процени утицаја која је предмет оцене;
- 2) оснивачи правног лица или предузетник који је израдио студију о процени утицаја или запослени код тих лица;
- 3) оснивачи или запослени код носиоца пројекта, односно оператера;
- 4) брачни другови, крвни сродници до четвртог степена сродства и сродници по тазбини до другог степена сродства лица наведених у тач. 1) до 3).

Разматрање нацрта дозволе

Члан 14.

Техничка комисија разматра захтев оператера и приложену документацију, нацрт дозволе, мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности из члана 12. став 1. овог закона, као и мишљења прибављена у поступку размене информација и консултација о прекограничном утицају.

Раду техничке комисије може присуствовати оператер или лице које он овласти.

Техничка комисија анализира нарочито:

- 1) студију о процени утицаја на животну средину, односно студију о процени затеченог стања на животну средину;
- 2) очекиване локалне и шире утицаје рада постројења на животну средину;
- 3) примену најбољих доступних техника;
- 4) очекиване економске и социјалне последице и промене стања животне средине на конкретној локацији, као и очекиване последице на живот и здравље становништва;
- 5) документацију из члана 9. став 1. тач. 3) до 7) овог закона;
- 6) испуњеност услова из нацрта дозволе који се односе на тач. 1) до 5) овог става.

Техничка комисија израђује извештај који без одлагања доставља надлежном органу.

Одлучивање

Члан 15.

Надлежни орган одлучује о издавању дозволе на основу захтева оператера, приложене документације, извештаја и оцене техничке комисије, као и прибављених мишљења других органа и организација и заинтересоване јавности, у року од 120 дана од дана пријема уредног захтева за издавање дозволе.

У изузетним случајевима, на захтев оператера или на иницијативу надлежног органа, рок из става 1. овог члана може се продужити, али не дужије од 240 дана од дана пријема уредног захтева.

О продужењу рока из става 2. овог члана, разлозима, као и новом року за доношење одлуке, надлежни орган обавештава подносиоца захтева.

Надлежни орган решењем одлучује о издавању дозволе, односно о одбијању захтева за издавање дозволе.

Надлежни орган ће одбити захтев за издавање дозволе ако:

- 1) постројење за обављање активности за коју се захтева дозвола не испуњава прописане услове;
- 2) на основу података и документације садржаних у захтеву нису испуњени услови за примену прописаних стандарда животне средине;
- 3) захтев садржи нетачне податке који су од утицаја на издавање дозволе.

Решење о издавању дозволе, односно о одбијању захтева за издавање дозволе надлежни орган доставља оператеру и о томе обавештава друге органе и организације и јавност у року од осам дана од дана доношења решења.

Против решења надлежног органа из става 4. овог члана није допуштена жалба и може се покренути управни спор.

Услови који се утврђују дозволом

Члан 16.

Дозволом се утврђују услови за рад постројења и обављање активности и обавезе оператера у зависности од природе активности и њиховог утицаја на животну средину.

Дозвола садржи услове који се односе на:

- 1) примену најбољих доступних техника или других техничких услова и мера;
- 2) мере из студије о процени утицаја на животну средину или студије о процени утицаја затеченог стања на животну средину;
- 3) граничне вредности емисија загађујућих материја утврђене за дато постројење;
- 4) мере заштите ваздуха, воде и земљишта;
- 5) мере које се односе на управљање отпадом који настаје при раду постројења;
- 6) мере за смањење буке и вибрација;
- 7) мере које се односе на ефикасно коришћење енергије;
- 8) захтеве за мониторинг емисија са:
 - специфицираном методологијом;
 - дефинисаном учесталости мерења;
 - дефинисаним правилима за тумачење резултата мерења;
 - утврђеном обавезом достављања података надлежном органу;
- 9) мере за спречавање удеса и отклањање њихових последица;
- 10) смањење загађења, укључујући и прекогранично загађење животне средине;
- 11) мере предвиђене за почетак рада, за тренутно заустављање у случају поремећаја у функционисању постројења, као и за престанак рада постројења;
- 12) предузимање мера заштите животне средине после престанка активности у циљу избегавања ризика од загађења и враћања локације у задовољавајуће стање;
- 13) начин и учесталост извештавања и обим података садржаних у извештају који се доставља надлежном органу у складу са прописима;
- 14) резултате ревизије услова и обавеза утврђених дозволом;
- 15) друге специфичне захтеве.

Ако се према одређеном стандарду квалитета животне средине захтевају строжији услови од оних који се могу постићи применом најбољих доступних техника, дозвола садржи додатне мере којима се обезбеђује примена ових стандарда.

У случају из става 3. овог члана надлежни орган дозволом утврђује мере и рокове за примену стандарда квалитета животне средине, прописаних у складу са законом, а нарочито:

- 1) датум од када се стандарди примењују и подручја на која се односе;
- 2) највиши и најнижи прихватљив ниво загађујућих материја и буке у животној средини;
- 3) одређене параметре, процедуру мониторинга и методе којима се утврђују прекорачења стандарда, као и мере које се предузимају у том случају.

Дозвола може садржати привремено ослобађање од придржавања одређених услова, уколико се усвојеним санационим програмом обезбеђује примена мера које воде ка смањењу загађења и испуњењу услова.

Влада утврђује критеријуме за одређивање најбољих доступних техника, за примену стандарда квалитета животне средине, као и за одређивање граничних вредности емисија у дозволи.

Министар ближе прописује садржину и изглед дозволе.

Министар прописује услове за примену најбољих доступних техника.

Обавезе оператера

Члан 17.

Оператер је обавезан да:

- 1) поступа у складу са условима утврђеним у дозволи;
- 2) достави надлежном органу резултате мониторинга;
- 3) обавештава надлежни орган о свакој промени у раду, односно функционисању постројења или о удесу, са могућим видљивим утицајима на животну средину или здравље људи;
- 4) доставља надлежном органу годишњи извештај о вршењу активности за које је дозвола издата;
- 5) обавештава надлежни орган о планираној промени оператера;
- 6) изврши све мере које надлежни орган утврди после престанка важности дозволе.

Оператер је дужан да врши мониторинг спровођењем плана мониторинга из члана 9. став 1. тачка 3) овог закона и у складу са условима утврђеним у дозволи који се односе на захтеве за мониторинг емисија.

Влада ближе уређује начин и методе мониторинга.

На захтев надлежног органа који издаје дозволу или инспектора, оператер је обавезан да:

- 1) достави податке надлежном органу неопходне за издавање, измену или престанак важности дозволе;
- 2) омогући инспекцији увид у документацију коју чува у вези са издавањем дозволе, обезбеди приступ узорцима и местима за мониторинг одређеним у дозволи и омогући им несметано прибављање информација о поступању у складу са условима у дозволи.

Ако загађење потиче из постројења које има дозволу или подлеже издавању дозволе, оператер ће о свом трошку санирати последице загађења у најкраћем могућем року, узимајући у обзир техничке и економске могућности.

Ако оператер не изврши санацију надлежни орган ће санирати загађење о трошку оператера.

Оператер је дужан да за време важења дозволе и најмање пет година после престанка важења дозволе чува сву документацију у вези са издавањем дозволе, мониторингом и инспекцијским надзором над обављањем активности.

Ревизија дозволе

Члан 18.

Издата дозвола подлеже поновном разматрању (у даљем тексту: ревизија) најмање два пута у току важења.

Поступак ревизије надлежни орган покреће по службеној дужности или на захтев оператера и врши се у складу са чл. 10. до 15. овог закона.

Надлежни орган по службеној дужности покреће поступак ревизије, ако:

- 1) је загађење које проузрокује постројење таквог значаја да је потребно извршити ревизију постојећих граничних вредности емисија, или је такве нове вредности потребно утврдити у дозволи;
- 2) постоји опасност да загађење проузрокује штету или настанак штета по животну средину и здравље људи;
- 3) суштинске промене у најбољим доступним техникама омогућавају значајно смањење емисија без великих додатних трошкова;
- 4) промене у захтевима за безбедност у раду постројења или сигурност одређене активности захтевају увођење нових техника;
- 5) измене у прописима о заштити животне средине то захтевају.

У случајевима из става 3. овог члана ревизија дозволе врши се у року од 30 дана од дана пријема обавештења о насталом случају.

Ако надлежни орган покрене поступак за ревизију дозволе обавестиће оператера о разлозима за то и затражити да у одређеном року достави податке из члана 8. овог закона.

Промена оператера

Члан 19.

У случају промене оператера, надлежни орган ће, у року од пет дана од дана пријема тог обавештења, извршити промену у дозволи без спровођења ревизије и о томе обавестити оператера, као и надлежни орган на чијој територији оператер има седиште.

Ревизија услова у дозволи

Члан 20.

У случају ревизије дозволе по службеној дужности, као и планиране измене у постројењу или његовом раду која не чини бит-

ну измену у смислу овог закона, надлежни орган може изменити услове утврђене дозволом.

Ако велики број измена у дозволи отежава ефикасну контролу активности надлежни орган може затражити од оператера да достави нови захтев за издавање дозволе.

Продужење важности дозволе

Члан 21.

Рок на који је издата дозвола може се продужити на захтев оператера.

Захтев из става 1. овог члана оператер подноси најкасније четири месеца пре истека рока њене важности.

Продужење важења дозволе врши се на начин и по поступку прописаним за њено издавање.

Престанак важења дозволе

Члан 22.

Дозвола може престати да важи, ако:

- 1) истекне рок на који је издата;
- 2) оператер то захтева;
- 3) оператер не започне рад постројења у року од 12 месеци од дана добијања дозволе, а не поднесе захтев за измену услова из дозволе у том периоду;
- 4) оператер престане да испуњава неки од услова који је утврђен дозволом;
- 5) оператер нема техничких и финансијских средстава за задовољавајуће испуњавање својих обавеза утврђених дозволом;
- 6) надлежни орган утврди да је оператер у захтеву за издавање дозволе поднео нетачне податке или фалсификовао документа од значаја за издавање дозволе или оператер непрестано одлаже крајњи рок за подношење тражених података, као и у другим случајевима које утврди инспектор;
- 7) оператер не врши мониторинг и не доставља податке у складу са овим законом;
- 8) оператер у остављеном року не поступи по захтеву инспектора или не предузме наложене мере;
- 9) оператер буде два пута узастопно кажњен за привредни преступ или прекршај у складу са овим или посебним законом;
- 10) је покренут стечајни поступак, а активност не настави други оператер.

Надлежни орган закључком покреће поступак за престанак важења дозволе и о томе обавештава оператера у року од пет дана од дана покретања поступка уз образложење разлога за покретање поступка.

Против закључка из става 2. овог члана оператер може изјавити жалбу у року од осам дана од дана пријема закључка.

Решење о престанку важења дозволе је коначно у управном поступку.

Против решења о престанку важења дозволе оператер може покренути управни спор.

Решењем о престанку важења дозволе утврђују се и обавезне мере старања о постројењу и локацији после престанка активности оператера да би се избегао ризик по животну средину, здравље људи и материјална добра.

Начин обавештавања других органа, организација и јавности

Члан 23.

Надлежни орган дужан је да обавештава друге органе и организације и јавност у случајевима из чл. 11, 12. и 15. овог закона путем медија и то најмање у једном локалном листу који излази на подручју које ће бити захваћено утицајем активности и постројења, као и путем интернета.

У случајевима из става 1. овог члана надлежни орган доставља у писаној форми обавештење другим органима и организацијама.

Обавештење из ст. 1. и 2. овог члана садржи податке о:

- 1) називу и седишту, односно имену и адреси оператера;
- 2) локацији на којој се планира или обавља активност за коју се захтева дозвола;
- 3) активности и постројењу;
- 4) року за достављање мишљења;
- 5) месту и времену за јавни увид у поднети захтев за издавање дозволе, пратећу документацију или нацрт дозволе;
- 6) решењу о издавању дозволе, односно о одбијању захтева за издавање дозволе, посебно разлозима на којима се решење заснива, као и о сваком даљем обнављању дозволе.

Ако захтев оператера за издавање дозволе, нацрт дозволе или дозвола садрже пословну тајну или податак који, у складу са законом, захтева ограничен приступ јавности за добијање информација, надлежни орган може одлучити да за одређене делове захтева, односно нацрта дозволе или дозволе ограничи приступ јавности.

Одлуци о ограничавању приступа јавности за добијање информација у смислу става 4. овог члана, надлежни орган је дужан да обавести јавност на начин утврђен у ставу 1. овог члана, а органе из члана 11. став 1. овог закона на начин утврђен у ставу 2. овог члана, у року од пет дана од дана доношења одлуке.

Ограничење из става 4. овог члана не односи се на информације о емисијама, ризицима од удеса, резултате мониторинга и инспекцијског надзора.

Размена информација о прекограничном утицају

Члан 24.

Размену информација о прекограничном утицају рада постројења и активности на животну средину врши Министарство.

Ако рад неког постројења може имати значајан негативан утицај на животну средину друге државе или ако држава чија животна средина може бити значајно угрожена то затражи, Министарство, у поступку консултација, доставља другој држави на мишљење информације, и то:

- 1) о захтеву за издавање дозволе, укључујући и опис података из члана 8. овог закона;
- 2) о надлежном органу који доноси одлуку о издавању дозволе;
- 3) о природи одлуке која може бити донета;
- 4) о поступку учешћа јавности, укључујући и заинтересовану јавност.

Одлуци о издавању дозволе или одбијању захтева за њено издавање, Министарство обавештава другу државу која је била консултована у поступку одлучивања, достављањем информација, и то:

- 1) о садржају одлуке о издавању дозволе, односно одбијању захтева за издавање дозволе;
- 2) о разлозима на којима се одлука заснива, укључујући информације о поступку учешћа јавности.

Консултације о прекограничном утицају врше се на начин и у роковима који се утврђују споразумима између надлежних органа држава на принципима реципроцитета и равноправности.

О примљеним информацијама о прекограничном утицају постројења и активности у другој држави Министарство обавештава јавност на начин утврђен у члану 23. став 1. овог закона.

Резултате консултација и прибављеног мишљења заинтересоване јавности Министарство узима у обзир приликом давања мишљења надлежном органу друге државе.

Регистар издатих дозвола

Члан 25.

Регистар издатих дозвола као део информационог система животне средине води надлежни орган.

Увид у регистар издатих дозвола је јаван.

Министар ближе прописује садржину и начин вођења регистра из става 1. овог члана.

IV. НАДЗОР

Управни надзор

Члан 26.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство.

Инспекцијски надзор врши Министарство преко инспектора за заштиту животне средине (у даљем тексту: инспектор) у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

Поверава се аутономној покрајини вршење инспекцијског надзора над постројењима и активностима за које дозволу у складу са овим законом издаје надлежни покрајински орган.

Поверава се јединици локалне самоуправе вршење инспекцијског надзора над постројењима и активностима за које дозволу у складу са овим законом издаје надлежни орган локалне самоуправе.

Права и дужности инспектора

Члан 27.

У вршењу инспекцијског надзора, инспектор има право и дужност да утврђује:

- 1) да ли нова постројења имају дозволу издату у складу са овим законом;

- 2) да ли су постојећа постројења поднела захтев за издавање дозволе у складу са овим законом;
- 3) да ли се рад постројења одвија у складу са условима из издате дозволе;
- 4) сваку промену у раду, односно функционисању постројења;
- 5) спровођење других прописаних мера заштите животне средине.

Овлашћења инспектора

Члан 28.

У вршењу инспекцијског надзора из члана 27. овог закона инспектор је овлашћен да:

- 1) забрани употребу објекта, односно рад постројења и обављање активности док се не прибави дозвола;
- 2) забрани рад постројења, односно обављање активности ако се то чини противно условима прописаним у дозволи;
- 3) нареди прибављање дозволе у складу са овим законом;
- 4) нареди предузимање мера и услова утврђених у дозволи;
- 5) нареди достављање података неопходних за издавање, измену или престанак важности дозволе;
- 6) нареди извршење мера старања о постројењу и локацији после престанка активности, ако је дозвола престала да важи;
- 7) нареди извршење и других прописаних обавеза у одређеном року.

На решење инспектора може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од дана пријема решења.

На решење инспектора у вршењу поверених послова из члана 26. ст. 3. и 4. овог закона може се изјавити жалба министру у року од 15 дана од дана пријема решења.

Жалба на решења инспектора из ст. 2. и 3. овог члана не одлаже извршење решења.

Решења министра по жалби из ст. 2. и 3. овог члана су коначна.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Привредни преступи

Члан 29.

Новчаном казном од 150.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ оператер – правно лице ако:

- 1) отпочне рад постројења и обављање његових активности без дозволе (члан 7. став 1);
- 2) не поступа у складу са условима утврђеним у дозволи (члан 17. став 1. тачка 1);
- 3) не доставља надлежном органу резултате мониторинга (члан 17. став 1. тачка 2);
- 4) не обавештава надлежни орган о свакој промени у раду, односно функционисању постројења или о удесу (члан 17. став 1. тачка 3);
- 5) не доставља надлежном органу годишњи извештај о вршењу активности за које је дозвола издата (члан 17. став 1. тачка 4);
- 6) не обавештава надлежни орган о планираној промени оператера (члан 17. став 1. тачка 5);
- 7) не изврши све мере које је утврдио надлежни орган после престанка важења дозволе (члан 17. став 1. тачка 6);
- 8) не изврши санацију последица загађења у најкраћем могућем року и о свом трошку (члан 17. став 5).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу – оператеру новчаном казном од 30.000 до 200.000 динара.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се страном правно лице – оператер новчаном казном од 150.000 до 3.000.000 динара ако има представништво на територији Републике Србије.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у страном правном лицу – оператеру новчаном казном од 30.000 до 200.000 динара.

2. Прекршаји

Члан 30.

Новчаном казном од 30.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – оператер ако:

- 1) не достави податке надлежном органу неопходне за издавање, измену или престанак важења дозволе (члан 17. став 4. тачка 1);
- 2) онемогући инспекцији увид у документацију коју чува у вези са издавањем дозволе, не обезбеди приступ узорцима и местима за мониторинг одређеним у дозволи и онемогући им несметано прибављање информација о поступању у складу са условима у дозволи (члан 17. став 4. тачка 2);

3) за време важења дозволе и најмање пет година после престанка важења дозволе не чува сву документацију у вези са издавањем дозволе, мониторингом и инспекцијским надзором над обављањем активности (члан 17. став 7);

4) не поступи по решењу инспектора (члан 28).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу – оператеру новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и оператер као физичко лице новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара.

Новчане казне за одговорно лице у надлежном органу

Члан 31.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у надлежном органу ако:

- 1) донесе одлуку о издавању дозволе супротно прописаном поступку (чл. 10–13, члан 15. ст. 1–6);
- 2) изда дозволу која не садржи прописане услове (члан 16. ст. 1–5);
- 3) не изврши ревизију дозволе (члан 18);
- 4) не донесе решење о престанку важења дозволе у складу са прописаним условима (члан 22);
- 5) не обавештава друге органе, организације и јавност на прописани начин (члан 23);
- 6) не води регистар издатих дозвола и онемогући увид у регистар (члан 25. ст. 1. и 2).

Защитителне мере

Члан 32.

За привредни преступ из члана 29. овог закона, поред прописане новчане казне, правном лицу се може изрећи мера забране обављања одређене привредне делатности, а одговорном лицу мера забране вршења одређене дужности у трајању до десет година.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Програм усклађивања

Члан 33.

Програм усклађивања појединих привредних грана са одредбама овог закона доноси Влада, на предлог Министарства и у сарадњи са другим органима и организацијама.

Предлог из става 1. овог члана Министарство је дужно да достави Влади у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

У року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона Влада ће прописати привремене граничне вредности емисија у ваздух и воду за првих пет година усклађивања појединих привредних грана са одредбама овог закона.

Обавезе оператера постојећих постројења

Члан 34.

За постојећа постројења и активности оператер ће прибавити дозволу најкасније до 2015. године у складу са Програмом усклађивања појединих привредних грана са одредбама овог закона.

Оператер подноси захтев за издавање дозволе најкасније годину дана пре рока утврђеног програмом из члана 33. овог закона.

Ступање на снагу

Члан 35.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3925

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Проглашава се Закон о заштити животне средине, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 74

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се интегрални систем заштите животне средине којим се обезбеђује остваривање права човека на живот и развој у здоровој животnoj средини и у равнотежен однос привредног развоја и животне средине у Републици.

Систем заштите животне средине

Члан 2.

Систем заштите животне средине чине мере, услови и инструменти за:

- 1) одрживо управљање, очување природне равнотеже, целовитости, разноврсности и квалитета природних вредности и услова за опстанак свих живих бића;
- 2) спречавање, контролу, смањивање и санацију свих облика загађивања животне средине.

Одрживо управљање природним вредностима и заштита животне средине остварују се у складу са овим законом и посебним законом.

Значење израза

Члан 3.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) **животна средина** јесте скуп природних и створених вредности чији комплексни међусобни односи чине окружење, односно простор и услове за живот;
- 2) **квалитет животне средине** јесте стање животне средине које се исказује физичким, хемијским, биолошким, естетским и другим индикаторима;
- 3) **природне вредности** јесу природна богатства која чине: ваздух, вода, земљиште, шуме, геолошки ресурси, биљни и животињски свет;
- 4) **заштићено природно добро** јесте очувани део природе посебних вредности и одлика (геодиверзитета, биодиверзитета, предела, пејзажа и др), који има трајни еколошки, научни, културни, образовни, здравствено-рекреативни, туристички и други значај, због чега као добро од општег интереса ужива посебну заштиту;
- 5) **јавно природно добро** јесте уређени или неуређени део природног богатства, односно ваздуха, водних добара, приобаља, подземних добара, шумских добара, предела или простора, једнако доступан свима;
- 6) **геодиверзитет (геолошка разноврсност)** јесте присуство или распрострањеност разноврсних елемената и облика геолошке грађе, геолошких структура и процеса, геохронолошких јединица, стена и минерала различитог састава и начина постанка и разноврсних палеоекосистема мењаних у простору под утицајима унутрашњих и спољашњих геодинамичких чинилаца током геолошког времена;
- 7) **биодиверзитет (биолошка разноврсност)** јесте разноврсност организама у оквиру врсте, међу врстама и међу екосистемама и обухвата укупну разноврсност гена, врста и екосистема на локалном, националном, регионалном и глобалном нивоу;
- 8) **катастар загађивача** јесте регистар систематизованих информација и података о загађивачима медијума животне средине са подацима о њиховој локацији, производним процесима, карактеристикама, материјалним билансима на улазима и излазима сировина, полупроизвода и производа, постројењима за пречишћавање, токовима отпада и загађујућих материја и месту њиховог испуштања, третмана и одлагања;
- 9) **активност која утиче на животну средину** (у даљем тексту: активност) јесте сваки захват (стални или привремени) којим се мењају и/или могу променити стања и услови у животnoj средини, а односи се на: коришћење ресурса и природних добара; процесе производње и промета; дистрибуцију и употребу материјала; испуштање (емисију) загађујућих материја у воду, ваздух или земљиште; управљање отпадом и отпадним водама, хемикалијама и штетним материјама; буку и вибрације; јонизујуће и нејонизујуће зрачење; удесе;
- 10) **постројење** јесте стационарна техничка јединица у којој се изводи једна или више активности које су утврђене посебним прописом и за чији рад се издаје дозвола, као и свака друга актив-

ност код које постоји техничка повезаност са активностима које се изводе на том месту и која може произвести емисије и загађења;

11) **загађивање животне средине** јесте уношење загађујућих материја или енергије у животну средину, изазвано људском делатношћу или природним процесима које има или може имати штетне последице на квалитет животне средине и здравље људи;

12) **капацитет животне средине** јесте способност животне средине да прихвати одређену количину загађујућих материја по јединици времена и простора тако да не наступи неповратна штета у животnoj средини;

13) **угрожена животна средина** јесте одређени део простора где загађење или ризик од загађења превазилази капацитет животне средине;

14) **загађивач** јесте правно или физичко лице које својом активношћу или неактивношћу загађује животну средину;

15) **загађујуће материје** јесу материје чије испуштање у животну средину утиче или може утицати на њен природни састав, особине и интегритет;

16) **оптерећење животне средине** јесте појединачни или збирни утицај активности на животну средину које се може изразити као укупно (више сродних компоненти), заједничко (више разноврсних компоненти), дозвољено (у оквиру граничних вредности) и прекомерно (преко дозвољених граничних вредности) оптерећење;

17) **деградација животне средине** јесте процес нарушавања квалитета животне средине који настаје природном или људском активношћу или је последица непредузимања мера ради отклањања узрока нарушавања квалитета или штете по животну средину, природне или радом створене вредности;

18) **емисија** јесте испуштање загађујућих материја или енергије из индивидуалних и/или дифузних извора у животну средину и њене медијуме;

19) **имисија** јесте концентрација загађујућих материја и ниво енергије у животnoj средини којом се изражава квалитет животне средине у одређеном времену и простору;

20) **отпад** јесте сваки предмет или супстанца, категорисан према утврђеној класификацији отпада са којим власник поступа или има обавезу да поступа, односно управља;

21) **опасне материје** јесу хемикалије и друге материје које имају штетне и опасне карактеристике;

22) **најбоље доступне технике** представљају најефективније и најнапредније фазе у развоју одређених активности и начин њиховог обављања који омогућава погоднију примену одређених техника за задовољавање граничних вредности емисија које су пројектоване тако да спрече или где то није изводљиво, смање емисије и утицај на животну средину у целини;

23) **ризик** јесте одређени ниво вероватноће да нека активност, директно или индиректно, изазове опасност по животну средину, живот и здравље људи;

24) **удес** јесте изненадни и неконтролисани догађај или низ догађаја, који настаје неконтролисаним ослобађањем, изливањем или расипањем опасних материја при производњи, промету, употреби, превозу, преради, складиштењу, одлагању или дуготрајном неадекватном чувању. Овај израз не обухвата: војна постројења; нуклеарне удесе; генетички модификоване организме; транспорт опасних материја цевоводима, укључујући и пумпне станице; удесе при истраживању и експлоатацији минералних сировина; оштећења брана, са изузетком последица индустријских удеса проузрокованих таквим оштећењем;

25) **санација, односно ремедијација** јесте процес предузимања мера за заустављање загађења и даље деградације животне средине до нивоа који је безбедан за будуће коришћење локације укључујући уређење простора, ревитализацију и рекултивацију;

26) **јавност** јесте једно или више физичких или правних лица, њихова удружења, организације или групе.

Субјекти система заштите животне средине

Члан 4.

Систем заштите животне средине, у оквиру својих овлашћења, обезбеђују:

- 1) Република;
- 2) аутономна покрајина;
- 3) општина, односно град (у даљем тексту: јединица локалне самоуправе);
- 4) предузећа, друга домаћа и страна правна лица и предузетници који у обављању привредне и друге делатности користе природне вредности, угрожавају или загађују животну средину (у даљем тексту: правна и физичка лица);
- 5) научне и стручне организације и друге јавне службе;

6) грађанин, групе грађана, њихова удружења, професионалне или друге организације.

Сви субјекти система заштите животне средине дужни су да чувају и унапређују животну средину.

Обавезе субјеката

Члан 5.

У остваривању система заштите животне средине Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, правна и физичка лица одговорна су за сваку активност којом мењају или могу променити стање и услове у животној средини, односно за непредузимање мера заштите животне средине, у складу са законом.

Правна и физичка лица дужна су да у обављању својих делатности обезбеде: рационално коришћење природних богатстава; урачунавање трошкова заштите животне средине у оквиру инвестиционих и производних трошкова, примену прописа, односно предузимање мера заштите животне средине, у складу са законом.

Јачање свести

Члан 6.

Државни органи, научне установе, установе у области образовања, здравства, информисања, културе и друге установе, као и други облици удруживања, у оквиру својих делатности, подстицају, усмеравају и обезбеђују јачање свести о значају заштите животне средине.

Јачање свести о значају заштите животне средине обезбеђује се кроз систем образовања и васпитања, научно-истраживачког и технолошког развоја, усавршавања у процесу рада, јавног информисања и популаризације заштите животне средине.

Удружења грађана

Члан 7.

Удружења грађана у области заштите животне средине припремају, пропадају и реализују своје програме заштите, штите своја права и интересе у области заштите животне средине, подстицају активности и мере заштите, учествују у поступку доношења одлука у складу са законом, доприносе или непосредно раде на информисању о животној средини.

Сарадња

Члан 8.

Субјекти система заштите животне средине дужни су да међусобно сарађују, обезбеђују координацију и усклађивање у доношењу и спровођењу одлука.

Република остварује сарадњу у области заштите животне средине са другим државама и међународним организацијама.

Начела заштите животне средине

Члан 9.

Основна начела заштите животне средине јесу:

1) **Начело интегралности** – државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе обезбеђују интеграцију заштите и унапређивања животне средине у све секторске политике спровођењем међусобно усаглашених планова и програма и применом прописа кроз систем дозвола, техничких и других стандарда и норматива, финансирањем, подстицајним и другим мерама заштите животне средине.

2) **Начело превенције и предострожности** – свака активност мора бити планирана и спроведена на начин да: проузрокује најмању могућу промену у животној средини; представља најмањи ризик по животну средину и здравље људи; смањи оптерећење простора и потрошњу сировина и енергије у изградњи, производњи, дистрибуцији и употреби; укључи могућност рециклаже; спречи или ограничи утицај на животну средину на самом извору загађивања.

Начело предострожности остварује се проценом утицаја на животну средину и коришћењем најбољих расположивих и доступних технологија, техника и опреме.

Непостојање пуне научне поузданости не може бити разлог за непредузимање мера спречавања деградације животне средине у случају могућих или постојећих значајних утицаја на животну средину.

3) **Начело очувања природних вредности** – природне вредности користе се под условима и на начин којима се обезбеђује очување вредности геодиверзитета, биодиверзитета, заштићених природних добара и предела.

Обновљиви природни ресурси користе се под условима који обезбеђују њихову трајну и ефикасну обнову и стално унапређивање квалитета.

Необновљиви природни ресурси користе се под условима који обезбеђују њихово дугорочно економично и разумно коришћење, укључујући ограничавање коришћења стратешких или ретких природних ресурса и супституцију другим расположивим ресурсима, композитним или вештачким материјалима.

4) **Начело одрживог развоја** – одрживи развој је усклађени систем техничко-технолошких, економских и друштвених активности у укупном развоју у којем се на принципима економичности и разумности користе природне и створене вредности Републике са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације.

Одрживи развој остварује се доношењем и спровођењем одлука којима се обезбеђује усклађеност интереса заштите животне средине и интереса економског развоја.

5) **Начело одговорности загађивача и његовог правног следбеника** – правно или физичко лице које својим незаконитим или неисправним активностима доводи до загађења животне средине одговорно је у складу са законом.

Загађивач је одговоран за загађивање животне средине и у случају ликвидације или стечаја предузећа или других правних лица, у складу са законом.

Загађивач или његов правни следбеник обавезан је да отклони узрок загађења и последице директног или индиректног загађења животне средине.

Промене власништва предузећа и других правних лица или други облици промене својине обавезно укључују процену стања животне средине и одређивање одговорности за загађење животне средине, као и намирне дугова (терета) претходног власника за извршено загађивање и/или штету нанету животној средини.

6) **Начело „загађивач плаћа”** – загађивач плаћа накнаду за загађивање животне средине када својим активностима проузрокује или може проузроковати оптерећење животне средине, односно ако производи, користи или ставља у промет сировину, полупроизвод или производ који садржи штетне материје по животну средину.

Загађивач, у складу са прописима, сноси укупне трошкове мера за спречавање и смањивање загађивања који укључују трошкове ризика по животну средину и трошкове уклањања штете нанете животној средини.

7) **Начело „корисник плаћа”** – свако ко користи природне вредности дужан је да плати реалну цену за њихово коришћење и рекултивацију простора.

8) **Начело супсидијарне одговорности** – државни органи, у оквиру својих финансијских могућности, отклањају последице загађивања животне средине и смањења штете у случајевима када је загађивач непознат, као и када штета потиче услед загађивања животне средине из извора ван територије Републике.

9) **Начело примене подстицајних мера** – државни органи, односно органи аутономне покрајине, односно органи јединице локалне самоуправе предузимају мере очувања и одрживог управљања капацитетом животне средине, посебно смањењем коришћења сировина и енергије и спречавањем или смањењем загађивања животне средине, применом економских инструмената и других мера, избором најбољих доступних техника, постројења и опреме која не захтева прекомерне трошкове и избором производа и услуга.

10) **Начело информисања и учешћа јавности** – у остваривању права на здраву животну средину свако има право да буде обавештен о стању животне средине и да учествује у поступку доношења одлука чије би спровођење могло да утиче на животну средину. Подаци о стању животне средине су јавни.

11) **Начело заштите права на здраву животну средину и приступа правосудју** – грађанин или групе грађана, њихова удружења, професионалне или друге организације, право на здраву животну средину остварују пред надлежним органом, односно судом, у складу са законом.

Посебни закони

Члан 10.

Одрживо управљање природним вредностима и заштита животне средине уређују се овим законом, посебним законима и другим прописима којима се уређује:

- 1) процена утицаја планова, програма и пројеката на животну средину;
- 2) интегрисано спречавање и контрола загађивања;
- 3) заштита природе;
- 4) заштита ваздуха, вода, земљишта, шума, геолошких ресурса;
- 5) управљање хемикалијама;
- 6) управљање отпадом;
- 7) јонизујућа и нејонизујућа зрачења;
- 8) заштита од буке и вибрација и др.

II. УПРАВЉАЊЕ ПРИРОДНИМ ВРЕДНОСТИМА

1. Планирање и коришћење природних вредности

Управљање природним вредностима

Члан 11.

Управљање природним вредностима остварује се планирањем одрживог коришћења и очувања њиховог квалитета и разноврсности, у складу са условима и мерама заштите животне средине утврђених овим и посебним законом.

Природне вредности су:

- 1) природни ресурси као обновљиве или необновљиве геолошке, хидролошке и биолошке вредности који се, директно или индиректно, могу користити или употребити, а имају реалну или потенцијалну економску вредност;
- 2) заштићена природна добра;
- 3) јавна природна добра.

Природне вредности могу се давати на коришћење у складу са условима и на начин утврђен овим и посебним законом.

Системски документи

Члан 12.

Одрживо коришћење и заштита природних вредности обезбеђују се у оквиру Стратегије просторног развоја Републике и Националне стратегије одрживог коришћења природних ресурса и добара.

Национална стратегију одрживог коришћења природних ресурса и добара (у даљем тексту: Национална стратегија), за период од најмање десет година, доноси Народна скупштина.

Национална стратегија садржи, нарочито:

- 1) начела одрживог развоја у националној политици управљања природним ресурсима и добрима;
- 2) анализу стања и досадашњег степена истражености природних ресурса и добара по врстама, просторном распореду, разноврсности, обиму и квалитету;
- 3) билансне категорије (просторне и временске функције, количине, квалитет, угроженост, обновљивост, стратешке резерве и сл.) и предвиђање трендова промене стања;
- 4) начин вредновања и услове одрживог коришћења природних ресурса и добара;
- 5) планско-развојну и социо-економску анализу стратешких приоритета истраживања и коришћења природних ресурса;
- 6) еколошко-просторне основе о потенцијалима природног ресурса или добра;
- 7) услове за постепену супституцију природних ресурса;
- 8) смернице за даља истраживања у области појединачних природних ресурса и добара и за потребе планирања, односно доношење планова и програма.

Национална стратегија се реализује путем планова, програма и основа за сваки појединачни природни ресурс или добро које доноси Влада Републике Србије.

На основу података и евиденција о извршењу планова, програма и основа, Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) једанпут у две године подноси извештај Народној скупштини о реализацији Националне стратегије.

Ако се из података о реализацији Националне стратегије утврди да се коришћењем природних богатстава значајно угрожава природна равнотежа екосистема Влада може, на предлог министарства надлежног за заштиту животне средине или другог министарства, привремено ограничити обим коришћења природних вредности на одређеном подручју.

Национална стратегија објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Планови и програми аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Члан 13.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, у оквиру надлежности утврђених овим и посебним законом, доносе своје планове и програме управљања природним ресурсима и добрима, у складу са стратешким документима из члана 12. овог закона и својим специфичностима.

Две или више јединица локалне самоуправе могу донети заједничке програме из става 1. овог члана.

Контрола коришћења и заштите

Члан 14.

Контролу коришћења и заштиту природних ресурса и добара обезбеђују органи и организације Републике, аутономне покрајине

и јединице локалне самоуправе, у складу са овим и посебним законима, а нарочито:

- 1) спровођењем Националне стратегије, планова, програма и основа;
- 2) применом стандарда, норматива и прописа о коришћењу и заштити природних ресурса и добара;
- 3) стратешком проценом утицаја на животну средину планова, програма, основа и других аката којима се уређује коришћење природних вредности и заштита животне средине;
- 4) проценом утицаја пројеката на животну средину на свим нивоима истраживања и експлоатације;
- 5) интегрисаним спречавањем и контролом загађивања животне средине;
- 6) усклађеним системом дозвола, одобрења и сагласности;
- 7) вођењем катастра коришћења природних богатстава и добара;
- 8) организовањем мониторинга коришћења природних ресурса и добара, стања животне средине прикупљањем, обједињавањем и анализом података и квантификавањем трендова.

Сагласност за коришћење

Члан 15.

Надлежни орган не може издати одобрење за коришћење природних ресурса или добара без сагласности на пројекат који садржи мере заштите и санације животне средине.

Сагласност из става 1. овог члана даје министарство надлежно за послове заштите животне средине (у даљем тексту: Министарство), којом се утврђује испуњеност услова и мера одрживог коришћења природних ресурса, односно добара и заштите животне средине у току и после престанка обављања активности, а на основу оцено о условима надлежних стручних организација.

Обавезе корисника

Члан 16.

Правно и физичко лице које користи природне ресурсе, односно добра дужно је да, у току извођења радова и обављања активности, као и по њиховом престанку, планира и спроводи мере којима се спречава угрожавање животне средине.

Ко деградира животну средину дужан је да изврши рекултивацију или на други начин санира деградирану животну средину, у складу са овим и посебним законима.

На пројекте из става 2. овог члана Министарство даје сагласност.

Министар прописује методологију за утврђивање приоритета за санацију животне средине.

Заштићена природна добра

Члан 17.

Заштићена природна добра користе се и унапређују на начин који омогућава њихово трајно очување и унапређивање, у складу са законом којим се уређује заштита природе.

У заштићеном природном добру не могу се обављати активности којима се угрожава капацитет животне средине, природна равнотежа, биодиверзитет, хидрографске, геоморфолошке, геолошке, културне и пејзажне вредности или на било који начин деградира квалитет и својства природног добра.

Коришћење и заштите јавних природних добара

Члан 18.

Јавна природна добра, као добра од општег интереса, користе се на начин и под условима којима се омогућава развој и трајност њихових природних, физичких, здравствених или естетских вредности у складу са прописима.

Коришћење простора

Члан 19.

Развојним и просторним планом утврђују се зоне изградње на одређеним локацијама зависно од капацитета животне средине и степена оптерећења, као и циљева изградње унутар одређених делова на тим локацијама.

У појединим зонама у којима је утврђена заштитна удаљеност или подручје, дозвољено је обављање активности на начин утврђен посебним прописима у складу са природом оптерећивања животне средине.

Јавне зелене површине

Члан 20.

Јавне зелене површине у насељеним местима и пределима обухваћеним просторним и урбанистичким плановима подижу се и

одржавају на начин који омогућава очување и унапређивање природних и створених вредности.

Ако се због изградње објекта униште јавне зелене површине, оне се морају надокнадити под условима и на начин који одређује јединица локалне самоуправе.

Општи услови заштите, начин подизања и одржавања, обнове уништених јавних зелених површина и вођења података о јавним зеленим површинама уређују се посебним законом.

2. Заштита природних вредности

Интегрисана заштитица

Члан 21.

Заштита природних вредности остварује се спровођењем мера за очување њиховог квалитета, количина и резерви, као и природних процеса, односно њихове међузависности и природне равнотеже у целини.

Заштитица тла и земљишта

Члан 22.

Заштита, коришћење и уређење тла, пољопривредног и шумског земљишта и добара од општег интереса обухвата очување продуктивности, структуре, слојева, формација стена и минерала, као и њихових природних и прелазних облика и процеса.

На површини или испод површине земљишта могу се вршити активности и одлагати материје које не загађују или оштећују земљиште.

У току реализације пројеката, као и пре његовог извођења (изградње, експлоатације минералних сировина, и др), обезбеђује се заштита тла и земљишта.

Заштитица вода

Члан 23.

Воде се могу користити и оптерећивати, а отпадне воде испустити у воде уз примену одговарајућег третмана, на начин и до нивоа који не представља опасност за природне процесе или за обнову квалитета и количине воде и који не умањује могућност њиховог вишенаменог коришћења.

Заштита и коришћење вода остварује се у оквиру интегралног управљања водама спровођењем мера за очување површинских и подземних вода и њихових резерви, квалитета и количина, као и заштитом корита, обалних подручја и сликова, у складу са посебним законом.

Мере заштите вода обезбеђују спречавање или ограничавање уношења у воде опасних, отпадних и других штетних материја, праћење и испитивање квалитета површинских и подземних вода, као и квалитета отпадних вода и њихово пречишћавање.

Заштитица ваздуха

Члан 24.

Заштита ваздуха остварује се предузимањем мера систематског праћења квалитета ваздуха, смањењем загађивања ваздуха загађујућим материјама испод прописаних граничних вредности и предузимањем техничко-технолошких и других потребних мера за смањење емисије, праћењем утицаја загађеног ваздуха на здравље људи и животну средину. Мере заштите ваздуха обезбеђују очување атмосфере у целини са свим њеним процесима и климатским обележјима.

Заштитица и очување шума

Члан 25.

Ради заштите и унапређивања шумских екосистема шумама се газдује тако да се обезбеђује рационално управљање шумама, очување генетског фонда, побољшање структуре и остваривање приоритетних функција шума.

Државни органи, власници и корисници шума дужни су да предузимају потребне мере за очување и одрживо коришћење шума, мере обнављања, подизања и њиховог унапређивања, као и контроле и заштите шума у случају прекограничног загађивања.

Очување биосфере и заштитица биодиверзитетa

Члан 26.

Очување биосфере обухвата заштиту организама, њихових заједница и станишта, укључујући и очување природних процеса и природне равнотеже унутар екосистема, уз обезбеђивање њихове одрживости.

Биодиверзитет и биолошки ресурси штите се и користе на начин који омогућава њихов опстанак, разноврсност, обнављање и унапређивање у услужају нарушености.

Заштита биодиверзитетa, коришћење биолошких ресурса, генетички модификованих организама и биотехнологије врши се на основу овог закона и посебног закона, као и обавеза преузетих међународним уговорима.

Заштитица и коришћење флоре и фауне

Члан 27.

Ради заштите биодиверзитетa и биолошких ресурса, односно аутохтоних биљних и животињских врста и њихово распрострањење, Министарство, други надлежни органи и организације контролишу уношење и гајење биљних и животињских врста страног порекла.

Забрањено је узнемиравати, злостављати, озлеђивати и уништавати дивљу фауну и разарати њена станишта.

Забрањено је уништавати, кидати или на други начин пустошити дивљу флору, односно уништавати и разарати њена станишта.

Одређене врсте дивље флоре и фауне, њихови развојни облици и делови могу се сакупљати и стављати у промет на начин и под условима утврђеним у дозволи коју издаје Министарство, по претходно прибављеном мишљењу организације надлежне за заштиту природе.

Правно лице, односно предузетник које врши промет врста дивље флоре и фауне дужно је да плаћа накнаду.

Висина накнаде из става 5. овог члана утврђује се актом о стављању под контролу коришћења и промета дивље флоре и фауне који доноси Влада.

Средства остварена од накнаде из става 6. овог члана приход су буџета Републике и користе се наменски за заштиту и унапређивање животне средине у складу са овим законом.

Промет уgroжених и заштићених врста дивље флоре и фауне

Члан 28.

Увоз и извоз угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне, њихових развојних облика и делова врши се под условом да увоз, односно извоз није забрањен, односно да извезена количина или број примерака угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне неће угрозити опстанак те врсте у Републици, као и под другим условима прописаним законом, на основу дозволе коју издаје Министарство.

Транзит угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне, њихових развојних облика и делова врши се под условом да је издата извозна дозвола.

Уз захтев за издавање дозволе за увоз и извоз из става 1. овог члана подносилац захтева прилаже:

1) мишљење овлашћене научне и стручне организације да се извозом угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне у траженој количини или броју примерака неће угрозити опстанак те врсте у Републици;

2) изјаву увозника, односно извозника у које сврхе ће се користити примерак врсте;

3) другу прописану документацију.

Министар надлежан за послове заштите животне средине (у даљем тексту: министар) одређује научне и стручне организације које дају стручне оцене да се извозом угрожене и заштићене врсте дивље флоре и фауне у траженој количини или броју примерака неће угрозити опстанак те врсте у Републици.

Министар ближе прописује документацију која се подноси уз захтев из става 3. овог члана, садржину и изглед дозволе.

Министарство води регистар издатих дозвола на прописан начин.

Опасне материје

Члан 29.

Управљање опасним материјама, односно заштита од органских и неорганских материја са опасним својствима, као и планирање, организовање и предузимање превентивних и санационих мера врши се под условима и на начин којим се обезбеђује смањење ризика од удеса и пружање адекватног одговора на удес.

Правно и физичко лице које управља опасним материјама или које примењује технологије штетне по животну средину, дужно је да предузима све потребне заштитне и сигурносне мере којима се ризик од опасности по животну средину и здравље људи своди на најмању могућу меру.

Управљање отпадом

Члан 30.

Управљање отпадом спроводи се по прописаним условима и мерама поступања са отпадом у оквиру система сакупљања, транспорта, третмана и одлагања отпада, укључујући и надзор над тим активностима и бригу о постројењима за управљање отпадом после њиховог затварања.

Власник отпада дужан је да предузме мере управљања отпадом у циљу спречавања или смањења настајања, поновну употребу и рециклажу отпада, издвајање секундарних сировина и коришћење отпада као енергента, односно одлагање отпада.

Заштити од буке и вибрација

Члан 31.

Корисник извора буке може стављати у промет и употребљавати изворе буке по прописаним условима уз примену прописаних мера заштите којима се смањују емисије буке, односно употреба постројења, уређаја, машина, транспортних средстава и апарата који проузрокују буку.

Заштита од вибрација спроводи се предузимањем мера којима се спречава и отклања угрожавање животне средине од дејства механичких, периодичних и појединачних потреса изазваних људском делатношћу.

Заштити од зрачења

Члан 32.

Заштита од зрачења спроводи се применом система мера којима се спречава угрожавање животне средине и здравље људи од дејства зрачења која потичу из јонизујућих и нејонизујућих извора и отклањају последице емисија које извори зрачења емитују или могу да емитују.

Правно и физичко лице може производити, вршити промет и користити изворе јонизујућих и нејонизујућих зрачења по прописаним условима и на прописан начин.

III. МЕРЕ И УСЛОВИ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1. Превентивне мере

Планирање и изградња

Члан 33.

Уређење простора, коришћење природних ресурса и добара одређено просторним и урбанистичким плановима и другим плановима (планови уређења и основе коришћења пољопривредног земљишта, шумске, водопривредне, ловнопривредне основе и програми унапређења рибарства на рибарским подручјима и други планови) заснива се на обавези да се:

- 1) природни ресурси и добра очувају и унапређују и у највећој мери обнављају, а ако су необновљиви да се рационално користе;
- 2) обезбеди заштита и несметано остваривање функција заштићених природних добара са њиховом заштићеном околином и у највећој могућој мери очувају станишта дивљих биљних и животињских врста и њихове заједнице;
- 3) обезбеди очување изграђеног простора;
- 4) обезбеде услови за одмор и рекреацију човека;
- 5) одреде мере заштите животне средине;
- 6) прикаже постојеће стање по елементима из тач. 1), 2), 3) и 4) овог члана и планирано стање са мерама потребним да се планови остваре.

Министарство, орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе учествује у поступку припреме и доношења планова из става 1. овог члана, на начин одређен законом.

Просторно и урбанистичко планирање

Члан 34.

У просторним и урбанистичким плановима обезбедиће се мере и услови заштите животне средине, а нарочито:

- 1) утврђивање посебних режима очувања и коришћења подручја заштићених природних добара, изворишта водоснабдевања, термалних и минералних изворишта, шума, пољопривредног земљишта, јавних зелених површина, рекреационих подручја и бања;
- 2) одређивање подручја угрожених делова животне средине (загађена подручја, подручја угрожена ерозијом и бујицама, експлоатацијом минералних сировина, плавна подручја и сл.) и утврђивање мера за санцију ових подручја;
- 3) утврђивање мера и услова заштите животне средине према којима ће се користити простор намењен експлоатацији минералних сировина, односно вршити изградња индустријских и енергетских објеката, објеката за прераду и одлагање отпада, објеката инфраструктуре и других објеката чијом изградњом или коришћењем се може угрозити животна средина.

Условне за обезбеђење мера из става 1. овог члана даје Министарство, орган аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе, на захтев органа надлежног за припрему и доношење плана, а на основу услова и мишљења надлежних стручних организација.

Стратешка процена утицаја на животну средину

Члан 35.

Стратешка процена утицаја на животну средину врши се за планове, програме и основе у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, телекомуникација, туризма, инфраструктурних система, заштите природних и културних добара, биљног и животињског света и њихових станишта и др. и саставни је део плана, односно програма или основе.

Стратешка процена утицаја на животну средину мора бити усклађена са другим проценама утицаја на животну средину, као и са плановима и програмима заштите животне средине и врши се у складу са поступком прописаним посебним законом.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, у оквиру својих права и дужности, одређује врсте планова и програма за које се израђује стратешка процена утицаја.

Процена утицаја пројекта на животну средину

Члан 36.

Процена утицаја пројекта на животну средину врши се за пројекте који се планирају и реализују у простору, укључујући промене технологије, реконструкцију, проширење капацитета или престанак рада који могу довести до значајног загађивања животне средине или представљају ризик по здравље људи.

Процена утицаја пројекта на животну средину обухвата пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде и комуналних делатности, као и све пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.

Процена утицаја пројекта на животну средину је саставни део техничке документације без које се не може приступити извођењу пројекта и врши се у складу са поступком прописаним посебним законом.

Интегрисано спречавање и контрола загађивања

Члан 37.

За рад нових и постојећих постројења која могу имати негативне утицаје на здравље људи и животну средину прибавља се интегрисана дозвола којом се обезбеђује спречавање и контрола загађивања животне средине.

Врсте активности и постројења, услови и поступак издавања интегрисане дозволе, надзор и друга питања од значаја за интегрисано спречавање и контролу загађивања животне средине уређују се посебним законом.

Процена опасности од удеса

Члан 38.

Правно и физичко лице које обавља активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама које су једнаке или веће од прописаних, а које могу изазвати удес дужно је да у поступку процене утицаја пројекта на животну средину, односно прибављања интегрисане дозволе, изради процену опасности од удеса.

Процена опасности од удеса израђује се на основу посебне методологије коју прописује министар, по прибављеном мишљењу других органа и организација и садржи услове за управљање ризиком који се односе на:

- 1) спровођење мера превенције, приправности и одговора на удес;
 - 2) предузимање мера отклањања последица удеса, односно санације.
- Сагласност на процену опасности од удеса даје Министарство.

2. Услови заштите животне средине

2.1. Стандарди квалитета животне средине и стандарди емисије

Граничне вредности

Члан 39.

У Републици утврђују се стандарди квалитета животне средине и стандарди емисије, односно граничне вредности имисије и емисије загађујућих материја и енергије у ваздух, воду и земљиште, укључујући и емисију из мобилних извора загађивања.

Јединствени нормативи утврђују се ради: контроле квалитета ваздуха, вода, земљишта, поступања са отпадом и хемикалијама, третмана отпадних вода, индустријског загађења и управљања ризиком, нивоа буке и вибрација и др.

Граничне вредности емисија загађујућих материја на месту испуштања у животну средину и нивое имисије загађујућих материја у животној средини утврђује Влада.

Услови за рад постројења и обављање активности

Члан 40.

Изградња и рад постројења и обављање активности врши се ако су испуњени прописани стандарди емисије и имисије, опреме и уређаја којима се смањује или спречава емисија загађујућих материја или енергије и обезбеђује њено очување, односно ако су предузете друге мере и радње за обезбеђивање прописаних услова заштите животне средине.

Загађујуће и опасне материје, отпадне воде или енергија испуштају се у ваздух, воду и земљиште на прописан начин и у количинама, односно концентрацијама или нивоима које нису изнад прописаних граничних вредности.

Превозна средства која се производе и пуштају у промет морају испуњавати услове у погледу емисије за мобилне изворе загађивања.

Ограничење ради примене стандарда

Члан 41.

Ради постепене примене стандарда емисија и имисија из члана 39. овог закона и очувања природних вредности, Влада може, на одређено време, ограничити рад постројења и обављање активности на одређеном подручју.

Време на које Влада утврђује ограничења из става 1. овог члана одређује се у складу са прописаним граничним вредностима и Националним програмом заштите животне средине.

Упозорење јавности

Члан 42.

Министарство обавештава јавност и доноси акт о увођењу посебних мера у случајевима непосредне опасности или прекорачења прописаних граничних вредности загађења.

Министар прописује критеријуме за доношење акта из става 1. овог члана и начин упозорења јавности.

Орган јединице локалне самоуправе доноси акт о увођењу посебних мера у случају из става 1. овог члана ако је загађење ограничено на територији јединице локалне самоуправе и нема утицаја на шире подручје.

Систем угрожене животне средине

Члан 43.

Статус угрожене животне средине и режим санације и ремедијације за подручје од значаја за Републику одређује Министарство, по прибављеном мишљењу других надлежних органа, а за подручје од локалног значаја одређује јединица локалне самоуправе.

Статус посебно угрожене животне средине одређује Влада.

Влада утврђује критеријуме за одређивање статуса посебно угрожене животне средине, односно статуса угрожене животне средине и за утврђивање приоритета за санацију и ремедијацију.

2.2. Систем управљања заштитом животне средине

Укључивање у систем управљања и контроле заштитне животне средине

Члан 44.

У Републици примењују се домаћи и међународни стандарди и прописи за управљање, сертификацију и регистрацију система управљања заштитом животне средине.

Правно и физичко лице може сертификовати систем управљања заштитом животне средине према ЈУС-ИСО 14001, у складу са законом.

Правно и физичко лице може регистровати сертификован систем управљања заштитом животне средине ради укључивања у систем управљања и контроле заштите животне средине ЕУ (у даљем тексту: систем ЕМАС), у складу са овим законом.

Захтев за регистрацију у систем ЕМАС

Члан 45.

У систем ЕМАС могу се укључити правна и физичка лица која у свом пословању испуњавају захтеве система управљања заштитом животне средине који се односе на утврђивање и вођење политике, планирање, спровођење, контролу и проверу система управљања и примене мера за његово унапређивање.

Ради испуњавања услова за успостављање система управљања заштитом животне средине и регистрације у систем ЕМАС

правно и физичко лице дужно је да изради извештај о утицајима активности, производа и услуга на животну средину, организује и спроведе проверу усаглашености система управљања коју врши оцењивач из правног и физичког лица или ван њега.

Регистрација у систем ЕМАС врши се на основу захтева правног и физичког лица који се подноси Министарству.

Уз захтев за регистрацију у систем ЕМАС, који се подноси на прописаном обрасцу, прилаже се:

1) изјава правног и физичког лица за укључивање у систем ЕМАС са прописаном садржином;

2) потврда акредитованог оцењивача ЕМАС о тачности навода датих у изјави правног и физичког лица о испуњености услова заштите животне средине за укључивање у систем ЕМАС.

Одлуку о регистрацији доноси Министарство на основу поднете документације, као и на основу инспекцијске контроле о примени прописа о заштити животне средине.

Образац захтева из става 4. овог члана прописује министар.

Правно и физичко лице плаћа накнаду за упис у регистар.

Висину накнаде за упис у регистар прописује Влада.

Упис у регистар врши се на период од једне године и може се продужити на захтев правног и физичког лица.

Захтев за продужење регистрације подноси се најкасније 30 дана пре истека рока на који је упис извршен.

Акредитација

Члан 46.

Акредитација оцењивача ЕМАС и контрола њихових активности врши се у складу са законом и другим прописима којима се уређује акредитација.

Акредитовани оцењивач ЕМАС проверава испуњеност свих услова прописаних за правна и физичка лица која се укључују у систем ЕМАС или су део тог система.

Регистар система ЕМАС

Члан 47.

Министарство води регистар правних и физичких лица укључених у систем ЕМАС.

Подаци из регистра ЕМАС су јавни.

Акредитационо тело које води регистар акредитованих оцењивача система ЕМАС, дужно је да најмање једном месечно доставља Министарству податке из регистра, а на захтев Министарства доставља и податке у вези са поступком акредитације оцењивача ЕМАС.

На захтев Министарства акредитовани оцењивач ЕМАС доставља податке о резултатима проверавања система ЕМАС у правном и физичком лицу.

Министарство обезбеђује заштиту података из ст. 3. и 4. овог члана који представљају пословну тајну.

Одбијање уписа и брисање из регистра

Члан 48.

Министарство ће одбити захтев за упис у регистар ако правно и физичко лице не испуњава услове за укључење у систем ЕМАС.

Из регистра система ЕМАС брише се правно и физичко лице:

1) ако у прописаном року не поднесе захтев за продужење регистрације са попуњеном изјавом, образцем регистрације и доказом о уплаћеној накнади;

2) ако се утврди да правно и физичко лице не испуњава један или више услова за регистрацију;

3) ако је акредитационо тело доставило Министарству негативан извештај о контроли рада акредитованог оцењивача ЕМАС.

Министарство може у случају из става 2. овог члана одлучити да регистрацију правног и физичког лица суспендује на одређено време до испуњења услова за регистрацију.

Знак ЕМАС

Члан 49.

Знак ЕМАС могу користити само правна и физичка лица која су регистрована у систем ЕМАС у случајевима и на начин утврђен у складу са законом.

Овлашћење за доношење прописа

Члан 50.

Министар прописује:

1) захтеве за успостављање и спровођење система управљања заштитом животне средине;

2) садржину извештаја о утицајима активности, производа и услуга на животну средину;

3) садржину изјаве за укључивање у систем ЕМАС и доступност информација о систему ЕМАС јавности;

4) начин провере система ЕМАС унутар правног и физичког лица и садржај извештаја оцењивача;

5) садржину, излед и употребу знака ЕМАС.

2.3. Стандарди производа, процеса и услуга

Технологије, процеси, производи, полупроизводи, сировине

Члан 51.

На територији Републике може се примењивати домаћа или увезена технологија или процес, односно производити и стављати у промет производи ако испуњавају прописане стандарде заштите животне средине, односно стандарде квалитета производа или ако технологија, процес, производ, полупроизвод или сировина није забрањена у земљи извознику.

Министарство може, у случају сумње, наложити да се технологија, процес, производ, полупроизвод или сировина из става 1. овог члана оцени у односу на штетан утицај на животну средину и када је снабдевен прописаном исправом.

Оцену технологије, процеса, производа, полупроизвода или сировине из става 2. овог члана даје, у року од 30 дана од дана пријема захтева, акредитована стручна организација или стручна лица за поједине области.

Уређаји који служе за уклањање или пречишћавање загађујућих материја за које нису прописани домаћи стандарди могу се употребљавати ако је њихову ефикасност за те намене утврдила овлашћена стручна организација.

Министарство може забранити производњу и промет одређених производа и вршење одређених активности, на одређено време или на делу територије Републике, односно аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе ради спречавања угрожавања животне средине или здравља људи.

Упозорење на декларацији

Члан 52.

Произвођач или дистрибутер је обавезан да на декларацији сировине, полупроизвода или производа упозори на загађење животне средине и штету по људско здравље које производ или његово паковање узрокује или може узроковати.

Упозорење мора садржати упутство за употребу или руковање производом, састојцима и његовим паковањем у производњи, употреби и одлагању, у складу са важећим стандардима и прописима за руковање.

Еколошки знак

Члан 53.

Еколошки знак утврђује се за производе намењене општој потрошњи, изузев производа за исхрану, пића и фармацеутских производа који у поређењу са сличним производима мање загађују животну средину при производњи, пласману, промету, потрошњи и одлагању или су добијени рециклажом отпада.

Еколошки знак утврђује се и за процесе и услуге који мање загађују животну средину.

За производе, процесе или услуге правно или физичко лице може добити право на коришћење еколошког знака ако се њиховом производњом, односно одвијањем, односно пружањем смањује:

- 1) потрошња енергетских ресурса;
- 2) емисија штетних и опасних материја;
- 3) производња отпада;
- 4) потрошња природних ресурса и др.

Министар прописује ближе услове и поступак за добијање права на коришћење еколошког знака, елементе, изглед и начин употребе еколошког знака за производе, процесе и услуге.

Додела и одузимање еколошког знака

Члан 54.

Акт о додели права на коришћење еколошког знака доноси Министарство.

Право на коришћење еколошког знака се додељује за период до три године.

Захтев за добијање еколошког знака заинтересовано лице подноси Министарству.

Уз захтев се подноси доказ о испуњености услова из члана 53. овог закона.

Трошкове доделе права на коришћење еколошког знака сноси подносилац захтева.

Право на коришћење еколошког знака одузима се ако производ, процес или услуга престане да испуњава један од услова за доделу знака.

Признања и награде

Члан 55.

Признања и награде за допринос заштити животне средине могу се доделити за:

- 1) спречавање загађивања животне средине;
- 2) најповољнија решења у производним поступцима у односу на животну средину;
- 3) развојне и истраживачке пројекте у заштити животне средине;
- 4) развој образовних програма за заштиту животне средине;
- 5) допринос појединаца за развој и унапређење заштите животне средине или за допринос у међународној сарадњи;
- 6) допринос стручних, других удружења и невладиних организација за развој и унапређење заштите животне средине.

Признања и награде додељује Министарство на основу конкурса.

Министар ближе прописује поступак и услове за доделу признања и награда.

3. Мере заштите од опасних материја

3.1. Производња и промет

Супстанце које оштећују озонски омотач

Члан 56.

На територији Републике забрањује се производња супстанци које оштећују озонски омотач.

Забрањен је увоз и извоз супстанци које оштећују озонски омотач, односно производа који садрже ове супстанце, које су утврђене ратификованим међународним уговором из земаља, односно у земље које нису стране уговорнице тог уговора.

Увоз, производња и стављање у промет нових и коришћених производа који садрже супстанце које оштећују озонски омотач, забрањен је, изузев за посебне намене.

Супстанце које оштећују озонски омотач, чији промет, односно коришћење није забрањен, као и производи који садрже супстанце које оштећују озонски омотач а служе за посебне намене, могу се увозити, односно извозити на основу дозволе Министарства.

Увозник, односно извозник подноси захтев за издавање дозволе уз који прилаже:

- 1) врсту и количину супстанце или производа који садржи супстанце које оштећују озонски омотач, а које су предмет увоза, односно извоза;
- 2) податке о пореклу супстанце или производа који садржи супстанце које оштећују озонски омотач које се увозе или одредишту у које се супстанца извози, односно о крајњем кориснику;
- 3) другу прописану документацију.

Увозник, односно извозник дужан је да води евиденцију и достави Министарству податке о врсти и количини увезених, односно извезених супстанци, количини продатих увезених супстанци и правним и физичким лицима којима су супстанце продате.

Влада прописује:

- 1) листу супстанци које оштећују озонски омотач чији је увоз, односно извоз забрањен;
- 2) листу супстанци и производа који садрже супстанце које оштећују озонски омотач, чији је увоз, односно извоз дозвољен;
- 3) листу супстанци и производа који садрже супстанце које оштећују озонски омотач за посебне намене.

Министарство води регистар о увозу, извозу и потрошњи супстанци које оштећују озонски омотач, односно производа.

Министар ближе прописује документацију која се подноси уз захтев за издавање дозволе за увоз и извоз, начин вођења евиденције, односно регистра о увозу, извозу и потрошњи супстанци, односно производа, начин и рок достављања података.

Увоз, извоз и транзит отпада

Члан 57.

Забрањен је увоз опасног отпада.

Отпад се може увозити само ако не може да се обезбеди у Републици, а неопходан је у производњи као секундарна сировина.

Дозволу за увоз, извоз или транзит отпада издаје Министарство у складу са законом и другим прописима.

При подношењу захтева за издавање дозволе за увоз, извоз и транзит из става 1. овог члана подносилац захтева прилаже документацију чију садржину прописује Министарство.

Министар прописује услове које морају да испуњавају стручне организације за испитивање отпада.

Министар одређује стручне организације из става 5. овог члана.

3.2. Поступање са опасним материјама

Обавезе правној и физичкој лица

Члан 58.

Поступање са опасним материјама у производњи, употреби, превозу, промету, преради, складиштењу и одлагању врши се на начин да се не доведе у опасност живот и здравље људи, не загади животна средина, обезбеди и предузму мере заштите од удеса и друге мере утврђене законом.

Правно и физичко лице које производи, превози, ставља у промет, користи, прерађује, складишти или одлаже опасне материје дужно је да:

1) изradi план заштите од удеса и да најмање сваке три године врши његово ажурирање или ревизију у складу са променама у раду постројења, примени технологије или обављању активности, укључујући и проверу приправности за његово спровођење;

2) спроводи превентивне и друге мере управљања ризиком од удеса из плана заштите од удеса;

3) изradi извештај о стању сигурности који је доступан јавности и да најмање сваких пет година, као и у случају промена у раду постројења или обављању активности, врши ревизију извештаја о стању сигурности.

Лице из става 2. овог члана води евиденцију о врстама и количинама опасних материја.

У случају кvara на постројењима или уређајима за заштиту животне средине услед чега настаје прекорачење граничних вредности емисије, лице из става 2. овог члана дужно је да без одлагања о томе обавести Министарство, надлежни орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе.

Превозник опасних материја дужан је да прибави дозволу надлежног органа за превоз опасних материја, у складу са посебним законом.

Одговор на удес

Члан 59.

У случају удеса правно или физичко лице без одлагања организује и спроводи планиране мере и поступке реаговања на удес и ангажује људе и средства у складу са израђеним планом заштите од удеса укључујући и обавезу обавештавања Министарства, односно надлежни орган аутономне покрајине и министарства надлежног за послове заштите од пожара, производњу и промет експлозивних материја, запаљивих течности и гасова и друге надлежне органе, у складу са законом.

Обавештење из става 1. овог члана обавезно садржи: околности удеса, место, време, присутне опасне материје, непосредну опасност по здравље људи и животну средину и кратак опис предузетих мера, као и непосредне мере приправности неопходне да би се спречило понављање удеса.

Обавеза достављања обавештења

Члан 60.

Правно и физичко лице из члана 58. овог закона, за постојеће и нове активности и постројења, доставља Министарству, органу аутономне покрајине, односно органу јединице локалне самоуправе на чијој територији има седиште, обавештење о:

1) новим постројењима најмање три месеца пре почетка градње или пуштања у рад;

2) постојећем постројењу у року од најмање годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Обавештење из става 1. овог члана садржи податке о:

1) врсти активности и раду постројења, локацији и непосредној околини постројења;

2) идентификацији, количини и физичком облику опасних материја, као и њиховој категоризацији;

3) стању сигурности;

4) спроведеним превентивним мерама за спречавање удеса и ограничавање последица;

5) мерама санације које се планирају или предузимају у случају удеса.

Обавезе надлежних органа

Члан 61.

Државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе доносе планове заштите од удеса.

План заштите од удеса са прекограничним ефектима доноси Влада.

Планови из ст. 1. и 2. овог члана ревидирају се сваке треће године.

Министар прописује:

1) садржину плана заштите од удеса и извештаја о стању сигурности;

2) начин вођења евиденције о врстама и количинама опасних материја у производњи, употреби, промету, превозу, преради, складиштењу и одлагању, начин и рокове достављања података;

3) ниво концентрација опасних материја у медијумима животне средине о којима се обавезно обавештава јавност;

4) начин и критеријуме за категоризацију и карактеризацију опасних материја;

5) критеријуме за утврђивање обима удеса за проглашавање стања угрожености животне средине од удеса.

На основу обавештења из чл. 59. и 60. овог закона Министарство води регистар постројења, као и регистар удеса који су пријављени.

Министарство је дужно да одреди постројења или групе постројења код којих је већа вероватноћа или могућност појаве удеса због локације и близине таквих постројења, као и да одреди опасне материје у тим постројењима (домино ефекат).

Пројављивање стања угрожености

Члан 62.

У случају удеса, зависно од његовог обима, унутар или ван постројења и процене последица које могу изазвати директну или одложу опасност по људско здравље и животну средину, проглашава се стање угрожености животне средине и обавештава јавност о предузетим мерама.

Стање угрожености животне средине из става 1. овог члана проглашава Министарство, односно орган аутономне покрајине, односно орган јединице локалне самоуправе.

За удесе са прекограничним ефектима стање угрожености животне средине проглашава Влада.

Предузимање санационих мера и сујсидијарна одговорност

Члан 63.

Ради спречавања даљег ширења загађења проузрокованог удесом, правно и физичко лице одмах предузима мере санације према плановима заштите о свом трошку.

Ако се накнадно утврди загађивач који је одговоран за удес, орган који је сносио трошкове отклањања последица загађивања животне средине захтева накнаду трошкова.

4. Програми и планови

Национални програм

Члан 64.

Планирање и управљање заштитом животне средине обезбеђује се и остварује спровођењем Националног програма заштите животне средине (у даљем тексту: Национални програм) који доноси Народна скупштина за период од најмање десет година.

Национални програм из става 1. овог члана обезбеђује интегралну заштиту животне средине и садржи нарочито:

1) опис и оцену стања животне средине;

2) основне циљеве и критеријуме за спровођење заштите животне средине у целини, по областима и просторним целинама са приоритетним мерама заштите;

3) услове за примену најповољнијих привредних, техничких, технолошких, економских и других мера за одрживи развој и управљање заштитом животне средине;

4) дугорочне и краткорочне мере за спречавање, ублажавање и контролу загађивања;

5) носиоце, начин и динамику реализације;

6) средства за реализацију.

Национални програм реализује се акционим и санационим плановима које доноси Влада за период од пет година.

Влада једанпут у две године подноси извештај Народној скупштини о реализацији Националног програма.

Акциони план

Члан 65.

Акциони планови доносе се за:

1) унапређивање просторног планирања и уређења простора;

2) заштиту земљишта;

3) заштиту вода;

4) заштиту ваздуха и атмосфере;

5) заштиту шума;

6) заштиту екосистема;

7) заштићена природна добра;

8) управљање отпадом;

9) управљање хемикалијама;

10) заштиту од јонизујућег и нејонизујућег зрачења;

11) заштиту од удеса;

12) заштиту од буке и вибрација;

- 13) одрживо управљање енергијом;
- 14) развој информационог система;
- 15) развој научног истраживања, образовања и васпитања;
- 16) развој и примену економских инструмената и др.

Санациони план

Члан 66.

Санациони план доноси се када загађење на одређеном простору превазилази ефекте мера које се предузимају, односно када је угрожен капацитет животне средине или постоји ризик од трајног нарушавања квалитета или штете у животној средини.

Санациони план Влада доноси у случају:

- 1) када ниво и обим деградације животне средине превазилази санационе могућности аутономне покрајине, односно јединице локалне самоуправе;
- 2) када је одговорни субјект непознат, а загађеност животне средине изазива штетне последице преко граница Републике;
- 3) када је одговорни субјект ван јурисдикције Републике, а загађеност животне средине изазива штетне последице на њеној територији;
- 4) када загађеност животне средине угрожава подручје од изузетног значаја за Републику или на њему изазива штетне последице;
- 5) када је потребно предузети хитне и интервентне мере у ванредним случајевима.

Ако се накнадно утврди загађивач који је одговоран за загађивање, орган који је сносио трошкове санације животне средине захтева накнаду трошкова.

У случају прекорачења прописаних нивоа емисија и других активности које су довеле до деградације животне средине, загађивач је дужан да о свом трошку уради и реализује санациони план.

Садржина планова

Члан 67.

Акциони и санациони планови садрже нарочито: стање, мере, процену утицаја на здравље људи у случају угрожене животне средине, носиоце, начин, динамику и средства за реализацију плана.

Акционе и санационе планове припрема Министарство за министарствима надлежним за одговарајућу област.

Програми и планови аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе

Члан 68.

Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе доносе програм заштите животне средине на својој територији, односно локалне акционе и санационе планове, у складу са Националним програмом и плановима из чл. 65. и 66. овог закона и својим интересима и специфичностима.

Две или више јединица локалне самоуправе доносе заједнички програм заштите животне средине ради смањења негативних утицаја на животну средину или из разлога економичности (заједничко управљање отпадом, отпадним водама и сл.).

IV. ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

1. Мониторинг

Обезбеђење мониторинга

Члан 69.

Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине.

Влада доноси програм мониторинга за период од две године. Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији који мора бити у складу са програмом из става 3. овог члана.

Република, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе обезбеђују финансијска средства за обављање мониторинга.

Садржина и начин вршења мониторинга

Члан 70.

Мониторинг се врши систематским мерењем, испитивањем и оцењивањем индикатора стања и загађења животне средине које обухвата праћење природних фактора, односно промена стања и карактеристика животне средине, укључујући и прекогранични мониторинг, и то: ваздуха, воде, земљишта, шума, биодиверзитета, флоре и фауне, елемената климе, озонског омотача, јонизујућег и

нејонизујућег зрачења, буке, отпада, рану најаву удеса са праћењем и проценом развоја загађења животне средине, као и преузетих обавеза из међународних уговора.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података.

Овлашћена организација

Члан 71.

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и ЈУС-ИСО стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Министар, по претходно прибављеној сагласности министра надлежног за одређену област, прописује ближе услове које мора да испуњава овлашћена организација из става 1. овог члана.

Министар одређује овлашћену организацију из става 1. овог члана.

Акт из става 3. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Мониторинг загађивача

Члан 72.

Правно и физичко лице које је власник, односно корисник постројења које представља извор емисија и загађивања животне средине дужно је да, у складу са законом, преко надлежног органа, организације или овлашћене организације:

- 1) обавља мониторинг емисије;
- 2) обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику, аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе;
- 3) учествује у трошковима мерења емисије у зони утицаја, по потреби;
- 4) прати и друге утицаје своје активности на стање животне средине.

Влада утврђује врсте емисије и других појава које су предмет мониторинга загађивача, методологију мерења, узимања узорка, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга емисије, као и за друга мерења и праћења утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Члан 73.

Државни органи, односно организације, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке из мониторинга из чл. 70. и 72. овог закона достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

2. Информациони систем и начин достављања података

Информациони систем

Члан 74.

Ради ефикасног идентификовања, класификовања, обраде, праћења и евиденције природних вредности и управљања животном средином у Републици успоставља се и води информациони систем заштите животне средине (у даљем тексту: информациони систем).

Информациони систем обезбеђује формирање, класификовање, одржавање, презентацију и дистрибуцију нумеричких, општих и просторних база података о: квалитету медијума животне средине, праћењу стања и заштити животне средине, законодавним, административним и организационим и стратешким мерама, научно-техничким информацијама о планским мерама превенције и размену информација са другим информационим системима и др.

Информациони систем води Агенција за заштиту животне средине.

Информациони систем обезбеђује приступ другим информационим системима и хармонизацију свих релевантних информација и података на националном и међународном нивоу.

Влада ближе прописује садржину и начин вођења информационог система, методологију, структуру, заједничке основе, категорије и нивое сакупљања података, као и садржину информација о којима се редовно и обавезно обавештава јавност.

*Интегрални катастар загађивача***Члан 75.**

Ради праћења квалитативних и квантитативних промена у животnoj средини и предузимања мера заштите у животnoj средини води се интегрални катастар загађивача у складу са овим законом.

Интегрални катастар загађивача води Агенција за заштиту животне средине.

Министар прописује методологију за израду интегралног катастра загађивача, као и врсту, начине, класификацију и рокове достављања података.

Загађивач је дужан да о свом трошку доставља прописане податке на начин и у роковима утврђеним у складу са законом.

3. Извештај о стању животне средине*Извештај о стању животне средине***Члан 76.**

Влада једанпут годишње подноси Народној скупштини извештај о стању животне средине у Републици.

Надлежни орган аутономне покрајине, односно надлежни орган јединице локалне самоуправе једанпут у две године подноси скупштини аутономне покрајине, односно скупштини јединице локалне самоуправе извештај о стању животне средине на својој територији.

Извештаји о стању животне средине објављују се у службеним гласилима Републике, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе.

*Садржај извештаја о стању животне средине***Члан 77.**

Извештај из члана 76. овог закона садржи нарочито податке о:

- 1) стању и променама у животnoj средини;
- 2) спровођењу Стратегије, Националног програма и акционих планова;
- 3) санационим плановима и другим предузетим мерама;
- 4) финансирању система заштите животне средине;
- 5) приоритетним обавезама и мерама у области система заштите животне средине;
- 6) другим подацима значајним за управљање природним вредностима и заштитом животне средине.

V. ИНФОРМИСАЊЕ И УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ**Приступ информацијама****Члан 78.**

Државни органи, органи аутономне покрајине, органи јединице локалне самоуправе и овлашћене и друге организације дужни су да редовно, благовремено, потпуно и објективно, обавештавају јавност о стању животне средине, односно о појавама које се прате у оквиру мониторинга емисије и емисије, као и мерама упозорења или развоју загађења која могу представљати опасност за живот и здравље људи, у складу са овим законом и другим прописима.

Јавност има право приступа прописаним регистрима или евиденцијама које садрже информације и податке у складу са овим законом.

Достављање информација на захтев**Члан 79.**

Информације које се односе на заштиту животне средине надлежни орган доставља подносиоцу захтева у року од 30 дана од дана подношења захтева.

Ако су информације из става 1. овог члана обимне или би њихова припрема захтевала дужи временски период, рок за достављање је 60 дана од дана подношења захтева.

Трошкове достављања информација из става 1. овог члана сноси подносилац захтева.

Министар прописује висину трошкова из става 3. овог члана, у зависности од обима и природе информација.

Одбијање захтева за достављање информација**Члан 80.**

Захтев за достављање информација које се односе на заштиту животне средине може бити одбијен ако би њихово објављивање негативно утицало на:

- 1) поверљивост рада државних органа када је она предвиђена законом;
- 2) међународне односе, одбрану земље и јавну безбедност;
- 3) рад правосудних органа;

4) поверљивост комерцијалних и индустријских података када је таква поверљивост предвиђена законом, осим информација о емисијама које угрожавају животну средину;

5) права интелектуалне својине;

6) поверљивост личних података, односно досијеа када је она предвиђена законом;

7) интересе трећих лица која поседују информације, а која нису обавезна да их пруже, односно нису сагласна са њиховим објављивањем.

Учешће јавности у одлучивању**Члан 81.**

Јавност има право да, у складу са законом, учествује у поступку доношења одлука о:

1) стратешкој процени утицаја планова и програма на животну средину;

2) процени утицаја пројеката чија реализација може довести до загађивања животне средине или представља ризик по животну средину и здравље људи;

3) одобравању рада нових, односно постојећих постројења.

Учешће јавности у погледу стратешке процене утицаја обезбеђује се у оквиру излагања просторног и урбанистичког плана, односно другог плана или програма из члана 35. овог закона на јавни увид.

Учешће јавности у одлучивању о процени утицаја пројеката на животну средину спроводи се у оквиру јавне презентације пројекта и јавне расправе.

Учешће јавности у одлучивању о пуштању у рад нових, односно постојећих постројења спроводи се у току издавања дозволе за интегрисано спречавање и контролу загађивања.

Заинтересована јавност се преко јавног огласа обавештава о поступку доношења одлука и учествује у поступку достављањем мишљења, коментара и сугестија надлежном органу и благовремено се обавештава о донетој одлуци.

Ограничење учешћа јавности у одлучивању**Члан 82.**

Влада може ради заштите интереса одбране и безбедности земље ограничити учешће јавности у доношењу одлука из члана 81. овог закона.

VI. ЕКОНОМСКИ ИНСТРУМЕНТИ**Финансирање заштите животне средине****Члан 83.**

Република, односно аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе, у оквиру својих овлашћења обезбеђују финансирање и остваривање циљева заштите животне средине, у складу са овим законом.

1. Врсте економских инструмената**1.1. Накнада за коришћење природних вредности****Члан 84.**

Корисник природне вредности плаћа накнаду за коришћење природних вредности и сноси трошкове санације и рекултивације деградираних простора, у складу са посебним законом.

Средства остварена од накнаде из става 1. овог члана, у висини од 60% приход су буџета Републике, а у висини од 40% приход су буџета јединице локалне самоуправе.

1.2. Накнада за загађивање животне средине**Члан 85.**

Загађивач је дужан да плаћа накнаду за загађивање животне средине.

Критеријуми за одређивање накнаде из става 1. овог члана су:

- 1) врста, количина или особине емисија из појединог извора;
- 2) врста, количина или особине емисија произведеног или одложеног отпада;
- 3) садржај материја штетних по животну средину у сировини, полупроизводу и производу.

Обвезник плаћања накнаде из става 1. овог члана (у даљем тексту: обвезник) је свако лице које узрокује загађење животне средине емисијама, односно отпадом или производи, користи или ставља у промет сировине, полупроизводе или производе који садрже материје штетне по животну средину.

Влада ближе одређује врсту загађивања, критеријуме за обрачун накнаде и обвезнике, висину и начин обрачунавања и плаћања накнаде.

Средства остварена од накнаде из става 1. овог члана у висини од 40% приход су буџета Републике, а у висини од 60% приход су буџета јединице локалне самоуправе.

Средства из става 5. овог члана користе се наменски за заштиту и унапређивање животне средине према програмима, односно акционим и санационим плановима који се доносе у складу са овим законом и посебним законима.

Повраћај, ослобађање или смањење накнаде за загађивање живојине средине

Члан 86.

Обвезник има право на повраћај већ плаћене накнаде за загађивање животне средине, односно ослобађање или смањење плаћања накнаде, ако средства користи за спровођење мера за прилагођавање прописаним граничним вредностима или спроводи друге мере којима доприноси смањењу загађивања животне средине испод прописаног нивоа.

Влада ближе утврђује мерила и услове за повраћај, ослобађање или смањење плаћања накнаде.

Министар одлучује о праву из става 1. овог члана у складу са прописаним мерилима и условима.

Накнаде јединице локалне самоуправе

Члан 87.

Јединица локалне самоуправе може, из оквира својих права и дужности, прописати накнаду за заштиту и унапређивање животне средине у складу са својим потребама и специфичностима.

Изузетно, јединица локалне самоуправе са статусом угрожене животне средине може прописати накнаду за заштиту и унапређивање животне средине и за власника теретног возила, односно за правно и физичко лице које обавља послове превоза и транспорта нафте и нафтних деривата, као и сировина, производа и полупроизвода хемијских и других опасних материја из индустрије или за индустрију на њеној територији.

Висину накнаде из ст. 1. и 2. овог члана, начин плаћања, као и олакшице за одређене категорије обвезника плаћања, прописује јединица локалне самоуправе.

Средства прикупљена преко тих накнада морају се наменски искористити у заштити и унапређењу животне средине.

Обезбеђење плаћања накнада

Члан 88.

У погледу плаћања накнаде из чл. 84, 85. и 87. овог закона, за обрачун камате за доцњу у плаћању, принудну наплату и остало што није посебно прописано овим законом, сходно се примењују одредбе закона којим се уређује порески поступак.

1.3. Средства буџета и међународне финансијске помоћи

Коришћење средстава Фонда

Члан 89.

Финансирање из наменских средстава буџета и средстава међународне финансијске помоћи врши се преко Фонда за заштиту животне средине, у складу са овим законом.

1.4. Фонд за заштиту животне средине

Оснивање Фонда

Члан 90.

Ради обезбеђивања финансијских средстава за подстицање заштите и унапређивања животне средине у Републици оснива се Фонд за заштиту животне средине (у даљем тексту: Фонд).

Фонд има својство правног лица.

Седиште Фонда је у Београду.

Послови Фонда

Члан 91.

Фонд обавља послове у вези са финансирањем припреме спровођења и развоја програма, пројеката и других активности у области очувања, одрживог коришћења, заштите и унапређивања животне средине, као и у области енергетске ефикасности и коришћења обновљивих извора енергије, а нарочито:

- 1) стручне и друге послове у вези са прибављањем, управљањем и коришћењем средстава Фонда;
- 2) посредовање у вези са финансирањем заштите животне средине и енергетске ефикасности из средстава страних држава, међународних организација, финансијских институција и тела, као и домаћих и страних правних и физичких лица;

3) вођење базе података о програмима, пројектима и другим активностима у области заштите животне средине и енергетске ефикасности, као и потребним и расположивим финансијским средствима за њихово остваривање;

4) подстицање, успостављање и остваривање сарадње са међународним и домаћим финансијским институцијама и другим правним и физичким лицима ради финансирања заштите животне средине и енергетске ефикасности у складу са Националним програмом и другим стратешким плановима и програмима, као и закљученим међународним уговорима за намене утврђене овим законом.

Фонд послује у складу са законом којим се уређује буџетски систем.

Приходи Фонда

Члан 92.

Приходи Фонда остварују се из:

- 1) наменских средстава буџета Републике остварених по основу накнада прописаних у чл. 27. и 45. и одређених накнада из члана 85. овог закона;
- 2) средстава остварених по основу промене власништва предузећа остварених у поступку приватизације;
- 3) прихода остварених на основу међународне билатералне и мултилатералне сарадње на програмима, пројектима и другим активностима у области заштите животне средине и енергетске ефикасности;
- 4) прихода и примања од управљања слободним новчаним средствима Фонда;
- 5) прилога, донација, поклона и помоћи;
- 6) других извора у складу са законом.

Свако повећање имовине Фонда уписује се у регистар привредних субјеката једном годишње.

Висина средстава остварених по основу промене власништва предузећа у поступку приватизације из става 1. тачка 2. овог члана одређује се у складу са законом којом се уређује приватизација.

Коришћење средстава Фонда

Члан 93.

Фонд у обављању својих послова, а нарочито у планирању и коришћењу средстава, примењује принципе објективности и одговорности, међународно признате стандарде добре праксе и јавности у раду и доношењу одлука.

Средства Фонда користе се за финансирање акционих и санационих планова у складу са Националним програмом, а нарочито за:

- 1) заштиту, очување и побољшање квалитета ваздуха, воде, земљишта и шума, као и ублажавање климатских промена и заштиту озонског омотача;
- 2) санацију одлагалишта отпада, подстицање смањења настајања отпада, рециклажу и поновну употребу отпада;
- 3) подстицање чистије производње и примену најбоље доступних техника за рад постројења и обављање активности;
- 4) технологије и производе који смањују оптерећење и загађење животне средине;
- 5) заштиту и очување биодиверзитета;
- 6) подстицање одрживог коришћења заштићених природних добара;
- 7) подстицање одрживог развоја руралног подручја;
- 8) подстицање коришћења обновљивих извора енергије и повећању енергетску ефикасност;
- 9) подстицање чистијег транспорта;
- 10) подстицање одрживих привредних делатности, односно одрживог привредног развоја;
- 11) унапређење система информисања о стању животне средине, праћење и оцењивање стања животне средине, као и увођење система управљања животном средином;
- 12) подстицање образовних, истраживачких и развојних студија, програма, пројеката и других активности, укључујући и демонстрационе активности;
- 13) суфинансирање превентивних и интервентних мера у ванредним околностима загађивања животне средине и оспособљавање за реаговање у случају удеса;
- 14) суфинансирање обавеза Републике у вези са супсидијарним мерама.

Фонд може учествовати и у суфинансирању програма, пројеката и других активности за намене из става 2. овог члана, ако их организују и финансирају међународне организације, финансијске институције и тела или друга страна правна лица.

Начини коришћења средстава Фонда

Члан 94.

Средства Фонда дају се правним и физичким лицима, корисницима средстава, ради финансирања намена утврђених у члану 93.

овог закона путем зајмова, издавања гаранција и других облика јемстава, субвенција, помоћи и донација на основу јавног конкурса који објављује Фонд.

Фонд не расписује јавни конкурс ако као уговорна страна непосредно суфинансира и учествује у реализацији програма, пројеката и других активности, у складу са овим законом.

Општим актом Фонда утврђују се услови које морају испуњавати корисници средстава Фонда, услови и начин додељивања његових средстава, критеријуми и мерила за оцењивање предлога праћења наменског коришћења средстава и уговорених права и обавеза, као и друга питања од значаја за додељивање и коришћење средстава Фонда.

Програми Фонда

Члан 95.

Фонд:

- 1) доноси годишњи и средњорочни програм рада;
- 2) утврђује финансијски план, периодични обрачун и годишњи обрачун;
- 3) прати реализацију програма и врши контролу над рационалним коришћењем средстава;
- 4) одлучује о другим питањима и врши друге послове утврђене статутом Фонда.

На средњорочни програм сагласност даје Влада, а на годишњи програм Министарство.

Фонд доставља Министарству извештај о остваривању програма рада за протеклу годину најкасније до 31. марта текуће године.

Извештај о програму рада Фонд доставља Министарству и у друго време, на његов захтев.

Органи Фонда

Члан 96.

Органи Фонда су: управни одбор, надзорни одбор и директор. Чланове управног и надзорног одбора именује и разрешава Влада.

Управни одбор има седам чланова које чине: три представника Владе и по један представник Народне банке Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и Фонда.

Надзорни одбор има пет чланова које чине: два представника Владе, по један представник органа аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и Фонда.

Директора Фонда, на предлог министра, именује и разрешава Влада.

Чланови управног и надзорног одбора и директор именују се на период од четири године.

Општи актии Фонда

Члан 97.

Фонд има статут и друга општа акта у складу са законом и статутом.

Статут доноси управни одбор Фонда уз сагласност Владе.

Статутом Фонда уређује се: организација и начин пословања Фонда, надлежност и рад управног и надзорног одбора и директора Фонда, заступање и представљање Фонда, права, обавезе и одговорности запослених у Фонду, начин организовања послова и друга питања од значаја за рад и пословање Фонда.

Јавност рада Фонда

Члан 98.

Рад Фонда је јаван.

Фонд благовремено и истинито обавештава јавност о обављању своје делатности за коју је основан, на начин прописан статутом Фонда.

Фонд може ускратити давање информације која је прописана као службена или пословна тајна.

Обављање стручних и других послова

Члан 99.

Стручне и друге административно-техничке послове обављају запослени у Фонду.

Запослени у Фонду имају права и обавезе у складу са законом којим се уређују радни односи у државним органима.

Фондови покрајине и локалне самоуправе

Члан 100.

Аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, односно две или више јединица локалне самоуправе могу основати

Фонд који ће се финансирати из прихода остварених на њиховој територији.

На Фонд из става 1. овог члана сходно се примењују одредбе чл. 90–99. овог закона.

1.5. Економске подстицајне мере

Врсте подстицајних мера

Члан 101.

За правна и физичка лица која примењују технологије, производе и стављају у промет производе чији је утицај повољнији од других сличних, односно који користе обновљиве изворе енергије (сунце, ветар, биогас и др.), опрему и уређаје који непосредно служе заштити животне средине, могу се утврдити пореске, царинске и друге олакшице или ослобађања од обавезе плаћања, под условима и на начин утврђен посебним законом.

За потрошаче који организовано враћају коришћене и неупотребљиве уређаје или њихове делове, производе или њихову амбалажу, произвођаче који обезбеде њихову рециклажу или уклањање, односно смањују негативни утицај својих активности на животну средину на други организован начин, могу се утврдити посебне подстицајне мере у виду субвенција, депозита и његовог рефундирања, под условима и на начин утврђен посебним законом.

VII. ОДГОВОРНОСТ ЗА ЗАГАЂИВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Обавезе правних и физичких лица

Члан 102.

Правно и физичко лице дужно је да у обављању своје активности обезбеди заштиту животне средине, и то:

- 1) применом и спровођењем прописа о заштити животне средине;
- 2) одрживим коришћењем природних ресурса, добара и енергије;
- 3) увођењем енергетски ефикаснијих технологија и коришћењем обновљивих природних ресурса;
- 4) употребом производа, процеса, технологија и праксе који мање угрожавају животну средину;
- 5) предузимањем мера превенције или отклањања последица угрожавања и штете по животну средину;
- 6) вођењем евиденције на прописани начин о потрошњи сировина и енергије, испуштању загађујућих материја и енергије, класификацији, карактеристикама и количинама отпада, као и о другим подацима и њихово достављање надлежним органима;
- 7) контролом активности и рада постројења који могу представљати ризик или проузроковати опасност по животну средину и здравље људи;
- 8) другим мерама у складу са законом.

Мере заштите животне средине из става 1. овог члана правно и физичко лице обавља самостално или преко овлашћене организације.

Одговорност за загађивање

Члан 103.

Загађивач који проузрокује загађење животне средине одговара за настану штету по начелу објективне одговорности.

За загађивање животне средине одговорно је и правно и физичко лице које је незаконитим или неправилним деловањем омогућило или допустило загађивање животне средине.

Обавеза загађивача

Члан 104.

Загађивач који својим чињењем или нечињењем проузрокује загађивање животне средине дужан је да, без одлагања, предузме мере утврђене планом заштите од удеса и санационим планом, односно да предузме неопходне мере ради смањења штета у животnoj средини или уклањања даљих ризика, опасности или санације штете у животnoj средини.

Ако штета нанета животnoj средини не може да се санира одговарајућим мерама, лице које је проузроковало штету одговорно је за накнаду у висини вредности уништеног добра.

Одговорност за штету

Члан 105.

Загађивач је одговоран за штету нанету животnoj средини и простору и сноси трошкове процене штете и њеног уклањања, а нарочито:

- 1) трошкове хитних интервенција предузетих у време настанка штете, а неопходних за ограничавање и спречавање ефеката штете по животну средину, простор и здравље становништва;

2) директне и индиректне трошкове санације, установљивања новог стања или обнављања претходног стања животне средине и простора, као и мониторинг ефеката санације и ефеката штете по животну средину;

3) трошкове спречавања настанка исте или сличне штете по животну средину и простор;

4) трошкове накнаде лицима директно угроженим штетом по животну средину и простор.

Загађивач је дужан да пружи финансијске или друге врсте гаранција за обезбеђење плаћања накнаде трошкова из става 1. овог члана, у току и после обављања активности.

Влада прописује врсту гаранција из става 2. овог члана, висину средстава и време трајања гаранције коју обезбеђују загађивачи.

Обавеза осигурања

Члан 106.

Загађивач чије постројење или активност представља висок степен опасности по здравље људи и животну средину мора се осигурати од одговорности за случај штете причињене трећим лицима услед удеса.

Накнада штете

Члан 107.

Свако ко претрпи штету има право на накнаду штете.

Захтев за накнаду штете може се поднети непосредно загађивачу или осигуравачу, односно финансијском гаранту загађивача код кога је настао удес, ако такав осигуравач, односно финансијски гарант постоји.

Ако је више загађивача одговорно за штету нанету животnoj средини, а удео појединих загађивача није могуће одредити, трошкове носе солидарно и посебно.

Покретање поступка за накнаду штете застарева за три године од када је оштећеник сазнао за штету и учиниоца штете. У сваком случају ово потраживање застарева за 20 година од када је штета настала.

Поступак пред судом за накнаду штете је хитан.

Република задржава право на накнаду штете ако нема других лица која имају то право.

Сходна примена закона

Члан 108.

На питања о одговорности за штете нанете животnoj средини која нису посебно уређена овим законом примењују се општа правила Закона о облигационим односима.

VIII. НАДЗОР

Управни надзор

Члан 109.

Надзор над применом одредаба овог закона и прописа донетих на основу овог закона врши Министарство, ако овим законом није другачије прописано.

Инспекцијски надзор врши Министарство преко инспектора за заштиту животне средине (у даљем тексту: инспектор) у оквиру делокруга утврђеног овим законом.

Аутономна покрајина врши инспекцијски надзор над извршавањем послова поверених овим законом и прописа донетих на основу овог закона.

Јединица локалне самоуправе врши инспекцијски надзор над извршавањем послова поверених овим законом и прописа донетих на основу овог закона.

Права и дужности инспектора

Члан 110.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор има право и дужност да утврђује:

1) да ли се управљање, односно одрживо коришћење и заштита природних ресурса и добара врши према стратешким документима и условима и мерама утврђеним у складу са овим законом;

2) да ли се сакупљање и стављање у промет дивље флоре и фауне, њихових развојних облика и делова врши у складу са прописаним условима;

3) да ли се увоз, извоз и транзит угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне, њихових развојних облика и делова врши у складу са прописаним условима;

4) да ли се спроводе мере и услови заштите животне средине у планирању и изградњи;

5) да ли се примењују стандарди квалитета животне средине и стандарди емисије;

6) да ли су испуњени услови за рад постројења и обављање активности;

7) да ли су испуњени услови за укључивање у систем ЕМАС, односно поступање правног и физичког лица укљученог у систем ЕМАС у складу са прописаним условима;

8) да ли се знак ЕМАС користи на прописан начин;

9) да ли се домаће или увезене технологије или процеси примењују, односно производња и стављање у промет производа, полу-производа и сировина врши у складу са прописаним нормама заштите животне средине;

10) да ли се примењују прописане забране производње и промета одређених производа и вршења одређених активности;

11) да ли се еколошки знак за производе, процесе или услуге користи на прописан начин;

12) да ли се увоз и извоз супстанци које оштећују озонски омотач врши у складу са овим законом;

13) да ли се увоз, извоз и транзит отпада врши у складу са овим законом;

14) да ли се са опасним материјама у производњи, употреби, превозу, промету, преради, складиштењу и одлагању поступа у складу са прописаним мерама;

15) да ли се спроводе Национални програм, акциони и санациони планови;

16) да ли се спроводи мониторинг стања животне средине;

17) да ли се води информациони систем и интегрални катастар загађивача;

18) да ли се средства фонда наменски користе;

19) да ли се спроводе обавезе из ратификованих међународних уговора у области заштите животне средине;

20) да ли се спроводе друге прописане мере и услови заштите животне средине.

Контролу увоза, извоза или транзита из става 1. овог члана врши републички инспектор на граници.

Овлашћења инспектора

Члан 111.

У вршењу послова из члана 110. овог закона инспектор је овлашћен да:

1) нареди у одређеном року отклањање неправилности у спровођењу мера заштите, рекултивације и санације животне средине при коришћењу природних ресурса и добара;

2) забрани коришћење или употребу природних ресурса и добара без одобрења или противно одобрењу и наложи санацију, односно предузимање других одговарајућих мера заштите;

3) забрани уношење и гајење флоре и фауне иностраног порекла ради слободног насељавања у природи, а које би могле угрозити аутохтоне врсте и њихово распрострањење;

4) забрани уништавање и оштећивање дивље флоре и фауне и њихових станишта;

5) забрани сакупљање и стављање у промет дивље флоре и фауне, њихових развојних облика и делова без дозволе;

6) забрани увоз и извоз угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне, њихових развојних облика и делова чији је промет забрањен међународним уговорима;

7) забрани увоз и извоз угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне, њихових развојних облика и делова чији је промет дозвољен ако се врши без дозволе;

8) забрани изградњу и употребу постројења и обављање активности ако нису испуњени прописани стандарди и нормативи у погледу емисије и имисије, ако немају одговарајућу и исправну опрему и уређаје којима се смањује или спречава емисија загађујућих материја или енергије или ако нису предузете друге мере и услови заштите животне средине;

9) забрани производњу и промет превозних средстава која не испуњавају услове у погледу емисије за мобилне изворе загађивања;

10) забрани испуштање загађујућих и опасних материја, отпадних вода или енергије у ваздух, воду и земљиште на начин и у количинама, односно концентрацијама или нивоима изнад прописаних;

11) забрани коришћење знака ЕМАС супротно одредбама овог закона;

12) забрани рад, употребу или коришћење технологије, технолошког процеса, производа, полупроизвода или сировина које по одредбама овог закона нису дозвољене;

13) наложи да се у случају сумње одређена технологија, технолошки процес, производ, полупроизвод или сировина испитају у погледу могућег штетног утицаја на животну средину и привремено забрани њихову употребу или коришћење док се резултати испитивања не доставе на увид;

14) обустави рад док се не испита ефикасност уређаја који служе за уклањање или пречишћавање загађујућих материја за које нису прописани стандарди;

15) забрани стављање у промет сировина, полупроизвода или производа који немају видљиву ознаку о могућој штетности по животну средину;

16) забрани коришћење еколошког знака противно одредбама овог закона;

17) забрани увоз и извоз супстанци и производа који оштећују озонски омотач чији је промет забрањен ратификованим међународним уговорима и нареди да се врати пошиљаоцу;

18) забрани увоз или извоз супстанци које оштећују озонски омотач чији је промет дозвољен ако се врши без прописане дозволе или супротно условима у дозволи;

19) нареди вођење прописане евиденције из члана 56. став 6. овог закона;

20) забрани увоз опасног отпада иностраног порекла;

21) забрани увоз, извоз и транзит отпада супротно одредбама овог закона и нареди да се врати пошиљаоцу;

22) забрани поступање са опасним материјама противно одредбама овог закона;

23) нареди израду процене опасности од удеса, плана заштите од удеса и израду извештаја о стању сигурности, као и предузимање одговарајућих превентивних и других мера заштите животне средине од опасних материја у складу са законом;

24) у случају удеса нареди предузимање интервентних мера и поступака реаговања на удес, спровођење мера у складу са планом заштите од удеса, ангажовање људи, средстава и предузимање мера санације и спречавања ширења загађења од удеса;

25) нареди обављање мониторинга на прописан начин;

26) нареди спровођење мера заштите животне средине у складу са овим законом;

27) нареди извршење других прописаних обавеза у одређеном року.

На решења инспектора из става 1. овог члана може се изјавити жалба, ако овим законом није другачије прописано.

Жалба из става 2. овог члана изјављује се министру у року од 15 дана од дана пријема решења и не задржава извршење решења.

Решење инспектора из става 1. тач. 6), 7), 17), 18), 20) и 21) овог члана је коначно.

Против решења из става 4. овог члана може се водити управни спор.

Члан 112.

У вршењу послова из чл. 110. и 111. овог закона инспектор може привремено одузети предмете, робу или уређаје чија употреба није дозвољена или који су настали, односно којима су извршене недозвољене радње.

У вршењу надзора над применом мера заштите животне средине инспектор има и овлашћења и дужности утврђене посебним законом.

Члан 113.

Ако у току вршења инспекцијског надзора инспектор оцени да су поред повреде овог закона повређени и други закони и прописи којима се уређују питања од значаја за заштиту животне средине или појединог њеног дела, дужан је, поред предузимања мера за које је овлашћен, да обавести други надлежни орган.

Други надлежни инспекцијски орган о предузетим мерама извештава инспектора.

У случајевима када инспектор утврди такве повреде закона за које су истовремено прописане и надлежности других инспекцијских органа, обавезан је да, без одлагања, обавести министра како би се заједнички извршио надзор и предузеле одговарајуће мере.

Члан 114.

По жалби против првостепеног решења надлежног општинског, односно градског органа донетог у вршењу поверених послова решава Министарство, ако овим законом није другачије прописано.

По жалби против првостепеног решења надлежног општинског, односно градског органа са територије аутономне покрајине донетог у вршењу поверених послова решава надлежни орган аутономне покрајине.

По жалби против првостепеног решења надлежног општинског органа са територије града донетог у вршењу поверених послова, решава надлежни орган града.

По жалби против првостепеног решења надлежног покрајинског органа, решава Министарство.

По жалби против првостепеног решења Министарства, решава Влада.

Члан 115.

Инспектор има службену легитимацију, ознаку и одговарајућу опрему.

Министар прописује образац службене легитимације, изглед и садржину ознаке и врсту опреме.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Привредни преступи

Члан 116.

Новчаном казном од 150.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

1) користи природне ресурсе и добра без сагласности Министарства (члан 15. став 1);

2) при коришћењу ресурса и добара, у току извођења радова, као и по њиховом престанку не спроводи мере којима се спречава угрожавање животне средине (члан 16. став 1);

3) не изврши рекултивацију или на други начин не санира деградирану животну средину (члан 16. став 2);

4) сакупља и ставља у промет одређене врсте дивље флоре и фауне, њихове развојне облике и делове без дозволе Министарства, односно супротно условима утврђеним у дозволи (члан 27. став 4);

5) врши увоз и извоз угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне, њихових развојних облика и делова без дозволе Министарства, односно супротно утврђеним условима (члан 28. став 1);

6) при управљању опасним материјама не предузима све потребне заштитне и сигурносне мере (члан 29. став 2);

7) не изради процену опасности од удеса (члан 38. став 1);

8) изгради и употребљава постројења и обавља активности ако нису испуњени прописани стандарди емисије и имисије, опреме и уређаја којима се смањује или спречава емисија загађујућих материја или енергије, као и ако нису предузете друге мере и радње за обезбеђење прописаних услова заштите животне средине (члан 40. став 1);

9) испушта загађујуће и опасне материје, отпадне воде или емитује енергију у ваздух, воду или земљиште на начин и у количинама, односно концентрацијама или нивоима изнад прописаних (члан 40. став 2);

10) производи и ставља у промет превозна средства која не испуњавају услове у погледу емисије за мобилне изворе загађивања (члан 40. став 3);

11) примењује домаћу или увозну технологију или процес, односно производи и ставља у промет производе који не испуњавају прописане стандарде заштите животне средине, односно стандарде квалитета производа или је технологија, процес, производ, полупроизвод или сировина забрањен у земљи извознику (члан 51. став 1);

12) употребљава уређаје који служе за уклањање или пречишћавање загађујућих материја за које нису прописани домаћи стандарди супротно члану 51. став 4. овог закона;

13) на декларацији сировине, полупроизвода или производа не упозори на загађење животне средине и штету по здравље људи које сировина, полупроизвод или производ, односно њихово паковање узрокује или може узроковати у животној средини (члан 52. став 1);

14) производи супстанце које оштећују озонски омотач (члан 56. став 1);

15) увози и извози супстанце које оштећују озонски омотач, односно производе који садрже ове супстанце, које су утврђене ратификованим међународним уговором из земаља, односно у земље које нису стране уговорнице тог уговора (члан 56. став 2);

16) увози, производи и ставља у промет нове и коришћене производе који садрже супстанце које оштећују озонски омотач супротно члану 56. став 3. овог закона;

17) увози и извози супстанце које оштећују озонски омотач без дозволе Министарства (члан 56. став 4);

18) увози опасан отпад (члан 57. став 1);

19) увози, извози или врши транзит отпада без дозволе Министарства и утврђеним условима (члан 57. став 3);

20) не поступа у складу са одредбама члана 58. став 2. овог закона;

21) не предузима мере санације о свом трошку (члан 63. став 1);

22) не изради или не реализује санациони план из члана 66. став 4. овог закона;

23) не осигура се за случај штете причињене трећим лицима услед удеса (члан 106).

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 30.000 до 200.000 динара.

2. Прекршаји

Члан 117.

Новчаном казном од 30.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) користи знак ЕМАС, а није регистрован у систем ЕМАС (члан 49);

2) употребљава еколошки знак супротно одредбама члана 53. овог закона;

3) не доставља податке из члана 56. став 6. овог закона;

4) не води евиденције о врстама и количинама опасних материја у производњи, превозу, промету, употреби, преради, складиштењу или одлагању (члан 58. став 3);

5) без одлагања не обавести Министарство у случају кvara на постројењима или уређајима за заштиту животне средине услед чега настаје прекорачење граничних вредности емисије (члан 58. став 4);

6) не прибави дозволу надлежног органа за превоз опасних материја (члан 58. став 5);

7) у случају удеса без одлагања не организује и не спроведе планиране мере и поступке реаговања на удес и ангажује људе и средства у складу са израженим планом заштите од удеса укључујући и обавезу обавештавања надлежних органа (члан 59);

8) не достави обавештење надлежним органима са подацима из члана 60. овог закона;

9) врши мониторинг без овлашћења (члан 71. став 3);

10) не врши мониторинг и праћење других утицаја на стање животне средине (члан 72);

11) не доставља податке из мониторинга на прописан начин (члан 73);

12) не доставља податке од значаја за вођење интегралног катастра загађивача животне средине на прописан начин (члан 75. став 4);

13) не омогући инспектору обављање контроле, односно не поступи по решењу инспектора (члан 111).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 10.000 до 200.000 динара или казном затвора до 30 дана.

За прекршај из става 1. овог члана, осим из тач. 3) и 9), казниће се физичко лице новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара или казном затвора до 30 дана.

Члан 118.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај физичко лице ако:

1) узнемирава, злоставља, озлеђује и уништава дивљу фауну, односно разара њена станишта (члан 27. став 2);

2) уништава, кида или на други начин пустоши дивљу флору, односно уништава и разара њена станишта (члан 27. став 3).

Члан 119.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај физичко лице – акредитовани оцењивач ЕМАС, ако на захтев Министарства не доставља податке о поступку проверавања система ЕМАС у правном и физичком лицу (члан 47. став 4).

Члан 120.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у надлежном органу, односно у организацији која врши јавна овлашћења ако:

1) изда одобрење за коришћење природног ресурса или добра без сагласности Министарства (члан 15. став 1);

2) изда дозволу без прибављеног мишљења организације надлежне за заштиту природе (члан 27. став 4);

3) изда дозволу без прописане документације или не води регистар издатих дозвола на прописан начин (члан 28);

4) припреми просторни или урбанистички план без услова за обезбеђење мера заштите животне средине из члана 34;

5) не обавештава јавност и не донесе акт о увођењу посебних мера у случајевима из члана 42. овог закона;

6) изврши регистрацију правног и физичког лица у систем ЕМАС супротно одредбама члана 45. овог закона;

7) не води регистар правних и физичких лица укључених у систем ЕМАС (члан 47. став 1);

8) одбије упис и врши брисање из регистра супротно члану 48. овог закона;

9) не води регистар о увозу, извозу и потрошњи супстанци које оштећују озонски омотач, односно производа (члан 56. став 8);

10) не донесе план заштите од удеса из члана 61. став 1. овог закона и не изврши обавезе из ст. 5. и 6. овог члана;

11) не прогласи стање угрожености животне средине и не обавештава јавност о предузетим мерама (члан 62);

12) не врши мониторинг (члан 69);

13) не доставља податке из мониторинга на прописан начин (члан 73);

14) не води информациони систем заштите животне средине (члан 74);

15) не води интегрални катастар загађивача (члан 75. став 2);

16) достављање информација врши супротно члану 79. овог закона;

17) не доставља извештаје о остваривању програма рада Фонда у прописаном року или на захтев Министарства (члан 95. ст. 3. и 4);

18) благовремено и истинито не обавештава јавност о обављању своје делатности за коју је основан на начин прописан статутом Фонда или на захтев јавности не даје информације о обављању послова из своје делатности (члан 98. став 2).

Члан 121.

За прекршај из чл. 117. и 118. овог закона може се уз казну изрећи и заштитна мера одузимања предмета који су употребљени или намењени за извршење прекршаја, односно који су настали или прибављени извршавањем прекршаја.

Х. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 122.

Правна и физичка лица ускладиће своје пословање са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 123.

Народна скупштина донеће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона:

1) Националну стратегију одрживог коришћења природних ресурса и добара из члана 12. овог закона;

2) Национални програм заштите животне средине из члана 64. овог закона.

Члан 124.

Влада ће донети, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона, акт из члана 43. став 3. овог закона, а у року од две године од дана ступања на снагу овог закона акционе планове из члана 65. овог закона, као и програм из члана 69. став 3. овог закона.

До доношења Стратегије и националних акционих планова, основу за коришћење природних ресурса и добара чине основе природних ресурса (водопривредна, шумска, геолошка, минерално-сировинска, педолошка, пољопривредна, заштита простора и друге еколошко-просторне основе) као посебни документи о потенцијалима природног ресурса, односно добра који се израђују или инвирирају на основу утврђених или процењених биланса и других категорија у складу са Просторним планом Републике Србије и другим просторним и урбанистичким плановима.

Члан 125.

Фонд за заштиту животне средине почиње са радом најкасније у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 126.

Председника и чланове управног и надзорног одбора, као и директора Фонда, Влада ће именовати у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Управни одбор донеће статут Фонда у року од 30 дана од дана именовања.

Члан 127.

Одредбе закона и других прописа којима се уређује управљање природним ресурсима и добрима, као и планирање и изградња, а које су у супротности са овим законом неће се примењивати.

Члан 128.

До доношења прописа на основу овлашћења из овог закона примењиваће се прописи донети на основу:

1) Закона о основама заштите животне средине („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98, 24/99 и 44/99);

2) Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 53/95).

Члан 129.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи:

1) Закон о основама заштите животне средине („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98, 24/99 и 44/99);

2) Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 66/91, 83/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 53/95) осим одредаба којима се уређује заштита ваздуха, заштита природних добара и заштита од буке.

Члан 130.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3926

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПРЕСТАНКУ ВАЖЕЊА ПОЈЕДИНИХ ЗАКОНА**

Проглашава се Закон о престанку важења појединих закона, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 75
У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН**О ПРЕСТАНКУ ВАЖЕЊА ПОЈЕДИНИХ ЗАКОНА****Члан 1.**

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе следећи закони:

- 1) Закон о вршењу унутрашњих послова из надлежности савезних органа управе („Службени лист СФРЈ”, бр. 7/85, 24/86 и 44/90);
 - 2) Закон о помиловању („Службени лист СРЈ”, број 90/94);
 - 3) Закон о Савезном државном тужиоцу („Службени лист СРЈ”, број 27/92);
 - 4) Закон о Савезној тржишној инспекцији („Службени лист СФРЈ”, бр. 24/74, 22/78, 23/80, 22/87, 71/88 и 35/91 и ”Службени лист СРЈ”, бр. 24/94, 28/96, 59/98, 44/99, 74/99, 73/00, 70/01 и 8/03);
 - 5) Закон о робним резервама („Службени лист СФРЈ”, број 58/89 и „Службени лист СРЈ”, бр. 16/93, 24/94, 32/94, 28/96 и 29/97);
 - 6) Закон о утврђивању извора средстава за финансирање савезних робних резерви („Службени лист СФРЈ”, број 60/89);
 - 7) Закон о Фонду за подстицање развоја пољопривредних региона („Службени лист СРЈ”, број 21/01);
 - 8) Закон о обезбеђивању средстава за регрес за вештачка ђубрива, средства за заштиту биља и квалитетних сорти семена („Службени лист СФРЈ”, бр. 13/86, 43/86, 87/87, 16/89 и 41/89);
 - 9) Закон о основама геодетске делатности од интереса за целу земљу („Службени лист СФРЈ”, број 63/90);
 - 10) Закон о основама пореског система („Службени лист СРЈ”, бр. 30/96, 29/97, 12/98, 59/98, 41/99, 44/99, 53/99, 40/01 и 23/02);
 - 11) Закон о одлагању враћања анuitета по кредитима датим организацијама удруженог рада са територија СР Црне Горе, СР Македоније и САП Косова и средстава Фонда Федерације за кредитирање бржег развоја привредно недовољно развијених република и аутономних покрајина који доспевају од 1987. до 1990. године („Службени лист СФРЈ”, број 31/87);
 - 12) Закон о Центру за регионалне активности Програма приоритетних акција Медитеранског акционог плана („Службени лист СФРЈ”, број 6/89);
 - 13) Закон о финансирању научно-технолошког развоја Савезне Републике Југославије („Службени лист СРЈ”, број 31/93).
- Даном ступања на снагу овог закона престају да важе и подзаконски акти донети на основу закона који престају да важе.

Члан 2.

Закон о основама радних односа („Службени лист СРЈ”, бр. 29/96 и 51/99) престао је да важи 4. фебруара 2003. године.

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3927

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА**

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 76
У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ДОХОДАК ГРАЂАНА****Члан 1.**

У Закону о порезу на доходак грађана („Службени гласник РС”, бр. 24/01 и 80/02), у члану 3. став 1. тачка 4) после речи: „ауторских права”, додају се запета и речи: „права сродних ауторском праву”.

Члан 2.

У члану 7. став 1. речи: „другој републици и у иностранству” замењују се речима: „другој држави чланици и у другој држави”.

У ставу 3. речи: „иностранство или у другу републику” замењују се речима: „другу државу чланицу или у другу државу”.

Члан 3.

У члану 9. став 1. тачка 9) број: „20.000” замењује се бројем: „30.000”.

У тач. 12) и 13) број: „3.000” замењује се бројем: „4.500”.

После тачке 21), на чијем се крају тачка замењује тачком и запетом, додају се тач. 22) до 24), које гласе:

„22) накнада које, у складу са прописима који уређују Војску Србије и Црне Горе, надлежни државни орган исплаћује војницима (на служењу војног рока у Војсци и у цивилној служби), студентима војних академија, ученицима средњих војних школа и слушаоцима школа за резервне војне официре;

23) накнада које се, у складу са прописима који уређују унутрашње послове, исплаћују ученицима средње школе унутрашњих послова;

24) премија, субвенција и регреса из буџета Републике, као и ПДВ надокнаде у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност, које се исплаћују на посебан наменски рачун отворен код пословне банке, обвезницима пореза на приходе од пољопривреде и шумарства, односно пољопривредницима, уписаним у регистар пољопривредних газдинстава, у складу са посебним прописима.”

Члан 4.

У члану 12, на свим местима, речи: „другој републици”, замењују се речима: „другој држави чланици”.

Члан 5.

У члану 13. додаје се став 2. који гласи:

„Зарадом, у смислу овог закона, сматрају се и уговорена накнада и друга примања која се остварују обављањем привремених и повремених послова на основу уговора закљученог непосредно са послодавцем, као и на основу уговора закљученог преко омладинске или студентске задруге, осим са лицем до навршених 26 година живота, ако је на школовању у установама средњег, вишег и високог образовања.”

Члан 6.

У члану 14. став 1. речи: „члана 13” бришу се.

Додаје се став 5, који гласи:

„Основица пореза на зараде утврђена на начин из ст. 2. до 4. овог члана умањује се за новчана плаћања која запослени врше послодавцу у вези са оствареним примањем из става 1. овог члана.”

Члан 7.

После члана 14. додају се чл. 14а и 14б, који гласе:

„Члан 14а

Примањима по основу чињења или пружања погодности у смислу члана 14. став 1. овог закона, сматрају се нарочито:

1) коришћење службеног возила и другог превозног средства у приватне сврхе;

2) коришћење стамбених зграда и станова који су у власништву послодавца или на располагању послодавца по основу закупа или по другом основу, уз плаћање закупнине или без плаћања закупнине, осим решавања стамбених потреба запослених, изабраних, именованих и постављених лица у складу са прописима који уређују становање и решавање стамбених потреба у државним органима и организацијама, органима и организацијама јединица територијалне аутономије и локалне самоуправе, јавним службама и код других корисника буџетских средстава.

Вредност примања из става 1. тачка 1) овог члана месечно, за сваки започети календарски месец коришћења возила, представља износ у висини 1% тржишне вредности службеног возила и другог превозног средства које се користи у приватне сврхе, према подацима надлежне организације са стањем на дан 31. децембра године која претходи години у којој се то возило користи у приватне сврхе.

Вредност примања из става 1. тачка 2) овог члана чини износ закупнине према тржишним ценама у месту у коме се стамбена зграда или стан налазе.

Код утврђивања основице пореза по основу примања из овог члана примењују се одредбе члана 14. ст. 2. до 5. овог закона.

Члан 146

Зарадом у смислу чл. 13. и 14. овог закона сматрају се и премије свих видова добровољног осигурања, које послодавац плаћа за запослене – осигуранике укључене у добровољно осигурање, у складу са законом који уређује добровољно осигурање, независно од тога из којих средстава се ове премије плаћају, осим у случају када послодавац плаћа премију за све запослене код колективног осигурања од последица незгоде, укључујући осигурање од повреда на раду и професионалних обољења и колективног осигурања за случај тежих болести и хируршких интервенција.”

Члан 8.

У члану 16. речи: „13. и 14” замењују се речима: „13. до 146”.

Члан 9.

Члан 17. мења се и гласи:

„Члан 17.

За физичка лица – резиденте Републике који су упућени у иностранство ради обављања послова за правна лица – резиденте Републике, основицу пореза на зараде чини износ зараде коју би, у складу са законом, општим актом и уговором о раду остварили у Републици на истим или сличним пословима.”

Члан 10.

У члану 18. став 1. тачка 1) број: „800” замењује се бројем: „1.200”.

Тачка 2) мења се и гласи:

„2) дневнице за службено путовање у земљи до износа од 1.000 динара, односно дневнице за службено путовање у иностранство до износа прописаног од стране надлежног државног органа;”

У тачки 3) речи: „највише до износа цене за ноћење у хотелу ’А’ или ’Б’ категорије” бришу се.

У тачки 4), после речи: „аутомобила” додају се речи: „за службено путовање или у друге службене сврхе”, а број: „1.500” замењује се бројем: „3.000”.

У тачки 5) број: „10.000” замењује се бројем: „15.000”.

После тачке 5), на чијем се крају тачка замењује тачком и запетом, додаје се тачка 6), која гласи:

„6) поклона деци запослених, старости до 15 година, поводом Нове године и Божића – до 3.000 динара годишње по једном детету.”

Члан 11.

У члану 20. реч: „СР Југославији” и реч: „Југославији” на оба места замењују се речима: „Србији и Црној Гори”, а реч: „југословенски”, на свим местима, брише се.

Члан 12.

После члана 21. додаје се члан 21а, наслов изнад члана и члан 21б, који гласе:

„Члан 21а

Не плаћа се порез на зараде на премију добровољног додатног пензијског и инвалидског осигурања, коју послодавац обуставља и плаћа из зараде запосленог – осигураника укљученог у добровољно пензијско и инвалидско осигурање, у складу са законом који уређује добровољно пензијско и инвалидско осигурање, укупно највише до 3.000 динара месечно.

Пореска олакшица за запошљавање нових радника

Члан 21б

Послодавац који запосли на неодређено време нове раднике у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2005. године, ослобађа се обавезе плаћања обрачунатог и обустављеног пореза из зараде новозапосленог радника, за период од годину дана од дана заснивања радног односа тог радника.

Новозапосленим радником у смислу става 1. овог члана сматра се лице са којим је послодавац закључио уговор о раду у складу са законом који уређује радне односе и које је пријавио на обавезно социјално осигурање код надлежних организација за обавезно социјално осигурање, с тим што је за лица која радни однос не заснивају први пут обавезно да су била пријављена као незапослена лица код Националне службе за запошљавање најмање три месеца без прекида пре заснивања радног односа.

Новозапосленим лицем из става 1. овог члана неће се сматрати лице које је пре заснивања радног односа било запослено код

послодавца који је оснивач или повезано лице са послодавцем код кога заснива радни однос, независно од тога да ли је постојао прекид радног односа.

Пореску олакшицу из става 1. овог члана може остварити послодавац ако се заснивањем радног односа са новим радником повећава број радника код послодавца у односу на број запослених на дан 1. јануара 2005. године.

Ако у току коришћења пореске олакшице за новозапослене раднике, послодавац смањи број запослених у односу на број запослених на дан 1. јануара 2005. године, увећан за новозапослене раднике за које остварује пореску олакшицу, губи право на пореску олакшицу, при чему, у случају када је пореска олакшица остварена за више новозапослених радника, прво губи олакшицу за оног новозапосленог радника са којим је раније засновао радни однос.

Послодавац је дужан да плати порез који би иначе платио да није користио пореску олакшицу, валоризован применом стопе раста цена на мало према подацима републичког органа за статистику, у року од осам дана од дана смањења броја запослених у смислу става 5. овог члана.

Ако новозапосленим раднику престане радни однос у току трајања пореске олакшице, послодавац који уместо њега, истовремено или у временском размаку од највише 15 дана, запосли другог новог радника, под условом да се не смањује број запослених у смислу става 5. овог члана, наставља да користи пореску олакшицу по основу запошљавања другог новог радника, с тим што се у укупан период коришћења олакшице од годину дана, урачунава и период коришћења олакшице за новозапосленог радника коме је престао радни однос.

Пореску олакшицу из овог члана не могу остваривати државни органи и организације, јавна предузећа, јавне службе и други директни или индиректни буџетски корисници.

Начин и поступак остваривања пореске олакшице из овог члана ближе уређује министар финансија.”

Члан 13.

У члану 32. после речи: „овог закона” додају се запета и речи: „као и физичко лице које остварује приходе од пољопривреде и шумарства ако је по том основу обвезник пореза на додатну вредност у складу са законом којим се уређује порез на додатну вредност”.

Члан 14.

У члану 33. став 2. мења се и гласи:

„Опорезива добит утврђује се у пореском билансу усклађивањем добити исказане у билансу успеха, сачињеном у складу са међународним рачуноводственим стандардима и прописима којима се уређује рачуноводство ако предузетник води двојно књиговодство, односно у складу са прописом из члана 49. овог закона ако предузетник води просто књиговодство, на начин утврђен овим законом.”

Члан 15.

Члан 34. брише се.

Члан 16.

После члана 35. додаје се члан 35а, који гласи:

„Члан 35а

Амортизација сталних средстава признаје се предузетницима као расход у износу и на начин утврђен за правна лица законом којим се уређује порез на добит предузећа и подзаконским актом донетим на основу тог закона.”

Члан 17.

После члана 37. додају се чл. 37а и 37б, који гласе:

„Члан 37а

Предузетницима се у расходе у пореском билансу признају:

- 1) обрачунати и плаћени доприноси за лично обавезно социјално осигурање по основу самосталне делатности;
- 2) трошкови службеног путовања до висине износа из члана 18. став 1. тач. 2) до 4) овог закона.

Члан 37б

Узимање које предузетник врши из пословне имовине за приватне потребе има третман пословног прихода.

Улагање личне имовине у пословну имовину, осим улагања у сталну имовину, има третман пословног расхода предузетника.

Узимање, односно улагање имовине из ст. 1. и 2. овог члана које није у новчаном облику, процењује се према упоредиивој тржишној вредности, у складу са начелом сталности.”

Члан 18.

У члану 38. проценат: „14%” замењује се процентом: „10%”.

Члан 19.

У члану 40. став 2. после тачке 4), на чијем се крају тачка замењује тачком и запетом, додаје се тачка 5) која гласи:

„5) који је обвезник пореза на додату вредност, односно који се определи за плаћање пореза на додату вредност у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност.”

Члан 20.

У члану 42. додаје се став 6. који гласи:

„Предузетник коме престаје право на паушално опорезивање по основу из члана 40. став 2. тачка 5) овог закона, дужан је да води пословне књиге најкасније од дана када постане обвезник пореза на додату вредност у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност, без утврђивања обавезе вођења пословних књига решењем надлежног пореског органа.”

Члан 21.

После члана 43. додаје се члан 43а, који гласи:

„Члан 43а

Пословне књиге по систему двојног књиговодства предузетници воде у складу са законом и другим прописима којима се уређује рачуноводство.”

Члан 22.

У члану 44. после речи: „књигама” додају се речи: „по систему простог књиговодства”, а речи: „у складу са законом” замењују се речима: „у складу са овим законом и прописом из члана 49. овог закона”.

Члан 23.

У члану 45. став 1. после речи: „пословне књиге” додају се речи: „из члана 44. овог закона”.

Члан 24.

У члану 46. став 2. брише се.

Члан 25.

У наслову изнад члана 51. речи: „код носиоца платног промета” замењују се речима: „код банке”, а члан 51. мења се и гласи:

„Члан 51.

Предузетник је дужан, независно од начина на који се опорезује, да сва плаћања врши преко текућег рачуна код банке и да води средства на том рачуну, укључујући и уплату примљеног готовог новца, у складу са законом којим се уређује платни промет.”

Члан 26.

Назив Главе четврте, мења се и гласи:

„Порез на приходе од ауторских права, права сродних ауторском праву и права индустријске својине.”

Члан 27.

После члана 52. додаје се члан 52а, који гласи:

„Члан 52а

Приходом од права сродних ауторском праву (у даљем тексту: сродна права), сматра се накнада коју обвезник оствари по основу:

- 1) права интерпретатора;
- 2) права произвођача фонограма;
- 3) права произвођача видеограма;
- 4) права произвођача емисије;
- 5) права произвођача базе података.”

Члан 28.

Члан 54. мења се и гласи:

„Члан 54.

Обвезник пореза на приходе од ауторских и сродних права и права индустријске својине је физичко лице које као аутор, носилац сродних права, односно власник права индустријске својине остварује накнаду по основу ауторског и сродног права, односно права индустријске својине.

Обвезник пореза на приходе од ауторских и сродних права и права индустријске својине је и наследник имовинског ауторског и сродног права и права индустријске својине и свако друго физичко лице које остварује накнаду по тим основама.”

Члан 29.

У члану 55. после речи: „ауторских”, додају се речи: „и сродних”, а после речи: „очувању прихода”, тачка се замењује запетом и додају речи: „осим ако овим законом није друкчије прописано.”

Члан 30.

Члан 56. мења се и гласи:

„Члан 56.

Обвезнику – аутору, односно носиоцу сродног права признају се следећи нормирани трошкови:

1) за вајарска дела, таписерије, уметничку керамику, керамопластику, мозаик и витраж, за уметничку фотографију, зидно сликарство и сликарство у простору у техникама: фреска, графика, интарзија, емајл, интарзиране и емајлиране предмете, костимографију, модно креаторство и уметничку обраду текстила (ткани текстил, штампани текстил и сл.) – 60% од бруто прихода;

2) за сликарска дела, графичка дела, индустријско обликовање са израдом модела и макета, ситну пластику, радове визуелних комуникација, радове у области унутрашње архитектуре и обраде фасада, обликовање простора, радове на подручју хортикултуре, вршење уметничког надзора над извођењем радова у области унутрашње и фасадне архитектуре, обликовања простора и хортикултуре са израдом модела и макета, уметничка решења за сценографију, научна, стручна, књижевна и публицистичка дела, преводње, односно преводи, музичка и кинематографска дела и рестаураторска и конзерваторска дела у области културе и уметности, за извођење уметничких дела (свирање и певање, позоришна и филмска глума, рецитовање), снимање филмова и идејне скице за таписерију и костимографију кад се не изводе у материјалу – 50% од бруто прихода;

3) за интерпретацију, односно извођење естрадних програма забавне и народне музике, производњу фонограма, производњу видеограма, производњу емисије, производњу базе података и за друга ауторска и сродна права која нису наведена у тач. 1) и 2) овог члана – 40% од бруто прихода.”

Члан 31.

У члану 57. став 2. после речи: „аутору” додају се речи: „и носиоцу сродних права”.

Члан 32.

У члану 58. после речи: „ауторских” додају се речи: „и сродних”.

Члан 33.

У члану 59. став 1. после речи: „ауторских”, додају се речи: „и сродних”, а после речи: „аутор” додаје се запета и речи: „носилац сродних права”.

Члан 34.

Наслов изнад члана и члан 60. мењају се и гласе:

„Процена пореске основице**Члан 60.**

Ако Пореска управа утврди да је интерпретатор, менаџер или друго ангажовано лице по основу естрадног програма забавне и народне музике или другог забавног програма остварило приход, а није закључило уговор са организатором таквог програма, или оцени да је остварени приход већи од уговореног прихода, бруто приход се утврђује проценом у складу са законом који уређује порески поступак и пореску администрацију, а опорезује без признавања нормираних, односно стварних трошкова.”

Члан 35.

Члан 61. мења се и гласи:

„Члан 61.

Приходом од капитала сматрају се:

1) камата по основу зајма, штедних и других депозита (орочених или по виђењу) и по основу дужничких и сличних хартија од вредности;

2) дивиденде и удели у добити;

3) примања запослених и чланова управе привредног друштва по основу учешћа у добити – у новцу или путем доделе или опцијске куповине сопствених акција;

4) узимање из имовине и коришћење услуга привредног друштва од стране власника привредног друштва за њихове приватне потребе, извршене у складу са законом (у даљем тексту: узимање из имовине привредног друштва).

Каматом, у смислу става 1. тачка 1) овог члана, сматра се и део прихода остварен код отуђења или откупа дисконтне дужничке хартије од вредности који представља разлику између набавне и продајне цене, односно између набавне и откупне цене дисконтне дужничке хартије од вредности.

За дисконтну дужничку хартију од вредности из става 2. овог члана сматра се и безкупонска дужничка хартија од вредности.

Каматом по купонској дужничкој хартији од вредности не сматра се онај део разлике у цени који представља капитални добитак.

Министар финансија ближе уређује начин утврђивања камате и капиталног добитка из става 4. овог члана.”

Члан 36.

Члан 63. мења се и гласи:

„Члан 63.

Опореживи приход од капитала чини остварена камата из члана 61. став 1. тачка 1) овог закона, као и позитивна разлика остварена отуђењем или откупом дисконтне дужничке хартије од вредности из члана 61. ст. 2. и 3. овог закона, за период од дана стицања до дана отуђења или откупа те хартије.

Опореживи приход од капитала из члана 61. став 1. тач. 2) до 4) овог закона чини приход исплаћен (расподељен) обвезнику, односно остварен узимањем из имовине привредног друштва. Ако је примање остварено у неновчаном облику, вредност тог примања се процењује према упоредивој тржишној вредности.

Изузетно од става 2. овог члана, опореживи приход од капитала по основу дивиденди и удела у добити из члана 61. став 1. тачка 2) овог закона, за резидента Републике чини 50% бруто дивиденди или удела у добити исплаћених (расподељених) обвезнику.”

Члан 37.

У члану 65. тач. 1) и 2) мењају се и гласе:

„1) на динарска средства по основу штедње;
2) по основу дужничких хартија од вредности, у смислу прописа којима је уређено тржиште хартија од вредности и других финансијских инструмената, чији је издавалац Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или Народна банка Србије.”

Тачка 3) брише се.

Члан 38.

У члану 68. додаје се нови став 2. који гласи:

„Изузетно од става 1. овог члана, код утврђивања опореживог прихода од непокретности оствареног по основу изнајмљивања станова, соба и постеља путницима и туристима за које је плаћена боравишна такса, нормирани трошкови се признају у висини од 50% од бруто прихода.”

Досадашњи ст. 2. до 4. постају ст. 3. до 5.

Члан 39.

У члану 72. став 1. тачка 4) речи: „осим обвезница издатих у складу са прописима којима се уређује измирење обавеза Републике по основу зајма за привредни развој и девизне штедње грађана” замењују се речима: „осим дужничких хартија од вредности”.

После става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Изузетно од става 1. тачка 4) овог члана, капиталним добитком по основу купонске дужничке хартије од вредности сматра се онај део разлике у цени који је утврђен на начин прописан актом из члана 61. став 5. овог закона.”

Досадашњи ст. 2. до 4. постају ст. 3. до 5.

Члан 40.

После члана 72. додаје се члан 72а који гласи:

„Члан 72а

Капитални добитак се не утврђује и не опорезује код преноса права, удела или хартија од вредности у следећим случајевима:

1) ако су стечена наслеђем;
2) ако се пренос врши између брачних другова и крвних сродника у правој линији;
3) ако се пренос врши између разведених брачних другова, а у непосредној је вези са разводом брака.

Капитални добитак се не утврђује и не опорезује на приход остварен по основу преноса дужничких хартија од вредности, у смислу прописа којима је уређено тржиште хартија од вредности и других финансијских инструмената, чији је издавалац Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или Народна банка Србије.”

Члан 41.

У члану 74. став 2. мења се и гласи:

„Код продаје непокретности коју је обвезник сам изградио, набавну цену из става 1. овог члана чини износ трошкова изградње, а ако обвезник не докаже износ трошкова изградње, тржишна цена непокретности која је узета или могла бити узета као основица пореза на имовину у години настанка обавезе по основу пореза на имовину.”

У ставу 4. речи: „најнижа забележена котација” замењују се речима: „најнижа забележена цена по којој се трговало”.

Ставови 7. и 8. бришу се.

Члан 42.

Члан 75. мења се и гласи:

„Члан 75.

Ако је право, удео или хартију од вредности обвезник стекао поклоном или уговором о доживотном издржавању, набавном ценом из члана 74. став 1. овог закона сматра се тржишна цена права, удела или хартије од вредности која је узета или је могла бити узета као основица пореза на пренос апсолутних права у моменту њиховог стицања од стране обвезника.”

Члан 43.

У члану 83. став 5. тачка 1) број „10.000” замењује се бројем „15.000”.

Члан 44.

У члану 84а став 2. тачка 4) брише се.

Члан 45.

Члан 85. мења се и гласи:

„Члан 85.

Осталим приходима у смислу овог закона сматрају се и други приходи који по својој природи чине доходак физичког лица, а нарочито:

- 1) приходи по основу уговора о делу;
- 2) приходи по основу уговора о обављању привремених и повремених послова закључених преко омладинске или студентске задруге са лицем до навршених 26 година живота ако је на школовању у установама средњег, вишег или високог образовања;
- 3) приходи по основу допунског рада;
- 4) приходи по основу трговинског заступања;
- 5) приходи по основу волонтерског рада;
- 6) примања чланова управног и надзорног одбора правног лица;
- 7) накнада посланицима и одборницима;
- 8) накнада у вези са извршавањем послова одбране, цивилне заштите и заштите од елементарних непогода;
- 9) примања стечајних управника, судских вештака, судија поротника и судских тумача;
- 10) приходи по основу прикупљања и продаје секундарних сировина, шумских плодова и лековитог биља, односно по основу продаје других добара остварених обављањем привремених или повремених делатности, ако нису опорезовани као приходи од самосталне делатности у смислу овог закона;
- 11) награде, новчане помоћи и друга бестеретна давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца;
- 12) примања из члана 9. овог закона изнад прописаних неопорезивих износа;
- 13) накнаде трошкова и други расходи лицима која нису запослена код исплатиоца;
- 14) сви други приходи који нису опорезовани по другом основу или нису изузети од опорезивања или ослобођени плаћања пореза по овом закону.

Обвезник пореза на друге приходе је физичко лице које оствари приходе из става 1. овог члана.

Опореживи приход за приходе из става 1. овог члана чини бруто приход умањен за нормиране трошкове у висини од 20%.

Изузетно од става 1. тачка 13) овог члана, порез на друге приходе не плаћа се на документоване накнаде трошкова по основу службених путовања, највише до износа тих трошкова који су изузети од плаћања пореза на зараде за запослене по члану 18. тач. 2) до 4) овог закона, ако се исплата врши физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, и то:

- 1) упућеним, односно позваним од стране државног органа или организације, са правом накнаде трошкова у складу са законом и другим прописима;
- 2) члановима представничких и извршних тела Србије и Црне Горе, Републике, територијалне аутономије и локалне самоуправе, у вези са вршењем функције;
- 3) упућеним на рад у Републику, по налогу иностраног послодавца, а у вези са делатношћу домаћег исплатиоца;
- 4) ако добровољно, односно по позиву сарађују у хуманитарним, здравственим, васпитно-образовним, културним, спортским, научно-истраживачким, верским и сличним делатностима, синдикалним организацијама, привредним коморама, политичким странкама, савезима и удружењима, невладиним организацијама, као и у другим недобитним организацијама, и ако по основу те сарадње не остварује накнаду за радно ангажовање.

На друге приходе које оствари члан ученичке задруге, члан омладинске или студентске задруге до навршених 26 година живота ако је на школовању у институцијама за средње, више и високо

образовање, као и физичко лице по основу прикупљања и продаје секундарних сировина, шумских плодова и лековитог биља, обрачунати порез умањује се за 40%.”

Члан 46.

Члан 87. мења се и гласи:

„Члан 87.

Годишњи порез на доходак грађана плаћају физичка лица – резиденти, који су у календарској години остварили доходак већи од четвороструког износа просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у Републици у години за коју се утврђује порез, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Неопорезиви износ из става 1. овог члана за странца резидента запосленог код резидентног лица или у сталној пословној јединици нерезидентног лица, као и за резидента упућеног у иностранство ради обављања послова за резидентно правно лице из члана 17. овог закона јесте десетоструки износ просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у Републици у години за коју се утврђује порез, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Доходком из става 1. овог члана сматра се годишњи збир:

- 1) зарада из чл. 13. до 14б овог закона;
- 2) опорезивог прихода од самосталне делатности из чл. 33. и 40. овог закона;
- 3) опорезивог прихода од ауторских и сродних права и права индустријске својине из чл. 55. и 60. овог закона;
- 4) опорезивог прихода од непокретности из чл. 68. и 70. овог закона;
- 5) опорезивог прихода од давања у закуп покретних ствари из члана 82. ст. 3. до 5. овог закона;
- 6) опорезивог прихода од осигурања лица из члана 84. став 2. овог закона;
- 7) опорезивог прихода спортиста и спортских стручњака из члана 84а овог закона;
- 8) опорезивих других прихода из члана 85. овог закона;
- 9) прихода по основима из тач. 1) до 8) овог става, остварених и опорезованих у другој држави чланици, односно другој држави.

Зараде из става 3. тачка 1) овог члана и опорезиви приходи из тач. 3), 7) и 8) тог става умањују се за порез и доприносе за обавезно социјално осигурање плаћене у Републици на терет лица које је остварило зараду, односно опорезиве приходе, а опорезиви приходи из тач. 2), 4), 5) и 6) тог става умањују се за порез плаћен на те приходе у Републици.

Приходи из става 3. тачка 9) овог члана умањују се за порез плаћен у другој држави чланици, односно другој држави.

У доходак странца – резидента из става 2. овог члана улазе само зараде, не рачунајући и додатна примања ослобођена у складу са чланом 19. став 1. овог закона, ако су испуњени услови из става 3. тог члана.

Доходак за опорезивање чини разлика између дохотка утврђеног у складу са ст. 3. до 6. овог члана и неопорезивог износа из става 1, односно става 2. овог члана.”

Члан 47.

Члан 88. мења се и гласи:

„Члан 88.

Основица годишњег пореза на доходак грађана је опорезиви доходак, који чини разлика између дохотка за опорезивање из члана 87. став 7. овог закона и личних одбитака који износе:

1) за пореског обвезника – 40% од просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у Републици у години за коју се утврђује порез, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике;

2) за издржаваног члана породице – 15% од просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у Републици у години за коју се утврђује порез, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике, по члану.

Укупан износ личних одбитака из става 1. овог члана не може бити већи од 50% дохотка за опорезивање.

Ако су два или више чланова породице обвезници годишњег пореза на доходак грађана, одбитак за издржавање чланове породице може остварити само један обвезник.”

Члан 48.

У члану 93. став 2. мења се и гласи:

„Уз пореску пријаву и порески биланс, обвезници из става 1. овог члана дужни су да доставе надлежном пореском органу и биланс успеха, биланс стања, извештај о новчаним токовима и извештај о променама на капиталу ако воде двојно књиговодство, односно биланс успеха ако воде просто књиговодство, као и другу документацију у складу са законом којим се уређује порез на добит предузећа и са овим законом.”

Члан 49.

У члану 94. став 1. после речи: „надлежног органа”, додају се запета и речи: „односно од почетка обављања делатности”.

У ставу 3. после речи на крају: „порески биланс”, додају се запета и речи: „као и документацију из члана 93. став 2. овог закона”.

Члан 50.

У члану 97. речи: „директор Републичке управе јавних прихода” замењују се речима: „министар финансија”.

Члан 51.

У члану 99. тачка 2) мења се и гласи:

„2) приходе од ауторских и сродних права и права индустријске својине, ако је исплатилац прихода правно лице или предузетник”.

У тач. 4), 5) и 8) речи: „ако исплатилац прихода води пословне књиге” замењују се речима: „ако је исплатилац прихода правно лице или предузетник”.

Додаје се став 2. који гласи:

„Под правним лицем у смислу става 1. овог члана подразумева се и део правног лица, односно пословна јединица нерезидентног правног лица која је регистрована код надлежног државног органа (представништво и др.), као и државни органи и организације.”

Члан 52.

У члану 100. тачка 4) мења се и гласи:

„4) приходе из члана 99. став 1. тач. 2), 4), 5) и 8) овог закона на које се порез не плаћа по одбитку, односно када исплатилац прихода није правно лице или предузетник.”

Члан 53.

У члану 101. после речи: „исплате прихода”, додају се запета и речи: „у складу са прописима који важе на дан исплате прихода”.

Члан 54.

Члан 102. брише се.

Члан 55.

У члану 103. додаје се став 2. који гласи:

„Изузетно од става 1. овог члана, када се салдирање новца по основу отуђења или откупа дужничке хартије од вредности врши преко Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар), Централни регистар у моменту салдирања новца по основу отуђења или откупа дужничке хартије од вредности, обрачунава, обуставља и уплаћује на прописани уплатни рачун порез на приход од капитала на остварену камату за период од дана стицања до дана отуђења или откупа дужничке хартије од вредности.”

Члан 56.

Члан 104. мења се и гласи:

„Члан 104.

Предузетник који води пословне књиге обрачунава и наплаћује порез по одбитку на приходе које остварује нерезидентно правно лице у складу са законом којим се уређује порез на добит предузећа.”

Члан 57.

Члан 105. брише се.

Члан 58.

У члану 106. додаје се став 2. који гласи:

„Исплатиоцем у смислу става 1. овог члана, у случају када Централни регистар, сагласно члану 103. став 2. овог закона, обрачунава, обуставља и уплаћује порез по одбитку на камату по основу отуђења или откупа дужничке хартије од вредности, сматра се банком – члан Централног регистра код које се води наменски новчани рачун обвезника пореза за плаћања по основу продаје хартија од вредности.”

Члан 59.

У члану 107. став 1. речи: „из иностранства” замењују се речима: „у или из друге државе чланице, односно друге државе”, а речи: „у року од осам дана од дана када је примио зараду или други приход” бришу се.

Додаје се нови став 2. који гласи:

„Обавезу обрачуна и плаћања пореза у складу са ставом 1. овог члана, обвезник пореза има и у случају ако порез по одбитку не обрачуна и не уплати други исплатилац, као и ако приход оствари од лица које није обвезник обрачунавања и плаћања пореза по одбитку.”

Досадашњи став 2, који постаје став 3, мења се и гласи:

„У случају из ст. 1. и 2. овог члана, обвезник је дужан да сам обрачуна и уплати порез и да надлежном пореском органу достави пореску пријаву о обрачунатом и плаћеном порезу најкасније у року од 15 дана од дана када је примио зараду или друге приходе.”

У досадашњем ставу 3. који постаје став 4. речи: „из става 2”, замењују се речима: „из става 3”.

Додаје се став 5. који гласи:

„Образац пореске пријаве из става 3. овог члана прописује министар финансија.”

Члан 60.

После члана 107. додаје се члан 107а, који гласи:

„Члан 107а

Код обрачуна пореза по одбитку на приходе нерезидента, исплатилац прихода примењује одредбе уговора о избегавању двоструког опорезивања, под условом да нерезидент докаже статус резидента државе са којом је Србија и Црна Гора закључила уговор о избегавању двоструког опорезивања, и да је он стварни власник прихода.

Статус резидента државе са којом је закључен уговор о избегавању двоструког опорезивања у смислу става 1. овог члана, нерезидент доказује код исплатиоца прихода потврдом или другим одговарајућим документом овереним од надлежног органа друге државе уговорнице чији је резидент.

Ако исплатилац прихода примени одредбе уговора о избегавању двоструког опорезивања, а нису испуњени услови из ст. 1. и 2. овог члана, што за последицу има мање плаћени износ пореза, сносиће разлику између плаћеног пореза и дугованог пореза по овом закону.

Надлежни порески орган, на захтев нерезидента, дужан је да изда потврду о порезу плаћеном у Републици.”

Члан 61.

После члана 108. додају се наслов изнад члана и члан 108а, који гласе:

„Регистар исплатилаца прихода интерпретаторима

Члан 108а

Пореска управа води Регистар исплатилаца прихода по основу естрадних програма забавне и народне музике и других забавних програма, на које се порез плаћа по одбитку, интерпретаторима, као ауторима или носиоцима сродних права, ансамблима (оркестрима, имитаторима, илузионистима и другим извођачима (у даљем тексту: интерпретатор), менаџерима и другим ангажованим лицима (у даљем тексту: друга ангажована лица).

Исплатиоци прихода из става 1. овог члана, у смислу овог закона, јесу:

1) правна и физичка лица која обављају регистровану делатност из области угоститељства, туризма, посредовања и других делатности, а у својим или закупљеним објектима организују извођење естрадних програма забавне и народне музике или других забавних програма;

2) правна и физичка лица регистрована за делатност производње и емитовања радио и телевизијског програма, која производе и емитују телевизијски програм забавне и народне музике, забавни, колажни, новогодишњи и слични програм, без обзира да ли им је издата или не дозвола за емитовање програма у складу са законом којим се уређује обављање радиодифузне делатности;

3) правна и физичка лица која обављају регистровану делатност, савези, удружења, организације, заједнице, месне заједнице и слични субјекти који у својим или закупљеним објектима или на другим местима организују концерте, културно-уметничке, туристичке и друге сличне манифестације и приредбе, на којима се изводе естрадни програми забавне и народне музике, новогодишњи и други слични забавни програми или друге забавне приредбе.

Исплатилац прихода из става 2. овог члана, дужан је да Пореској управи, према месту свог седишта, поднесе пријаву за упис у регистар из става 1. овог члана, најкасније до 31. јануара 2005. године.

Новоосновани исплатиоци прихода из става 2. овог члана, дужни су да Пореској управи, према месту свог седишта, поднесу пријаву из става 3. овог члана, у року од 15 дана од дана уписа у одговарајући регистар код надлежног органа.

Исплатиоцу прихода из става 2. овог члана, Пореска управа решењем изриче меру привремене забране обављања делатности у трајању до 30 дана, ако Пореској управи у прописаном року не поднесе пријаву из ст. 3. и 4. овог члана за упис у регистар из става 1. овог члана.

Жалба против решења из става 5. овог члана није допуштена.

Исплатилац прихода из става 2. овог члана, дужан је да са интерпретатором и другим ангажованим лицем на извођењу естрад-

ног програма забавне и народне музике или другог забавног програма, закључи уговор, и да Пореској управи до петог у месецу доставља писмено обавештење о закљученим уговорима у претходном месецу.

Исплатиоцу прихода из става 2. овог члана, Пореска управа решењем изриче меру привремене забране обављања делатности у трајању до 30 дана, ако организује извођење естрадног програма забавне и народне музике или другог забавног програма, ангажовањем лица из става 1. овог члана без закљученог уговора или ако Пореској управи у прописаном року не достави писмено обавештење о закљученим уговорима.

Жалба против решења из става 8. овог члана није допуштена. Садржину пријаве из става 3. овог члана и обавештења из става 7. овог члана ближе уређује министар финансија.”

Члан 62.

У члану 112. реч: „месечне”, на два места, и реч: „месечној” бришу се.

Члан 63.

У члану 116. речи: „Порез на остале приходе из чл. 81. до 86. овог закона, који се не плаћа по одбитку,” замењују се речима: „Порез на приходе који се у смислу овог закона не опорезују по одбитку, односно који не утврђује и не плаћа сам обвезник у складу са чланом 107. овог закона.”

Члан 64.

У члану 157. после речи: „јемчи” додаје се реч: „солидарно”.

Члан 65.

У члану 166. став 1. број: „2.000”, замењује се бројем: „100.000”, а број: „200.000”, замењује се бројем: „1.000.000”.

У тачки 1) речи у загради: „чл. 101, 102, 103. и 108. став 2”, замењују се речима: „члан 216 став 6, чл. 101, 103. и 107а”.

После тачке 2) додају се нове тачке 3) и 4), које гласе:

„3) не достави Пореској управи у прописаном року пријаву за упис у Регистар исплатилаца прихода интерпретаторима, а организује извођење естрадних програма забавне и народне музике или других забавних програма (члан 108а ст. 3. и 4);

4) са интерпретатором, менаџером или другим ангажованим лицем на извођењу естрадног програма забавне и народне музике или другог забавног програма не закључи уговор или ако Пореској управи у прописаном року не достави писмено обавештење о закљученим уговорима (члан 108а став 7).”

У ставу 2. број: „25.000”, замењује се бројем: „100.000”.

У ставу 3. број: „500”, замењује се бројем: „5.000”, а број: „10.000”, замењује се бројем: „50.000”.

После става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„За радње из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у државном органу и органу локалне самоуправе новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.”

У ставу 4. који постаје став 5. број: „1.000”, замењује се бројем: „50.000”, а број: „100.000”, замењује се бројем: „500.000”.

У ставу 5. који постаје став 6. број: „15.000”, замењује се бројем: „50.000”.

Члан 66.

У члану 167. став 1. број: „1.000” замењује се бројем: „50.000”, а број: „100.000” замењује се бројем: „500.000”.

Тачка 6. мења се и гласи:

„6) ако не врши плаћања преко текућег рачуна код банке или не води средства на текућем рачуну или ако примљени готов новац не уплати на текући рачун (члан 51);”

У тачки 10) после речи: „по одбитку” додају се речи: „на приходе које оствари нерезидентно правно лице”, а у загради речи: „чл. 104. и 105” замењују се речима: „члан 104”.

У ставу 2. број: „15.000” замењује се бројем: „50.000”.

Члан 67.

У члану 168. став 1. број: „500” замењује се бројем: „5.000”, а број: „10.000” замењује се бројем: „50.000”.

Тачка 2) мења се и гласи:

„2) не обрачуна и не уплати порез по одбитку у прописаном року или не поднесе надлежном пореском органу пореску пријаву о обрачунатом и плаћеном порезу у прописаном року (члан 107);”

У ставу 2. број: „1.000” замењује се бројем: „5.000”.

Члан 68.

Чланови 169. до 171. бришу се.

Члан 69.

У члану 9. став 2, члану 18. став 2, члану 49, члану 50. став 2, члану 79. став 3. и члану 108. речи: „министар финансија и економије”, замењују се речима: „министар финансија”.

Члан 70.

За 2004. и 2005. годину не утврђује се и не плаћа порез на приходе од пољопривреде и шумарства на катастарски приход.

Члан 71.

Обавеза пореза по коначном обрачуна за 2004. годину за обвезнике на приходе од самосталне делатности и на приходе од пољопривреде и шумарства који порез плаћају на опорезиву добит, утврђује се у складу са прописима који су важили до дана почетка примене овог закона.

Порески биланс за 2004. годину, обвезници из става 1. овог члана саставиће у складу са прописима који су важили до дана почетка примене овог закона.

Члан 72.

На утврђивање и плаћање годишњег пореза на доходак грађана остварен у 2004. години примењују се одредбе овог закона.

Члан 73.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2005. године.

3928

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА
ЗАКОНА О ПОРЕЗИМА НА ИМОВИНУ**

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о порезима на имовину, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 77

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПОРЕЗИМА
НА ИМОВИНУ****Члан 1.**

У Закону о порезима на имовину („Службени гласник РС”, бр. 26/01, 45/02 и 80/02), у члану 2. став 1. тачка 5) реч: „дугорочног” брише се, а после речи: „становане” додају се запета и речи: „за период дужи од једне године или на неодређено време”.

У тачки 6) после речи: „грађевинског” додају се запета и речи: „односно јавног грађевинског земљишта или осталог грађевинског”, а после речи: „земљишта” додају се речи: „у државној својини”.

У ставу 2. тачка на крају замењује се запетом и додају речи: „односно њихови делови.”.

Члан 2.

Члан 3. брише се.

Члан 3.

У члану 4. став 4. мења се и гласи:

„Када је ималац права на непокретности из члана 2. овог закона непознат или није одређен, обвезник пореза на имовину је корисник непокретности.”

Члан 4.

У члану 5. став 2. речи: „прописану номенклатуром средстава за амортизацију” замењују се речима: „по стопи од 1,5% применом пропорционалне методе”.

Члан 5.

У члану 7. став 1. тачка на крају замењује се запетом и додају речи: „према последњем податку организације надлежне за послове катастра на дан 31. децембра године која претходи години за коју се утврђује и плаћа порез на имовину.”.

У ставу 2. тачка на крају замењује се запетом и додају речи: „са стањем на дан 31. децембра године која претходи години за коју се утврђује и плаћа порез на имовину.”.

Члан 6.

Члан 8. брише се.

Члан 7.

У члану 9. речи: „5. до 8.” замењују се речима: „5. до 7.”, а речи: „и економије” бришу се.

Члан 8.

У члану 11. тачка 2) проценат: „2%” замењује се процентом: „3%”.

Тачка 3) брише се.

Члан 9.

У члану 12. став 1. после речи: „непокретности” додају се речи: „из члана 2. овог закона”.

У тачки 1) после речи: „самоуправе” додају се запета и речи: „као и директни и индиректни корисници буџетских средстава према прописима којима се уређује буџетски систем, односно на добра у општој употреби према прописима којима се уређују средства у својини Републике Србије”.

У тачки 3) речи: „верских организација” замењују се речима: „традиционалних цркава и верских заједница (Српска православна црква, Исламска заједница, Католичка црква, Словачка Евангеличка црква а.в., Јеврејска заједница, Реформатска хришћанска црква и Евангеличка хришћанска црква а.в.)”.

У тачки 4) после речи: „споменицима” додају се речи: „– на непокретности у целини, односно на посебне делове, који служе за ове намене”.

Тачка 5) брише се.

У тачки 8) речи: „грађевинско земљиште” замењују се речима: „, односно јавно грађевинско или остало грађевинско земљиште у државној својини”, а речи: „имаоца права” замењују се речју: „обвезника”.

У тачки 11) реч: „законом” замењује се речима: „прописима непосредно”.

У ставу 2. речи: „ималац права на непокретности из члана 2. овог закона” замењују се речју: „обвезник”, речи: „имаоца права” замењују се речју: „обвезника”, а број: „250.000” замењује се бројем: „400.000”.

У ставу 5. тачка на крају замењује се запетом и додају речи: „ако прогнано лице и чланови његовог породичног домаћинства не остварују приходе, изузев прихода од земљишта које је предмет опорезивања.”.

Ставови 6. и 7. бришу се.

Члан 10.

У члану 14. став 1. речи: „право својине и друга” бришу се, а после речи: „члана 2.” додају се речи: „став 1. тач. 1) до 5)”.

После става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Порез на наслеђе и поклон из става 1. овог члана плаћа се и на наслеђе и поклон права на непокретности из члана 2. став 1. тачка 6) овог закона, независно од површине наслеђене или на поклон примљене непокретности.”

У досадашњем ставу 2, који постаје став 3, после речи: „моторном возилу”, реч: „односно” брише се, а после речи: „објекту”, додају се речи: „односно употребљаваном ваздухоплову на сопствени погон осим државног.”.

Досадашњи став 3. постаје став 4.

Досадашњи став 4, који постаје став 5, мења се и гласи:

„Употребљавано моторно возило, употребљавани пловни објекат, односно употребљавани ваздухоплов, у смислу овог закона, јесте моторно возило, пловни објекат, односно ваздухоплов које је најмање једанпут, у складу са прописима било регистровано, уписано у прописани уписник, односно за које је било издато уверење или потврда о пловидбености, односно дозвола за употребу, на територији Србије и Црне Горе.”

Досадашњи став 5, који постаје став 6, мења се и гласи:

„Поклоном, у смислу овог закона, не сматра се пренос без накнаде права на непокретностима и покретним стварима из ст. 1. до 4. овог члана на који се плаћа порез на додату вредност, независно од постојања уговора о поклону.”

Досадашњи ст. 6. и 7. бришу се.

Члан 11.

У члану 15. став 1. речи: „став 1.” замењују се речима: „ст. 1. и 2”.

У ставу 2. број: „2” замењује се бројем: „3”, а речи: „ове или друге републике” замењују се речима: „Србије и Црне Горе”.

У ставу 3. број: „2” замењује се бројем: „3”.

Члан 12.

У члану 17. став 3. тачка на крају замењује се запетом и додају се речи: „осим када је наследник односно поклонопримац лице

које је по одредбама овог закона ослобођено обавезе плаћања пореза на наслеђе и поклон.”.

У ставу 4. број: „2” замењује се бројем: „3”.

У ставу 5. реч: „поклон,” брише се, после речи: „наслеђивање” додају се речи: „или поклон ствари, права или новца”, а речи: „својине или других права” бришу се.

Члан 13.

У члану 19. став 1. број: „200.000” замењује се бројем: „300.000” на сва три места, а број: „6.000” замењује се бројем: „9.000”.

Члан 14.

У члану 20. број: „2” замењује се бројем: „3”, а број: „6.000” замењује се бројем: „9.000”.

Члан 15.

У члану 21. став 1. тачка 2) речи: „пет година” замењују се речима: „једну годину”.

Тачка 5) мења се и гласи:

„5) фонд и фондација, на наслеђену или на поклон примљену имовину која служи искључиво за намене за које су фонд и фондација основани;”.

Тачка 7) брише се.

У тачки 8) реч: „законски” брише се, а после речи: „наследник” додају се запета и речи: „односно поклонопримац”.

У тачки 10) после речи: „по основу” додају се речи: „зајма за привредни развој Републике Србије, односно”.

Тачка 11) мења се и гласи:

„11) се на пренос дужничких хартија од вредности, у складу са законом, чији је издавалац Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, односно Народна банка Србије.”

Члан 16.

У члану 22. речи: „Порески обвезник има право да порез” замењују се речју: „Порез”, речи: „умањи за износ претходно” замењују се речима: „умањује се за износ”, а после речи: „истог” додају се речи: „оставиоца, односно”.

Члан 17.

У члану 23. тачка 1) после речи: „члана 2.” додају се речи: „став 1. тач. 1) до 5)”.

У тачки 4) реч: „односно” брише се, а тачка и запета на крају замењују се запетом и додају речи: „односно употребљаваном ваздухоплову на сопствени погон осим државног;”.

У тачки 5) реч: „градског” брише се, после речи: „градског” додају се речи: „односно јавног или осталог”, а речи: „који врши општина физичком или правном лицу ради изградње објекта” замењују се речима: „независно од његове површине;”.

Тачка 6) брише се.

Члан 18.

У члану 24. тачка 3) мења се и гласи:

„3) пренос целокупне имовине правног лица на који се не плаћа порез на додату вредност, у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност.”

Члан 19.

После члана 24. додаје се члан 24а, који гласи:

„Члан 24а

Преносом уз накнаду, у смислу овог закона, не сматра се пренос апсолутног права на који се плаћа порез на додату вредност, у складу са законом којим се уређује порез на додату вредност.”

Члан 20.

У члану 25. став 2. реч: „градско” брише се.

Члан 21.

У члану 27. став 2. број: „10” замењује се бројем: „20”, реч: „уговора” замењује се речима: „пореске пријаве поднете у складу са одредбом члана 36. став 1. овог закона, односно од дана сазнања надлежног пореског органа за пренос;”.

Став 3. брише се.

У досадашњем ставу 4, који постаје став 3, речи: „ст. 2. и 3” замењују се речима: „става 2”.

У досадашњем ставу 5, који постаје став 4, речи: „до 6)” замењују се речима: „и 5)”.

Досадашњи став 6. постаје став 5.

У досадашњем ставу 7, који постаје став 6, број: „6” замењује се бројем: „5”.

Члан 22.

У члану 30, после тачке 1), додају се тач. 1а) и 1б), које гласе: „1а) на пренос права из члана 23. тач. 1) и 7) овог закона на пољопривредном и шумском земљишту – 2,5%;

1б) на пренос права својине на употребљаваном моторном возилу, употребљаваном пловном објекту, односно употребљаваном ваздухоплову – 2,5%”.

Члан 23.

У члану 31. став 1. тачка 1) тачка и запета на крају замењују се запетом и додају речи: „у складу са прописима којима се уређује порески поступак и пореска администрација;”.

У тачки 4) речи: „односно стану” замењују се речима: „или стану, сразмерно учешћу друштвеног, односно државног капитала у укупном капиталу преносиоца права”.

У тачки 6) после речи: „издржавања” реч: „који” замењује се речима: „– брачног друга, односно лице које”.

Тачка 9) брише се.

После тачке 9) додају се тач. 9а) и 9б), које гласе:

„9а) на пренос апсолутног права из чл. 23. или 24. овог закона на имовини или делу имовине субјекта приватизације, по прописима којима се уређује приватизација, са субјекта приватизације на купца имовине;

9б) на пренос државних обвезница других земаља који врши Народна банка Србије, у функцији управљања девизним резервама за потребе државе;”.

У тачки 10) после речи: „по основу” додају се речи: „зајма за привредни развој Републике Србије, односно”.

Тачка 11) мења се и гласи:

„11) на пренос дужничких хартија од вредности, у складу са законом, чији је издавалац Република, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, односно Народна банка Србије;”.

После тачке 11) додаје се тачка 12), која гласи:

„12) на успостављање режима својине на земљишту који је био пре ступања на снагу одлуке о одређивању тог земљишта као градског грађевинског земљишта на захтев ранијег сопственика или његовог законског наследника, односно на утврђивање права коришћења неизграђеног осталог грађевинског земљишта у државној својини ранијем сопственику или његовом законском наследнику, у складу са условима и по поступку прописаним законом којим се уређују планирање и изградња.”

У ставу 3. реч: „односно” брише се, а тачка на крају замењује се запетом и додају речи: „односно употребљаваном ваздухоплову.”.

Члан 24.

У члану 32. став 1. речи: „и по поступку одређеним” замењују се речју: „одређен”.

Став 2. мења се и гласи:

„У погледу начина утврђивања, поступка по правним лековима, начина и рокова плаћања пореза, камате, повраћаја пореза, застарелости наплате, принудне наплате, казних одредаба и осталог што није посебно уређено овим законом, примењује се закон којим се уређује порески поступак и пореска администрација.”

Члан 25.

У члану 34. став 1. после речи: „пријаву,” додају се речи: „са тачним подацима;”.

У ставу 6. после речи: „налази” запета и речи: „а за имовину из члана 3. овог закона – пореском органу у општини на чијој територији обвезник има пребивалиште, односно седиште” бришу се.

Члан 26.

У члану 35. став 1. после речи: „пријаву,” додају се речи: „са тачним подацима;”.

У ставу 3. број: „2” замењује се бројем: „3”.

После става 3. додаје се нови став 4, који гласи:

„Ако обвезник из ст. 2. и 3. овог члана нема пребивалиште или седиште у Републици, пријава се подноси пореском органу у општини у којој је оставилац, односно поклонодавац имао, односно има пребивалиште или седиште.”

У досадашњем ставу 4, који постаје став 5, број: „2” замењује се бројем: „3”.

Члан 27.

У члану 36. став 1. после речи: „пријаву,” додају се речи: „са тачним подацима;”, а тачка на крају замењује се запетом и додају речи: „осим у случају из члана 39а овог закона.”.

У ставу 2. после речи: „непокретности” запета и речи: „а у случају преноса осталих апсолутних права – пореском органу у општини на чијој територији обвезник има пребивалиште, односно седиште” бришу се.

Став 3. мења се и гласи:

„У случају преноса осталих апсолутних права – пријава се подноси пореском органу у општини на чијој територији обвезник има пребивалиште, односно седиште, а ако обвезник нема пребивалиште или седиште у Републици, пријава се подноси пореском органу у општини у којој стицалац права има пребивалиште, односно седиште.”

Члан 28.

У члану 37. став 2. реч: „општински” брише се.

После става 2. додаје се нови став 3. који гласи:

„Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности (у даљем тексту: Централни регистар) дужан је да Пореској управи достави податке о обављеном преносу хартија од вредности без накнаде, односно преносу за који се накнада не исплаћује у новцу, у року од десет дана од дана извршеног преноса.”

У досадашњем ставу 3, који постаје став 4, реч: „Берза,” брише се.

После досадашњег става 3, који постаје став 4, додаје се став 5, који гласи:

„Податке из става 3. овог члана и начин њиховог достављања ближе одређује министар финансија.”

Члан 29.

После члана 38. додаје се нови члан 38а, који гласи:

„Члан 38а

Упис права на непокретности у земљишним, катастарским и другим јавним књигама, не може се вршити без доказа о плаћеном порезу на пренос апсолутних права, односно о плаћеном порезу на наслеђе и поклон.”

Члан 30.

У члану 39. додаје се нови став 1, који гласи:

„Порез на имовину, порез на наслеђе и поклон и порез на пренос апсолутних права утврђују се решењем надлежног пореског органа, осим у случају из члана 39а овог закона.”

Досадашњи став 1. постаје став 2.

После досадашњег става 2, који постаје став 3, додаје се став 4, који гласи:

„Разлику између пореза утврђеног решењем пореског органа и аконтационо уплаћеног пореза за тромесечје за које је пореска обавеза доспела, обвезник је дужан да уплати у року од 15 дана од дана достављања првостепеног решења о утврђивању пореске обавезе.”

Члан 31.

После члана 39. додаје се нови члан 39а, који гласи:

„Члан 39а

Када се пренос апсолутног права на хартијама од вредности врши уз накнаду у новцу, у Централном регистру, истовремено са салдирањем новца од стране Централног регистра, изузетно од одредбе члана 40. овог закона, порез на пренос апсолутних права плаћа се по одбитку од тржишне вредности пренетог апсолутног права, без умањења за накнаде које обвезник плаћа у поступку спровођења преноса права пред Централним регистром, као пореске основце.

Централни регистар, за пренос хартија од вредности на који се плаћа порез на пренос апсолутних права, за сваког обвезника пореза на пренос апсолутних права, у име и за рачун обвезника, обрачунава, обуставља и уплаћује на прописани рачун јавних прихода порез из става 1. овог члана, у моменту обрачуна накнаде учесницима који су на финансијском тржишту вршили услуге пореског обвезника.

За послове из ст. 1 и 2. овог члана Централни регистар од обвезника може наплатити провизију, у складу са актима Централног регистра, на која претходно сагласност даје републичка организација надлежна за давање сагласности на акте Централног регистра, у складу са прописима којима се уређује тржиште хартија од вредности и других финансијских инструмената.”

Члан 32.

Члан 43. мења се и гласи:

„Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај Централни регистар ако не обрачуна, не обустави и не уплати или погрешно обрачуна порез по одбитку из члана 39а овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у Централном регистру, новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.”

Члан 33.

У члану 44. број: „500” замењује се бројем: „5.000”, а број: „10.000” замењује се бројем: „50.000”.

У тачки 2) после речи: „порезу” додају се речи: „на наслеђе и поклон, односно”, а речи: „члана 38” замењују се речима: „члана 38а”.

Члан 34.

Обвезницима пореза на имовину, осим пореза на наслеђе и поклон и пореза на пренос апсолутних права, који надлежном пореском органу нису поднели, односно нису на прописани начин

поднели пореску пријаву, а којима није утврђена пореска обавеза, неће се утврђивати порез за обавезе настале по том основу до 31. децембра 2004. године, нити против њих покретати прекршајни поступак, ако пореску пријаву поднесу надлежном пореском органу, на прописаном обрасцу, до 31. јануара 2005. године.

Члан 35.

За пренос хартија од вредности уз накнаду у новцу, извршен до 31. децембра 2004. године, пореска пријава се подноси и порез на пренос апсолутних права утврђује и плаћа на начин и по поступку уређеном прописима који су били на снази у време настанка пореске обавезе.

Члан 36.

Одредбе чл. 1. до 9, члана 10. ст. 6. и 7, члана 15. став 3, чл. 18. и 19, члана 23. став 4, члана 25. став 2, члана 27. став 1, члана 28. ст. 2. и 3. и чл. 31. и 32. овог закона примењиваће се од 1. јануара 2005. године.

Члан 37.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3929

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О АКЦИЗАМА**

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о акцизама, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 78

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О АКЦИЗАМА****Члан 1.**

У Закону о акцизама („Службени гласник Републике Србије”, бр. 22/01, 73/01, 80/02, 43/03, 72/03, 43/04 и 55/04), после члана 1. додају се наслов изнад члана и члан 1а, који гласе:

„Значење појединих израза**Члан 1а**

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) „произвођач акцизних производа” је лице које у производном погону прави, обрађује, прерађује, дорађује и сл. производе на које се плаћа акциза у смислу овог закона;

2) „увозник акцизних производа” је лице које у своје име и за свој рачун увози, односно лице за чији рачун се увозе из иностранства производи на која се плаћа акциза у смислу овог закона;

3) „обвезник акцизе” је лице које обрачунава и плаћа акцизу прописану овим законом;

4) „акцизна дозвола” је документ којим се одобрава отпремање и смештање акцизних производа без обрачунавања и плаћања акцизе;

5) „акцизно складиште” је један или више међусобно повезаних затворених или ограђених простора који сачињавају целину, у коме овлашћени држалац акцизног складишта складишти, прима или отпрема производе под режимом одложеног обрачунавања и плаћања акцизе и које мора бити видљиво означено и физички одвојено од других простора;

6) „овлашћени држалац акцизног складишта” је произвођач који је добио дозволу да складишти акцизне производе без обрачуна и плаћене акцизе, односно да ставља у промет акцизне производе са обрачунатом и плаћеном акцизом;

7) „режим одложеног плаћања акцизе” је временски период у којем не постоји обавеза обрачунавања и плаћања акцизе;

8) „цигаретама произведеним у земљи” сматрају се цигарете које производи у Републици Србији лице уписано у Регистар произвођача дуванских производа код Агенције за дуван и које су уписане

у Регистар о маркама дуванских производа у корист произвођача дуванских производа, односно већинског власника произвођача дуванских производа.

Цигаретама произведеним у земљи сматрају се и цигарете другог произвођача, који је произвео годишње најмање 2.500.000.000 комада цигарета, које садрже најмање 50% дувана произведеног и обрађеног у Републици Србији и да су први пут стављене у промет на територији Републике Србије.

Начин и поступак утврђивања испуњености услова из става 2. овог члана прописане министар надлежан за послове финансија.

Члан 2.

Наслов изнад члана 3. и члан 3. мењају се и гласе:

„Производња и увоз

Члан 3.

Обавеза по основу акцизе настаје када су производи из члана 2. овог закона (у даљем тексту: акцизни производи):

- 1) произведени у Републици Србији;
- 2) увезени у Републику Србију.

Увезеним акцизним производима у смислу става 1. тачка 2) овог члана сматрају се акцизни производи који су увезени у складу са царинским, односно спољнотрговинским прописима.

Обавеза по основу акцизе настаје и у моменту уноса акцизних производа у Републику Србију са територије Републике Црне Горе.

Члан 3.

Наслов изнад члана 4. и члан 4. бришу се.

Члан 4.

Изнад члана 5. додаје се наслов који гласи: „Промет производа са Републиком Црном Гором”.

Члан 5.

Наслов изнад члана 6. брише се, а члан 6. мења се и гласи:

„Члан 6.

Обвезник акцизе је произвођач, односно увозник акцизних производа.

Обвезник акцизе је и:

- 1) физичко лице – произвођач који прода алкохолна пића другом физичком лицу;
- 2) правно лице, односно предузетник који купи алкохолно пиће од физичког лица – произвођача алкохолног пића;
- 3) купац акцизних производа купљених са територије Републике Црне Горе;
- 4) правно лице које је овлашћено од стране државног органа за продају заплених акцизних производа;
- 5) купац акцизних производа одузетих у поступку контроле, односно у поступку принудне наплате, а које продаје државни орган;
- 6) пословна јединица са седиштем на територији Републике Србије, чије је седиште правног лица на територији Републике Црне Горе, а која уноси акцизне производе на територију Републике Србије.”

Члан 6.

Наслов изнад члана 7. и члан 7. бришу се.

Члан 7.

У члану 8. став 1. речи: „(литар, килограм, комад, паклица, хектолитарски степен и др.)” бришу се.

У ставу 2. после речи: „увозу” додају се речи: „цигара, цигарилоса и”, а речи: „царине и других” бришу се.

У ставу 3. после речи: „цигарилосе” додају се речи: „из домаће производње”.

У ставу 4. реч: „продавцу” мења се и гласи: „произвођачу”, а реч: „продавац” мења се и гласи: „произвођач”.

Став 5. брише се.

Члан 8.

Члан 12. мења се и гласи:

„Члан 12.

Алкохолним пићима сматрају се пића која се, у зависности од сировина од којих се производе и садржаја етанола, стављају у промет као таква врста пића у складу са прописом о квалитету и другим захтевима за алкохолна пића.

Алкохолним пићем, у смислу овог закона, сматрају се и све врсте пива без обзира на начин паковања.

Акциза се на алкохолна пића плаћа у следећим износима, и то на:

1) ракије:	
– од воћа, грожда, специјалне ракије	53,83 дин/л;
– од житарица и осталих пољопривредних сировина	136,55 дин/л;
2) жестока алкохолна пића и ликере	87,54 дин/л;
3) нискоалкохолна пића	9,00 дин/л.

На алкохолна пића која су у паковањима различитим од паковања из става 3. овог члана, акциза се плаћа сразмерно паковању.”

Члан 9.

После члана 12. додају се наслов изнад члана и члан 12а, који гласе:

„Пиво

Члан 12а

Акциза се плаћа на све врсте пива, осим безалкохолног пива које садржи до 0,5% алкохола, у износу од 9,00 динара по литру.”

Члан 10.

У члану 17. став 1. реч: „тримесечно” мења се и гласи: „полу-годишње”.

Члан 11.

Члан 18. мења се и гласи:

„Члан 18.

Произвођач, односно увозник дужан је да при производњи, односно пре увоза цигарета и алкохолних пића, осим пива, обележи контролном акцизном маркицом сваки од тих производа посебно.

Министарство надлежно за послове финансија одобрава издавање контролних акцизних маркица и води евиденцију о издатим контролним акцизним маркицама.

Народна банка Србије – Завод за израду новчаница и кованог новца штампа и издаје контролне акцизне маркице и води евиденцију о издатим контролним акцизним маркицама.

Влада Републике Србије прописане изглед контролне акцизне маркице, врсту података на маркици, начин и поступак одобравања и издавања маркица, вођења евиденције о одобреним и издатим маркицама и обележавања акцизних производа из става 1. овог члана.”

Члан 12.

Члан 19. мења се и гласи:

„Члан 19.

Акциза се не плаћа на акцизне производе:

- 1) које извози произвођач;
 - 2) које произвођач, односно увозник, на основу посебних потврда органа надлежног за иностране послове, продаје дипломатским и конзуларним представништвима и страном дипломатском особљу и конзуларним функционерима, под условом реципроцитета;
 - 3) на деривате нафте и кафу који су предвиђени међународним уговором о донацији, са клаузулом да се на те производе неће плаћати акциза;
 - 4) које произвођач, односно увозник отпрема ради продаје у авионима и бродовима који саобраћају на међународним линијама.
- Ослобођење из става 1. тач. 1) и 4) овог члана остварује се на основу царинских исправа којим се доказује да су производи напустили територију Републике Србије, односно отпремљени ради продаје у авионима и бродовима који саобраћају на међународним линијама.”

Члан 13.

После члана 20. додају се поглавље VIIа и чл. 20а и 20б, који гласе:

„VIIа РЕЖИМ ОДЛОЖЕНОГ ОБРАЧУНАВАЊА И ПЛАЋАЊА АКЦИЗЕ

Члан 20а

Обрачунавање и плаћање акцизе се одлаже ако се:

- 1) акцизни производи отпремају у акцизно складиште произвођача за које је надлежни орган дао акцизну дозволу;
- 2) акцизни производи отпремају из акцизног складишта произвођача у његово друго акцизно складиште.

Члан 20б

Овлашћени држалац акцизног складишта може бити произвођач.

Овлашћени држалац акцизног складишта за дуванске производе, односно алкохолна пића може бити произвођач дуванских производа, односно алкохолних пића који је уписан у одговарајући регистар код Агенције за дуван, односно Пореске управе – Централне.

Контролу отпремања, односно допремања акцизних производа у акцизно складиште врши порески инспектор теренске контроле.

Акцизну дозволу за отпремање акцизних производа у акцизно складиште даје министар надлежан за послове финансија.

Условне и поступак за добијање и одузимање акцизне дозволе, начин и контролу отпремања и допремања производа у акцизно складиште и вођење евиденција у акцизном складишту прописале министар надлежан за послове финансија.”

Члан 14.

Члан 21. мења се и гласи:

„Члан 21.

Обвезник акцизе је дужан да обрачуна акцизу у моменту стављања акцизних производа у промет.

Стављањем у промет акцизних производа сматра се:

1) свако отпремање акцизних производа из производног погона од стране произвођача акцизних производа за које нема акцизну дозволу;

2) свако отпремање акцизних производа из акцизног складишта, осим отпремања у сопствено друго акцизно складиште;

3) исказивање мањка производа у акцизном складишту, односно складишту које нема статус акцизног складишта, осим мањка који се може правдати вишом силом;

4) исказивање расхода (кало, растур, квар и лом) изнад количине утврђене прописом који доноси Влада Републике Србије.”

Члан 15.

После члана 21. додају се наслови изнад чл. и чл. 21а и 21б, који гласе:

„Обрачун акцизе при увозу акцизних производа

Члан 21а

Обавеза обрачунавања акцизе при увозу акцизних производа настаје даном настанка обавезе обрачунавања увозних дажбина.

Обрачунавање акцизе на кафу (сирову, пржену, млевену и екстракт кафе) врши се приликом увоза.

Акцизу обрачунава надлежни царински орган.

Обрачунавање акцизе при уносу у Републику Србију акцизних производа из Републике Црне Горе

Члан 21б

Обрачун акцизе врши царински орган у моменту уноса у Републику Србију производа са територије Републике Црне Горе.”

Члан 16.

Члан 22. брише се.

Члан 17.

После члана 22. додају се наслов изнад члана и члан 22а, који гласе:

„Посебни случајеви обрачунавања акцизе

Члан 22а

Обавеза обрачунавања акцизе настаје и:

1) продајом заплених акцизних производа преко правног лица, овлашћеног од стране државног органа за продају тих производа;

2) продајом преко царинског, односно пореског органа акцизних производа који су одузети у поступку контроле, односно у поступку принудне наплате;

3) куповином алкохолног пића од физичког лица – произвођача алкохолних пића.”

Члан 18.

У члану 23. став 2. речи: „царине и других” бришу се.

Став 3. мења се и гласи:

„Обрачунату акцизу при уносу акцизних производа на територију Републике Србије са територије Републике Црне Горе обвезник плаћа у роковима из става 2. овог члана.”

Члан 19.

Члан 30. мења се и гласи:

„Члан 30.

Лице које је регистровано за производњу деривата нафте, односно алкохолних пића дужно је да пре почетка обављања те делатности пријави надлежној организационој јединици Пореске управе место погона и сличног простора у коме ће обављати производњу тих производа.

Пореска управа – Централна води регистар произвођача алкохолних пића.

У регистар из става 2. овог члана уписује се и правно лице, односно предузетник из члана 6. став 2. тачка 2) овог закона.

Садржину, врсту података и начин вођења регистра из става 2. овог члана прописале министар надлежан за послове финансија.”

Члан 20.

У члану 33. речи: „обвезник” замењује се речима: „произвођач акцизних производа”, иза речи: „магацину,” додаје се реч: „односно”, речи: „стоваришту, продавници и др. који се налазе ван фабричког круга” бришу се, а речи: „утврди нове продајне цене са повећаном, смањеном или укинутом акцизом” замењују се речима: „нову обрачунату акцизу уплати у прописаном року”.

Члан 21.

Члан 34. мења се и гласи:

„Члан 34.

Начин обрачунавања и плаћања акцизе, врсту, садржину и начин вођења евиденција, достављања података и састављања обрачуна акцизе, прописале министар надлежан за послове финансија.”

Члан 22.

После члана 39. додаје се члан 39а, који гласи:

„Члан 39а

Ако се дизел гориво продаје крајњем кориснику за погон трактора, грађевинских машина и бродова за превоз терета, може се остварити рефакција акцизе која је плаћена приликом набавке тог горива до количина потребних за обраду земљишта од стране пољопривредних газдинстава која су уписана у Регистар пољопривредних газдинстава код органа надлежног за вођење тог регистра, односно обављања регистроване грађевинске делатности и бродског превоза терета, под условом да се дизел гориво продаје преко овлашћеног дистрибутера.

Условне за добијање овлашћења за дистрибуцију дизел горива, нормативне потребних количина за намене из става 1. овог члана, услове за остваривање права на рефакцију, начин и поступак остваривања рефакције акцизе из става 1. овог члана прописале министар надлежан за послове финансија.”

Члан 23.

У члану 40в став 1. брише се.

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 1. и 2.

После досадашњег става 3, који постаје став 2, додају се ст. 3, 4. и 5. који гласе:

„Малопродатна цена цигарета из члана 40б став 3. овог закона пријављује се и Агенцији за дуван, која је објављује у ’Службеном гласнику Републике Србије’.

Произвођач, односно увозник може одредити малопродатну цену цигарета која је виша од малопродатне цене коју је одредио приликом подношења захтева за издавање контролних акцизних markiца, под условом да је исту пријавио Агенцији за дуван, која је објављује у ’Службеном гласнику Републике Србије’.

Малопродатне цене цигарета морају да буду истакнуте у, односно на објекту трговине на мало тако да су јасно видљиве за потрошаче дуванских производа.”

XIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 24.

У члану 41. став 1. речи: „2.000 до 200.000” замењују се речима: „10.000 до 1.000.000”.

Тачка 1) брише се.

Тачка 7) брише се.

После тачке 8), на чијем се крају тачка замењује тачком и запетом, додају се тач. 9) и 10), које гласе:

„9) продаје цигарете по малопродатним ценама које су различите од оних које је одредио произвођач, односно увозник (чл. 40б и 40в);

10) малопродатне цене цигарета нису пријављене Агенцији за дуван, као и да нису истакнуте у, односно на објекту трговине на мало тако да су јасно видљиве (члан 40в).”

У ставу 2. речи: „100 до 10.000” замењују се речима: „500 до 50.000”.

Члан 25.

У члану 42. став 1. број: „25.000” замењује се бројем: „125.000”.

Члан 26.

У члану 43. речи: „1.000 до 100.000” замењују се речима: „5.000 до 500.000”.

Тачка 5) брише се.

После тачке 6), на чијем се крају тачка замењује тачком и запетом, додају се тач. 7) и 8), које гласе:

„7) ако продаје цигарете по малопродатним ценама које су различите од оних које је одредио произвођач, односно увозник (чл. 40б и 40в);

8) ако малопродајне цене цигарета нису пријављене Агенцији за дукан, као и ако нису истакнуте у, односно на објекту трговине на мало тако да су јасно видљиве (члан 40в)."

После става 1. додаје се став 2. који гласи:

„За прекршај из става 1. тач. 1), 3) и 4) овог члана казниће се и физичко лице – произвођач алкохолних пића новчаном казном у износу од 500 до 50.000 динара.”

Члан 27.

У члану 44. број: „15.000” замењује се бројем: „75.000”.

Члан 28.

Обвезник акцизе – произвођач дужан је да на дан 1. јануара 2005. године изврши попис затечених залиха акцизних производа из чл. 8. и 9. овог закона у магацину и складишту, осим у акцизном складишту, обрачуна акцизу прописану овим законом и уплати је у прописаном року.

Ако је укалкулисана акциза из става 1. овог члана већа од акцизе укалкулисане и плаћене у износима који су важили до 1. јануара 2005. године, обвезник акцизе дужан је да разлику уплати најкасније до 31. јануара 2005. године.

Ако је укалкулисана акциза из става 1. овог члана мања од акцизе укалкулисане и плаћене у износима који су важили до 1. јануара 2005. године, обвезник акцизе може да за разлику умањи наредне аконтације акцизе.

Прво усклађивање износа акциза стопом раста цена на мало за производе из става 1. овог члана извршиће се по истеку првог полугодишта 2005. године.

Последње тромесечно усклађивање износа акциза стопом раста цена на мало за производе из члана 2. тач. 1), 2) и 5) Закона о акцизама („Службени гласник Републике Србије”, бр. 22/01, 73/01, 80/02, 43/03, 72/03, 43/04 и 55/04) извршиће се у јануару 2005. године, а прво полугодишње усклађивање по истеку првог полугодишта 2005. године.

Члан 29.

Произвођачи акцизних производа који су, до почетка примене овог закона добили решење о одобравању статуса акцизног складишта дужни су да испуне услове из прописа који ће донети министар надлежан за послове финансија на основу овлашћења из члана 13. овог закона, у року од 90 дана од дана почетка примене тог прописа.

Члан 30.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се од 1. јануара 2005. године, осим одредаба овог закона које садрже овлашћења за доношење подзаконских аката, које ће се примењивати од дана ступања на снагу овог закона.

3930

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ФИСКАЛНИМ КАСАМА

Проглашава се Закон о фискалним касама, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 79

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ФИСКАЛНИМ КАСАМА

1. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређује се евидентирање сваког појединачно оствареног промета добара на мало, односно сваке појединачно извршене услуге физичким лицима преко електронске регистар касе са фискалном меморијом или фискалног штампача (у даљем тексту: фискална каса), техничке и функционалне карактеристике

фискалне касе, фискални документи фискалне касе, евидентирање промета, отклањање грешака, ресетовање фискалне касе, стављање у промет фискалне касе, фискализација, сервисирање и поправка фискалне касе, контрола техничких и функционалних карактеристика фискалне касе, контрола евидентирања промета преко фискалне касе и контрола рада овлашћеног сервиса.

Фискална каса

Члан 2.

Фискална каса је уређај за регистровање података о вредности продатог добра и извршене услуге (у даљем тексту: промет) унетих у њену базу података о добрима и услугама који се на прописани начин саопштавају купцу добара, односно кориснику услуга, уз истовремено евидентирање на контролној траци фискалне касе, њихово периодично евидентирање у фискалној меморији фискалне касе и формирање и штампање фискалних докумената.

Фискална каса обавезно има програмску, оперативну и фискалну меморију.

Програмска меморија има софтвер, који је заштићен од измена или брисања, а који користи стандардне функције за евидентирање промета добара и услуга, управљање радом штампача, екрана и уписом података у фискалну меморију.

Оперативна меморија садржи базу података о добрима и услугама и евидентираним подацима о појединачном промету добара и услуга.

База података оперативне меморије из става 4. овог члана, обавезно садржи једнозначно и недвосмислено идентификован назив добра или услуге, цену јединице мере, назив јединице мере и ознаку прописане пореске стопе.

Спецификација пореских стопа представља везу ознака пореских стопа са вредностима пореских стопа у процентима.

Фискални документи су фискални исечак, дневни извештај, периодични извештај и пресек стања, који у себи садрже фискални лого.

Фискални лого се састоји од четири оцила раздвојених крстом исписаних у квадрату димензија не мањих од 5 mm x 5 mm и не већих од 7 mm x 7 mm, којим се на јединствен начин означава евидентирање промета преко фискалне касе у Републици Србији.

Сви отисци фискалних докумената се бележе на контролној траци фискалне касе (у даљем тексту: контролна трака).

Типови ресета јесу: брисање евидентираних података у оперативној меморији; брисање базе података у оперативној меморији; брисање целокупног садржаја оперативне меморије; интервенција на деблокади софтвера без брисања евидентираних података, базе података и целокупног садржаја оперативне меморије.

Задавање команди електронској регистар каси са фискалном меморијом врши се помоћу тастатуре.

Задавање команди фискалном штампачу врши се помоћу дефинисаног интерфејса фискалне касе.

Обавеза евидентирања промета преко фискалне касе

Члан 3.

Лице које је уписано у одговарајући регистар за промет добара на мало, односно за пружање услуга физичким лицима, дужно је да врши евидентирање сваког појединачно оствареног промета преко фискалне касе.

Обавеза из става 1. овог члана постоји и у случају када се услуга пружа физичком лицу, а накнаду за пружене услуге сноси правно лице, односно предузетник, и то независно од начина плаћања (готовина, чек, картица и безготовинско плаћање).

Обавеза из ст. 1. и 2. овог члана не односи се на пољопривредног произвођача и власника самосталне занатске радње који на пијачним тезгама и сличним објектима продају пољопривредне производе, односно сопствене производе занатства и домаће радиности, као и на банкарске организације, осигуравајуће организације, ПТТ и јавна предузећа која накнаду за продата добра, односно пружене услуге физичким лицима наплаћују испостављањем рачуна о обрачуна потрошње преко мерних инструмената (грејање, гас, телефон, електрична енергија, вода и др.).

Изузетно од ст. 1–3. овог члана, Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) може, полазећи од техничких и функционалних карактеристика фискалне касе и специфичности одређене делатности, на заједнички предлог министарства надлежног за послове финансија (у даљем тексту: министарство финансија) и министарства надлежног за послове трговине (у даљем тексту: министарство трговине), одредити и друге делатности код чијег обављања не постоји обавеза евидентирања промета преко фискалне касе у смислу ст. 1. и 2. овог члана.

Лице на које се не односи обавеза евидентирања промета у смислу става 3. овог члана, као и лице које је ослобођено од обавезе евидентирања промета преко фискалне касе актом Владе из става 4. овог члана, а истовремено обавља и делатности које нису

изузете, односно ослобођене од обавезе евидентирања промета преко фискалне касе, дужно је да сваки појединачни промет код обављања тих делатности евидентира преко фискалне касе.

Обвезником, у смислу овог закона, сматра се лице које је у обавези да евидентира сваки појединачно остварени промет преко фискалне касе у складу са овим законом (у даљем тексту: обвезник).

II. ТЕХНИЧКЕ И ФУНКЦИОНАЛНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ ФИСКАЛНЕ КАСЕ И ДОДАТНА ОПРЕМА ФИСКАЛНЕ КАСЕ

Техничке и функционалне карактеристике фискалне касе

Члан 4.

Фискална каса мора да:

- 1) има свој програм (софтвер) који је заштићен од измена или брисања, а који користи стандардне функције за евидентирање промета добара и услуга, управљање радом штампача, екрана и уписом података у фискалну меморију;
- 2) омогући штампање фискалног лога из члана 2. став 8. овог закона, искључиво на фискалним документима;
- 3) обезбеди читавање евидентираних промета према стандардним временским јединицама (дан, месец, година, сат и минут);
- 4) обезбеди штампање евидентираних података из фискалне и оперативне меморије задавањем команди преко тастатуре;
- 5) обезбеди чување евидентираних података у фискалној меморији и штампање на контролној траци;
- 6) обезбеди евидентирање промета на фискалном исечку фискалне касе;
- 7) обезбеди евидентирање вредности добара, односно услуга у динарима заокруживањем на другу децималу;
- 8) обезбеди могућност тестирања ради провере исправности фискалне касе и фискалне меморије, као и функције које су у вези са њима;
- 9) обезбеди могућност да се свака започета, а прекинута операција (прекид напајања, квар штампача, квар дела уређаја и сл.), после отклањања узрока прекида настави, осим када се ради о квару процесора или меморије;
- 10) обезбеди оперативну меморију у коју се уноси база података;
- 11) омогући физичку заштиту неповредивости података који се чувају у фискалној меморији;
- 12) обезбеди да се фискална каса не може користити ако је неки од функционалних делова неисправан, недостаје или не испуњава услове у погледу функционалних и техничких захтева;
- 13) омогући уношење у фискалну меморију датума и времена стављања фискалне касе у експлоатацију и да уношење датума и времена има логичку контролу (датум и време не могу бити старији од датума и времена увођења фискалне касе у експлоатацију, новоуности датум и време не могу бити старији од датума и времена за које је већ урађен дневни извештај и сл.);
- 14) омогући купцу добра, односно кориснику услуге визуелно праћење евидентирања података, уз истовремено визуелно праћење евидентирања података од стране лица које уноси податке;
- 15) онемогући сторнирање евидентираних промета за који је издат фискални исечак;
- 16) онемогући даљи унос података ако се истовремено не може вршити штампање података на фискалном исечку и контролној траци;
- 17) онемогући брисање података о евидентираним промету из оперативне меморије без скидања пломбе од момента формирања првог фискалног исечка у текућем периоду до момента формирања дневног извештаја за текући период;
- 18) омогући брисање података о евидентираним промету из оперативне меморије без скидања пломбе од момента израде дневног извештаја за претходни период до момента почетка наредног периода или момента формирања првог фискалног исечка у наредном периоду;
- 19) омогући аутоматски упис података у фискалну меморију;
- 20) онемогући брисање или замену података о већ програмираним добрима или услугама у бази података фискалне касе, осим цене јединице мере, од момента формирања првог фискалног исечка у текућем периоду до момента израде дневног извештаја за текући период;
- 21) онемогући промену спецификације пореских стопа од момента формирања првог фискалног исечка у текућем периоду до момента израде дневног извештаја за текући период;
- 22) онемогући промену датума од момента формирања првог фискалног исечка у текућем периоду до момента израде дневног извештаја за текући период;
- 23) онемогући промену реалног времена од момента формирања првог фискалног исечка у текућем периоду до момента израде дневног извештаја за текући период;

24) омогући промену зимског у летње рачунање времена и обрнуто, без скидања пломбе, и то од момента израде дневног извештаја за претходни период до момента почетка наредног периода или момента формирања првог фискалног исечка у наредном периоду;

- 25) обезбеди штампање базе података фискалне касе;
- 26) онемогући штампање фискалних докумената пре стављања фискалне касе у употребу;
- 27) онемогући штампање нефискалних докумената који садрже податке из фискалних докумената;
- 28) обезбеди спецификацију девет пореских стопа (означених ћириличним словима „А“, „Г“, „Д“, „Б“, „Е“, „Ж“, „И“, „Ј“, „К“);
- 29) омогући груписање, сумирање и исказивање података о евидентираним промету добара и услуга према ознакама пореских стопа;
- 30) онемогући брисање бројача, и то: редног броја фискалног исечка, редног броја дневног извештаја, редног броја, датума и времена промена пореских стопа, редног броја, датума, времена и типова ресета;
- 31) има склоп (сензор) који у недостатку траке за штампање фискалног исечка или контролне траке, аутоматски онемогућава даље евидентирање оствареног промета, односно рад фискалне касе;
- 32) онемогући даље евидентирање промета када се попуни капацитет фискалне меморије фискалне касе;
- 33) онемогући даљи рад фискалне касе, ако је фискална меморија неисправна;
- 34) обезбеди да уређај за штампање података обезбеди отисак на контролној траци који омогућава читање података у трајању од најмање три године од дана штампања;
- 35) омогући истовремено штампање алфанумеричких знакова на фискалним документима и контролној траци на српском језику;
- 36) обезбеди штампање сваког сторнирања евидентираних промета на фискалном исечку и на контролној траци фискалне касе.

Означавање пореских стопа и начина плаћања у бази података фискалне касе

Члан 5.

Означавање пореских стопа у бази података фискалне касе врши се ћириличним словима „А“, „Г“, „Б“ и „Е“ на следећи начин:

- 1) ознака пореске стопе „Г“ додељује се добрима, односно услугама који су ослобођени пореза на додату вредност (у даљем тексту: ПДВ);
- 2) ознака пореске стопе „Б“ додељује се добрима, односно услугама на чији промет се плаћа ПДВ по општој стопи прописаној законом којим се уређује порез на додату вредност;
- 3) ознака пореске стопе „Е“ додељује се добрима, односно услугама на чији промет се плаћа ПДВ по посебној стопи прописаној законом којим се уређује порез на додату вредност.

Изузетно од става 1. овог члана, лица која нису уписана у регистар обвезника за ПДВ означавају добра, односно услуге у бази података фискалне касе, искључиво ознаком пореске стопе „А“.

Означавање начина плаћања добара и услуга у бази података фискалне касе врши се на следећи начин:

- 1) ако се плаћање врши готовим новцем, новчаним боновима, новчаним поклон честиткама, интерним картицама и сл, као средство плаћања означава се: „готовина“;
- 2) ако се плаћање врши чеком или налогом за пренос, као средство плаћања означава се: „чек“;
- 3) ако се плаћање врши платном картицом, као средство плаћања означава се: „картица“.

Додатна опрема фискалне касе

Члан 6.

Фискална каса мора да има терминал за даљинско читавање свих формираних дневних извештаја из фискалне касе (у даљем тексту: терминал за даљинско читавање) за задати период, осим фискалне касе преко које се врши евидентирање промета на пијачним тезгама и фискалне касе преко које се врши евидентирање промета у оквиру обављања делатности која захтева честу промену места продаје добара, односно пружања услуга.

Правна лица која обављају делатности које су према Закону о класификацији делатности и о регистру јединица разврставања („Службени лист СРЈ”, бр. 31/96, 34/96, 12/98, 59/98 и 74/99 – у даљем тексту: Закон о класификацији делатности) обухваћене гранама, односно подгрупама 50300, 50500, 521, 522, 524, 55110, 55120, 55300, 55400 и 70310, дужна су да на местима продаје добара на мало, односно пружања услуга физичким лицима, у оквиру тих делатности, омогуће купцима добара, односно корисницима услуга, плаћање помоћу платне картице.

Обвезник може фискалну касу повезати са рачунаром са софтверском апликацијом за коју је издат сертификат за њено ставање у промет, а која омогућава задавање команди фискалној каси преко њеног дефинисаног интерфејса.

Фискална каса може имати и осталу додатну опрему, као што је: баркод читач, вага, штампач и др.

Повезивање додатне опреме из ст. 1–4. овог члана може се вршити искључиво преко постојећег интерфејса фискалне касе.

Софтверска апликација из става 3. овог члана мора да онемогући да се:

- 1) штампају подаци из фискалних докумената на нефискалним документима;
- 2) штампају подаци из фискалних докумената на нефискалним штампачима и на нефискализованим фискалним касама;
- 3) обезбеди штампање сваког сторнирања евидентираног промета на фискалном исечку и на контролној траци фискалне касе.

Доказ о испуњености услова из ст. 3. и 6. овог члана и других услова прописаних овим законом за софтверску апликацију, представља сертификат издат од органа надлежног за мере и драгоцене метале, након вредновања резултата свих испитивања.

Орган из става 7. овог члана објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” списак произвођача са називима софтверских апликација из става 3. овог члана, за које је издат сертификат.

Трошкове објављивања списка из става 8. овог члана сноси произвођач софтверске апликације.

Влада, на заједнички предлог министарства финансија и министарства трговине одређује делатности из става 1. овог члана чије обављање захтева честу промену места продаје добара, односно пружања услуга.

Терминал за даљинско читавање свих дневних извештаја из фискалне касе

Члан 7.

Терминал за даљинско читавање се користи за бежични пренос података из формираних дневних извештаја фискалне касе за задати период до сервера Пореске управе.

Терминал за даљинско читавање обезбеђује обвезнику бежично даљинско задавање команди фискалној каси, као што су промена цена јединице мере, ажурирање базе података, читавање листе продатих добара, односно извршених услуга и сл.

Обвезник је дужан да терминал за даљинско читавање у време рада фискалне касе држи прикључен на фискалну касу преко њеног интерфејса.

Обвезник је дужан да обезбеди даљинско читавање свих дневних извештаја из фискалне касе у току задатог периода помоћу терминала за даљинско читавање.

Пре стављања у промет терминала за даљинско читавање, његов произвођач дужан је да прибави уверење о испуњености техничких и функционалних карактеристика терминала за даљинско читавање.

Уверење из става 5. овог члана, по извршеном тестирању узорка терминала за даљинско читавање, у складу са важећим стандардима, издаје орган надлежан за мере и драгоцене метале.

Орган из става 6. овог члана, објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” списак типова терминала и списак произвођача терминала којима је издато уверење из става 5. овог члана.

Трошкове објављивања списка из става 7. овог члана сноси произвођач терминала за даљинско читавање (у даљем тексту: произвођач терминала).

Фискални модул

Члан 8.

Фискални модул, који садржи посебно уграђену фискалну меморију, мора да буде заливен за кућиште фискалне касе и да омогући памћење записаних података најмање пет година, независно од напајања.

Фискална меморија

Члан 9.

Пре почетка евидентирања промета преко фискалне касе и при свакој замени фискалног модула, у фискалну меморију уписује се:

- 1) порески идентификациони број (ПИБ) обвезника;
- 2) идентификациони број фискалног модула (два знака за идентификацију произвођача и још шест цифара);
- 3) дан, месец, година, сат и минут почетка евидентирања промета преко фискалне касе.

Промена података из става 1. овог члана није дозвољена.

У фискалну меморију аутоматски се уписују следећи подаци:

- 1) спецификација, дан, месец, година, сат и минут промене пореских стопа;
- 2) дан, месец, година, сат, минут и тип ресета;
- 3) дан, месец, година, сат и минут сачињавања дневног извештаја;
- 4) вредност промета по пореским стопама између два узастопна сачињавања дневног извештаја;
- 5) број последњег фискалног исечка издатог пре сачињавања дневног извештаја.

Податке из става 1. тачка 2) овог члана у фискалну меморију уписује произвођач фискалне касе.

Податке из става 1. тач. 1) и 3) овог члана у фискалну меморију уписује овлашћени сервисер у поступку фискализације.

Члан 10.

Капацитет фискалне меморије треба да обезбеди евидентирање најмање 1.800 дневних извештаја, највише 30 промена пореских стопа и 50 ресета.

Члан 11.

Фискална каса треба да обезбеди јасно исказивање броја евидентираних и броја преосталих могућих евидентирања дневних извештаја, као и упозорење да је број преосталих могућих евидентирања дневних извештаја мањи од 50.

III. ФИСКАЛНИ ДОКУМЕНТИ

Фискални исечак и фискални рачун

Члан 12.

Фискални исечак је фискални документ у коме се евидентира сваки појединачно остварени промет добара на мало, односно услуга физичким лицима које купац добара, односно корисник услуга плаћа готовином, чеком или картицом.

Фискални исечак обавезно садржи следеће податке:

- 1) назив обвезника и назив и адресу продајног места;
- 2) порески идентификациони број (ПИБ) обвезника;
- 3) идентификациони број фискалног модула фискалне касе;
- 4) назив, количину, јединицу мере, цену по јединици мере, ознаку пореске стопе и вредност евидентираног промета добара, односно услуга;
- 5) спецификацију пореских стопа;
- 6) износ пореза по пореским стопама;
- 7) укупан износ пореза;
- 8) вредност промета по пореским стопама;
- 9) укупну вредност евидентираног промета, укупан износ за уплату, средство плаћања (готовина, чек, картица), уплаћен износ и износ разлике за повраћај купцу добара, односно кориснику услуга;
- 10) дан, месец, годину, сат и минут сачињавања фискалног исечка;
- 11) редни број фискалног исечка;
- 12) фискални лого.

Фискални исечак може садржати рекламне поруке обвезника.

Ако обвезник промет добара на мало, односно промет услуга физичким лицима врши на уобичајеним покретним тезгама, преко лица која долазе на врата купцу или преко путујућих продаваца, назив и адреса продајног места из става 2. тачка 1) овог члана, у смислу овог закона, сматра се возило са његовом регистарском ознаком које се користи за такав промет.

Ако купац добара на мало, односно корисник услуге, плаћање врши на основу фактуре, обвезник је дужан да у фактуру унесе редни број фискалног исечка на основу кога је евидентиран промет у фискалној каси.

Обвезник је дужан да у објекту, односно месту на коме се врши промет добара на мало, односно пружају услуге држи копије издатих фактура из става 5. овог члана.

Евидентирани промет преко фискалне касе за који се плаћање врши на основу фактуре, обвезник је дужан да исказује у књижи дневног извештаја.

Обвезник је дужан да евидентира сваки појединачно остварени промет добара на мало, односно услуга физичким лицима издавањем посебно прописаног фискалног рачуна у два примерка, у свим случајевима неисправности фискалне касе, одузимања фискалне касе од стране Пореске управе, крађе, уништења и оштећења фискалне касе, као и у свим осталим случајевима прописаним овим законом.

Ако обвезник, у случају из става 8. овог члана, у објекту, односно на месту на коме врши промет има другу исправну фискалну касу, дужан је да преко исправне фискалне касе евидентира сваки остварен промет.

Фискални рачун из става 8. овог члана, обвезник је дужан да чува најмање три године.

Рок из става 10. овог члана рачуна се од првог дана наредне године у односу на годину у којој је фискални рачун издат.

Дневни извештај

Члан 13.

Дневни извештај је фискални документ који је обвезник дужан да формира и штампа једном дневно, на крају рада. У дневном извештају се евидентирају totals промета добара и услуга из свих фискалних исечака забележених у оперативној меморији, сачињених од тренутка формирања претходног дневног извештаја.

Дневни извештај садржи следеће податке:

- 1) назив обвезника и назив и адресу продајног места;
- 2) порески идентификациони број (ПИБ) обвезника;
- 3) идентификациони број фискалног модула фискалне касе;
- 4) назив извештаја;
- 5) укупан број ресета свих типова;
- 6) број, дан, месец, годину, сат, минут и тип ресета од сачињавања претходног дневног извештаја до сачињавања текућег дневног извештаја;
- 7) укупан број промена пореских стопа;
- 8) спецификацију, број, дан, месец, годину, сат и минут свих промена пореских стопа у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 9) износ пореза по пореским стопама у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 10) износ укупног пореза у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 11) вредност промета по пореским стопама у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 12) вредност укупног промета добара и услуга у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 13) дан, месец, годину, сат и минут сачињавања дневног извештаја;
- 14) редни број првог и последњег фискалног исечака у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 15) редни број дневног извештаја;
- 16) број преосталих дневних извештаја;
- 17) фискални лого.

Периодични извештај

Члан 14.

Периодични извештај је фискални документ који је обвезник дужан да формира и штампа на крају рада, последњег дана сваког пореског периода (а може га по потреби формирати и штампати и у краћим временским периодима), у коме се евидентирају totals промета добара и услуга из свих фискалних исечака сачињених у задатом извештајном периоду.

Периодични извештај садржи следеће податке:

- 1) назив обвезника и назив и адресу продајног места;
- 2) порески идентификациони број (ПИБ) обвезника;
- 3) идентификациони број фискалног модула фискалне касе;
- 4) назив извештаја;
- 5) дан, месец и годину почетка временског периода за који је сачињен периодични извештај;
- 6) дан, месец и годину краја извештајног периода из тачке 5) овог члана;
- 7) укупан број ресета свих типова;
- 8) број, дан, месец, годину, сат, минут и тип ресета у извештајном периоду из тачке 5) овог члана;
- 9) укупан број промена пореских стопа;
- 10) спецификацију, број, дан, месец, годину, сат и минут свих промена пореских стопа у извештајном периоду из тачке 5) овог члана;
- 11) износ пореза по пореским стопама у извештајном периоду из тачке 5) овог члана;
- 12) износ укупног пореза у извештајном периоду из тачке 5) овог члана;
- 13) вредност промета по пореским стопама у извештајном периоду из тачке 5) овог члана;
- 14) вредност укупног промета добара и услуга у извештајном периоду из тачке 5) овог члана;
- 15) дан, месец, годину, сат и минут сачињавања периодичног извештаја из тачке 5) овог члана;
- 16) редни број првог и последњег фискалног исечака у извештајном периоду из тачке 5) овог члана;
- 17) редни број првог и последњег дневног извештаја у извештајном периоду из тачке 5) овог члана;
- 18) број преосталих дневних извештаја;
- 19) фискални лого.

Пресек стања

Члан 15.

Пресек стања је фискални документ који се формира и штампа по потреби, на захтев Пореске управе или за потребе обвезника, у коме се евидентирају totals промета добара и услуга, као и totals средстава плаћања (готовина, чек и картица) из свих формиранних и одштампаних фискалних исечака фискалне касе, од тренутка формирања и штампања претходног дневног извештаја из фискалне касе.

Пресек стања садржи следеће податке:

- 1) назив обвезника и назив и адресу продајног места;
- 2) порески идентификациони број (ПИБ) обвезника;
- 3) идентификациони број фискалног модула фискалне касе;
- 4) назив извештаја;
- 5) укупан број ресета свих типова;
- 6) број, дан, месец, годину, сат, минут и тип ресета од сачињавања последњег дневног извештаја до сачињавања пресека стања;
- 7) укупан број промена пореских стопа;
- 8) спецификацију, број, дан, месец, годину, сат и минут свих промена пореских стопа у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 9) износ пореза по пореским стопама у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 10) износ укупног пореза у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 11) вредност промета по пореским стопама у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 12) вредност укупног промета добара и услуга у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 13) вредност промета добара и услуга разврстаних по средствима плаћања у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 14) дан, месец, годину, сат и минут сачињавања пресека стања;
- 15) редни број првог и последњег фискалног исечака у извештајном периоду из тачке 6) овог члана;
- 16) редни број последњег дневног извештаја;
- 17) број преосталих дневних извештаја;
- 18) фискални лого.

Члан 16.

Контуре и битмапе фискалног лога из члана 2. став 8. овог закона, изглед фискалних докумената и значење појединих података садржаних у фискалним документима из чл. 12, 13, 14. и 15. овог закона ближе уређује министар финансија.

Штампање и чување фискалних докумената

Члан 17.

Штампање фискалних докумената врши се на српском језику.

Штампање фискалних докумената из чл. 12, 13, 14. и 15. овог закона, врши се у једном примерку.

Истовремено са штампањем фискалних докумената, њихов комплетан садржај се штампа и на контролној траци фискалне касе копијним путем или путем двоструког штампача.

Одштампани подаци на фискалним документима морају бити идентични подацима на контролној траци.

Штампање фискалних докумената врши се на папиру чији квалитет обезбеђује отисак на контролној траци, тако да омогућава читање података са контролне траке у року прописаном за чување контролне траке.

Квалитет папира из става 5. овог члана одређује произвођач фискалне касе корисничким упутством.

Обвезник је дужан да за штампање фискалних докумената и контролне траке користи папир наведен у корисничком упутству произвођача фискалне касе за конкретан тип фискалне касе.

Обвезник је дужан да контролну траку и фискална докумената из чл. 13. и 14. овог закона чува најмање три године.

Рок из става 8. овог члана рачуна се од првог дана наредне године у односу на годину у којој су контролна трака и фискални документи штампани.

Фискални документи из чл. 12, 13, 14. и 15. овог закона, контролна трака, књига дневних извештаја и сервисна књижица представљају веродостојну документацију од значаја за утврђивање пореза.

IV. ЕВИДЕНТИРАЊЕ ПРОМЕТА, ОТКЛАЊАЊЕ ГРЕШАКА ПРИ ЕВИДЕНТИРАЊУ ПРОМЕТА И РЕСЕТОВАЊЕ ФИСКАЛНЕ КАСЕ

Издавање фискалног исечака

Члан 18.

Обвезник који је, у складу са овим законом, дужан да евидентира сваки појединачни промет добара на мало, односно промет

услуга физичким лицима преко фискалне касе, дужан је да купцу добара, односно кориснику услуге одштампа и изда фискални исечак фискалне касе преко које је евидентиран промет, без обзира да ли купац добара, односно корисник услуга то захтева или не.

Обвезник је дужан да фискални исечак издаје са свим обавезним подацима из члана 12. став 2. овог закона.

Обвезник из става 1. овог члана дужан је да на видном месту у објекту у коме врши промет добара на мало, односно промет услуга физичким лицима, истакне обавештење о обавези издавања фискалног исечка од стране обвезника, о обавези узимања фискалног исечка од стране купца добара, односно корисника услуга, као и о праву купца добара, односно корисника услуга да купљена добра, односно извршене услуге не плати обвезнику ако му обвезник не одштампа и изда фискални исечак.

Облик и садржину обавештења из става 3. овог члана ближе уређује министар финансија.

Купац добра, односно корисник услуге је дужан да фискални исечак узме и сачува у кругу од 20 метара по изласку из објекта, односно напуштању места на коме обвезник из става 1. овог члана врши промет добара, односно услуга и покаже га овлашћеном лицу запосленом у министарству трговине које обавља послове контроле, на његов усмени захтев.

Обвезник не може у објекту или другом месту на коме се врши промет добара на мало, односно пружају услуге физичким лицима држати другу регистар касу осим фискалне.

Ако обвезник у објекту или другом месту на коме се врши промет добара на мало, односно пружају услуге физичким лицима држи другу регистар касу осим фискалне, Пореска управа ће решењем одузети другу регистар касу и обвезнику изрећи меру забране обављања делатности у трајању до 60 дана.

Жалба против решења из става 7. овог члана није допуштена.

Отклањање грешака у евидентирању промета

Члан 19.

Грешке током евидентирања промета преко фискалне касе могу се исправити до тренутка давања команде фискалној каси за штампање фискалног исечка.

Грешке у евидентирању промета преко фискалне касе које нису отклоњене до тренутка давања команде фискалној каси за штампање фискалног исечка могу се исправљати само ако се купљено добро враћа или се на други начин врши рекламација добра после издавања фискалног исечка.

Грешком у евидентирању промета, у смислу овог закона, не сматра се сторнирање свих евидентираних добара, односно пружених услуга преко фискалне касе пре штампања фискалног исечка, које је забележено на контролној траци фискалне касе (фискални исечак без промета).

Књига дневних извештаја

Члан 20.

Обвезник је дужан да води књигу дневних извештаја за сваку фискалну касу.

Обвезник је дужан да одштампане дневне извештаје евидентира и одлаже у књигу дневних извештаја хронолошким редом.

Књигу дневних извештаја обвезник је дужан да чува на месту на коме врши промет добара на мало, односно месту пружања услуга.

Обвезник је дужан да књигу дневних извештаја чува три године.

Рок из става 4. овог члана, рачуна се од првог дана наредне године у односу на годину у којој је књига дневних извештаја формирана.

Неисправност и ресетовање фискалне касе

Члан 21.

Неисправност фискалне касе, у смислу овог закона, је само неисправност која је уписана у сервисну књижицу фискалне касе. Овлашћени сервис је дужан да у случају неисправности фискалне касе у сервисну књижицу упише датум пријема фискалне касе у сервис, односно датум интервенције на лицу места, врсту неисправности и датум до када је фискална каса била на поправци или сервисирању.

Ако обвезник због неисправности фискалне касе није евидентирао промет преко фискалне касе дуже од 15 радних дана укупно у току календарске године, дужан је да инсталира нову фискалну касу ако у објекту, односно на месту на коме се врши промет нема другу исправну фискалну касу.

Неисправношћу или сервисирањем фискалне касе не сматра се брисање или замена података из члана 4. тач. 20)–24) овог закона.

Подаци у оперативној меморији фискалне касе могу се ресетовати ресетима из члана 2. став 10. овог закона.

Ресет – интервенција на деблокади софтвера без брисања евидентираних података, базе података и целокупног садржаја оперативне меморије не сматра се неисправношћу фискалне касе.

Ресети којима се врши брисање евидентираних података у оперативној меморији, брисање базе података у оперативној меморији и брисање целокупног садржаја оперативне меморије представљају неисправност фискалне касе.

Ресет из става 6. овог члана може вршити и обвезник.

Ресете из става 7. овог члана врши искључиво овлашћени сервисер.

У случају вршења неовлашћених ресета, Пореска управа у поступку контроле обезбеђује доказ о неовлашћеном ресету путем вештачења.

Трошкове вештачења у случају из става 10. овог члана сноси обвезник.

У случају неисправности фискалне касе обвезник не сме предузимати никакве радње на фискалној каси и дужан је да, без одлагања, а најкасније у року од 24 часа, обавести овлашћени сервис.

V. СТАВЉАЊЕ ФИСКАЛНЕ КАСЕ У ПРОМЕТ

Давање сагласности за стављање фискалне касе у промет

Члан 22.

Фискалну касу може ставити у промет само произвођач фискалне касе коме је дата сагласност за стављање фискалне касе у промет (у даљем тексту: произвођач).

Сагласност из става 1. овог члана даје Влада, на предлог министарства трговине.

Сагласност из става 1. овог члана може се дати произвођачу који испуњава следеће услове:

- 1) да је уписан у регистар надлежног органа као правно лице за обављање делатности из подгрупе 30020 – Производња рачунских машина и друге опреме за обраду података и подгрупе 72200 – Пружање савета и израда компјутерских програма, према Закону о класификацији делатности;
- 2) да има уверење о испуњености техничких и функционалних карактеристика фискалне касе из члана 4. овог закона, за коју захтева давање сагласности за стављање у промет;
- 3) да обезбеди лиценцијону гаранцију у износу од 500.000 евра.

Осим доказа о испуњењу услова из става 3. овог члана, произвођач уз захтев за давање сагласности, дужан је да достави и следећу документацију, и то:

- 1) доказ о уплати накнаде за откуп документације по јавном позиву за давање сагласности за стављање фискалне касе у промет;
- 2) попуњен квалификациони формулар у штампаној форми;
- 3) комерцијалну брошуру фискалне касе са сликом, типом и ознаком фискалне касе и подацима о произвођачу;
- 4) корисничко и сервисно упутство која обухватају: основне техничке податке, инструкције о начину коришћења, програмирања и одржавања, опис конструкције, монтажни цртеж, детаљне електричне шеме, списак електронских елемената, комуникациони протокол, опис и изглед произвођачке пломбе и начина пломбирања, алгоритам рада фискалне касе, алгоритам рада апликативног програма рачунара и сл;
- 5) програм рада фискалне касе;
- 6) писмену изјаву произвођача да фискална каса за коју се захтева давање сагласности за стављање у промет нема скривене функције које нису наведене у документацији из става 4. тачка 4) овог члана;
- 7) писмену изјаву произвођача да ће фискалне касе које се стављају у промет бити технички и функционално идентичне са узорком типа фискалне касе за коју је издато уверење из става 3. тачка 2) овог члана;
- 8) податке о организацији сервисне мреже (адреса и назив овлашћеног сервиса, кадровска и техничка опремљеност) и организацији дистрибутивне мреже (адреса и назив овлашћеног дистрибутера, кадровска и техничка опремљеност);
- 9) податке о финансијским и другим погодностима за продају фискалне касе обвезнику;
- 10) податке о референцама подносиоца захтева;
- 11) податке о финансијском капацитету (завршни рачун);
- 12) податке о техничкој опремљености;
- 13) податке о кадровској оспособљености.

Уверење о испуњености техничких и функционалних карактеристика фискалне касе из става 3. тачка 2) овог члана јесте уверење издато од органа надлежног за мере и драгоцене метале, након вредновања резултата свих испитивања на узорку одређеног типа фискалне касе.

Уз захтев за издавање уверења из става 3. тачка 2) овог члана, произвођач је дужан да приложи и документацију из става 4. тач. 3), 4) и 5) овог члана.

Захтеви за давање сагласности за стављање у промет фискалне касе са доказима и прописаном документацијом из овог члана достављају се министарству трговине, по расписаном јавном позиву за давање сагласности за стављање у промет фискалне касе.

Произвођач не сме да смањује сервисну мрежу из става 4. тачка 8) овог члана у року од пет година од дана добијања сагласности из става 1. овог члана, осим ако овим законом није drukчије прописано.

Поступак по јавном позиву за давање сагласности за стављање у промет фискалне касе

Члан 23.

За утврђивање испуњености прописаних услова за давање сагласности из члана 22. став 1. овог закона и припрему предлога за давање и одузимање сагласности произвођачу, министарство трговине образује комисију.

Комисију из става 1. овог члана (у даљем тексту: комисија) чине пет представника министарства трговине, пет представника министарства финансија и један представник органа надлежног за мере и драгоцене метале.

Комисија у свом раду може ангажовати и друга лица запослена у министарствима и другим органима и организацијама, у зависности од питања која разматра комисија и за чије разматрање и решавање је потребно стручно знање и радно искуство лица које није члан комисије.

Комисија доставља министарству трговине извештај о произвођачима који испуњавају прописане услове овим законом за давање сагласности за стављање у промет фискалне касе.

На основу извештаја из става 4. овог члана, министарство трговине подноси предлог Влади за давање сагласности произвођачу за стављање у промет фискалне касе.

Акт Владе о давању сагласности из члана 22. став 1. овог закона објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Министарство трговине води евиденцију о лицима којима је дата сагласност из члана 22. став 1. овог закона (у даљем тексту: евиденција произвођача).

Садржину евиденције произвођача ближе прописује министар надлежан за послове трговине (у даљем тексту: министар трговине).

У случају измене техничких и функционалних карактеристика фискалне касе за коју је дата сагласност из члана 22. став 1. овог закона, произвођач је дужан да прибави уверење о допуни уверења о испуњености техничких и функционалних карактеристика фискалне касе, од органа из члана 22. став 5. овог закона.

Личитациона гаранција из члана 22. став 3. тачка 3) овог закона враћа се произвођачу после добијања сагласности из члана 22. став 1. овог закона, када произвођач личитациону гаранцију замени гаранцијом из члана 24. став 2. тачка 1) овог закона.

Средства обезбеђења

Члан 24.

Произвођач који добије сагласност из члана 22. став 1. овог закона, дужан је да пре стављања у промет фискалне касе закључи уговор о међусобним правима и обавезама са министарством трговине којим се гарантује испуњење услова из члана 22. овог закона.

Гаранција за обезбеђење испуњења услова из члана 22. овог закона врши се средствима обезбеђења, и то:

- 1) првом гаранцијом пословне банке са клаузулом „без приговора” у висини од 150.000 евра, при упису у евиденцију произвођача из члана 23. став 7. овог закона, са роком важења 12 месеци;
- 2) другом, трећом, четвртом и петом гаранцијом пословне банке са клаузулом „без приговора” у висини од 50% од збира малопродајних цена свих фискализованих фискалних каса, а највише 300.000 евра, са роком важења 12 месеци, према динамици престанка важења прве, друге, треће и четврте гаранције, тридесет дана пре истека рока важења одговарајуће гаранције, респективно;
- 3) депонованем на рок од две године средстава у висини од 5% од малопродајне цене сваке фискализоване фискалне касе.

Уплата средстава из става 2. тачка 3) овог члана врши се до петнаестог у месецу за касе фискализоване у претходном месецу, на подрачун за посебне намене „Депозитни рачун за произвођаче фискалних каса”, који је отворен у складу са правилником којим се уређују услови и начин отварања и укидања подрачуна консолидованог рачуна трезора код Управе за јавна плаћања – буџетском кориснику министарству трговине.

Министарство трговине води евиденцију о закљученим уговорима из става 1. овог члана у евиденцији произвођача и стара се о извршењу уговорних обавеза.

Произвођач је дужан да најкасније у року од три дана по истеку рока из става 3. овог члана, доставља Пореској управи – Цен-

трали податке, за претходни календарски месец кумулативно од прве продаје, податке о броју фискализованих фискалних каса по типу и моделу, њиховим малопродајним ценама и износу депонованих средстава.

Коришћење средстава обезбеђења

Члан 25.

Министарство трговине стиче право покретања поступка за реализацију средстава обезбеђења из члана 24. овог закона, у случајевима када произвођач не поступа у складу са овим законом, а нарочито када:

- 1) ставља у промет фискалну касу која не одговара наводима из изјава произвођача из члана 22. став 4. тач. 6) и 7) овог закона;
- 2) не обезбеђује сервисну службу која је технички и организационо опремљена за сервисирање продате фискалне касе сагласно подацима из члана 22. став 4. тачка 8) овог закона, као и потребне резервне делове;
- 3) по потписивању уговора из члана 24. став 1. овог закона не обезбеди гаранцију из члана 24. став 2. тачка 2) овог закона;
- 4) по потписивању уговора из члана 24. став 1. овог закона не депонује средства у висини од 5% од малопродајне цене сваке фискализоване фискалне касе сагласно члану 24. став 3. овог закона;
- 5) у року из члана 33. став 2. овог закона, не отклони недостатке на фискалној каси или не изврши замену фискалне касе са недостатком новом фискалном касом;
- 6) Пореска управа решењем из члана 33. став 6. овог закона одузме фискалну касу од обезбедника.

Произвођач је дужан да обезбеди министарству трговине ново средство обезбеђења из члана 24. став 2. тач. 1) и 2) овог закона, у истом износу и под istim условима и додатно депонује средства из члана 24. став 2. тачка 3) овог закона, у износу који је искоришћен у складу са ставом 1. овог члана.

Активирање средстава обезбеђења из члана 24. овог закона врши министарство трговине на предлог комисије, која утврђује износ средстава неопходних за обештећење обезбедника и Републике у смислу овог члана.

Средства обезбеђења из члана 24. овог закона користе се за:

- 1) обештећење обезбедника у случају из става 1. тач. 5) и 6) овог члана;
- 2) обештећење Републике у случају из става 1. тач. 1), 2), 3) и 4) овог члана.

Неискоришћена депонована средства обезбеђења из члана 24. став 2. тачка 3) овог закона враћају се произвођачу по истеку рока од две године у односу на годину у којој је извршена фискализација.

Одузимање сагласности произвођачу фискалне касе

Члан 26.

Министарство трговине, на предлог комисије, предлаже Влади одузимање сагласности из члана 22. став 1. овог закона.

Сагласност из члана 22. став 1. овог закона одузима се ако:

- 1) произвођач не обезбеди сервис или ако сервис не извршава обавезе прописане овим законом;
- 2) произвођач не обезбеди гаранцију пословне банке у складу са чланом 24. став 2. тач. 1) и 2) овог закона и чланом 25. став 2. овог закона;
- 3) произвођач не депонује средства у висини од 5% од малопродајне цене сваке фискализоване фискалне касе, сагласно члану 24. став 3. и члану 25. став 2. овог закона;
- 4) ако произвођач у року од 30 дана од дана одузимања фискалне касе чије је стављање у промет трајно забрањено решењем министарства трговине не обезбеди обезбеднику, о свом трошку, фискалну касу одговарајућег и одобреног типа.

У случају из става 2. тачка 4) овог члана, одузима се дата сагласност за конкретан тип фискалне касе.

Акт Владе о одузимању сагласности из члана 22. став 1. овог закона објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

VI. ФИСКАЛИЗАЦИЈА, СЕРВИСИРАЊЕ И ПОПРАВКА ФИСКАЛНЕ КАСЕ

Фискализација фискалне касе

Члан 27.

Произвођач је дужан да, пре почетка производње фискалних каса за које је добио сагласност из члана 22. став 1. овог закона, Пореској управи – Централни поднесе захтев за доделу идентификационих бројева фискалних каса (у даљем тексту: ИБ) за сваку фискалну касу.

Произвођач је дужан да ИБ на видљив начин и трајно обележи на горњој страници сваке произведене фискалне касе и упише у фискалну меморију.

Један додељени ИБ произвођач може трајно обележити само на једној фискалној каси и уписати у фискалну меморију те касе.

Свака фискална каса мора да има произвођачку пломбу – до почетка поступка фискализације и сервисну пломбу – после извршене фискализације.

Произвођач је дужан да, уз захтев за доделу ИБ, достави Пореској управи – Централни изглед сервисне пломбе и сервисних пломби овлашћених сервиса којима је до подношења захтева дато овлашћење за сервисирање и поправку фискалних каса.

Произвођач је дужан да, у случају доделе новог овлашћења овлашћеном сервису, изглед сервисне пломбе тог сервиса достави Пореској управи – Централни, у року од три дана од дана издавања овлашћења овлашћеном сервису.

Произвођач и дистрибутер кога је произвођач овластио за закључивање уговора о куповини фискалне касе (у даљем тексту: овлашћени дистрибутер) дужни су да фискалну касу пре њене фискализације непосредно испоруче овлашћеном сервису из уговора о куповини фискалне касе.

Овлашћени сервис је дужан да најкасније у року од два дана од дана када му је испоручена фискална каса од произвођача или овлашћеног дистрибутера, писмено о томе обавести обвезника са којим је закључен уговор о сервисирању, поправци, обуци и техничкој подршци (у даљем тексту: уговор о сервисирању).

Пре почетка евидентирања промета преко фискалне касе, врши се фискализација фискалне касе (у даљем тексту: фискализација).

Захтев за фискализацију обвезник је дужан да поднесе Пореској управи, преко овлашћеног сервиса, у року од три дана од дана пријема обавештења овлашћеног сервиса из става 8. овог члана.

Фискализација се врши у овлашћеном сервису од стране лица запосленог у Пореској управи овлашћеног решењем Пореске управе (у даљем тексту: овлашћени радник Пореске управе) и овлашћеног сервисера, најкасније у року од два дана од дана пријема уредног захтева из става 10. овог члана.

Овлашћени радник Пореске управе утврђује да ли су подаци из члана 9. став 1. овог закона исправно и тачно унети у фискалну меморију, после чега ставља програмску и фискалну пломбу на местима прописаним упутством произвођача из члана 34. став 3. овог закона.

По извршеној фискализацији, као и у случају из члана 29. став 3. овог закона, овлашћени сервисер је дужан да на фискалну касу стави своју сервисну пломбу.

Обвезник је дужан да у бази података оперативне меморије, уз сваки назив производа, односно услуге, изврши доделу ознаке пореске стопе у складу са чланом 5. овог закона.

Обвезник је дужан да у оперативну меморију фискалне касе унесе једнозначно и недвосмислено идентификован целокупан асортиман добара и услуга са којима је задужен објект или друго место на коме се врши промет.

По извршеној фискализацији Пореска управа доноси решење о фискализацији, најкасније наредног радног дана од дана фискализације.

Решење из става 16. овог члана, обвезник је дужан да чува уз фискалну касу на коју се односи.

Пореска управа – Централа дужна је да води евиденцију о фискалним касама за које је донето решење из става 16. овог члана.

Сервисирање и поправка фискалне касе

Члан 28.

Сервисирање и поправку фискалне касе, као и обуку и пружање техничке подршке обвезнику за коришћење фискалне касе, врши сервис којег овласти произвођач, о чему произвођач води посебну евиденцију.

Сервисирањем и поправком, у смислу овог закона, (у даљем тексту: сервисирање) фискалне касе сматрају се радње на хардверу и софтверу фискалне касе у циљу обезбеђивања исправности и функционалности фискалне касе, сагласно наводима садржаним у изјавама из члана 22. став 4. тач. 6) и 7) овог закона.

Техничком подршком, у смислу овог закона, сматрају се радње које обавља овлашћени сервисер у циљу обучавања обвезника за коришћење фискалне касе у складу са прописима.

Сервисирање и поправка фискалне касе врши се на захтев обвезника.

Сервисирање фискалне касе може се вршити на месту продаје добра, односно вршења услуге и у овлашћеном сервису.

Сервисирање фискалне касе у објекту, односно на месту на коме се врши промет, може се вршити у случају када се не скида програмска, односно фискална пломба.

Сервисирање фискалних каса врши само лице које је за ове послове обучено и овлашћено од стране произвођача (у даљем тексту: овлашћени сервисер).

Овлашћени сервисер је дужан да пре почетка сервисирања утврди да ли на фискалној каси постоји сервисна пломба која одговара коду уписаном у сервисној књижици, односно да сервисна пломба није оштећена, као и да, ако обвезник користи софтверску апликацију која омогућава задавање команди фискалној каси преко рачунара, утврди да ли софтверска апликација има сертификат из члана 6. став 3. овог закона.

Овлашћени сервисер је дужан да после сваке интервенције због које је скидана сервисна пломба на фискалној каси, стави и у сервисној књижици упише код нове сервисне пломбе коју ставља на фискалну касу.

Овлашћени сервис је дужан да писмено обавести Пореску управу о свим случајевима неоснованог пријављивања неисправности фискалне касе.

Овлашћени сервис води евиденцију о овлашћеним сервисерима у складу са чланом 22. став 4. тачка 8) овог закона.

Податке из евиденције из ст. 1. и 11. овог члана, произвођач је дужан да достави Пореској Управи – Централни, у року од три дана од дана издавања овлашћења овлашћеном сервису, односно овлашћеном сервисеру.

У случају престанка рада овлашћеног сервиса пре истека рока из члана 22. став 8. овог закона, произвођач је дужан да овласти други сервис.

Произвођач је дужан да, у случају из става 13. овог члана, писмено обавести министарство трговине, Пореску управу – Централну и обвезника о давању овлашћења новом сервису, у року од пет дана од давања тог овлашћења.

У случају из члана 26. став 2. тач. 1), 2) и 3) овог закона, Пореска управа, у року од десет дана од дана одузимања сагласности произвођачу, преузима од овлашћених сервиса сервисне пломбе и досијеа фискалних каса за чије је стављање у промет одузета сагласност.

У случају из става 15. овог члана, произвођач коме је одузета сагласност из члана 22. став 1. овог закона, дужан је да најкасније у року од десет дана од дана одузимања сагласности обавести Пореску управу о произвођачу који преузима даљу обавезу обезбеђења сервисирања фискалних каса, коме треба предати сервисне пломбе и досијеа фискалних каса за чије је стављање у промет одузета сагласност.

Обвезник је дужан да, у случају из члана 26. став 2. тач. 1), 2) и 3) овог закона, закључи уговор о сервисирању са другим овлашћеним сервисом, у року од осам дана од дана одређивања произвођача из става 16. овог члана.

Члан 29.

Овлашћени сервис је дужан да сервисирање фискалне касе изврши у року од два дана од дана пријаве неисправности.

Ако овлашћени сервисер у поступку сервисирања фискалне касе утврди да се мора извршити уклањање пломбе фискалног модула и пломбе програмске меморије, односно пломбе фискалног модула или пломбе програмске меморије, уклањање пломбе врши по писменом одобрењу овлашћеног радника Пореске управе.

После интервенције овлашћеног сервисера на фискалном модулу и програмској меморији, односно фискалном модулу или програмској меморији, овлашћени радник Пореске управе врши нову фискализацију фискалне касе на начин из члана 27. став 12. овог закона, а затим Пореска управа доноси ново решење о фискализацији.

Ако овлашћени сервисер, пре почетка сервисирања фискалне касе у сервису, утврди да на фискалној каси нема сервисне пломбе или је сервисна пломба оштећена, односно да су на фискалној каси предузимане радње ради измене података о евидентираним промету, дужан је да о томе сачини записник и исти одмах, а најкасније у року од два дана од дана утврђених неправилности, достави Пореској управи, а фискалну касу задржи у сервису.

Ако овлашћени сервисер пре почетка сервисирања фискалне касе у објекту, односно месту на коме обвезник врши промет, утврди да на фискалној каси нема сервисне пломбе или је сервисна пломба оштећена, или да су на фискалној каси предузимане радње ради измене података о евидентираним промету, или да обвезник користи несертификовану софтверску апликацију, или да је извршио неовлашћене измене у сертифицикованој софтверској апликацији из члана 6. став 3. овог закона, дужан је да о томе сачини записник и одмах телефоном позове Пореску управу и сачека долазак овлашћеног радника Пореске управе.

У случају из става 4. овог члана, Пореска управа привремено одузима фискалну касу, а у случају из става 5. овог члана, Пореска управа привремено одузима фискалну касу, рачунар са софтверском апликацијом и осталу додатну опрему из члана 6. овог закона, ради вештачења.

Ако се у поступку вештачења из става 6. овог члана утврди да је обвезник предузео радње у циљу измене података о евидентираним промету из става 4. овог члана, Пореска управа доноси решење о одузимању фискалне касе и изриче обвезнику меру забра-не обављања делатности у трајању до 60 дана.

Ако се у поступку вештачења из става 6. овог члана утврди да је обвезник предузео радње у циљу измене података о евидентираним промету, или да обвезник користи несертификовану софтверску апликацију, или да је извршио неовлашћене измене у сертифициваној софтверској апликацији из члана 6. став 3. овог закона, Пореска управа доноси решење о одузимању фискалне касе, рачунара и остале додатне опреме и изриче обвезнику меру забране обављања делатности у трајању до 60 дана.

Против решења из ст. 7. и 8. овог члана, обвезник има право да изјави жалбу у року од 15 дана од дана пријема решења, с тим што жалба не задржава извршење решења.

У случају из става 8. овог члана, трошкове у вези вештачења фискалне касе, рачунара и остале додатне опреме сноси обвезник.

Технички преглед фискалне касе

Члан 30.

Обвезник је дужан да једном годишње обави технички преглед фискалне касе.

Рок из става 1. овог члана рачуна се од дана прве фискализације фискалне касе.

Технички преглед из става 1. овог члана овлашћени сервисер је дужан да изврши у року из члана 29. став 1. овог закона и исти упише у сервисну књижицу.

Технички преглед из става 1. овог члана нарочито обухвата: стање сервисне, програмске и фискалне пломбе, чишћење штампача и проверу исправности рада фискалне касе помоћу функција из члана 4. тачка 8) овог закона.

Трошкове техничког прегледа сноси обвезник чија се висина утврђује уговором о сервисирању.

Досије и сервисна књижица фискалне касе

Члан 31.

За сваку фискалну касу овлашћени сервис је дужан да формира досије фискалне касе и изда сервисну књижицу фискалне касе.

У досије и сервисну књижицу фискалне касе уписују се подаци о сервисирању и техничком прегледу фискалне касе и други подаци о фискалној каси, у складу са овим законом.

Обвезник је дужан да сервисну књижицу чува уз фискалну касу на коју се односи.

У досије фискалне касе, који чува овлашћени сервис, и сервисну књижицу фискалне касе овлашћени сервисер је дужан да упише следеће податке:

- 1) назив обвезника;
- 2) назив, место и адресу објекта где се налази фискална каса;
- 3) датум и време пријема фискалне касе на сервисирање, односно технички преглед;
- 4) датум завршетка сервисирања, односно техничког прегледа;
- 5) врсту неисправности;
- 6) стање пломби;
- 7) стање свих бројача из члана 4. тачка 30) овог закона;
- 8) податке о лицу које је пријавило неисправност фискалне касе;
- 9) спецификацију извршених радова.

Овлашћење за доношење подзаконских аката

Члан 32.

Садржину фискалног рачуна и начин евидентирања промета издавањем фискалног рачуна из члана 12. став 8. овог закона, начин отклањања грешке у евидентирању промета преко фискалне касе из члана 19. овог закона и садржину и вођење књиге дневних извештаја из члана 20. став 1. овог закона, ближе уређује министар финансија.

Министар финансија ближе уређује поступак фискализације из члана 27. овог закона, садржај евиденција из члана 28. ст. 1. и 11. овог закона, изглед, садржај и начин вођења досијеа и сервисне књижице из члана 31. овог закона.

Садржину и изглед квалификационог формулара из члана 22. став 4. тачка 2) овог закона ближе уређује министар трговине.

VII. КОНТРОЛА ТЕХНИЧКИХ И ФУНКЦИОНАЛНИХ КАРАКТЕРИСТИКА ФИСКАЛНЕ КАСЕ, КОНТРОЛА ЕВИДЕНТИРАЊА ПРОМЕТА ПРЕКО ФИСКАЛНЕ КАСЕ И КОНТРОЛА РАДА ОВЛАШЋЕНИХ СЕРВИСА

Контрола техничких и функционалних карактеристика фискалне касе

Члан 33.

Контролу техничких и функционалних карактеристика фискалне касе произвођача којима је дата сагласност из члана 22. став 1. овог закона, врши министарство трговине:

- 1) на основу плана периодичне контроле;
- 2) на захтев Пореске управе;
- 3) на захтев овлашћеног сервиса.

Ако министарство трговине, у поступку контроле утврди да одређени тип фискалне касе не одговара техничким и функционалним карактеристикама из члана 22. став 3. тачка 2) овог закона, или садржи скривене функције које нису наведене у документацији из члана 22. став 4. тачка 4) овог закона, решењем ће привремено забранити даље стављање у промет и коришћење тог типа фискалне касе и наложити произвођачу да утврђене недостатке отклони код свих произведених фискалних каса тог типа, код којих се утврди постојање недостатака, или да обвезнику, о свом трошку, замени фискалну касу са недостатком новом фискалном касом одговарајућег и одобреног типа, у року који не може бити дужи од 30 дана од дана пријема решења о привременој забрани стављања у промет конкретног типа фискалне касе.

Решење из става 2. овог члана је коначно.

Произвођач је дужан да о утврђеним недостацима на одређеном типу фискалне касе, у року од три дана од дана пријема решења из става 2. овог члана, писмено обавести све своје овлашћене сервисе и наложи им да, најкасније у року од 20 дана од дана пријема обавештења, сачине списак фискалних каса на којима нису отклоњени недостаци, или није извршена замена новом фискалном касом и о томе у истом року доставе списак произвођачу.

Произвођач је дужан да најкасније у року од седам дана од дана пријема списка из става 4. овог члана, сачини извештај о извршењу налога из става 2. овог члана са списком фискалних каса на којима нису отклоњени недостаци, или није извршена замена новом фискалном касом, и исти достави министарству трговине и Пореској управи.

Пореска управа је дужна да, одмах, а најкасније у року од пет дана од дана истека рока из става 2. овог члана, донесе решење о одузимању од обвезника фискалне касе са њеном сервисном књижицом, ако на тој фискалној каси нису отклоњени недостаци, или није извршена замена новом фискалном касом.

Против решења из става 6. овог члана, жалба није допуштена.

До почетка коришћења нове фискалне касе у случају из ст. 2. и 6. овог члана, обвезник је дужан да евидентира промет на начин из члана 12. став 8. овог закона.

Ако произвођач у року из става 2. овог члана, не отклони утврђене недостатке или не изврши замену новом фискалном касом, министарство трговине покрећуће поступак реализације датог средства обезбеђења из члана 24. став 2. овог закона, ради накнаде трошкова набавке нове фискалне касе обвезнику коме је одузета фискална каса решењем Пореске управе из става 6. овог члана.

Ако износ средстава обезбеђења из реализованог средства обезбеђења није довољан за накнаду трошкова набавке нове фискалне касе у целости, обвезнику се исплаћује сразмеран део накнаде трошкова.

Ако произвођач не поступи на начин из ст. 4. и 5. овог члана, министарство трговине предлаже Влади одузимање дате сагласности за конкретан тип фискалне касе.

Ако Влада одузме дату сагласност произвођачу за конкретан тип фискалне касе, у случају из става 11. овог члана, произвођач, Пореска управа и обвезник су дужни да поступе на начин из члана 28. ст. 15, 16. и 17. овог закона.

Контрола евидентирања промета преко фискалне касе, контрола фискалних пломби, фискалне касе и сервисне пломбе фискалне касе

Члан 34.

Контролу евидентирања промета преко фискалне касе, контролу фискалних пломби и фискалне касе врши Пореска управа.

Обвезник је дужан да на захтев Пореске управе одштампа периодични извештај за одређене периоде и пресеке стања.

Произвођач је дужан да, за потребе контроле евидентирања промета преко фискалне касе, сачини посебно упутство о начину коришћења фискалне касе, софтвера фискалне касе и свим његовим могућностима, односно своје сертифициване софтверске апликације на рачунару повезаним са фискалном касом и свим њеним могућностима, и да га достави министарству трговине и Пореској управи – Центри, у року од 30 дана од дана потписивања уговора из члана 24. став 1. овог закона.

Ако произвођач врши измену и допуну софтвера фискалне касе, односно сертифициване софтверске апликације на рачунару преко кога се задају команде фискалној каси преко интерфејса фискалне касе, дужан је да сачини ново упутство о начину коришћења фискалне касе, софтвера фискалне касе и свим његовим могућностима, односно своје сертифициване софтверске апликације рачунара повезаног са фискалном касом и свим њеним могућностима, и да га достави министарству трговине и Пореској управи – Центри, у року од пет дана од дана добијања сертификата.

Ако Пореска управа, у поступку контроле из става 1. овог члана, утврди да обвезник врши евидентирање промета преко не-фискализоване регистар касе, Пореска управа решењем привремено-

но одузима касу и обвезнику изриче решењем меру забране обављања делатности у трајању до 60 дана.

Ако Пореска управа, у поступку контроле из става 1. овог члана, утврди да обвезник врши евидентирање промета коришћењем несертификоване софтверске апликације на рачунару преко кога се задају команде фискалној каси преко интерфејса фискалне касе, Пореска управа решењем привремено одузима фискалну касу, рачунар и осталу додатну опрему из члана 6. овог закона ради вештачења.

Ако се у поступку вештачења утврди да је обвезник вршио евидентирање промета коришћењем несертификоване софтверске апликације на рачунару преко кога се задају команде фискалној каси преко интерфејса фискалне касе, из става 6. овог члана, Пореска управа одузима фискалну касу, рачунар и осталу додатну опрему из члана 6. овог закона, а обвезнику изриче решењем меру забране обављања делатности у трајању до 60 дана и предузима законом прописане мере.

Ако Пореска управа у поступку контроле из става 1. овог члана, утврди да је обвезник онемогућио даљинско читавање свих дневних извештаја фискалне касе у току задатог периода преко терминала за даљинско читавање, а фискална каса је била исправна, Пореска управа обвезнику изриче решењем меру забране обављања делатности у трајању до 60 дана.

Ако Пореска управа у поступку контроле из става 1. овог члана, утврди да се подаци из дневног извештаја за конкретан дан одштампани из базе података Пореске управе формирани на основу достављених података путем терминала за даљинско читавање, не слажу са подацима из дневног извештаја за исти дан, уложеног у књигу дневног извештаја, или за конкретан дан у књизи није евидентиран дневни извештај или се дневни извештај не налази на контролној траци фискалне касе, Пореска управа обвезнику изриче решењем меру забране обављања делатности у трајању до 60 дана.

Ако Пореска управа у поступку контроле из става 1. овог члана, утврди да обвезник преко фискализоване касе издаје исечке траке који имају изглед фискалног исечка, а ти исечци не садрже све прописане елементе, односно садрже погрешно унете елементе из члана 12. став 2. овог закона, Пореска управа обвезнику изриче решењем меру забране обављања делатности у трајању до 60 дана.

Ако Пореска управа у поступку контроле из става 1. овог члана, утврди да је обвезник сакрио, оштетио, уништио или учинио неупотребљивом контролну траку фискалне касе на којој су забележени подаци о евидентирању промета у оквиру обављања делатности за коју је законом прописано евидентирање промета преко фискалне касе, пре истека законског рока за њено чување, Пореска управа решењем изриче меру забране обављања делатности у трајању до 60 дана.

Ако Пореска управа у поступку контроле из става 1. овог члана, утврди да је обвезник неовлашћено вршио ресете фискалне касе из члана 21. став 7. овог закона, на фискалној каси преко које се врши евидентирање промета, Пореска управа решењем привремено одузима фискалну касу, контролне траке и сервисну књижицу ради вештачења, а обвезнику решењем изриче меру забране обављања делатности у трајању до 60 дана.

Против решења Пореске управе из ст. 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11. и 12. овог члана, није допуштена жалба.

Ако се у поступку вештачења из става 12. овог члана утврди да је обвезник вршио неовлашћене ресете, Пореска управа доноси решење о одузимању фискалне касе и предузима законом прописане мере.

Контролу програмске и фискалне пломбе фискалне касе, врши радник Пореске управе који је обучен и овлашћен решењем Пореске управе за ту врсту контроле.

Ако овлашћени радник Пореске управе у поступку контроле из става 15. овог члана, утврди да програмска и фискална пломба фискалне касе не садрже све врсте заштите, саставља записник и привремено одузима фискалну касу.

У случају из става 16. овог члана, Пореска управа фискалну касу доставља Народној банци Србије – Заводу за израду новчаница ради вештачења.

Ако орган из става 17. овог члана да налаз и мишљење да програмска и фискална пломба фискалне касе нису веродостојне, Пореска управа доноси решење о одузимању фискалне касе и предузима законом прописане мере.

Против решења из ст. 14. и 18. овог члана није допуштена жалба.

Трошкове вештачења у случају из става 17. овог члана, сноси обвезник.

Ако Пореска управа у поступку контроле из става 1. овог члана утврди да је обвезник сакрио, отуђио, уништио или учинио неупотребљивом фискалну касу преко које је евидентирао промет, због чега није могуће извршити пореску контролу, саставља се записник и поступа у складу са одредбама закона којим се уређује порески поступак.

У случају из става 9. овог члана, пореска основица утврђује се проценом на начин прописан законом којим се уређује порески поступак.

Порески инспектор је дужан да у поступку контроле евидентирања промета преко фискалне касе, утврди да ли на фискалној каси постоји сервисна пломба која одговара коду уписаном у сервисној књижици, односно да ли је сервисна пломба оштећена, као и да, ако обвезник користи софтверску апликацију која омогућава задавање команди фискалној каси преко рачунара, утврди да ли софтверска апликација има сертификат из члана 6. став 3. овог закона.

Ако софтвер фискалне касе, односно сертифицикована софтверска апликација за рачунар преко кога се задају команде фискалној каси преко интерфејса фискалне касе омогућава вођење и чување других података, који нису дефинисани у фискалним документима (вођење залиха добара, робноматеријално и финансијско књиговодство, и др.), обвезник је дужан да их учини доступним Пореској управи, на њен захтев, у поступку контроле из става 1. овог члана.

Контрола рада овлашћених сервиса

Члан 35.

Контролу рада овлашћених сервиса врши министарство трговине, на основу документације из члана 22. став 4. тачка 8) овог закона.

Ако министарство трговине у поступку контроле утврди да произвођач није организовао сервисну мрежу у обиму, кадровски и технички у складу са организацијом сервисне мреже из члана 22. став 4. тачка 8) овог закона, саставља о томе записник и доставља га комисији.

У случају из става 2. овог члана, комисија захтева писмено образложење од произвођача, после чијег разматрања може одобрити произвођачу да организује сервисну мрежу у смањеном обиму од обима сервисне мреже из члана 22. став 4. тачка 8) овог закона.

Ако комисија одобри произвођачу смањење обима сервисне мреже из члана 22. став 4. тачка 8) овог закона, произвођач је дужан да организацију нове сервисне мреже достави министарству трговине и Пореској управи – Централни у року од осам дана од дана пријема одлуке комисије.

Интерна контрола рада овлашћених сервиса

Члан 36.

Произвођач је дужан да врши интерну контролу рада овлашћених сервиса којима је дао овлашћење из члана 28. став 1. овог закона.

Ако произвођач у току контроле из става 1. овог члана, утврди да овлашћени сервис не поступа у складу са одредбама овог закона, дужан је да овлашћеном сервису одузме овлашћење из члана 28. став 1. овог закона, у року од осам дана од дана утврђене неправилности.

Произвођач је дужан да на захтев Пореске управе, поступи на начин из става 2. овог члана, када Пореска управа у поступку контроле утврди да овлашћени сервис не поступа у складу са одредбама овог закона.

О одузимању овлашћења из ст. 2. и 3. овог члана, произвођач обавештава министарство трговине, Пореску управу и обвезника у року од три дана од дана одузимања овлашћења.

Произвођач је дужан да у року од осам дана од дана одузимања овлашћења из ст. 2. и 3. овог члана, обвезнику обезбеди други овлашћени сервис.

Ако произвођач не поступи на начин из става 5. овог члана, министарство трговине покреће поступак за одузимање сагласности из члана 22. став 1. овог закона, о чему писмено обавештава произвођача.

Промена места продаје добара, односно пружања услуга

Члан 37.

У случају промене места продаје добара, односно пружања услуга, обвезник је дужан да најкасније у року од три дана пре промене места продаје добара, односно пружања услуга поднесе захтев за фискализацију Пореској управи, преко овлашћеног сервиса.

Овлашћени сервис је дужан да на лицу места, пре почетка евидентирања промета на новом месту продаје добара, односно пружања услуга, у присуству овлашћеног радника Пореске управе, изврши одговарајућу промену података у оперативној меморији фискалне касе и исте упише у сервисну књижицу.

У случају из става 2. овог члана Пореска управа доноси ново решење о фискализацији.

Отпочињање обављања делатности**Члан 38.**

Обвезник може да отпочне обављање делатности промета добара на мало, односно пружања услуга физичким лицима, после фискализације фискалне касе и њеног инсталирања у објекту, односно на месту на коме се обавља промет.

Престанак обављања делатности**Члан 39.**

Орган надлежан за вођење одговарајућег регистра може извршити брисање обвезника из тог регистра, када обвезник поднесе доказ о брисању обвезника из регистра фискализационих касе због престанка обављања делатности обвезника.

Доказ из става 1. овог члана је решење Пореске управе о брисању обвезника из регистра фискализационих касе због престанка обављања делатности обвезника.

Пре добијања решења из става 2. овог члана, обвезник је дужан да фискалну касу преда овлашћеном сервису.

Овлашћени сервисер у присуству овлашћеног радника Пореске управе скида фискални модул и преузима све податке из фискалне меморије фискалне касе, о чему се саставља записник.

Обвезник има право да присуствује преузимању података из фискалне меморије.

Овлашћени сервис је дужан да фискални модул заливен за кућиште фискалне касе чува док Пореска управа писмено не одобри његово уништавање.

Фискални модул заливен за кућиште фискалне касе уништава овлашћени сервис у присуству комисије за уништавање фискалног модула, коју образује Пореска управа од представника овлашћеног сервиса и Пореске управе.

О извршеном уништавању фискалног модула, комисија из става 7. овог члана саставља записник.

Одредбе ст. 3, 4, 5, 6, 7. и 8. овог члана примењују се и приликом замене фискалног модула.

Орган надлежан за вођење одговарајућег регистра не може извршити брисање обвезника из тог регистра, у случају када је Пореска управа изрекла меру забране обављања делатности прописане овим законом, док траје изречена мера забране обављања делатности.

Крађа и уништење и оштећење фискалне касе услед више силе**Члан 40.**

У случају крађе, односно оштећења или уништења фискалне касе услед више силе (поплава, пожар, земљотрес и сл.), обвезник је дужан да у року од три дана од дана крађе, односно оштећења или уништења фискалне касе услед више силе, писмено обавести Пореску управу, а по добијању записника надлежног органа, односно организације исти достави Пореској управи у року од три дана од дана пријема записника.

У случају из става 1. овог члана Пореска управа укида решење о фискализацији украдене, односно оштећене или уништене фискалне касе услед више силе, на основу кога се конкретна каса брише из регистра фискализационих касе.

Решење из става 2. овог члана Пореска управа доставља овлашћеном сервису.

Овлашћени сервис је дужан да досије конкретне фискалне касе, за коју је Пореска управа донела решење из става 2. овог члана, одвојено чува.

У случају крађе фискалне касе, обвезник је дужан да најкасније у року од осам дана од дана крађе отпочне евидентирање промета преко нове фискалне касе.

У случају уништења или оштећења фискалне касе услед више силе, обвезник је дужан да у року од осам дана од дана наставка обављања делатности после више силе, отпочне евидентирање промета преко нове фискалне касе.

До фискализације нове фискалне касе у случају из става 1. овог члана, обвезник је дужан да евидентирање промета врши на начин из члана 12. став 8. овог закона.

У случају крађе, уништења или оштећења фискалне касе при транспорту, обвезник, односно произвођач је дужан да поступи на начин из става 1. овог члана.

VIII. РЕФУНДАЦИЈА КУПЦУ ДОБАРА, ОДНОСНО КОРИСНИКУ УСЛУГА ДЕЛА ПДВ ИСКАЗАНОГ У ФИСКАЛНОМ ИСЕЧКУ**Члан 41.**

Физичко лице – купац добара, односно корисник услуга, може остварити право на рефундацију дела ПДВ исказаног у фискалном исечку за купљена добра, односно пружене услуге, која су евидентирана преко фискалне касе.

Влада, на предлог министарства финансија, ближе уређује висину, начин, поступак и динамику остваривања права из става 1. овог члана.

IX. НАДЗОР**Члан 42.**

Надзор над применом овог закона врши Пореска управа и министарство трговине.

X. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**Прекршаји****Члан 43.**

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – обвезник, ако:

1) терминал за даљинско читавање у време рада фискалне касе не држи прикључен на фискалну касу преко њеног интерфејса (члан 7. став 3);

2) не обезбеди даљинско читавање свих дневних извештаја из фискалне касе у току задатог периода помоћу терминала за даљинско читавање (члан 7. став 4);

3) у фактуру не унесе редни број фискалног исечка на основу кога је евидентиран промет у фискалној каси, или у објекту, односно месту на коме се врши промет добара на мало, односно пружају услуге, не држи копије издатих фактура, или евидентирани промет преко фискалне касе за који се плаћање врши на основу фактуре не исказује у књизи дневног извештаја, или не евидентира сваки појединачно остварени промет добара на мало, односно услуга физичким лицима издавањем посебно прописаног фискалног рачуна у два примерка у свим случајевима неисправности фискалне касе, одузимања фискалне касе од стране Пореске управе, крађе, уништења или оштећења фискалне касе, као и у свим осталим случајевима прописаним законом, или фискални рачун не чува најмање три године (члан 12. ст. 5, 6, 7, 8. и 10);

4) не формира и не штампа једном дневно, на крају рада дневни извештај из фискалне касе, или не формира и не штампа на крају рада, последњег дана сваког пореског периода периодични извештај из фискалне касе, или на захтев Пореске управе не формира и не одштампа пресек стања из свих фискалних исечака формираних и одштампаних од тренутка формирања и штампања претходног дневног извештаја (чл. 13, 14. и 15);

5) истовремено са штампањем фискалних докумената не штампа и њихов садржај на контролној траци фискалне касе копирним путем или путем двоструког штампача, или за штампање фискалних докумената не користи папир наведен у корисничком упутству произвођача за конкретан тип фискалне касе, или контролну траку, дневни извештај и периодични извештај не чува најмање три године (члан 17. ст. 3, 7. и 8);

6) сваки појединачни промет добара на мало, односно промет услуга физичким лицима не евидентира преко фискалне касе, или не одштампа и изда купцу добара, односно кориснику услуга фискални исечак фискалне касе преко које је евидентиран промет, без обзира да ли је купац добара, односно корисник услуга то захтевао или не, или не издаје фискалне исечке са свим обавезним подацима, или на видном месту у објекту у коме врши промет добара на мало, односно промет услуга физичким лицима, не истакне обавештење о обавези издавања фискалног исечка од стране обвезника, о обавези узимања фискалног исечка, као и о праву купца добара, односно корисника услуга да за купљена добра, односно примљене услуге не плати обвезнику, ако му обвезник не одштампа и изда фискални исечак, или у објекту или другом месту на коме се врши промет добара на мало, односно пружају услуге физичким лицима држи другу регистар касу осим фискалне (члан 18. ст. 1, 2, 3. и 6);

7) не води књигу дневних извештаја за сваку фискалну касу, или одштампане дневне извештаје не евидентира и одлаже у књигу дневних извештаја хронолошким редом, не чува књигу дневних извештаја на месту где врши промет добара на мало, односно месту пружања услуга, или књигу дневних извештаја не чува три године (члан 20. ст. 1, 2, 3. и 4);

8) не обезбеди евидентирање промета преко друге фискалне касе у случају неисправности фискалне касе дуже од 15 радних дана укупно у току календарске године, или у случају неисправности фискалне касе предузима радње на фискалној каси, односно у прописаном року не обавести овлашћени сервис о неисправности фискалне касе (члан 21. ст. 3. и 12);

9) не поднесе захтев за фискализацију фискалне касе Пореској управи, преко овлашћеног сервиса, у прописаном року, или не изврши доделу ознаке пореске стопе у складу са чланом 5. овог закона, у бази података оперативне меморије, уз сваки назив производа, односно услуге, или у оперативну меморију фискалне касе не унесе једнозначно и недвосмислено идентификован целокупан асортиман добара и услуга са којима је задужен објекат или друго

место на коме се врши промет, или решење о фискализацији не чува уз фискалну касу на коју се односи (члан 27. ст. 10, 14, 15. и 17);

10) не закључи уговор о сервисирању са другим овлашћеним сервисом, у прописаном року (члан 28. став 17);

11) ако се у поступку вештачења утврди да је обвезник предузимао радње у циљу измене података о евидентираним промету, односно да је користио несертифицивану софтверску апликацију, или да је извршио неовлашћене измене у софтверској апликацији (члан 29. ст. 7. и 8);

12) не обавља технички преглед фискалне касе у прописаном року (члан 30. став 1);

13) не чува сервисну књижицу уз фискалну касу на коју се односи (члан 31. став 3);

14) не евидентира промет на начин из члана 12. став 8. овог закона (члан 33. став 8);

15) на захтев Пореске управе не одштампа периодични извештај за одређени период и пресек стања, или врши евидентирање промета преко нефискализованих касе, или врши евидентирање промета коришћењем несертифициване софтверске апликације на рачунару преко кога се задају команде фискалној каси преко интерфејса фискалне касе, или онемогући даљинско читавање свих дневних извештаја из фискалне касе у току задатог периода преко терминала за даљинско читавање, а фискална каса је била исправна, или се подаци из дневног извештаја за конкретни дан одштампани из базе података Пореске управе формирани на основу достављених података путем терминала за даљинско читавање не слажу са подацима из дневног извештаја за исти дан уложеном у књигу дневних извештаја, или за конкретан дан није у књизи дневних извештаја евидентиран дневни извештај, или дневни извештај није евидентиран на контролној траци фискалне касе, или издаје исечке траке који имају изглед фискалног исечка, а ти исечци не садрже све прописане елементе, односно садрже погрешно унете елементе фискалног исечка, или сакрије, оштети, уништи или учини неупотребљивом контролну траку фискалне касе на којој су забележени подаци о евидентирању промета у оквиру обављања делатности за коју је законом прописано евидентирање промета преко фискалне касе, пре истека законског рока за њено чување, или врши неовлашћено ресете фискалне касе, или не учини доступним Пореској управи, на њен захтев друге податке који нису дефинисани у фискалним документима (члан 34. ст. 2, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14. и 24);

16) не поднесе захтев за фискализацију Пореској управи преко овлашћеног сервиса, у року од три дана пре промене места продаје добара, односно пружања услуга (члан 37. став 1);

17) отпочне обављање делатности промета добара на мало, односно пружања услуга физичким лицима пре фискализације фискалне касе и њеног инсталирања у објекту, односно на месту на коме се обавља промет (члан 38. став 1);

18) фискалну касу не преда овлашћеном сервису пре добијања решења Пореске управе о брисању обвезника из регистра фискализованих касе због престанка обављања делатности (члан 39. став 3);

19) у случају крађе, односно оштећења или уништења фискалне касе услед више силе (поплава, пожар, земљотрес и сл.), лично или преко лица које га заступа, о томе писмено не обавести Пореску управу, или не достави записник надлежног органа, у прописаном року, или не отпочне евидентирање промета преко нове фискалне касе најкасније у року од осам дана од дана крађе фискалне касе, или не отпочне евидентирање промета преко нове фискалне касе у року од осам дана од дана наставка обављања делатности после више силе, у случају оштећења или уништења фискалне касе услед више силе, или у случају крађе, односно оштећења или уништења фискалне касе услед више силе (поплава, пожар, земљотрес и сл.) не врши евидентирање промета издавањем фискалног рачуна, или у случају крађе, уништења или оштећења фискалне касе при транспорту, писмено не обавести Пореску управу у прописаном року (члан 40. ст. 1, 5, 6, 7. и 8);

20) користи софтверску апликацију за задавање команди фискалној каси преко њеног интерфејса за коју није издат сертификат за њено стављање у промет (члан 55. ст. 1. и 2);

21) не обезбеди и не прикључи терминал за даљинско читавање на интерфејс фискалне касе (члан 55. ст. 3, 4, 5. и 6);

22) не омогући купцима добара, односно корисницима услуга плаћање помоћу платне картице (члан 55. ст. 7. и 8).

За прекршај из става 1. овог члана, казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана, казниће се предузетник новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара.

Члан 44.

Новчаном казном од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – произвођач, ако:

1) не упише у фискалну меморију фискалне касе идентификациони број фискалног модула (члан 9. став 1. тачка 2);

2) стави фискалну касу у промет за коју није издата сагласност за стављање фискалне касе у промет (члан 22. став 1);

3) организацију сервисне и дистрибутивне мреже, коју је поднео уз захтев за давање сагласности за стављање фискалне касе у промет, смањи пре истека прописаног рока (члан 22. став 8);

4) стави у промет фискалну касу на којој су вршене измене техничких и функционалних карактеристика за коју није издато уверење о допуни уверења о испуњености техничких и функционалних карактеристика фискалне касе (члан 23. став 9);

5) по добијању сагласности за стављање фискалне касе у промет, а пре почетка стављања фискалне касе у промет не закључи уговор са министарством трговине (члан 24. став 1);

6) у прописаном року, не достави Пореској управи – Централни податке за претходни календарски месец кумулативно од прве продаје, податке о броју фискализованих фискалних касе по типу и моделу, њиховим малопродајним ценама и износу депонованих средстава (члан 24. став 5);

7) ИБ фискалне касе на видљив начин и трајно не обележи на горњој страници сваке произведене фискалне касе, или ако са једним ИБ трајно обележи више фискалних касе и исти упише у фискалну меморију тих касе, или ако уз захтев за доделу ИБ Пореској управи – Централни не достави изглед произвођачке пломбе и сервисних пломби овлашћених сервиса којима је до подношења захтева дато овлашћење за сервисирање и поправку фискалне касе, или ако у случају доделе новог овлашћења овлашћеном сервису у прописаном року не достави изглед њихове сервисне пломбе Пореској управи – Централни, или ако фискалну касу пре њене фискализације непосредно не испоручи овлашћеном сервису (члан 27. ст. 2, 3, 5, 6. и 7);

8) не води евиденцију о сервисима којима је дао овлашћење за сервисирање и поправку фискалне касе, као и обуку и пружање техничке подршке обвезнику за коришћење фискалне касе, или ако не овласти други сервис за сервисирање и поправку фискалне касе, у случају престанка рада овлашћеног сервиса коме је дато овлашћење за сервисирање и поправку фискалних касе, или у прописаном року не обавести министарство трговине, Пореску управу – Централну и обвезника о давању овлашћења новом сервису (члан 28. ст. 1, 13. и 14);

9) Пореској управи – Централни, не достави у прописаном року податке из евиденције о овлашћеним сервисима, или ако у прописаном року писмено не обавести Пореску управу – Централну о давању овлашћења новом сервису, или ако у прописаном року писмено не обавести Пореску управу – Централну о произвођачу који преузима даљу обавезу обезбеђења сервисирања фискалних касе коме треба предати сервисне пломбе и досијеа за фискалне касе за чије стављање у промет је одузета сагласност (члан 28. ст. 12, 14. и 16);

10) министарство трговине у поступку контроле утврди да одређени тип фискалне касе не одговара техничким и функционалним карактеристикама, или садржи скривене функције које нису наведене у документацији, или у прописаном року не отклони недостатке код свих произведених фискалних касе тог типа код којих се утврди постојање недостатака, или не замени, о свом трошку, фискалну касу са недостатком новом фискалном касом одговарајућег и одобреног типа, или ако у прописаном року, писмено не обавести све овлашћене сервисе о утврђеним недостацима на одређеном типу фискалне касе, и не наложи им да, у прописаном року, сачине списак фискалних касе на којима нису отклоњени недостаци, или није извршена замена новом фискалном касом и о томе у истом року доставе списак произвођачу, или у прописаном року не сачини извештај или исти не достави министарству трговине и Пореској управи, у прописаном року (члан 33. ст. 2, 4. и 5);

11) не сачини посебно упутство за потребе контроле евидентирања промета преко фискалне касе о начину коришћења фискалне касе, софтвера фискалне касе и свим његовим могућностима, односно своје сертификоване софтверске апликације на рачунару повезаним са фискалном касом и свим њеним могућностима и исто не достави Пореској управи – Централни, у прописаном року, или ако не сачини ново упутство за потребе контроле евидентирања промета преко фискалне касе о начину коришћења фискалне касе, софтвера фискалне касе и свим његовим могућностима, односно своје сертификоване софтверске апликације на рачунару повезаним са фискалном касом и свим њеним могућностима и исто не достави Пореској управи – Централни, у прописаном року (члан 34. ст. 3. и 4);

12) не организује сервисну мрежу у обиму, кадровски и технички у складу са организацијом сервисне мреже достављене уз захтев за давање сагласности за стављање фискалне касе у промет (члан 35. став 2);

13) не достави организацију нове сервисне мреже министарству трговине и Пореској управи – Централни, у прописаном року (члан 35. став 4);

14) не врши интерну контролу рада овлашћених сервиса, или ако овлашћеном сервису који не поступи у складу са овим законом

не одузме овлашћење за сервисирање и поправку фискалне касе, у прописаном року (члан 36. ст. 1. и 2);

15) на захтев Пореске управе не одузме овлашћење овлашћеном сервису за сервисирање и поправку фискалне касе, када Пореска управа утврди да овлашћени сервис не поступа у складу са овим законом, или ако не обавести министарство трговине, Пореску управу и обвезника у прописаном року о одузимању датог овлашћења овлашћеном сервису због тога што не поступа у складу са одредбама овог закона, или ако у прописаном року обвезнику не обезбеди други овлашћени сервис у случају одузимања датог овлашћења сервису за сервисирање и поправку фискалне касе (члан 36. ст. 3, 4. и 5);

16) у случају крађе, уништења или оштећења фискалне касе при транспорту о томе не обавести Пореску управу, у прописаном року (члан 40. став 8).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу – произвођачу новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

Члан 45.

Новчаном казном од 50.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – овлашћени сервис, ако:

1) у фискалну меморију фискалне касе у поступку фискализације не упише ПИБ обвезника и дан, месец, годину, сат и минут почетка евидентирања промета преко фискалне касе (члан 9. став 5);

2) у случају неисправности фискалне касе, у сервисну књижицу не упише датум пријема фискалне касе у сервис, односно датум интервенције на лицу места, врсту неисправности и датум до када је фискална каса била на поправци или сервисирању (члан 21. став 2);

3) у прописаном року писмено не обавести обвезника са којим је закључен уговор о сервисирању да је фискална каса испоручена у сервис, или ако по извршеној фискализацији, као и после интервенције на фискалном модулу и програмској меморији, односно фискалном модулу или програмској меморији, на фискалну касу не стави своју сервисну пломбу (члан 27. ст. 8. и 13);

4) пре почетка сервисирања не утврди да ли на фискалној каси постоји сервисна пломба која одговара коду уписаном у сервисној књижици, односно да ли сервисна пломба није оштећена, као и да, ако обвезник користи софтверску апликацију која омогућава задавање команди фискалној каси преко рачунара, не утврди да ли софтверска апликација има сертификат, или ако после сваке интервенције због које је скидана сервисна пломба на фискалној каси, не стави и у сервисну књижицу не упише код нове сервисне пломбе коју ставља на фискалну касу, или писмено не обавести Пореску управу о свим случајевима неоснованог пријављивања неисправности фискалне касе, или ако не води евиденцију о овлашћеним сервисима од стране произвођача (члан 28. ст. 8, 9, 10. и 11);

5) не изврши сервисирање фискалне касе у року од два дана од дана пријаве неисправности, или ако изврши уклањање пломбе фискалног модула и пломбе програмске меморије, односно пломбе фискалног модула или пломбе програмске меморије, без одобрења овлашћеног радника Пореске управе, или ако пре почетка сервисирања фискалне касе у сервису, утврди да на фискалној каси нема сервисне пломбе или је сервисна пломба оштећена, односно да су на фискалној каси предузимане радње ради измене података о евидентираним промету, не сачини записник и исти одмах, а најкасније у року од два дана од дана утврђених неправилности, не достави Пореској управи, и ако фискалну касу не задржи у сервису, или ако пре почетка сервисирања фискалне касе у објекту, односно месту на коме обвезник врши промет добара, односно пружа услуге, утврди да на фискалној каси нема сервисне пломбе или је сервисна пломба оштећена, или да су на фискалној каси предузимане радње ради измене података о евидентираним промету, или да је извршио неовлашћене измене у сертификованој софтверској апликацији, не сачини записник и одмах телефоном не позове Пореску управу и не сачека долазак овлашћеног радника Пореске управе (члан 29. ст. 1, 2, 4. и 5);

6) не изврши технички преглед фискалне касе у прописаном року и исти не упише у сервисну књижицу, или изврши технички преглед фискалне касе у прописаном року и исти не упише у сервисну књижицу (члан 30. став 3);

7) не отвори досије фискалне касе и не изда сервисну књижицу фискалне касе, или ако у досије фискалне касе и у сервисну књижицу фискалне касе не упише прописане податке (члан 31. ст. 2. и 4);

8) у прописаном року, не сачини списак фискалних каса на којима нису отклоњени недостаци, или није извршена замена новом фискалном касом, односно исти не достави произвођачу (члан 33. став 4);

9) на лицу места, пре почетка евидентирања промета на новом месту продаје добара, односно пружања услуга, у присуству овлашћеног радника Пореске управе, не изврши одговарајућу про-

мену података у оперативној меморији фискалне касе и исте не упише у сервисну књижицу (члан 37. став 2);

10) скине фискални модул и преузме све податке из фискалне меморије фискалне касе, без присуства овлашћеног радника Пореске управе, или ако не чува фискални модул заливен за кућиште фискалне касе док Пореска управа писмено не одобри његово уништење, или ако уништи фискални модул заливен за кућиште фискалне касе без присуства комисије (члан 39. ст. 4, 6. и 7);

11) досије фискалне касе, за коју је Пореска управа донела решење о укидању решења о фискализацији, одвојено не чува (члан 40. став 4).

За прекршај из става 1. овог члана, казниће се одговорно лице у правном лицу – овлашћеном сервису новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана, казниће се предузетник – овлашћени сервис новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара.

Члан 46.

Новчаном казном од 50.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – овлашћени дистрибутер, ако не испоручи фискалну касу непосредно овлашћеном сервису из уговора о куповини фискалне касе, пре њене фискализације (члан 27. став 7).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу – овлашћеном дистрибутеру новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник – овлашћени дистрибутер новчаном казном од 5.000 до 500.000 динара.

Члан 47.

Новчаном казном од 50.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – произвођач терминала, ако пре стављања у промет терминала за даљинско читавање, није добио уверење о испуњености техничких и функционалних карактеристика терминала за даљинско читавање (члан 7. став 5).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу – произвођачу терминала, новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара.

Члан 48.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице:

1) у органу надлежном за вођење одговарајућег регистра које дозволи или изврши брисање обвезника који је у складу са овим законом дужан да евидентирање промета врши преко фискалне касе из одговарајућег регистра, пре него што обвезник поднесе доказ о његовом брисању из регистра фискализованих каса, због престанка обављања делатности (члан 39. став 1);

2) у органу надлежном за вођење одговарајућег регистра, ако дозволи или изврши брисање из одговарајућег регистра обвезника пре истека рока за који му је решењем Пореске управе изречена мера забране обављања делатности у складу са овим законом (члан 39. став 10).

Члан 49.

Захтев за покретање прекршајног поступка због прекршаја из члана 43, члана 44. став 1. тач. 1), 6), 7), 9), 11), 12), 14), 16) и 17) и став 2, члана 45. став 1. тач. 1), 2), 3), 4), 5), 6), 7), 9), 10) и 11) и ст. 2. и 3. и чл. 46, 47. и 48. овог закона, подноси порески инспектор.

Прекршајни поступак за изрицање новчаних казни за прекршаје из става 1. овог члана, води Пореска управа, у складу са Законом о пореском поступку и пореској администрацији („Службени гласник РС”, бр. 80/02, 84/02, 23/03, 70/03 и 55/04).

Члан 50.

Захтев за покретање прекршајног поступка због прекршаја из члана 44. ст. 1. тач. 2), 3), 4), 5), 8), 10), 13) и 15) и става 2. и члана 45. став 1. тачка 8) и ст. 2. и 3. овог закона, подноси овлашћени радник министарства трговине надлежном органу за прекршаје.

Наплате новчане казне на лицу места

Члан 51.

Новчана казна у износу од 1.000 динара наплатиће се на лицу места купцу добара, односно кориснику услуга, ако не узме и не сачува фискални исечак у кругу од 20 метара по изласку из објекта, односно напуштању места на коме се врши промет добара, односно услуга, и не покаже га овлашћеном раднику министарства трговине који обавља послове контроле, на његов усмени захтев (члан 18. став 5).

Новчану казну из става 1. овог члана, изриче и наплаћује овлашћени радник министарства трговине.

Мера забране обављања делатности**Члан 52.**

Мера забране обављања делатности прописана овим законом (члан 18. став 7, члан 29. ст. 8. и 9. и члан 34. ст. 5, 7, 8, 9, 10, 11. и 12) извршава се у току контроле, одмах по њеном изрицању, печатењем печатом Пореске управе објекта обвезника коме је мера изречена.

Објекат из става 1. овог члана, видно се означава ознаком Пореске управе.

Начин означавања, садржину и изглед ознаке из става 2. овог члана, ближе уређује министар финансија.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 53.**

Остају на снази и после ступања на снагу овог закона:

1) решења Владе о давању сагласности произвођачима о испуњености услова из члана 20. ст. 1. и 2. Уредбе о начину евидентирања промета преко регистар каса са фискалном меморијом и о динамици увођења тих каса („Службени гласник РС”, бр. 5/03, 39/03, 72/03, 2/04, 31/04 и 120/04);

2) решења Пореске управе – Централне о додели идентификационих бројева за тип и модел фискалне касе произвођачима донета на основу члана 2. Правилника о поступку фискализације, облику и садржини и начину вођења евиденција, изгледу и садржини сервисне књижице регистар каса са фискалном меморијом („Службени гласник РС”, број 78/03);

3) овлашћења издата овлашћеним сервисима од стране произвођача у складу са чланом 21. став 1. Уредбе о начину евидентирања промета преко регистар каса са фискалном меморијом и о динамици увођења тих каса („Службени гласник РС”, бр. 5/03, 39/03, 72/03, 2/04, 31/04 и 120/04);

4) овлашћења овлашћеним сервисима издата од стране овлашћених сервиса у складу са Уредбом о начину евидентирања промета преко регистар каса са фискалном меморијом и о динамици увођења тих каса („Службени гласник РС”, бр. 5/03, 39/03, 72/03, 2/04, 31/04 и 120/04);

5) решења Пореске управе о извршеној фискализацији фискалних каса и одређивању евиденционог броја фискалне касе донета на основу члана 28. став 4. Уредбе о начину евидентирања промета преко регистар каса са фискалном меморијом и о динамици увођења тих каса („Службени гласник РС”, бр. 5/03, 39/03, 72/03, 2/04, 31/04 и 120/04).

За фискалне касе за које је донето решење Пореске управе о извршеној фискализацији из става 1. тачка 5) овог члана, рок за обављање техничког прегледа из члана 30. став 1. овог закона, рачуна се од дана фискализације.

Члан 54.

До почетка примене акта Владе из члана 3. став 4. овог закона остаје на снази Уредба о одређивању лица на која се, услед специфичности делатности које обављају, не односи обавеза евидентирања промета преко фискалне касе („Службени гласник РС”, бр. 100/04 и 106/04).

Подзаконски акти донети на основу Уредбе о начину евидентирања промета преко регистар каса са фискалном меморијом и о динамици увођења тих каса („Службени гласник РС”, бр. 5/03, 39/03, 72/03, 2/04, 31/04 и 120/04) примењиваће се до почетка примене одговарајућих подзаконских аката донетих на основу овлашћења из овог закона.

Евиденције произвођача, уговори закључени између произвођача и министарства трговине, као и јавни позив за подношење захтева за давање сагласности Владе Републике Србије за стављање у промет фискалне касе, ускладиће се са овим законом у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 55.

Обвезник који је до 31. марта 2005. године фискалну касу повезао са рачунаром ради задавања команди преко интерфејса фискалне касе, дужан је да набави и отпочне да користи софтверску апликацију из члана 6. став 3. овог закона за задавање команди фискалној каси преко њеног интерфејса за коју је издат сертификат за њено стављање у промет, најкасније до 31. марта 2005. године.

Обвезник који отпочиње обављање делатности после 31. марта 2005. године, а који фискалну касу повеже са рачунаром ради задавања команди преко интерфејса фискалне касе, може да отпочне обављање делатности промета добара на мало, односно пружање услуга физичким лицима тек по инсталирању софтверске апликације из члана 6. став 3. овог закона у рачунар из тог става.

Обвезници који су у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија, разврстани у велика и средња правна лица, као и обвезници који имају више од три објекта у којима се врши промет добара на мало и пружају услуге физичким лицима у оквиру регистроване делатности, дужни су да обезбеде и прикључе тер-

минал за даљинско читавање из члана 6. став 1. овог закона на интерфејс фискалне касе, најкасније до 31. марта 2005. године.

Обвезници из става 3. овог члана, после 31. марта 2005. године могу да отпочну обављање делатности промета добара на мало, односно пружање услуга физичким лицима тек по прикључивању терминала за даљинско читавање из члана 6. став 1. овог закона на интерфејс фискалне касе у објекту, односно на месту на коме се обавља промет.

Обвезници који не спадају у обвезнике из става 3. овог члана дужни су да обезбеде и прикључе терминал за даљинско читавање из члана 6. став 1. овог закона на интерфејс фискалне касе, најкасније до 30. јуна 2005. године.

Обвезници из става 5. овог члана, после 30. јуна 2005. године могу да отпочну обављање делатности промета добара на мало, односно пружање услуга физичким лицима тек по прикључивању терминала за даљинско читавање из члана 6. став 1. овог закона на интерфејс фискалне касе у објекту, односно на месту на коме се обавља промет.

Правна лица из члана 6. став 2. овог закона која су отпочела обављање делатности промета добара на мало, односно пружања услуга физичким лицима до 1. јануара 2005. године, дужна су да на местима продаје добара, односно пружања услуга, омогуће купцима добара, односно корисницима услуга, плаћање помоћу платне картице, најкасније до 30. јуна 2005. године.

Правна лица из члана 6. став 2. овог закона која отпочну обављање делатности промета добара на мало, односно пружање услуга физичким лицима после 1. јануара 2005. године, дужна су да на местима продаје добара, односно пружања услуга, омогуће купцима добара, односно корисницима услуга, плаћање помоћу платне картице најкасније у року од шест месеци од дана отпочињања обављања делатности.

Члан 56.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се од 1. јануара 2005. године, осим одредаба овог закона које садрже овлашћења за доношење подзаконских аката, које ће се примењивати од дана ступања на снагу овог закона.

3931

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМИРИВАЊУ ОБАВЕЗА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ПРЕМА НАРОДНОЈ БАНЦИ СРБИЈЕ**

Проглашава се Закон о измиривању обавеза Републике Србије према Народној банци Србије, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 80

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тодић, с.р.

ЗАКОН**О ИЗМИРИВАЊУ ОБАВЕЗА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ПРЕМА НАРОДНОЈ БАНЦИ СРБИЈЕ****Члан 1.**

Овим законом уређују се услови и начин измирења обавеза Републике Србије према Народној банци Србије, насталих по основу издатих краткорочних обвезница Републике Србије, краткорочних обвезница Јавног предузећа „Електропривреда Србије”, као и обавеза Републичке дирекције за робне резерве по основу дугорочног кредита.

Члан 2.

Обавезе Републике Србије, у смислу члана 1. овог закона, укупно износе 19.701.124.131,15 динара, и обухватају:

- 1) обавезе Републике Србије по основу издатих краткорочних обвезница Републике Србије, у износу од 17.000.000.000,00 динара;
- 2) обавезе Јавног предузећа „Електропривреда Србије” по основу издатих краткорочних обвезница, у износу од 1.899.090.000,00 динара;
- 3) обавезе Републичке дирекције за робне резерве по основу дугорочног кредита и камате, која укључује и доспеле неизмирене

камате по овом основу, обрачунате закључно са 31. децембром 2004. године, у складу са Законом о претварању кредита и других потраживања Народне банке Југославије у дугорочне кредите („Службени лист СРЈ”, број 74/99), у износу од 802.034.131,15 динара.

Члан 3.

Република Србија обавезе Јавног предузећа „Електропривреда Србије” и Републичке дирекције за робне резерве, утврђене у члану 2. овог закона, преузима 31. децембра 2004. године.

Јавно предузеће „Електропривреда Србије” и Републичка дирекција за робне резерве обавезе из члана 2. тач. 2) и 3) овог закона у целости дугују Републици Србији, а међусобна права и обавезе у вези са дугом према Републици Србији уредиће се посебним уговорима.

Члан 4.

Ради измирења обавеза према Народној банци Србије, Република Србија ће издати дугорочне обвезнице укупне номиналне вредности 19.701.120.000 динара, са следећим роковима доспећа и износама:

- 1) 31. децембра 2006. године – у износу од 3.000.000.000 динара;
- 2) 31. децембра 2007. године – у износу од 6.000.000.000 динара;
- 3) 31. децембра 2010. године – у износу од 10.701.120.000 динара.

Преостали износ обавеза из члана 2. овог закона од 4.131,15 динара, Република Србија измириће у року од осам дана од дана ступања на снагу овог закона.

У роковима из става 1. овог члана Јавно предузеће „Електропривреда Србије” и Републичка дирекција за робне резерве измириће своје обавезе према Републици Србији, што ће се ближе уредити уговорима из члана 3. став 2. овог закона.

Члан 5.

Одлуку о издавању обвезница из члана 4. овог закона донеће Влада Републике Србије, у року од осам дана од дана ступања на снагу овог закона.

Одлуком из става 1. овог члана, прописале се основни елементи обвезница из члана 4. овог закона, као и ближи услови њиховог издавања, секундарног промета и исплате.

Члан 6.

Камата на обвезнице из члана 4. овог закона обрачунава се полугодишње на номиналну вредност обвезница, по стопи од 8,5% на годишњем нивоу.

Члан 7.

Обвезнице из члана 4. овог закона издају се, преносе и евидентирају у облику електронског записа са полугодишњим каматним купонима у информационом систему Централног регистра, депоза и клиринга хартија од вредности а.д. Београд (у даљем тексту: Централни регистар).

Обвезнице из става 1. овог члана гласе на име и преносиве су. Каматни купони из става 1. овог члана доспевају 30. јуна и 31. децембра сваке године, закључно са крајњим роком доспећа обвезница, с тим што први каматни купон доспева 30. јуна 2005. године.

Члан 8.

Власништво Народне банке Србије над обвезницама из члана 4. овог закона евидентираће се најкасније у року од десет дана од дана издавања тих обвезница, и то преносом на власнички рачун Народне банке Србије у Централном регистру.

Народна банка Србије ће, ради спровођења одредаба овог закона, а на основу власништва над обвезницама из става 1. овог члана, издати одговарајуће налоге којима ће извршити конверзију својих потраживања у пласмане из средстава примарне емисије по основу дугорочних обвезница Републике Србије.

Члан 9.

Република Србија и Народна банка Србије закључиће уговор о измирењу обавеза Републике Србије, у смислу овог закона, којим ће се ближе уредити међусобна права и обавезе.

Члан 10.

Измирењем обавеза у смислу овог закона, престају обавезе Републике Србије, Јавног предузећа „Електропривреда Србије” и Републичке дирекције за робне резерве према Народној банци Србије, по основима из члана 2. овог закона.

Уговором из члана 9. овог закона, у складу са одредбом става 1. овог члана, утврдиће се и обавеза Народне банке Србије да Републици Србији и Јавном предузећу „Електропривреда Србије” врати обвезнице из члана 2. овог закона.

Република Србија и Јавно предузеће „Електропривреда Србије” поништиће обвезнице из става 2. овог члана одмах након што их приме од Народне банке Србије.

Члан 11.

Република Србија и Јавно предузеће „Електропривреда Србије” ће камату обрачунату до 31. децембра 2004. године по основу обавеза из члана 2. тач. 1) и 2) овог закона измирити у претходно уговореним роковима.

Ако се пренос обвезница на власнички рачун Народне банке Србије, у складу са чланом 8. став 1. овог закона, изврши након 31. децембра 2004. године, Република Србија ће Народној банци Србије платити камату, обрачунату по стопи у висини од 8,5% на годишњем нивоу на износ обавеза из члана 2. овог закона, за период од 31. децембра 2004. године до дана преноса обвезница на власнички рачун Народне банке Србије, и то најкасније у року од десет дана од дана тог преноса.

Члан 12.

Средства за извршавање обавеза Републике Србије, у смислу овог закона, обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3932

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПОРЕЗУ НА ПРЕМИЈЕ НЕЖИВОТНИХ ОСИГУРАЊА

Проглашава се Закон о порезу на премије неживотних осигурања, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 81

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ПОРЕЗУ НА ПРЕМИЈЕ НЕЖИВОТНИХ ОСИГУРАЊА

Члан 1.

Овим законом уводи се обавеза обрачунавања и плаћања пореза на премије осигурања које се остварују закључивањем и извршавањем уговора о пословима неживотног осигурања у Републици Србији (у даљем тексту: порез на премије осигурања).

Послови неживотног осигурања, у смислу овог закона, јесу све врсте неживотног осигурања утврђене законом којим се уређује осигурање.

Члан 2.

Порез на премије осигурања обрачунава се и плаћа на премије осигурања којима се, у смислу овог закона, сматра премија осигурања која се састоји од функционалне премије и режијског додатака коју остварују друштва за осигурање, у коју је укључен и допринос за превентиву, ако је урачунат у функционалну премију (у даљем тексту: премије осигурања).

Порез на премије осигурања из става 1. овог члана приход је буџета Републике Србије.

Члан 3.

Обвезник пореза на премије осигурања је друштво за осигурање (у даљем тексту: порески обвезник) које закључује уговоре о пословима неживотног осигурања из члана 1. овог закона и наплаћује премије осигурања, директно или индиректно – преко посредника или заступника.

Члан 4.

Пореска основица за обрачунавање пореза на премије осигурања је износ укупне премије осигурања утврђене уговором о осигурању из члана 1. овог закона.

Члан 5.

Порез на премије осигурања плаћа се по стопи од 5%.

Члан 6.

Порез на премије осигурања не плаћа се на премије осигурања које се остварују закључивањем и извршавањем уговора о пословима неживотног осигурања, и то:

- 1) осигурање од последица незгоде;
- 2) осигурање од повреда на раду и професионалних обољења;
- 3) добровољно здравствено осигурање;

4) осигурање моторних возила, које покрива штете на моторним возилима на сопствени погон, односно губитак тих возила, чији су власници лица са утврђеним инвалидитетом;

5) осигурање стамбених кредита;

6) осигурање извозних кредита;

7) осигурање кредита грађана који се плаћају у ратама;

8) осигурање пољопривредних кредита.

Порез на премије осигурања не плаћају дипломатска и конзуларна представништва, под условом реципроцитета.

Члан 7.

Обавеза обрачунавања пореза на премије осигурања настаје у тренутку закључења уговора о осигурању.

Порески обвезник плаћа порез на премије осигурања до 10. у месецу за уговоре о осигурању закључене у претходном месецу.

Члан 8.

Порески обвезник је дужан да, на основу закључених уговора о неживотном осигурању, а ради правилног обрачунавања и плаћања пореза на премије осигурања, води евиденцију која обезбеђује вршење контроле обрачуна и плаћања пореза на премије осигурања.

Порески обвезник је дужан да чува евиденцију из става 1. овог члана најмање пет година по истеку календарске године на коју се евиденција односи.

Члан 9.

Министар надлежан за послове финансија прописује начин обрачунавања пореза на премије осигурања, као и садржину и начин вођења евиденције из члана 8. овог закона.

Члан 10.

Контролу обрачунавања и плаћања пореза на премије осигурања врши надлежни порески орган.

Члан 11.

На односе који нису посебно уређени овим законом (принудна наплата, камате, застарелост и др.) сходно се примењује закон којим се уређује порески поступак и пореска администрација.

Члан 12.

Новчаном казном у висини од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај порески обвезник – правно лице, ако:

1) не плати порез у прописаном року (члан 7. став 2);

2) не води прописану евиденцију (члан 8. став 1);

3) не чува евиденцију у прописаном року (члан 8. став 2).

За прекршај из става 1. овог члана, казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара.

Новчаном казном у висини од двоструког до петоструког износа пореза казниће се за прекршај порески обвезник – правно лице, ако не обрачуна порез у складу са чланом 7. став 1. и чланом 9. овог закона.

За прекршај из става 3. овог члана, казниће се и одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се од 1. јануара 2005. године.

3933

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о локалној самоуправи, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 83

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ЛОКАЛНОЈ САМОУПРАВИ

Члан 1.

У Закону о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 9/02 и 33/04 – у даљем тексту: Закон), у члану 5. реч: „допунских” замењује се речју: „трансферних”.

Члан 2.

У члану 77. став 2. после речи: „прихода,” додају се речи: „као и трансферних средстава из буџета Републике,” а реч: „овим” брише се.

Став 3. брише се.

Члан 3.

У члану 87. после речи: „тајним гласањем”, брише се запета и додају речи: „или личним изјашњавањем уз потпис,”.

Члан 4.

У члану 96. речи: „којима се уређује порез на доходак грађана” замењују се речима: „закона којим се уређује порески поступак и пореска администрација”.

Члан 5.

У члану 98. тачка 6) брише се.

Члан 6.

Члан 99. мења се и гласи:

„Члан 99.

Посебним законом утврђује се део пореза на зараде из члана 98. тачка 1) подтачка (8) овог закона и износ средстава који припада јединици локалне самоуправе по основу трансфера из буџета Републике из члана 77. став 2. овог закона.

Укупан износ трансферних средстава из става 1. овог члана утврђен законом о буџету Републике Србије који се расподељује сагласно ставу 1. овог члана, састоји се из два дела – дела намењеног за покриће недостајућих средстава из дела уступљених прихода због измене пореских прописа и дела који се расподељује према следећим критеријумима:

1) број становника;

2) број одељења и број објеката основних и средњих школа;

3) број деце обухваћене друштвеном бригом о деци и број објеката друштвене бриге о деци;

4) статус животне средине;

5) степен развијености;

6) величина територије јединице локалне самоуправе.

Сразмерни део трансферних средстава из става 1. овог члана уплаћује се јединици локалне самоуправе једном или више пута у току месеца.”

Члан 7.

Члан 100. брише се.

Члан 8.

У члану 101. речи: „и економије” бришу се, а после речи: „обима” додаје се реч: „трансферних”.

Члан 9.

У члану 128. додаје се став 2. који гласи:

„Права и обавезе грађана које су, до дана ступања на снагу овог закона, утврђене одлукама о увођењу самодоприноса, у складу са чланом 73. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 49/99 и 27/01), извршаваће се у складу са тим одлукама.”

Члан 10.

У члану 25. став 1. тачка 1. подтачка 5) Закона о јавним приходима и јавним расходима („Службени гласник РС”, бр. 76/91, 41/92, 18/93, 22/93, 37/93, 67/93, 45/94, 42/98, 54/99, 22/01 и 33/04) брише се.

Члан 11.

Део трансферних средстава обезбеђених Законом о буџету Републике Србије за 2005. годину („Службени гласник РС”, број 127/04), намењен за покриће недостајућих средстава из дела уступљених прихода због измене пореских прописа у смислу члана 6. овог закона, расподелиће се посебним законом за 2005. годину, полазећи од потребе за уједначавањем обима јавних расхода између појединих јединица локалне самоуправе.

Члан 12.

Одредба члана 9. овог закона примењиваће се од дана ступања на снагу Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 9/02).

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се од 1. јануара 2005. године, осим чл. 4. и 11. који ће се примењивати од дана ступања на снагу овог закона.

3934

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О РАСПОДЕЛИ ТРАНСФЕРНИХ СРЕДСТАВА ИЗ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И УЧЕШЋУ ОПШТИНА, ГРАДОВА И ГРАДА БЕОГРАДА У ПОРЕЗУ НА ЗАРАДЕ У 2005. ГОДИНИ**

Проглашава се Закон о расподелу трансферних средстава из буџета Републике Србије и учешћу општина, градова и града Београда у порезу на зараде у 2005. години, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 82

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.**ЗАКОН****О РАСПОДЕЛИ ТРАНСФЕРНИХ СРЕДСТАВА ИЗ БУЏЕТА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ И УЧЕШЋУ ОПШТИНА, ГРАДОВА И ГРАДА БЕОГРАДА У ПОРЕЗУ НА ЗАРАДЕ У 2005. ГОДИНИ****Члан 1.**

Овим законом уређује се расподела трансферних средстава која се из буџета Републике Србије преносе буџетима општина, градова и града Београда у 2005. години и утврђује учешће општина, градова и града Београда у порезу на зараде.

Члан 2.

Општине, градови и град Београд учествују у порезу на зараде, оствареном на територији општине, града и града Београда, у висини од 40%.

Члан 3.

Трансферна средства утврђена Законом о буџету Републике Србије за 2005. годину („Службени гласник РС”, број 127/04), у износу од 13.800.000.000 динара, сагласно одредбама члана 99. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 9/02, 33/04 и 135/04), расподељују се општинама, градовима и граду Београду, у следећим износима, и то:

А)

Градови	у динарима
1. Београд	5.395.034.000
2. Крагујевац	500.007.000
3. Ниш	498.716.722
4. Нови Сад	796.605.050

Б)

Општине	у динарима
1. Ада	29.682.145
2. Александровац	41.118.239
3. Алексинац	69.142.591
4. Алубунар	31.545.921
5. Апатин	101.636.619
6. Аранђеловац	41.266.763
7. Ариље	34.642.620
8. Бабушница	22.647.411
9. Бајина Башта	35.171.843
10. Баточина	11.952.452
11. Бач	17.379.765
12. Бачка Паланка	52.840.935
13. Бачка Топола	42.626.522
14. Бачки Петровац	45.579.336
15. Бела Паланка	23.821.836
16. Бела Црква	28.408.895
17. Беочин	16.311.844
18. Бечеј	40.296.252
19. Блаце	17.870.469
20. Богатић	36.143.111
21. Бојник	17.669.010
22. Бољевац	30.714.369
23. Бор	100.570.437
24. Босилеград	30.090.329
25. Брус	30.624.907
26. Бујановац	52.237.241
27. Ваљево	115.588.889
28. Варварин	32.642.947
29. Велика Плана	54.702.988

Општине**у динарима**

30. Велико Градиште	26.659.896
31. Владимирци	22.278.882
32. Владичин Хан	28.082.314
33. Власотинце	67.333.839
34. Врање	90.137.055
35. Врбас	28.754.871
36. Врњачка Бања	30.575.266
37. Вршац	35.562.440
38. Гацин Хан	20.296.300
39. Голубац	15.009.594
40. Горњи Милановац	48.407.367
41. Деспотовић	33.566.699
42. Димитровград	20.226.505
43. Дољевац	21.358.880
44. Жабал	16.315.703
45. Жабари	15.445.335
46. Жагубица	54.257.639
47. Житиште	22.589.197
48. Житорађа	20.043.118
49. Зајечар	76.318.052
50. Зрењанин	117.446.767
51. Ивањица	47.037.852
52. Инђија	61.065.009
53. Ириг	37.956.695
54. Јагодина	71.868.940
55. Кањижа	27.005.695
56. Кикинда	55.562.191
57. Кладово	26.097.332
58. Кнић	18.600.333
59. Књажевац	63.667.464
60. Ковачица	23.810.647
61. Ковин	39.904.431
62. Косјерић	16.377.960
63. Коцељева	18.871.599
64. Краљево	209.848.271
65. Крупањ	25.400.135
66. Крушевац	169.552.728
67. Кула	41.136.479
68. Куршумлија	39.533.022
69. Кучево	30.012.974
70. Лајковац	15.081.591
71. Лапово	8.026.538
72. Лебане	38.480.062
73. Лесковац	172.441.084
74. Лозница	137.766.344
75. Лучани	26.774.805
76. Љиг	19.198.527
77. Љубовија	19.937.586
78. Мајданпек	42.453.530
79. Мали Зворник	16.640.550
80. Мали Иђош	15.361.765
81. Мало Црниће	19.466.826
82. Медвеђа	24.488.966
83. Меровина	22.772.209
84. Мионица	21.088.895
85. Неготин	55.781.731
86. Нова Варош	27.970.492
87. Нова Црња	14.879.974
88. Нови Бечеј	29.018.500
89. Нови Кнежевац	17.407.430
90. Нови Пазар	107.489.812
91. Опово	11.639.755
92. Осечина	21.059.135
93. Ошаци	36.501.332
94. Панчево	177.262.622
95. Параћин	58.948.781
96. Петровац	42.723.503
97. Пећинци	27.527.773
98. Пирот	71.535.112
99. Планиште	30.434.052
100. Пожаревац	67.428.003
101. Пожега	39.787.781
102. Прешево	55.341.514
103. Прибој	39.980.772
104. Пријеполје	66.453.425
105. Прокупље	59.454.313
106. Ражањ	21.338.555
107. Рача	15.433.484
108. Рашка	52.152.659
109. Рековац	19.873.239
110. Рума	62.025.080
111. Свилајнац	33.757.177

Општине	у динарима
112. Сврљиг	45.171.105
113. Сента	41.622.672
114. Сечањ	24.924.154
115. Сјеница	48.281.221
116. Смедерево	144.154.131
117. Смедеревска Паланка	60.999.170
118. Сокобања	23.714.516
119. Сомбор	118.771.641
120. Србобран	16.697.410
121. Сремска Митровица	98.517.388
122. Сремски Карловци	42.397.548
123. Стара Пазова	69.959.328
124. Суботица	173.705.598
125. Сурдулица	32.184.575
126. Темерин	12.649.462
127. Тител	12.647.347
128. Топола	32.194.095
129. Трговиште	15.126.830
130. Трстеник	63.499.478
131. Тутин	50.428.393
132. Ћићевац	13.420.777
133. Ћуприја	35.453.832
134. Уб	35.627.578
135. Ужице	86.516.862
136. Црна Трава	9.606.143
137. Чајетина	32.899.421
138. Чачак	145.328.855
139. Чока	32.966.451
140. Шабац	139.542.432
141. Шид	48.592.107

Члан 4.

Трансферна средства из члана 3. овог закона министар надлежан за послове финансија преноси општини, граду и граду Београду на рачун прописан за уплату текућих трансфера од других нивоа власти у периоду од 15. до 25. у месецу за текући месец, у висини једне дванаестине износа из члана 3. овог закона.

Ако се у току године примања буџета Републике смање, сразмерно ће се смањити износ трансферних средстава која се преносе општини, граду и граду Београду.

Члан 5.

Законом о буџету Републике Србије за 2005. годину („Службени гласник РС”, број 127/04), утврђен је обим и намена средстава за потребе јединица локалне самоуправе на територији Аутономне покрајине Косово и Метохија.

Члан 6.

Уколико надлежни орган јединице локалне самоуправе не достави извештаје прописане у складу са чланом 62. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 9/02 и 87/02), министар надлежан за послове финансија може издати налог да се привремено обустави пренос трансферних средстава до момента достављања прописаних извештаја.

Уколико Република Србија изврши обавезу за рачун општине, града и града Београда, по кредиту за који је дала гаранцију, односно контрагаранцију, своје право на повраћај средстава оствариће обуставом трансферних средстава општини, граду, односно граду Београду, до висине износа измирене обавезе увећане за камату.

Члан 7.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се од 1. јануара 2005. године.

3935

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОРГАНИЗАЦИЈИ И НАДЛЕЖНОСТИ ДРЖАВНИХ ОРГАНА У ПОСТУПКУ ПРОТИВ УЧИНИЛАЦА РАТНИХ ЗЛОЧИНА

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку против учинилаца ратних злочина, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 85

У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОРГАНИЗАЦИЈИ И НАДЛЕЖНОСТИ ДРЖАВНИХ ОРГАНА У ПОСТУПКУ ПРОТИВ УЧИНИЛАЦА РАТНИХ ЗЛОЧИНА

Члан 1.

У називу Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку против учинилаца ратних злочина („Службени гласник РС”, број 67/03) речи: „против учинилаца ратних злочина” замењују се речима: „за ратне злочине”.

Члан 2.

Члан 1. мења се и гласи:

„Овим законом уређује се образовање, организација, надлежност и овлашћења државних органа и њихових организационих јединица ради откривања, кривичног гоњења и суђења за кривична дела одређена овим законом.”

Члан 3.

Члан 2. мења се и гласи:

„Овај закон примењује се ради откривања, кривичног гоњења и суђења за:

1) кривична дела против човечности и међународног права одређена у глави XVI Основног кривичног закона;

2) тешка кршења међународног хуманитарног права извршена на територији бивше Југославије од 1. јануара 1991. године која су наведена у Статуту Међународног кривичног суда за бившу Југославију.”

Члан 4.

У члану 3. речи: „против учинилаца кривичних” замењују се речима: „за кривична”.

Члан 5.

У члану 4. после става 1. додаје се нови став 2. који гласи:

„Тужилаштво за ратне злочине надлежно је за поступање у предметима кривичних дела из члана 2. овог закона у првом степеноу и поступку по правним лековима.”

Досадашњи ст. 2, 3, 4. и 5. постају ст. 3, 4, 5. и 6.

Члан 6.

У члану 13. став 1. речи: „према учиниоцима кривичних” замењују се речима: „за кривична”.

Члан 7.

После члана 14. додаје се нови члан 14а који гласи:

”Члан 14а

У случају када Међународни кривични суд за бившу Југославију, у складу са својим Статутом и Правилима о поступку и доказима, уступи одређени предмет Републици Србији, Тужилац за ратне злочине ће предузети кривично гоњење на основу чињеница на којима се заснивала оптужба пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију.

Тужилац за ратне злочине може предузети кривично гоњење на основу података и доказа прикупљених од стране Тужиоца Међународног кривичног суда за бившу Југославију.

У кривичном поступку који се након уступања предмета води у Републици Србији примењиваће се домаће право.

Докази прикупљени или изведени од стране Међународног кривичног суда за бившу Југославију могу се, након уступања, користити као докази у кривичном поступку пред домаћим судом, под условом да су прикупљени или изведени на начин предвиђен Статутом и Правилима о поступку и доказима Међународног кривичног суда за бившу Југославију. Постојање или непостојање чињеница које се доказују тим доказима суд цени у складу са чланом 18. Законика о кривичном поступку.

Мере заштите сведока или оштећеног одређене од стране Међународног кривичног суда за бившу Југославију остају на снази.

Лице које борави у иностранству не може бити лишено слободе, притворено или кривично гоњено за раније учињено кривично дело док се налази на територији Републике Србије ради давања исказа у својству оштећеног, сведока или вештака у предметима кривичних дела из члана 2. овог закона. У позиву ће се посебно назначити да оштећени, сведок или вештак има наведена права.

Представници Међународног кривичног суда за бившу Југославију имају право да присуствују свим фазама кривичног поступка пред домаћим судом и да буду обавештени о његовом току.”

Члан 8.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3936

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ДОПУНИ ЗАКОНА О АГЕНЦИЈИ
ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ**

Проглашава се Закон о допуни Закона о Агенцији за приватизацију, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2004. години, 14. децембра 2004. године.

ПР број 84
У Београду, 20. децембра 2004. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН**О ДОПУНИ ЗАКОНА О АГЕНЦИЈИ ЗА ПРИВАТИЗАЦИЈУ****Члан 1.**

У Закону о Агенцији за приватизацију („Службени гласник РС”, број 38/01), у члану 6. после става 1. додаје се став 2. који гласи:

„Поред послова из става 1. овог члана, Агенција за приватизацију обавља и послове стечајног управника, у складу са законом којим се уређује стечајни поступак.”

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3937

На основу члана 41. став 3. и чл. 70, 71. и 130. Пословника Народне скупштине Републике Србије („Службени гласник РС”, бр. 32/02 – пречишћени текст, 57/03, 12/04 и 29/04),

Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања у 2004. години, одржаној 14. децембра 2004. године, донела је

ОДЛУКУ**О ОБРАЗОВАЊУ АНКЕТНОГ ОДБОРА РАДИ УТВРЂИВАЊА
ЧИЊЕНИЦА И ЗАКОНИТОСТИ ПОСТУПАЊА НАДЛЕЖНИХ
ДРЖАВНИХ ОРГАНА У ПОСТУПКУ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ
ПРЕДУЗЕЋА „КЊАЗ МИЛОШ” ИЗ АРАНЂЕЛОВЦА****I**

Образује се Анкетни одбор ради утврђивања чињеница и законитости поступања надлежних државних органа у поступку приватизације Предузећа „Књаз Милош” из Аранђеловца.

У Анкетни одбор бира се по један народни посланик из сваке посланичке групе у Народној скупштини Републике Србије, и то на предлог посланичке групе.

На првој седници Анкетног одбора бира се председник Анкетног одбора, а прву седницу сазива најстарији народни посланик, члан Анкетног одбора.

II

Задатак Анкетног одбора је да утврди:

– све догађаје, чињенице и околности почињене у поступку приватизације овог предузећа, а нарочито законитост рада и одговорност надлежних државних органа,

– да ли је било злоупотребе положаја и кршења закона од стране надлежних државних органа у поступку приватизације овог предузећа.

III

Анкетни одбор има право да тражи од државних органа и појединих организација податке, исправе и обавештења, као и да узима изјаве од појединаца, које су му потребне.

Седнице Анкетног одбора су јавне и у складу са достигнутом праксом рада досадашњих анкетних одбора, биће директно преносене на државној телевизији.

IV

Анкетни одбор је дужан да задатак заврши у року од 30 дана, о свом раду сачини извештај са предлогом мера и поднесе га Народној скупштини.

Анкетни одбор престаје са радом даном одлучивања о његовом извештају на седници Народне скупштине.

V

Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

РС број 86
У Београду, 14. децембра 2004. године

Народна скупштина Републике Србије

Председник,
Предраг Марковић, с.р.

3938

На основу члана 78. став 1. Устава Републике Србије, Народна скупштина Републике Србије, на Шестој седници Другог редовног заседања у 2004. години, одржаној 14. децембра 2004. године, донела је

ОДЛУКУ**О ИЗБОРУ ПОТПРЕДСЕДНИКА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ****I**

За потпредседника Народне скупштине Републике Србије бира се народни посланик Милан Марковић.

II

Ову одлуку објавити у „Службеном гласнику Републике Србије”.

РС број 87
У Београду, 14. децембра 2004. године

Народна скупштина Републике Србије

Председник,
Предраг Марковић, с.р.

АКТИ УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**3939**

Уставни суд Републике Србије у саставу: председник Слободан Вучетић и судије Верона Адам-Бокрош, др Срђан Ђорђевић, др Милутин Ђуричић, др Боса Ненадић, Мирјана Рашић, Бранка Турчија и мр Светозар Чиплић, на основу члана 125. Устава Републике Србије, на седници одржаној 4. новембра 2004. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Утврђује се да Одлука о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице „TISAPART – ALVEG” („Службени лист општине Сента”, број 4/02), није у сагласности с Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу Одлуке из тачке 1.

Образложење

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости Одлуке наведене у тачки 1. изреке. Иницијатор истиче да је оспорена Одлука донета на неуставан и незаконит начин, те да је у целини супротна Уставу и закону. Према наводима иницијатора, поступак доношења Одлуке спроведен је у периоду од 1. марта до 15. марта 2002. године, а Одлука је донета 16. марта 2002. године. Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 9/02) ступио је на снагу 6. марта 2002. године, а чланом 87. овог закона прописано је да се одлука о увођењу самодоприноса доноси тајним гласањем. С обзиром на то да је оспорена Одлука донета писменим изјашњавањем грађана, по мишљењу иницијатора, проистиче да није донета на начин предвиђен важећим Законом о локалној самоуправи.

У прилог своје тврдње, иницијатор наводи да важећим Законом није прописано да се започети поступци по ранијем Закону могу окончати по том закону. Поред оспоравања наведене Одлуке са формално-правног становишта, иницијатор оспорава уставност и законитост и појединих материјално-правних одредаба Одлуке. У иницијативи се наводи да Одлуком нису довољно прецизиране намене за које се самодопринос уводи и вршење надзора над трошењем средстава самодоприноса (члан 4); да није јасно дефинисано како ће се утврђивати вредност имовине лицима која немају пребивалиште, већ само непокретности на подручју Месне заједнице, за коју се самодопринос уводи (члан 5. став 2); плаћање самодоприноса на пензије и друга примања на која се не плаћа самодопринос, у складу са законом (члан 6); могућност трошења вишка средстава Одлуком Савета месне заједнице (члан 14) и одређивање ретроактивне примене Одлуке (члан 16). Предложено је, такође, да Уставни суд обустави од извршења акте и радње предузете на основу оспорене Одлуке.

У одговору Месне заједнице „TISAPART ALVEG”, општина Сента, истиче се да је поступак увођења самодоприноса био у складу са важећим прописима, односно да је спорна Одлука о увођењу самодоприноса донета на основу Одлуке о облику и начину непосредног изјашњавања грађана општине Сента о увођењу самодоприноса („Службени лист општине Сента”, број 13/2001), која предвиђа да одлуку о самодоприносу грађани доносе давањем писмене изјаве. Наводи се да су одредбе општинске одлуке биле у складу са одредбама члана 66. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 49/99 и 27/2001), као и да је процес доношења оспорене Одлуке био започет крајем јануара месеца 2002. године. Скупштина општине Сента је утврдила Предлог одлуке о увођењу самодоприноса 18. фебруара 2002. године у коме је било одређено да ће се грађани изјаснити о увођењу самодоприноса давањем писмене изјаве од 1. марта 2002. године до 15. марта 2002. године.

Скупштина општине Сента, у име доносиоца Одлуке, затражила је дописом од 8. јуна 2003. године од Уставног суда да, пре доношења коначне одлуке о уставности и законитости, застане са поступком и остави рок доносиоцу акта за уклањање уочених неуставности и незаконитости у Одлуци, на основу члана 41. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС”, бр. 32/91 и 67/93). Уставни суд је на седници од 16. октобра 2003. године донео Закључак да застане са поступком, ради омогућавања доносиоцу акта да до 31. децембра 2003. године усагласи с Уставом и законом оспорену Одлуку. Сагласно овом закључку, Општина Сента је била обавезна да по истеку рока обавести Уставни суд о поступању по њему, али до доношења коначне Одлуке Суд није примио ово обавештење.

Оспорена Одлука донета је 16. марта 2002. године за период од 1. априла 2002. године до 31. марта 2012. године, а према преамбули правни основ за њено доношење садржан је у члану 69. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 49/99 и 27/2001). Одлука је донета путем писменог изјашњавања грађана Месне заједнице, које је спроведено у периоду од 1. марта 2002. године до 15. марта исте године.

Чланом 114. став 2. Устава предвиђено је да се средства за задовољавање потреба грађана у општини могу прикупљати на основу непосредног изјашњавања грађана, у складу са законом. Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 49/99 и 27/01), на основу кога је донета оспорена Одлука, у члану 66. предвиђао је, да одлуку о самодоприносу грађани доносе референдумом или давањем писмене изјаве, у складу са прописима којима је уређен поступак непосредног изјашњавања грађана, ако овим законом није другачије одређено (став 1), а да о облику и начину непосредног изјашњавања грађана одлучује скупштина општине. (став 2). Важећим Законом о локалној самоуправи прописано је да одлуку о увођењу самодоприноса грађани доносе непосредно, тајним гласањем, у складу са статутом (члан 87), да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана (члан 90. став 3), као и да се одлука објављује на начин на који се објављују акти општине (члан 90. став 1). Према ошени Суда, законитост поступка доношења оспореног акта услов је његове пуноважности и може се оцењивати само у односу на закон који је на снази у време доношења акта.

Закон о локалној самоуправи, који је наведен као правни основ за доношење оспорене Одлуке, престао је да важи 6. марта 2002. године, даном ступања на снагу важећег Закона о локалној самоуправи, у смислу одредбе члана 128. овог закона. Како важећи Закон о локалној самоуправи не садржи у прелазним, односно завршним одредбама решења којима би се одредила правна судбина аката о увођењу самодоприноса чији је поступак доношења отпочео за време важења ранијег Закона о локалној самоуправи, а који су ступили на снагу после ступања на снагу важећег Закона о локалној самоуправи, Уставни суд је утврдио да је важећи Закон о локалној самоуправи ступио на снагу и почео да се примењује 6. марта

2002. године. Имајући у виду чињеницу да је у току поступка доношења оспорене Одлуке ступио на снагу Закон о локалној самоуправи који је предвидео другачије решење у погледу начина и поступка доношења одлука о самодоприносу, а да ниједном одредбом тог закона није предвиђено да ће се поступци доношења аката о самодоприносу који су започети по одредбама ранијег закона окончати по том закону, Суд је утврдио да оспорена Одлука није донета у складу са Законом који је био на снази у време њеног доношења, што је у целини чини неуставном и незаконитом.

С обзиром на то да је Уставни суд донео коначну одлуку у овој правној ствари, Суд је одбацио захтев за обуставу извршења аката, односно радњи на основу оспорене Одлуке, на основу одредбе члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.

На основу изложеног, као и одредаба члана 42. став 3. и члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава, Одлука наведена у тачки 1. изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IУ број 45/2002

Председник
Уставног суда,
Слободан Вучетић, с.р.

3940

Уставни суд Републике Србије у саставу: председник Слободан Вучетић и судије Верона Адам-Бокрош, др Срђан Ђорђевић, др Милутин Ђуричић, др Боса Ненадић, Мирјана Рашић, Бранка Ђурчија и др Светозар Чиплић, на основу члана 125. Устава Републике Србије, на седници одржаној 25. новембра 2004. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Утврђује се да Одлука о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице „Centar-Topart” („Службени лист општине Сента”, број 4/02), није у сагласности с Уставом и законом.

2. Одбацује се захтев за обуставу извршења појединачних аката и радњи предузетих на основу Одлуке из тачке 1.

Образложење

Уставном суду Републике Србије поднета је иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости Одлуке наведене у тачки 1. изреке. Према наводима подносиоца иницијативе, оспорена Одлука донета је на неуставан и незаконит начин и супротна је Уставу и закону. Поступак за доношење Одлуке, наводи се у иницијативи, спроведен је у периоду од 1. до 15. марта 2002. године, а Одлука је донета 16. марта 2002. године, давањем писмених изјава. У току спровођења поступка доношења Одлуке, 6. марта 2002. године, ступио је на снагу Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, број 9/02), који у одредби члана 87. прописује да се одлука о увођењу самодоприноса доноси тајним гласањем, из чега, по мишљењу иницијатора произлази да Одлука није донета на начин утврђен важећим Законом, који не предвиђа могућност да се поступци започети по раније важећем закону и окончају сагласно одредбама тог закона.

По мишљењу иницијатора, оспорена Одлука није сагласна Закону ни са аспекта садржине одредаба којима се уређују најзначајнија питања самодоприноса, као што су питања намене, утврђивање вредности радова и начина контроле трошења прикупљених средстава (члан 4); утврђивања основнице самодоприноса за лица која немају пребивалиште, већ само непокретности на подручју месне заједнице (члан 5. став 2); плаћање самодоприноса из пензија и других примања на која се, у складу са законом, самодопринос не плаћа (члан 6); могућност трошења вишка прикупљених средстава на основу одлуке Савета месне заједнице (члан 14) и одређивање ретроактивне примене Одлуке (члан 16). Предложено је и да Уставни суд обустави од извршења акте и радње предузете на основу оспорене Одлуке.

У одговору Месне заједнице „Centar-Topart” истиче се да је Савет Месне заједнице, на седници одржаној 18. фебруара 2002. године, утврдио Предлог одлуке о увођењу самодоприноса за подручје Месне заједнице „Centar-Topart” („Службени лист општине Сента”, број 2 од 19. фебруара 2002. године), на основу кога је спроведено писмено изјашњавање грађана ове Месне заједнице, сагласно одредбама тада важећег Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 49/99 и 27/2001) и Статута општине Сента, који је предвиђао да одлуку о увођењу самодоприноса грађани доносе референдумом или давањем писмене изјаве, који је уса-

глашен са новим Законом о локалној самоуправи тек 6. јуна 2002. године.

У име доносиоца оспорене Одлуке, дописом од 21. јула 2003. године, Уставном суду се обратила Скупштина општине Сента, предлажући да Уставни суд застане са поступком и одреди рок за уклањање уочених неуставности и незаконитости у Одлуци, што је Закључком Уставног суда, донетим на седници одржаној 11. марта 2004. године и учињено. Одређен је рок за усаглашавање одредаба оспорене Одлуке са Уставом и законом, закључно са 30. јуном 2004. године. Оспорена Одлука није у назначеном року усаглашена с Уставом и законом, а 18. новембра 2004. године Уставни суд је обавештен да је Месна заједница „Сента-Торпарт“ поступила по закључку Уставног суда од 25. јуна 2004. године, тако што је Савет Месне заједнице донео Одлуку којом су измењене оспорене одредбе Одлуке о увођењу самодоприноса. По оцени Уставног суда, наведено обавештење није од правне важности за одлучивање у овој ствари, с обзиром да се одлука о измени одлуке о увођењу самодоприноса може донети искључиво на начин који је Законом утврђен за доношење одлуке о увођењу самодоприноса, односно тајним гласањем грађана месне заједнице.

Оспорена Одлука донета је 16. марта 2002. године за период од 1. априла 2002. године до 31. марта 2012. године, а према преамбули, правни основ за њено доношење садржан је у члану 69. став 3. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 49/99 и 27/2001). Одлука је донета путем писменог изјашњавања грађана Месне заједнице, које је спроведено у периоду од 1. марта 2002. године до 15. марта исте године.

Чланом 114. став 2. Устава предвиђено је да се средства за задовољавање потреба грађана у општини могу прикупљати на основу непосредног изјашњавања грађана, у складу са законом.

Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 49/99 и 27/01), на основу кога је донета оспорена Одлука, у члану 66. предвиђао је, да одлуку о самодоприносима грађани доносе референдумом или давањем писмене изјаве, у складу са прописима којима је уређен поступак непосредног изјашњавања грађана, ако овим законом није другачије одређено (став 1), а да о облику и начину непосредног изјашњавања грађана одлучује скупштина општине (став 2). Важећим Законом о локалној самоуправи прописано је да одлуку о увођењу самодоприноса грађани доносе непосредно, тајним гласањем, у складу са статутом (члан 87), да се одлука сматра донетом када се за њу изјасни већина од укупног броја грађана (члан 90. став 3), као и да се одлука објављује на начин на који се објављују акти општине (члан 90. став 1). Према оцени Суда, законитост поступка доношења оспореног акта услов је његове пуноважности и може се оцењивати само у односу на закон који је на снази у време доношења акта.

Закон о локалној самоуправи, који је наведен као правни основ за доношење оспорене Одлуке, престао је да важи 6. марта 2002. године, даном ступања на снагу важећег Закона о локалној самоуправи, у смислу одредбе члана 128. овог закона. Како важећи Закон о локалној самоуправи не садржи у прелазним, односно завршним одредбама решења којима би се одредила правна судбина аката о увођењу самодоприноса чији је поступак доношења отпочео за време важења ранијег Закона о локалној самоуправи, а који су ступили на снагу после ступања на снагу важећег Закона о локалној самоуправи, Уставни суд је утврдио да је важећи Закон о локалној самоуправи ступио на снагу и почео да се примењује 6. марта 2002. године. Имајући у виду чињеницу да је у току поступка доношења оспорене Одлуке ступио на снагу Закон о локалној самоуправи који је предвидео другачије решење у погледу начина и поступка доношења одлука о самодоприносима, а да ниједном одредбом тог закона није предвидео да ће се поступци доношења аката о самодоприносима који су започети по одредбама ранијег закона окончати по том закону, Суд је утврдио да оспорена Одлука није донета у складу са Законом који је био на снази у време њеног доношења, што је у целини чини неуставном и незаконитом.

С обзиром на то да је Уставни суд донео коначну одлуку у овој правној ствари, Суд је одбацио захтев за обуставу извршења аката, односно радњи донетих или предузетих на основу оспорене Одлуке, на основу одредбе члана 42. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС”, бр. 32/91 и 67/93).

На основу изложеног, као и одредаба члана 42. став 3. и члана 46. тач. 1) и 3) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је одлучио као у изреци.

На основу члана 130. Устава, Одлука наведена у тачки 1. изреке престаје да важи даном објављивања Одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ИУ број 47/2002

Председник
Уставног суда,
Слободан Вучетић, с.р.

3941

Уставни суд Републике Србије у саставу: председник Слободан Вучетић и судије Верона Адам-Бокрош, др Срђан Ђорђевић, Мирјана Рашић, Бранка Ђурчија и мр Светозар Чиплић, на основу члана 125. Устава Републике Србије, на седници одржаној 28. октобра 2004. године, донео је

ОДЛУКУ

Одбија се предлог за утврђивање неуставности одредбе члана 1. Закона о допуни Закона о донацијама и хуманитарној помоћи („Службени лист СРЈ”, број 36/2002).

Образложење

Пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за утврђивање неуставности одредбе члана 1. Закона наведеног у изреци. Предлагач сматра да је оспорена одредба Закона супротна Уставу Републике Србије, Уставу Савезне Републике Југославије и међународним прописима који се односе на несметан промет роба, идеја и ствари.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Закон о допуни Закона о донацијама и хуманитарној помоћи („Службени лист СРЈ”, број 36/2002) донет као закон Савезне Републике Југославије који се, на основу члана 64. став 2. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора примењује као закон Републике Србије од дана ступања на снагу Уставне повеље, па је оцену уставности оспорене одредбе члана 1. Закона извршена у односу на Устав Републике Србије.

Предлог овлашћеног предлагача Уставни суд је доставио Народној скупштини Републике Србије на одговор. Народна скупштина у остављеном року није доставила одговор, па је Уставни суд, на основу члана 16. став 3. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС”, бр. 32/91 и 67/93), наставио поступак.

Оспореном одредбом члана 1. Закона, прописано је да донације и хуманитарна помоћ, у смислу овог закона, могу бити у роби, осим дувана и дуванских прерађевина, алкохолних пића и путничких аутомобила.

По оцени Уставног суда оспорена одредба Закона није несагласна с одредбама чл. 64. и 72. Устава, јер се Законом о донацијама и хуманитарној помоћи не уређују услови и начин пословања предузећа и других правних лица нити промет роба на тржишту, већ је законодавац утврдио шта у смислу Закона о донацијама и хуманитарној помоћи може бити предмет донације и хуманитарне помоћи. Наиме, Уставни суд сматра да се одредбом члана 1. Закона не угрожава слободан проток роба и услуга, нити се том одредбом ограничавају права регистрованих организација да врше своју функцију. Прописивање која роба може, односно која роба не може бити предмет донације и хуманитарне помоћи, спада у домен вођења законодавне политике у тој области, што Уставни суд, сагласно одредби члана 125. Устава, није надлежан да оцењује.

На основу изложеног и члана 46. став 1. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука Уставни Суд је одлучио као у изреци.

ИУ број 18/2003

Председник
Уставног суда,
Слободан Вучетић, с.р.

3942

Уставни суд Републике Србије у саставу: председавајући судија Мирјана Рашић и судије Верона Адам-Бокрош, др Милутин Ђуричић, Бранка Ђурчија и мр Светозар Чиплић, на основу члана 125. Устава Републике Србије, на седници одржаној 21. октобра 2004. године, донео је

ОДЛУКУ

Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредаба члана 33. и члана 34. ст. 1. и 3. Одлуке о општим и техничким условима за снабдевање града Крушевца топлотном енергијом („Службени лист општине Крушевац”, бр. 25/90, 4/91, 9/92, 6/93, 8/93, 4/94 и 7/95).

Образложење

Пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за оцену уставности и законитости одредаба члана 33. и члана 34. ст. 1. и 3. Одлуке наведене у изреци. Према наводима предлагача, прописана обавеза потрошача да, уколико утроши мање топлотне

енергије од параметра који је одредило Јавно комунално предузеће у виду фиксне енергије, плаћа фиксну, а не стварно утрошену топлотну енергију (члан 33), као и прописани начин плаћања топлотне енергије када је мерни инструмент у квару (члан 34. ст. 1. и 3) у супротности су са чланом 24. Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС”, бр. 16/97 и 42/98). Такође, предлагач сматра да је Одлука незаконита јер није, сагласно члану 27. Закона, усклађена са решењима из тог закона.

Савезни Уставни суд је на основу члана 12. став 2. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора уступио Уставном суду Републике Србије предмет ШП/03/03, у којем је исти предлагач покренуо поступак за оцену законитости наведених одредаба Одлуке. Позивом на одредбе чл. 11. и 14. Закона о облигационим односима, предлагач указује да оспорене одредбе успостављају неравноправан положај потрошача који плаћају топлотну енергију према стању бројила мерних инструмената и оних који плаћају топлотну енергију према тзв. фиксној енергији, односно да оспорена одредба погодује монополском положају Јавног комуналног предузећа и не обезбеђује еквивалентност вредности услуге и накнаде која се захтева.

У одговору Скупштине општине Крушевац се истиче да оспорене одредбе Одлуке нису у супротности са одредбом члана 24. Закона о комуналним делатностима, с обзиром на то да Закон, као елементе за образовање цена комуналних услуга, одређује и вредност средстава ангажованих у пружању услуга и друге специфичности појединих комуналних делатности. У конкретном случају, велика вредност средстава ангажованих у пружању услуге производње топлотне енергије има за последицу високе фиксне трошкове који оптерећују цену топлотне енергије по јединици производње, и да уколико би се наплатила само стварно утрошена топлотна енергија која је по мерном инструменту мања од фиксне енергије, испоручилац би исказао губитак. У одговору се, такође, наводи да оспорена одлука није формално усклађивана са Законом о комуналним делатностима, с обзиром да њене одредбе нису ни биле у супротности са Законом.

Одредбама оспореног члана 33. Одлуке одређено је да се обрачун испоручене топлотне енергије за објекте са мерним уређајима врши према стању бројила мерних инструмената, а као изузетак предвиђено је да се у случају кад је утрошена енергија мања од фиксне енергије, наплаћује фиксна енергија, према обрасцу датом за њено одређивање. Одредбама члана 34. ст. 1. и 3. Одлуке утврђено је да се за кориснике пословног и производног простора, у случају када није уграђен мерни инструмент или када је исти у квару, наплата врши према израчунатој потрошњи топлотне енергије која се добија множењем прикључне снаге корисника са елементима датим у члану 33. Одлуке.

Одредбом члана 113. став 1. тачка 2) Устава утврђено је да општина, преко својих органа у складу са законом, уређује и обезбеђује обављање и развој комуналних делатности.

Законом о комуналним делатностима утврђено је да општина, односно град, у складу са овим законом, уређује и обезбеђује услове обављања комуналних делатности и њихов развој, као и да су комуналне делатности, делатности од општег интереса. Одредбама чл. 4. и 5. Закона прописано је да је производња и снабдевање паром и топлотом водом једна од делатности која представља незаменљив услов живота и рада грађана и других субјеката на одређеном подручју и дат је ближи опис те комуналне делатности. Чланом 13. Закона утврђено је овлашћење општине да прописује услове и начин организовања послова у вршењу комуналних делатности и услове за коришћење комуналних производа, односно услуга, а нарочито: техничке, санитарно-хигијенске и друге потребне услове за обављање делатности којима се обезбеђује одређени обим, врста и квалитет услуге, ако њихов квалитет није прописан; начин обезбеђивања континуитета у вршењу комуналних делатности; права и обавезе јавног комуналног или другог предузећа, или предузетника који обављају комуналну делатност и корисника комуналних производа и услуга; начин наплате цене за комуналне производе, односно за коришћење комуналних услуга, као и права корисника у случају неиспоруке или некавалитетне испоруке комуналног производа и невршења, односно некавалитетног вршења комуналне услуге; начин поступања и овлашћења општине у случају прекида у производњи комуналних производа или пружању услуга у случају непредвиђених околности. Одредбама члана 24. Закона прописано је да се цена комуналне услуге образује на основу елемената које чине: врста, обим и квалитет услуге који се утврђују стандардима и нормативима које прописује општина, вредност средстава ангажованих у пружању услуга и висина материјалних трошкова у обављању комуналних услуга, према стандардима и нормативима утрошка енергије, материјалних и других трошкова или планским калкулацијама као и други елементи у зависности од услова на тржишту и специфичности појединих комуналних услуга.

Уставни суд је оценио да је сагласно наведеним одредбама Закона, Скупштина општине Крушевац имала овлашћење да сво-

јим прописом утврди услове за коришћење комуналних услуга и начин плаћања комуналне услуге, и да у оквиру тих овлашћења утврди правила за одређивање обима пружене услуге путем утврђивања обрасца дефинисаног оспореним одредбама члана 33., односно оспореним одредбама члана 34. ст. 1. и 3. Одлуке. По оцени Суда наведено овлашћење за Скупштину општине проистиче и из одредаба Закона које је овлашћују да, у оквиру елемената за образовање цена комуналних услуга прописаних законом, одреди нормативе и стандарде за одређивање, поред осталог, и обима пружених услуга, као и да одреди друге елементе за образовање цена када то захтевају специфичности појединих услуга.

Оцењујући на основу изложеног да је оспорени пропис скупштине општине заснован на Закону о комуналним делатностима, те да у складу са њим, уређује облигационе односе у области комуналне делатности, Суд је утврдио да, у смислу члана 27. став 2. Закона о облигационим односима, оспорене одредбе имају значење прописа који обавезују уговорне стране при уређивању односа, а да својом садржином не повређују начело равноправности учесника у облигационом односу, и забране стварања и искоришћавања монополског положаја садржане у чл. 11. и 14. Закона о облигационим односима.

С обзиром на то да је оспорена Одлука заснована на одредбама Закона о комуналним делатностима у погледу овлашћења доносиоца акта и предмета уређивања, Уставни суд сматра да сама чињеница да њен изворни текст потиче из времена важења Закона о комуналним делатностима („Службени гласник РС”, број 44/89), не даје основа за утврђивање њене незаконитости и неуставности.

На основу наведеног и члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС”, бр. 32/91 и 67/93), Суд је одлучио као у изреци.

IV број 78/2003

Заменује председника
Уставног суда,
Мирјана Рашић, с.р.

3943

Уставни суд Републике Србије у саставу: председник Слободан Вучетић и судије Верона Адам-Бокрош, др Срђан Ђорђевић, др Милутин Ђуричић, др Боса Ненадић, Мирјана Рашић, Бранка Турчија и др Светозар Чиплић, на основу члана 125. Устава Републике Србије, на седници одржаној 4. новембра 2004. године, донео је

ОДЛУКУ

Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 1. тачка 1) Правилника о висини трошкова приватизације пред Агенцијом за приватизацију које сносе предузећа и друга правна лица („Службени гласник РС”, број 57/01).

Образложење

Предлогом Рударско-грађевинског предузећа „Врдник” из Врдника покренут је поступак за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 1. тачка 1) Правилника наведеног у изреци. У предлогу се наводи да је оспорена одредба Правилника несагласна са принципом слободног обављања привредних делатности из члана 57. Устава Републике Србије, због тога што обавезу плаћања накнаде за оглашавање проспекта уводи и за оне субјекте у којима се поступак приватизације не спроводи на основу одлуке субјекта приватизације, већ по иницијативи других лица, у смислу члана 16. ст. 5. и 6. Закона о приватизацији.

У одговору Министарства за привреду и приватизацију наводи се да је оспорена одредба члана 1. тачка 1) Правилника у сагласности са чланом 56. Закона о приватизацији, као и да не садржи повреду члана 57. Устава. Истиче се да поступак приватизације изискује низ трошкова од којих субјект приватизације сноси само део, који је оспореним нормативним решењем одређен сразмерно финансијским могућностима предузећа. Објављивање проспекта представља акт од значаја за предузеће (а не за Агенцију), јер се на тај начин упознаје широк круг лица са намером да се предузеће приватизује, што цео поступак чини транспарентнијим чиме се увећава конкурентност, односно могућност да предузеће добије стратешког партнера. Такође се указује да трошкови у спровођењу поступка приватизације настају независно од начина на који је покренут, па стога Закон о приватизацији не даје могућност да се Правилником ослободи трошкова приватизације субјект приватизације, који није сам одлучивао о покретању тог поступка. Истиче се да је спровођење поступка приватизације, Законом, орочено и обавезно, па стога права и обавезе субјекта приватизације не зависе од тога ко покрене иницијативу за приватизацију.

По спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је оспорени Правилник о висини трошкова приватизације пред Агенцијом за приватизацију које носе предузећа и друга правна лица донео министар за привреду и приватизацију. У члану 1. Правилника таксативно су набројани трошкови који се плаћају у поступку приватизације пред Агенцијом, а према оспореној тачки 1) овог члана, у поступку оглашавања проспекта – накнада за оглашавање проспекта субјекта приватизације износи 10.000,00 дин. Оспорени Правилник, чији су интегрални текст чиниле и измене и допуне појединих одредаба („Службени гласник РС”, бр. 24/02, 52/02 и 33/03), престао је да важи на основу члана 2. Правилника о висини трошкова приватизације пред Агенцијом за приватизацију које носе предузећа и друга правна лица („Службени гласник РС”, број 4/04).

Члан 57. Устава одређује да се привредне и друге делатности обављају слободно и под једнаким условима, у складу с Уставом и законом, а члан 59. Устава овлашћује законодавца да утврди својинска права и обавезе на средствима у друштвеној и државној својини и услове под којима се та средства претварају у друге облике својине. У оквиру ових уставних одредаба, оспореном одредбом Правилника утврђена је иста обавеза за све субјекте приватизације у погледу трошкова поступка пред Агенцијом, независно од тога да ли се поступак приватизације предузема спроводи по иницијативи субјекта приватизације или по иницијативи других, законом одређених субјеката (Агенције, министарства, потенцијалних купаца) што, по оцени Суда, одговара принципу прокламованом чланом 57. Устава.

Оспорени Правилник донет је на основу Закона о приватизацији („Службени гласник РС”, бр. 38/01 и 18/03) којим се уређују услови и поступак промене власништва друштвеног, односно државног капитала. Спровођење поступка приватизације је Законом прописано као орочена обавеза субјекта приватизације (члан 14), па су права и обавезе предузећа које се приватизује одређена независно од чињенице да ли се тај поступак покреће иницијативом предузећа или других лица одређених овим Законом (чл. 5, 16, 19. и др.). Припрема проспекта за приватизацију, који представља приказ основних података о субјекту приватизације, а који Агенција оглашава у средствима јавног информисања, ради прикупљања података о броју потенцијалних купаца, обавеза је субјекта приватизације (чл. 16. и 18. Закона) који, према одредби члана 18. став 6. Закона сноси трошкове оглашавања проспекта. Чланом 56. Закона је прописано да трошкове поступка приватизације пред Агенцијом сноси субјекат приватизације, а да министар надлежан за послове приватизације утврђује висину тих трошкова. Обавезе утврђене наведеним законским одредбама, у висини коју одреди надлежни министар, односе се на сва предузећа која се приватизују, без обзира на то ко је поднео иницијативу за покретање поступка приватизације. У оквиру овог законског овлашћења, министар за привреду и приватизацију је одредио износ трошкова за одређене послове, које у поступку приватизације обавља Агенција за приватизацију, као један од субјеката надлежних за спровођење приватизације, па је, по оцени Суда, одредба члана 1. тачка 1) оспореног Правилника, у време важења, била у сагласности са Законом о приватизацији.

На основу члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС”, бр. 32/91 и 67/03), Суд је одлучио као у изреци.

IУ број 294/2003

Председник
Уставног суда,
Слободан Вучетић, с.р.

3944

Уставни суд Републике Србије у саставу: председник Слободан Вучетић и судије Верона Адам-Бокрош, др Срђан Ђорђевић, Мирјана Рашић, Бранка Ђурчија и мр Светозар Чиплић, на основу члана 125. Устава Републике Србије, на седници одржаној 28. октобра 2004. године, донео је

ОДЛУКУ

1. Одбија се предлог за утврђивање неуставности и незаконитости одредбе члана 4. став 3. Одлуке о изменама и допунама Статута Јавног предузећа „Завод за изградњу” у Новом Саду, од 26. августа 2003. године.

2. Одбацује се захтев за оцену сагласности Одлуке из тачке 1. с Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора.

Образложење

Уставном суду Републике Србије, поднет је предлог за оцену уставности и законитости члана 4. став 3. Одлуке о изменама и до-

пунама Статута Јавног предузећа „Завод за изградњу града” у Новом Саду, којим је измењен члан 11. став 2. Статута Јавног предузећа, проширивањем делатности Јавног предузећа на више других делатности које нису делатности од општег интереса, нити делатности неопходне за рад државних органа и јединица локалне самоуправе, за које се могу оснивати јавна предузећа. Проширивањем делатности овог Јавног предузећа, на обављање привредних – тржишних делатности у области грађевинарства, трговине на велико, промета некретнина и др., у односу на његову основну делатност, у оквиру које располаже буџетским средствима, по мишљењу предлагача, Јавно предузеће се доводи у монополски положај у односу на све друге привреднике у области грађевинарства. Предлагач наводи да је прописивањем делатности из члана 4. став 3. оспорене Одлуке, начињена повреда Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора, Устава Републике Србије и Закона о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса.

У одговору доносиоца акта наводи се да је Законом о јавним предузећима прописано да јавно предузеће може, поред делатности за чије обављање је основано, да обавља и друге делатности уз сагласност оснивача, те да је Скупштина града Новог Сада, као оснивач Јавног предузећа, Решењем дала сагласност на Одлуку о изменама и допунама Статута Јавног предузећа, којом је, између осталог, проширена делатност овог Јавног предузећа. Такође се наводи да се вршењем оспорених делатности не ремети обављање делатности и послова утврђених оснивачким актом предузећа, јер се јавно предузеће оснива и послује, између осталог и ради стицања добити.

У спроведеном поступку Уставни суд је утврдио да је Одлуком о оснивању Јавног предузећа „Завод за изградњу града” у Новом Саду („Службени лист града новог Сада”, бр. 11/93, 13/93, 9/98, 6/99, 5/2002, 25/2002 и 11/2003), прописано да ово Јавно предузеће може да промени делатност, ако се том променом не ремети обављање делатности и послова утврђених оснивачким актом, као и то да одлуку о промени делатности доноси Управни одбор уз сагласност Скупштине града Новог Сада. Сагласно одредбама оснивачког акта, Управни одбор Јавног предузећа, на седници одржаној 26. августа 2003. године, донео је Одлуку о изменама и допунама Статута, којом је, између осталог, у оспореној одредби члана 4. став 3. утврдио и друге послове које ово Јавно предузеће обавља поред делатности утврђене оснивачким актом, а Скупштина града Новог Сада, као оснивач Јавног предузећа, донела је Решење о давању сагласности на Одлуку о изменама и допунама Статута („Службени лист града Новог Сада”, број 17/2003).

Одредбом члана 57. став 1. Устава Републике Србије, прописано је да се привредне и друге делатности обављају слободно и под једнаким условима у складу с Уставом и законом. Чланом 61. став 2. Устава, утврђено је да се предузеће и друга организација слободно организују, да су самостални у обављању делатности, повезивању и удруживању, да имају исти положај у погледу општих услова привређивања и правне заштите и за своје обавезе у правном промету одговарају средствима којима располажу. Према члану 113. став 1. тачка 3. и члану 117. Устава, општина, односно град, преко својих органа у складу са законом, уређује и обезбеђује коришћење градског грађевинског земљишта и пословног простора.

Одредбом члана 72. став 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, број 47/03), дато је овлашћење општини да, у складу са статутом општине, може да оснује предузеће, односно другу организацију, ради обезбеђивања услова за уређивање, коришћење, унапређивање и заштиту грађевинског земљишта.

Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса („Службени гласник РС”, бр. 25/2000 и 25/2002), утврђено је да је делатност од општег интереса и она делатност која је неопходна за рад органа јединице локалне самоуправе, утврђене законом (члан 2); да јединица локалне самоуправе може да оснује јавно предузеће, актом који доноси скупштина јединице локалне самоуправе (члан 4. став 2); да се права, обавезе и одговорности између јавног предузећа и јединице локалне самоуправе уређују оснивачким актом у складу са законом (члан 8. став 1); да јавно предузеће може, поред делатности за чије је обављање основано, да обавља и друге делатности уз сагласност оснивача (члан 23. став 1); да ради обезбеђивања заштите општег интереса у јавном предузећу, надлежни орган јединице локалне самоуправе даје сагласност на статут јавног предузећа (члан 27. став 1. тачка 1).

Полазећи од Уставних одредаби према којима се привредне и друге делатности обављају слободно и под једнаким условима у складу са законом, те да је Законом о јавним предузећима и обављању делатности од општег интереса утврђена могућност да јавно предузеће може, поред делатности за чије је обављање основано, да обавља и друге делатности уз сагласност оснивача, а имајући у виду чињеницу да је Скупштина града Новог Сада, у својству оснивача, донела Решење о давању сагласности на Одлуку о изменама и допунама Статута Јавног предузећа, Суд је утврдио да је оспорена одредба члана 4. став 3. Одлуке, донета у границама уставних и законских овлашћења.

Суд је такође утврдио да нема основа за тврдњу да је Јавно предузеће у монополском положају из разлога што Уставне одредбе обавезују на једнаке услове обављања делатности и на исти положај предузећа у погледу општих услова привређивања и правне заштите, а Закон допушта обављање делатности јавног предузећа ради стицања добити, што значи да Јавно предузеће у конкретном случају, може да послује под истим условима које су Уставом и законом утврђени за сва предузећа. Располагање средствима буџета у делу који користи Јавно предузеће и контрола утрошка тих средстава врши се по посебним прописима, што није предмет овог поступка.

Сагласно члану 125. Устава Републике Србије, Уставни суд није надлежан да цени сагласност оспорене одредбе Одлуке с Уставном повељом државне заједнице Србија и Црна Гора.

На основу изложеног, члана 19. став 1. тачка 1) и члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС”, бр. 32/91 и 67/93), Суд је одлучио као у изреци.

ИУ број 467/2003

Председник
Уставног суда,
Слободан Вучетић, с.р.

3945

Уставни суд Републике Србије у саставу: председник Слободан Вучетић и судије Верона Адам-Бокрош, др Срђан Ђорђевић, др Милутин Ђуричић, др Боса Ненадић, Мирјана Рашић, Бранка Ђурчија и др Светозар Чиплић, на основу члана 125. Устава Републике Србије на седници одржаној 25. новембра 2004. године, донео је

ОДЛУКУ

Одбија се предлог за утврђивање незаконитости тачке 6. став 2. Наредбе о висини и начину плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе који се увозе („Службени лист СРЈ”, бр. 9/97, 24/97 и 20/99).

Образложење

Пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за оцењивање сагласности тачке 6. став 2. Наредбе наведене у изреци с одредбом члана 32. став 2. Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе („Службени лист СФРЈ”, број 53/91 и „Службени лист СРЈ”, бр. 24/94, 28/96 и 37/2002). Подносилац предлога наводи да је оспорена одредба Наредбе којом је одређено да накнаду за покривање трошкова лабораторијских испитивања узорака који се, на захтев савезног санитарног инспектора врше ради утврђивања здравствене исправности пошиљке, увозник уплаћује у корист овлашћене установе која изврши лабораторијско испитивање узорака, према ценама и рачуну који та установа испостави увознику, несагласна са цитираном одредбом Закона којом је одређено да функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства прописује висину и начин плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности намирница и предмета опште употребе који се увозе. То значи, да надлежни савезни функционер мора да утврди висину и начин плаћања предметне накнаде, а не да своје право и обавезу преноси на установу која врши лабораторијско испитивање. Предлагач истиче да у пракси постоје разлике у ценама истих врста услуга овлашћених установа које врше лабораторијска испитивања.

У одговору Министарства здравља Републике Србије наводи се да је Законом о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе утврђено да у вршењу здравственог надзора овлашћени радници, санитарни инспектори, имају право да узимају узорке намирница и предмета опште употребе, ради лабораторијског испитивања као и да лабораторијска испитивања узорака ради утврђивања њихове здравствене исправности могу вршити здравствене и друге организације. То значи, да савезни министар за рад, здравство и социјалну политику није овлашћен да својим актом утврђује цене услуга које друга правна лица и организације пружају на тржишту.

Чланом 20. став 5. Закона за спровођење Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора („Службени лист Србије и Црне Горе”, број 1/2003) прописано је да се савезни закони и други савезни прописи који нису из области у којима је Уставном повељом утврђена надлежност државне заједнице Србија и Црна Гора примењују после ступања на снагу Уставне повеље као општи акти држа-

ва чланица, док их њихови надлежни органи не ставе ван снаге осим у деловима који су у супротности с одредбама Уставне повеље, изузев у областима које су већ регулисане прописима државе чланице.

Оспореном тачком 6. став 2. Наредбе о висини и начину плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе који се увозе („Службени лист СРЈ”, бр. 9/97, 24/97 и 20/99) одређено је да за покриће трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности животних намирница и предмета опште употребе који се увозе увозник плаћа накнаду за покривање трошкова лабораторијских испитивања узорака који се, на захтев савезног санитарног инспектора врше ради утврђивања здравствене исправности пошиљке и да ту накнаду увозник уплаћује у корист овлашћене установе која на захтев савезног санитарног инспектора изврши лабораторијско испитивање узорака, према ценама и рачуну који та установа испостави увознику.

Савезни министар за рад, здравство и социјалну политику донео је оспорену Наредбу, на основу члана 32. став 2. Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе („Службени лист СФРЈ”, број 53/91 и „Службени лист СРЈ”, бр. 24/94, 28/96 и 37/2002) којим је прописано да функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства прописује висину и начин плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности намирница и предмета опште употребе који се увозе. Законом је утврђено и да намирнице и предмети опште употребе који се стављају у промет на домаћем тржишту подлежу здравственом надзору (члан 19. став 1); да здравствени надзор над намирницама и предметима опште употребе који се увозе врши савезни орган управе надлежан за послове здравства преко савезних санитарних инспектора (члан 20. став 1); да у вршењу здравственог надзора овлашћени радници органа (санитарни инспектори) имају право да узимају узорке намирница и предмета опште употребе ради лабораторијског испитивања да ли у погледу здравствене исправности одговарају прописима (члан 21. став 1); да лабораторијска испитивања (анализу и супер анализу) узорака ради утврђивања здравствене исправности намирница и предмета опште употребе могу вршити здравствене и друге организације (члан 22. став 1).

Чланом 43. Закона о здравственој заштити („Службени гласник РС”, бр. 17/92, 26/92, 50/92, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96 и 18/2002) прописано је да здравствена установа стиче средства за рад, поред осталог, и од продаје услуга. Према члану 46. ст. 1. и 2. Закона, цене појединачних услуга утврђују уговором здравствене установе, односно друга правна и физичка лица која обављају здравствену делатност и организација за здравствено осигурање, а цене здравствених услуга које нису обухваћене тим уговором утврђује здравствена установа, односно правно или физичко лице које обавља здравствену делатност на основу критеријума утврђених у складу са законом.

Уставни суд је утврдио да је савезни министар за рад, здравство и социјалну политику имао законско овлашћење да оспореном Наредбом утврди висину и начин плаћања накнаде за покривање трошкова испитивања и утврђивања здравствене исправности намирница и предмета опште употребе који се увозе. По оцени Уставног суда, на основу члана 32. став 2. Закона о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе, савезни министар надлежан за послове здравства могао је да уреди висину и начин плаћања накнаде за покривање трошкова утврђивања здравствене исправности намирница, само у делу трошкова који настају у поступцима здравственог надзора, ради утврђивања здравствене исправности животних намирница, које спроводе савезни санитарни инспектори на граничном прелазу приликом увоза, као што су трошкови прегледа, узимања и слања узорака и слично. Међутим, у наведеној законској одредби није дато овлашћење надлежном министру за утврђивање цена појединачних услуга лабораторијских испитивања која, у складу са чланом 22. став 2. Закона, могу вршити здравствене установе и друге организације, те стога оспорена одредба Наредбе није несагласна са законом.

Оцена захтева подносиоца предлога који се односи на примену оспореног акта у пракси истицањем да за исте врсте услуга овлашћених установа које врше лабораторијска испитивања постоје разлике у ценама, није у надлежности Уставног суда, у смислу члана 125. Устава.

На основу изложеног и члана 46. тачка 9) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС”, бр. 32/91 и 67/93) Уставни суд је одлучио као у изреци.

ИУ број 66/2004

Председник
Уставног суда,
Слободан Вучетић, с.р.

3946

Уставни суд Републике Србије у саставу: председник Слободан Вучетић и судије Верона Адам-Бокрош, др Срђан Ђорђевић, др Милутин Ђуричић, др Боса Ненадић, Мирјана Рашић и Бранка Ђурчија, на основу члана 125. Устава Републике Србије, на седници одржаној 11. новембра 2004. године, донео је

РЕШЕЊЕ

1. Обуставља се поступак за утврђивање неуставности одредаба чл. 27, 36, 45, 52, 53. и 57. Закона о играма на срећу („Службени гласник Републике Србије”, бр. 83/92, 39/93, 53/93, 8/94, 45/94, 71/94, 25/99, 33/99 и 12/2000).

2. Укида се Решење Уставног суда Републике Србије број: ГУ-406/92 од 18. марта 1993. године, („Службени гласник Републике Србије”, број 23/93).

Образложење

Са више предлога пред Уставним судом Републике Србије покренут је поступак за оцењивање уставности одредаба чл. 27, 36, 45, 52. и 57. Закона о играма на срећу, („Службени гласник Републике Србије”, број 83/92). У предлозима је изнето мишљење да су одредбама чл. 45, 52. и 57. Закона, којим се оснива Државна лутрија Србије, поврећене одредбе чл. 55, 56, 60, 64. и 65. Устава Републике Србије. У вези с тим наведено је да се делатност лутријских организација не може сматрати делатношћу од јавног интереса или привредном делатношћу од стратешког или посебног значаја за Републику, како је то предвиђено Законом о јавним предузећима („Службени гласник Републике Србије”, број 6/90). Поред наведеног, у предлозима је указано на правну празнину у Закону, јер Закон није решио питање финансирања социјално-хуманитарних и других организација које су биле корисници средстава остварених приређивањем игара на срећу по претходно важећим законским прописима, за период од 1. јануара до 31. марта 1993. године,

Иницијативама поднетим овом Суду оспорена је уставност одредаба чл. 27. и 36. наведеног Закона, јер ове одредбе, по мишљењу иницијатора, утврђују различите услове привређивања и подстићу монополски положај, што је несагласно принципима из чл. 56. и 64. Устава.

У току поступка пред Уставним судом, предлогом лутријских организација и више спортских организација, оспорена је уставност одредбе члана 8. став 2. Закона о изменама и допунама Закона о играма на срећу („Службени гласник РС”, број 12/2000), којом је измењена и допуњена одредба члана 53. основног текста Закона. У предлозима је изнето да је оспореном одредбом уведена обавеза приређивача игара на срећу да издвајају средства у висини од 40% од укупних средстава која се остваре приређивањем игара на срећу. У вези с тим, изнето је да се на лутријска предузећа односи члан 60. Закона о играма на срећу, према коме ова предузећа издвајају 15% од укупних средстава по одбитку фонда добитка. Наведено је да се, збиром ових издвајања за финансирање потреба одређених овим законом, лутријска предузећа и спортске организације доводе у ситуацију да издвајају износе веће од примљених уплата, што је несагласно члану 69. став 3. Устава Републике Србије, по коме се порези и друге дажбине утврђују према економској снази обвезника.

Народна Скупштина Републике Србије, доставила је одговор на наводе из предлога и иницијатива, у којима је изражен став да се Државна лутрија Србије оснива као јавно предузеће, односно као посебна републичка организација која, приређивањем игара на срећу у оквиру целовитог финансијског система у Републици, прикупља средства за финансирање социјално-хуманитарних делатности и других активности од општег интереса, те да се, стога, не ради о обављању делатности из чл. 57. и 64. Устава Републике Србије, коју предузећа и друге организације обављају самостално и слободно на тржишту. Из карактера те делатности произлази и облик својине (државна својина) над средствима којима су располагале лутријске организације. Такође, наведено је и да су лутријске организације основане од стране друштвено-политичких заједница као сервис

за прикупљање средстава за социјално-хуманитарне делатности путем приређивања игара на срећу, да оствареним приходом нису управљали запослени у тим организацијама, који су чинили само радну заједницу, што значи да ове организације нису формиране као самостални субјекти привређивања за обављање делатности на слободном тржишту.

Уставни суд је на седници одржаној 18. марта 1993. године донео Решење о привременој мери, број ГУ-406/92 („Службени гласник Републике Србије”, број 23/93), којим је обустављено извршење појединачних аката и предузимање радњи на основу одредаба чл. 45, 52. и 57. Закона о играма на срећу („Службени гласник Републике Србије”, број 83/92), до доношења коначне одлуке Суда, јер је оцењено да, због законом прописаних статусних и других промена, могу наступити неотклоњиве штетне последице.

Оспорене одредбе Закона прописивале су: да је Државна лутрија приређивач свих игара на срећу (члан 27. став 1); да Државна лутрија Србије игре на срећу приређује без посебног одобрења и једино ова лутрија може игре на срећу да приређује као своју делатност (члан 36. став 1); да се, за трајно приређивање класичних и других игара на срећу, као и вршење других послова утврђених овим Законом, оснива Државна лутрија Србије, која послује као јавно предузеће (члан 45); да су средства којима располаже Државна лутрија Србије у државној својини и не могу бити у другим облицима својине (члан 52), као и да се успоставља рад Државне лутрије Србије која преузима средства, права и обавезе дотадашњих лутријских организација, као и запослене у њима, при чему се прописује да су средства која се преузимају од тих лутријских организација у државној својини (члан 57). Одредбом члана 8. Закона о изменама и допунама Закона о играма на срећу, распоред средстава остварених приређивањем игара на срећу конципиран је тако, да се игре на срећу приређују у циљу обезбеђивања дела средстава за потребе социјално-хуманитарних организација и установа и организација омладине и спорта, и прописан је проценат издвајања средстава остварених приређивањем игара на срећу, која се наменски усмеравају за финансирање одређених потреба.

У току поступка пред Уставним судом, ступио је на снагу нови Закон о играма на срећу („Службени гласник РС”, број 84/2004), на основу кога је престао да важи Закон који је предмет овог уставног судског спора. На тај начин су, по оцени Суда, престале процесне претпоставке за вођење поступка, у смислу члана 25. тачка 2) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука. Такође је оцењено да, у конкретном случају, нема места примени члана 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, из разлога што је Уставни суд, Решењем о привременој мери број: ГУ-406/92 обуставио извршење појединачних аката и предузимање радњи на основу појединих оспорених одредаба Закона, чиме је отклонио могућност наступања штетних последица до доношења коначне одлуке.

Имајући у виду да је Уставни суд обуставио поступак у овој правној ствари, стекли су се услови да Суд укине Решење о обустави извршења појединачног акта, односно радње, од 18. марта 1993. године, сагласно члану 42. став 2. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник РС”, бр. 32/91 и 67/93) и члану 17. Пословника о раду Уставног суда Републике Србије („Службени гласник РС”, број 9/95).

Питање прописивања одређеног процента издвајања средстава остварених приређивањем игара на срећу која се наменски усмеравају за финансирање одређених потреба, ствар је законодавне политике, и није у надлежности Уставног суда у смислу члана 125. Устава Републике Србије.

На основу изложеног и члана 47. тач. 2) и 4) Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Уставни суд је донео Решење као у изреци.

ГУ број 406/1992

Председник
Уставног суда,
Слободан Вучетић, с.р.

САДРЖАЈ

	Страна		Страна
3918. Закон о репродуктивном материјалу шумског др- већа -----	1	3924. Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине -----	23
3919. Закон о измени Закона о издавању публикација -----	6	3925. Закон о заштити животне средине -----	28
3920. Закон о електронском потпису -----	6	3926. Закон о престанку важења појединих закона -----	44
3921. Закон о држављанству Републике Србије -----	10	3927. Закон о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана -----	44
3922. Закон о процени утицаја на животну средину -----	14	3928. Закон и изменама и допунама Закона о порези- ма на имовину -----	50
3923. Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину -----	18		

	Страна		Страна
3929. Закон о изменама и допунама Закона о акцизама	52	3936. Закон о допуни Закона о Агенцији за приватизацију	72
3930. Закон о фискалним касама	55	3937. Одлука о образовању Анкетног одбора ради утврђивања чињеница и законитости поступања надлежних државних органа у поступку приватизације Предузећа „Књаз Милош” из Аранђеловца	72
3931. Закон о измиривању обавеза Републике Србије према Народној банци Србије	67	3938. Одлука о избору потпредседника Народне скупштине Републике Србије	72
3932. Закон о порезу на премије неживотних осигурања	68		
3933. Закон о изменама и допунама Закона о локалној самоуправи	69	Акти Уставног суда Републике Србије	
3934. Закон о расподели трансферних средстава из буџета Републике Србије и учешћу општина, градова и града Београда у порезу на зараде у 2005. години	70	3939. до 3945. Одлуке Уставног суда IV број 45/2002; 47/2002; 18/2003; 78/2003; 294/2003; 467/2003 и 66/2004	72 до 77
3935. Закон о изменама и допунама Закона о организацији и надлежности државних органа у поступку против учинилаца ратних злочина	71	3946. Решење Уставног суда IV број 406/1992	78

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

О ОБЈАВЉИВАЊУ ТЕКСТОВА И ОГЛАСА У „СЛУЖБЕНОМ ГЛАСНИКУ РС”

I

Јавни позиви за прикупљање понуда, општи акти предузећа и других органа и организација, конкурси, огласи за лицитације и сл., за објављивање у „Службеном гласнику Републике Србије” **достављају се поштом или лично** на адресу **Јавно предузеће „Службени гласник”, 11000 Београд, Улица краља Милутина број 27, или електронском поштом на адресу tender@glasnik.com**

Уз пропратно писмо прилаже се оригинал материјала за објављивање у једном примерку, а пожељно је исти текст доставити и на дискети, ради брже припреме за штампу.

Материјал се доставља **најкасније 8 дана пре објављивања**, а биће објављени само они текстови који су плаћени. Текстови се објављују, по правилу, у првом наредном броју после евидентирање уплате.

Информације о објављивању могу се добити на телефон 011/3346-229, а о плаћању на телефоне: 011/3346-455 и 3233-261.

II

У огласном делу „Службеног гласника Републике Србије” могу се огласити:

– **изгубљени документи** (школска сведочанства, дипломе и друга документа) **по цени од 100,00 динара**, по једном документу, односно **70,00 динара** за сваки наредни документ објављен у истом огласу;

– **изгубљени печати и штампићи по цени од 1.000,00 динара** по печату, односно штампићу (као мали огласи у рубрици „Разно”).

Оглас о изгубљеним документима, печатима и штампићима биће објављен ако је:

– примљен у књижарама ЈП „Службени гласник” у Београду, Кнеза Милоша 16 и Немањина 22–26, и Новом Саду, Сутјеска 2 (СПЕНС), или

– достављен доказ (копија уплатнице) о извршеној уплати тачног износа накнаде на текући рачун ЈП „Службени гласник” и текст огласа са читко и потпуно унетим подацима за објављивање (име и презиме лица чији је документ, назив документа и издаваоца и сл.).

Оглас за који није достављен потпун и јасан текст не може се објавити, а Предузеће не сноси одговорност за необјављивање.

Текући рачун ЈП „Службени гласник” је **160-14944-58**.

Адреса је: ЈП „Службени гласник”, Краља Милутина 27, 11000 Београд.

Додатна објашњења могу се добити на телефоне: 011/3346-455 и 3233-261.

НОВО

Јавно предузеће „Службени гласник”
објавило је књигу

БЕЗБЕДНОСТ ОБНОВЉЕНЕ СРБИЈЕ

Аутори: проф. др **Милан Милошевић** и **Бранко Богдановић**

Обим: 255 страна, формат је Б-5, а повез броширан.

Цена: **500,00 + 40,00** динара (поштански трошкови) = **540,00** динара.

Књига се бави двовековним постојањем српске полиције, њеним развојем, опремањем, наоружањем и улогом извршних службеника који су, углавном на својим плећима, изнели одговорност за јавни ред и мир. Полиција је приказана са свим својим врлинама и манама што даје објективност књизи.

Књига се може наручити код Одељења продаје на телефон **011/3346-455** и **3233-261**, телефакс **011/3230-580**, или наруџбеницом, купити у Књижари „Правна књига”, Кнеза Милоша број 16, телефон **011/2642-872**, на шалтеру „Службеног гласника” у Немањиној бр. 22–26, **011/363-1049**, и у Књижари „Службени гласник” у Новом Саду, Сутјеска 2, СПЕНС, телефон **021/4882-409**.

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

БЕЗБЕДНОСТ ОБНОВЉЕНЕ СРБИЈЕ

_____ примерака.

Доказ о уплати извршеној на текући рачун **160-14944-58** и наруџбеницу послати поштом или на телефакс број **011/3230-580**.

Наручилац: _____

Место: _____ ул. _____ бр. _____, тел/факс. _____

У _____, _____ 2004. године (М.П.) _____ Потпис наручиоца

Издавач: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ

„СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК”, Београд, Краља Милутина 27

Директор и главни и одговорни уредник **Бранко Глигорић**

Уредник **Жељко Ђорац**; технички уредник **Синиша Орсић**; компјутерска обрада текста – Фото-слог „Службеног гласника”

Телефони: (Редакција 642-722); (Одељење претплате 323-30-37); (Одељење продаје и огласа 334-64-55 и 323-32-61, факс 323-05-80)

(ПИБ: SR100002782) (МАТИЧНИ БРОЈ: 07453710) (ТЕКУЋИ РАЧУН: 160-14944-58)

Штампа: Политика Newspapers and Magazines д.о.о., Београд, Македонска 29